

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Analýza potřeb škol v Libereckém kraji

Podpora krajského
akčního plánování

Dokument Analýza potřeb škol v Libereckém kraji vznikl jako výstup systémového projektu Podpora krajského a kčního plánování, realizovaného v období 1. 3. 2016 – 31. 12. 2021. Je zaměřen na podporu vzdělávání na středních a vyšších odborných školách v souladu se vzdělávací strategií MŠMT. Má za cíl zajistit metodickou podporu při využívání a kčního plánování na úrovni kraje i škol. Je spolufinancován z Evropských strukturálních a investičních fondů a jeho realizaci zajišťuje Národní pedagogický institut ČR. Veškeré informace je nutno chápat v kontextu výstupů projektu P-KAP.

Kolektiv autorů P-KAP, 2021
Materiál je pod licencí Creative Commons CC BY SA 4.0
Uveďte původ – Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní.

Projekt P-KAP je projektem Národního pedagogického institutu České republiky. Je zaměřen na podporu vzdělávání na středních a vyšších odborných školách a akcentuje soulad se vzdělávací strategií MŠMT. Má za cíl zajistit metodickou a supervizní podporu při využívání akčního plánování na úrovni krajů i škol.

Obsah

1	Analýza potřeb na školách.....	6
1.1	CÍLE ANALÝZY POTŘEB NA ŠKOLÁCH A JEJÍ VÝZNAM PRO KRAJSKÉ AKČNÍ PLÁNOVÁNÍ	6
1.2	POZADÍ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ „ANALÝZA POTŘEB NA ŠKOLÁCH“ A EVALUACE SBĚRU DAT... 6	
1.2.1	<i>Charakteristika datového souboru.....</i>	<i>8</i>
1.3	VNÍMÁNÍ DŮLEŽITOSTI PLÁNOVANÝCH POVINNÝCH OBLASTÍ INTERVENČÍ ŠKOLAMI V LIBERECKÉM KRAJI	9
1.4	ROZDÍLY VE VNÍMÁNÍ DŮLEŽITOSTI PLÁNOVANÝCH POVINNÝCH OBLASTÍ INTERVENČÍ PODLE TYPU ŠKOLY (II. VLNA DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ).....	11
1.5	VNÍMÁNÍ DŮLEŽITOSTI PLÁNOVANÝCH NEPOVINNÝCH OBLASTÍ INTERVENČÍ ŠKOLAMI V LIBERECKÉM KRAJI	13
2	Podpora rozvoje kariérového poradenství v Libereckém kraji.....	14
2.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN	16
2.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENČE	17
2.2.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....</i>	<i>18</i>
2.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENČE.....	20
2.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENČE.....	21
2.4.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol.....</i>	<i>23</i>
2.5	AKTIVITY, NA KTERÝCH SE ŠKOLY PODÍLÍ V RÁMCI PREVENČE A INTERVENČE V OBLASTI PŘEDČASNÝCH ODCHODŮ ZE VZDĚLÁVÁNÍ	25
2.5.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....</i>	<i>26</i>
2.6	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „PODPORA ROZVOJE KARIÉROVÉHO PORADENSTVÍ“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH	28
3	Podpora polytechnického vzdělávání v Libereckém kraji	32
3.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN	34
3.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENČE	35
3.2.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....</i>	<i>36</i>
3.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENČE.....	38
3.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENČE.....	39
3.4.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol.....</i>	<i>41</i>
3.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „PODPORA POLYTECHNICKÉHO VZDĚLÁVÁNÍ“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH.....	44
4	Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě v Libereckém kraji.....	48
4.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN	50
4.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENČE	51
4.2.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....</i>	<i>52</i>
4.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENČE.....	55
4.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENČE.....	56
4.4.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol.....</i>	<i>57</i>
4.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „PODPORY KOMPETENCÍ K PODNIKAVOSTI, INICIATIVĚ A KREATIVITĚ“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH.....	59
5	Rozvoj škol jako center celoživotního učení v Libereckém kraji	63
5.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN	67
5.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENČE	68

5.2.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....	69
5.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE.....	71
5.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENCE.....	71
5.4.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol.....	72
5.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „ROZVOJ ŠKOLA JAKO CENTER CELOŽIVOTNÍHO UČENÍ“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH.....	75
6	Podpora odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli v Libereckém kraji	79
6.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN	81
6.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	82
6.2.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....	83
6.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE.....	85
6.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENCE.....	86
6.4.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol.....	87
6.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „PODPORA ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ A SPOLUPRÁCE ŠKOL SE ZAMĚSTNAVATELI“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH.....	89
7	Inkluzivní vzdělávání v Libereckém kraji.....	93
7.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN	95
7.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	96
7.2.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....	97
7.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE.....	100
7.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENCE.....	101
7.4.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol.....	102
7.5	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI PODPORY NADANÝCH A MIMOŘÁDNĚ NADANÝCH ŽÁKŮ.....	104
7.5.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....	105
7.6	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „INKLUZIVNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH	107
8	Rozvoj výuky cizích jazyků v Libereckém kraji.....	111
8.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN	113
8.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	113
8.2.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....	114
8.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE.....	116
8.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENCE.....	117
8.4.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol.....	118
8.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „ROZVOJE VÝUKY CIZÍCH JAZYKŮ“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH.....	120
9	Digitální kompetence a rozvoj ICT infrastruktury v Libereckém kraji	124
9.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN	125
9.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	126
9.2.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....	127
9.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE.....	129
9.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENCE.....	129
9.4.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol.....	131

9.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „ROZVOJE DIGITÁLNÍCH KOMPETENCÍ“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH	133
10	Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti v Libereckém kraji	137
10.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN	138
10.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	139
10.2.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....</i>	140
10.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE.....	141
10.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENCE.....	142
10.4.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol.....</i>	143
10.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „ROZVOJE ČTENÁŘSKÉ GRAMOTNOSTI“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH	145
11	Podpora rozvoje matematické gramotnosti v Libereckém kraji	149
11.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN	151
11.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	151
11.2.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....</i>	152
11.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE.....	154
11.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENCE.....	155
11.4.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol.....</i>	156
11.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „ROZVOJ MATEMATICKÉ GRAMOTNOSTI“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH	159

1 Analýza potřeb na školách

1.1 Cíle analýzy potřeb na školách a její význam pro krajské akční plánování

KAP (krajský akční plán) je zaměřen na intervence směřující ke zkvalitnění řízení škol a zvýšení kvality ve vzdělávání a začlenění či rozvoj dlouhodobého plánování jako nástroje ke kvalitnímu řízení škol. To je podpořeno vzděláváním vedení škol a zřizovatelů, spoluprací v území. Klíčová témata, tzv. intervence, byla vybrána s ohledem na to, že mohou být svým konkrétním zaměřením územně specifická. Projekt P-KAP pomůže krajskému projektu a školám.

Povinné intervence:

- Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě
- Podpora polytechnického vzdělávání (přírodovědné, technické a environmentální vzdělávání)
- Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů
- Rozvoj kariérového poradenství
- Rozvoj škol jako center dalšího profesního vzdělávání
- Inkluzivní vzdělávání
- Infrastruktura SŠ a VOŠ (oblast podpory přírodovědného a technického vzdělávání, podpora center odborného vzdělávání, podpora cizích jazyků, konektivity škol a digitálních kompetencí, sociální inkluze, celoživotního vzdělávání, zájmového a neformálního vzdělávání)

Nepovinné intervence:

- Rozvoj výuky cizích jazyků
- Oblast ICT včetně potřeb infrastruktury
- Čtenářská a matematická gramotnost
- Vlastní volitelné intervence v oblasti podle potřeb území

1.2 Pozadí dotazníkového šetření „analýza potřeb na školách“ a evaluace sběru dat

Priority krajů a škol v krajských akčních plánech a plánech aktivit škol se opírají o podrobné a o sběr relevantních dat opřené analýzy. Pro projekt P-KAP je zpracoval a školám a krajům poskytl projektový tým Národního pedagogického institutu ČR.

Hlavním cílem šetření, které proběhlo v období listopad 2015 – leden 2016, bylo zmapování aktuální situace škol a jejich potřeb v rámci oblastí vymezených operačním programem Výzkum, vývoj a vzdělávání. Cílem následného šetření, které proběhlo v období říjen – prosinec 2018, bylo jednak zmapování aktuální situace škol a jejich potřeb a dále vyhodnocení posunu, který se na školách udál, od období prvního šetření realizovaného v období listopad 2015 – leden 2016 v rámci oblastí vymezených operačním programem Výzkum, vývoj a vzdělávání od období prvního dotazníkového šetření. Výstupy z jednotlivých vln dotazníkových šetření představují zpětnou vazbu pro kraje pro tvorbu regionální vzdělávací politiky a vytvářejí prostor pro sladění prioritizace potřeb krajů a jednotlivých škol.

V rámci šetření byla sledována situace v oblastech kariérového poradenství, spolupráce škol a firem, dalšího vzdělávání poskytovaného sítěmi škol v krajích, polytechnického vzdělávání, podpory kompetencí k podnikavosti, společného vzdělávání a infrastruktury školy. Mezi další sledované oblasti byly zařazeny oblast ICT, jazykové vzdělávání a rozvoj čtenářské a matematické gramotnosti.

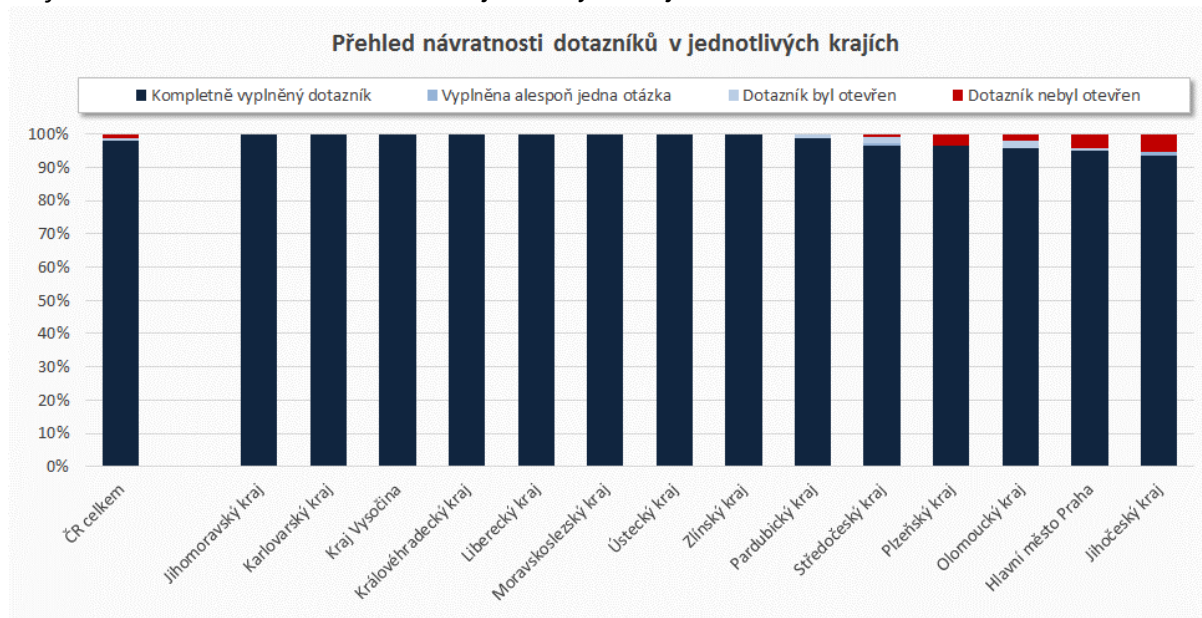
Na dotazníkové šetření zareagovalo 98 % škol.

Sběr dat se uskutečnil v rámci šetření formou internetového dotazování (CASI – computer-assisted self-interviewing). Osloveny byly všechny SŠ a VOŠ v celé ČR, tedy 1320 škol. Z těchto škol se Národnímu pedagogickému institutu České republiky vrátilo 1292 kompletně vyplněných dotazníků, návratnost dotazníků se tedy v tomto šetření pohybuje na úrovni 98 %. Takto vysoké návratnosti se podařilo dosáhnout díky spolupráci s odbory školství v jednotlivých krajích, se Sdružením soukromých škol Čech, Moravy a Slezska a krajskými guaranty projektu, kteří jsou členy našeho projektového týmu.

Vzhledem k povaze a rozsahu šetření lze konstatovat, že jde o unikátní datový výstup, který, vezmeme-li v úvahu dosaženou úroveň návratnosti dotazníků, pokrývá potřeby téměř všech SŠ a VOŠ v ČR.

Šetření se bude opakovat v roce 2021 jako závěrečné šetření, které bude sloužit jako podklad pro vyhodnocení účinnosti akčního plánování v jednotlivých krajích.

Graf 1: Přehled návratnosti dotazníků v jednotlivých krajích

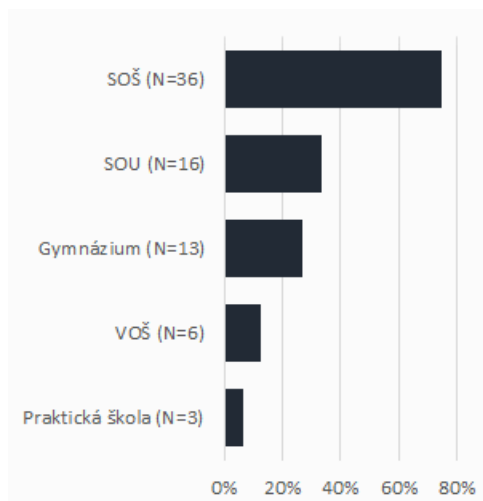
Tab. 1: Přehled návratnosti dotazníků v jednotlivých krajích

	Kompletně vyplněný dotazník		Vyplněna alespoň jedna otázka		Dotazník byl otevřen		Dotazník nebyl otevřen		Celkem	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Jihomoravský kraj	125	100%	0	0%	0	0%	0	0%	125	100%
Karlovarský kraj	32	100%	0	0%	0	0%	0	0%	32	100%
Kraj Vysočina	67	100%	0	0%	0	0%	0	0%	67	100%
Královéhradecký kraj	70	100%	0	0%	0	0%	0	0%	70	100%
Liberecký kraj	48	100%	0	0%	0	0%	0	0%	48	100%
Moravskoslezský kraj	145	100%	0	0%	0	0%	0	0%	145	100%
Ústecký kraj	94	100%	0	0%	0	0%	0	0%	94	100%
Zlínský kraj	69	100%	0	0%	0	0%	0	0%	69	100%
Pardubický kraj	75	99%	0	0%	1	1%	0	0%	76	100%
Středočeský kraj	147	97%	1	1%	3	2%	1	1%	152	100%
Plzeňský kraj	53	96%	0	0%	0	0%	2	4%	55	100%
Olomoucký kraj	92	96%	0	0%	2	2%	2	2%	96	100%
Hlavní město Praha	188	95%	0	0%	2	1%	8	4%	198	100%
Jihočeský kraj	87	94%	1	1%	0	0%	5	5%	93	100%
ČR celkem	1292	98%	2	0%	8	1%	18	1%	1320	100%

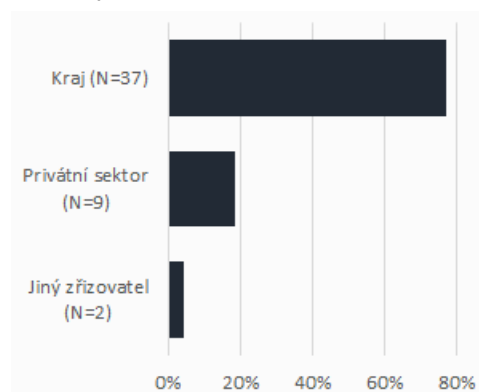
1.2.1 Charakteristika datového souboru

Ve struktuře středních a vyšších odborných škol v Libereckém kraji jsou zastoupeny střední odborná učiliště, střední odborné školy, gymnázia, praktické školy a vyšší odborné školy. Vedle škol, které nabízejí jeden typ vzdělání (obvykle gymnázia), jsou i školy kombinované, které nabízejí více typů vzdělávání (např. SOU a SOŠ nebo SOŠ a VOŠ apod.). Nejvíce jsou zastoupeny školy, které poskytují obory středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou (75 %). Následují školy s obory středního vzdělání s výučním listem (33 %), gymnázia (29 %), vyšší odborné školy (13 %) a praktické školy (6 %). Konzervatoře v Libereckém kraji zastoupeny nejsou.

Graf 2: Zastoupení škol v datovém souboru

Graf 3: Zastoupení škol v datovém souboru podle zřizovatele

Největší zastoupení škol v datovém souboru podle zřizovatele mají kraje a to 77 %. Podíl soukromých škol je výrazně nižší (19 %). Podíl škol, kde je zřizovatel jiný, se pohybuje kolem úrovně 4 %.

1.3 Vnímání důležitosti plánovaných povinných oblastí intervencí školami v Libereckém kraji

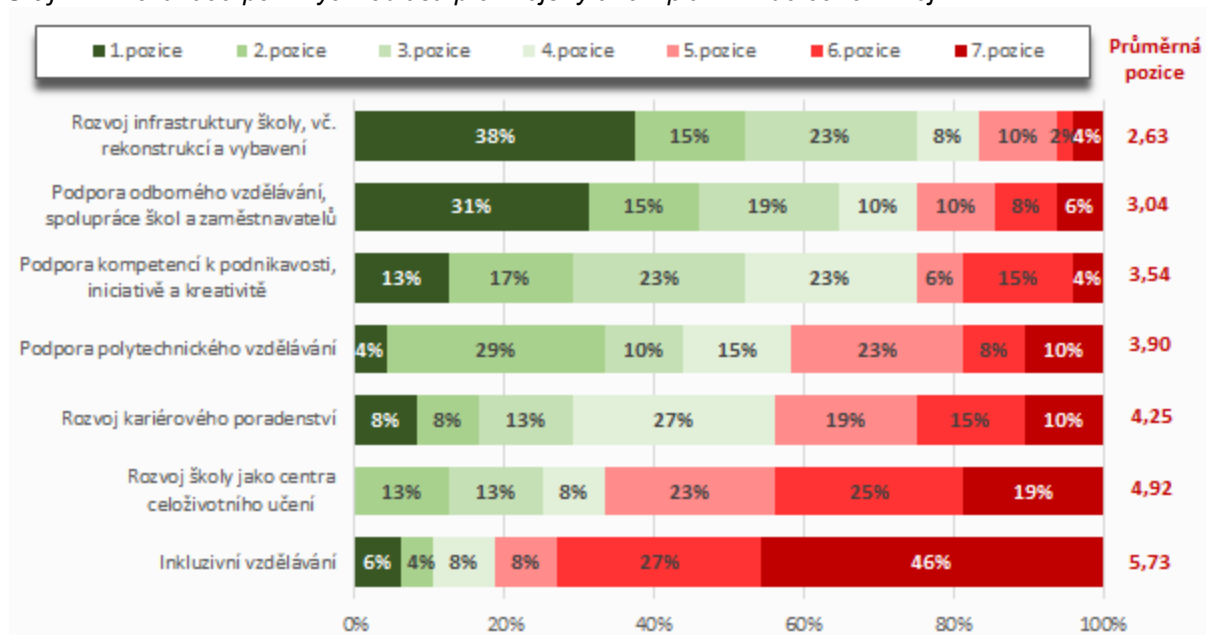
Střední a vyšší odborné školy v Libereckém kraji měly možnost hodnotit důležitost 7 povinných a 4 nepovinných oblastí pro Krajský akční plán. Pro střední a vyšší odborné školy v Libereckém kraji je nejvíce důležitá oblast infrastruktury včetně rekonstrukcí a vybavení škol. Oblasti infrastruktury přisoudilo nejvyšší míru důležitosti 38 % škol, dalších 15 % škol ji zařadilo na druhou pozici. Třetí pozici oblasti infrastruktury přisoudilo 23 % škol v kraji, na čtvrtou pozici tuto oblast umístilo 8 % škol, pátou pozici obsadila oblast infrastruktury v případě 10 % škol v Libereckém kraji a na nižší pozice školy tuto oblast zařazovaly již pouze ve velmi malé míře.

Na druhém místě je podle hodnocení škol podpora odborného vzdělávání, zahrnující i spolupráci škol a zaměstnavatelů. Na 31 % škol považuje tuto oblast za nejdůležitější a 15 % škol ji zařadilo na druhou pozici. Třetí nejdůležitější oblastí je podle škol podpora kompetencí k podnikavosti, kreativě a iniciativě. Tuto oblast považuje za nejdůležitější 13 % škol a na druhé místo ji řadí 17 % škol v Libereckém kraji.

O něco nižší celkovou důležitost připisují školy v Libereckém kraji podpoře polytechnického vzdělávání. Pouze pro 4 % škol je tato oblast zdaleka nejdůležitější a 29 % škol ji pak řadí na druhou pozici.

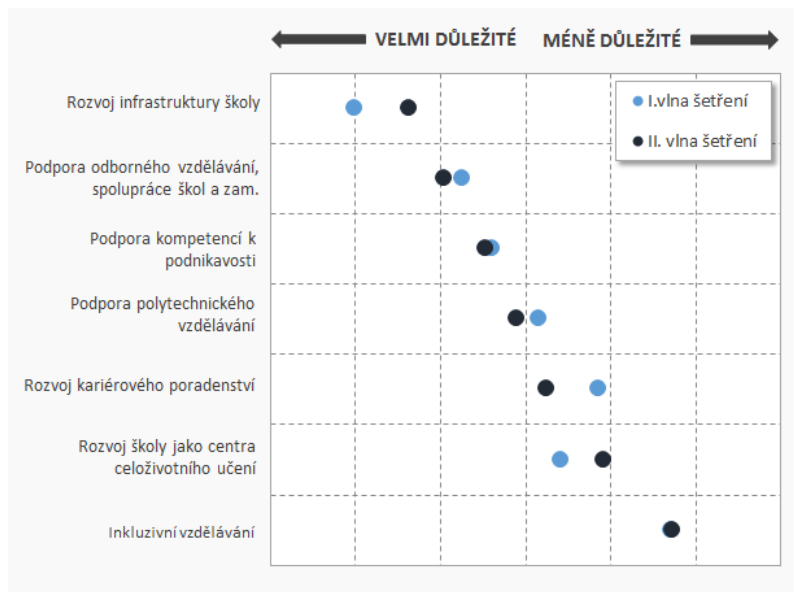
Na základě porovnání jednotlivých oblastí je školami v Libereckém kraji přisuzována menší důležitost rozvoji kariérového poradenství a rozvoji školy jako centra celoživotního učení. Nejmenší význam ve srovnání s jednotlivými oblastmi intervencí pak přisuzovaly školy rozvoji inkluzivního vzdělávání, kterou celých 46 % škol řadilo na nejnižší pozici.

Graf 4: Prioritizace povinných oblastí pro Krajský akční plán v Libereckém kraji

Pozn. Jednotlivé oblasti jsou seřazeny podle průměrné pozice, která byla školami pro danou oblast přiřazena.

Graf 5: Srovnání prioritizace povinných oblastí pro Krajský akční plán v čase - Liberecký kraj

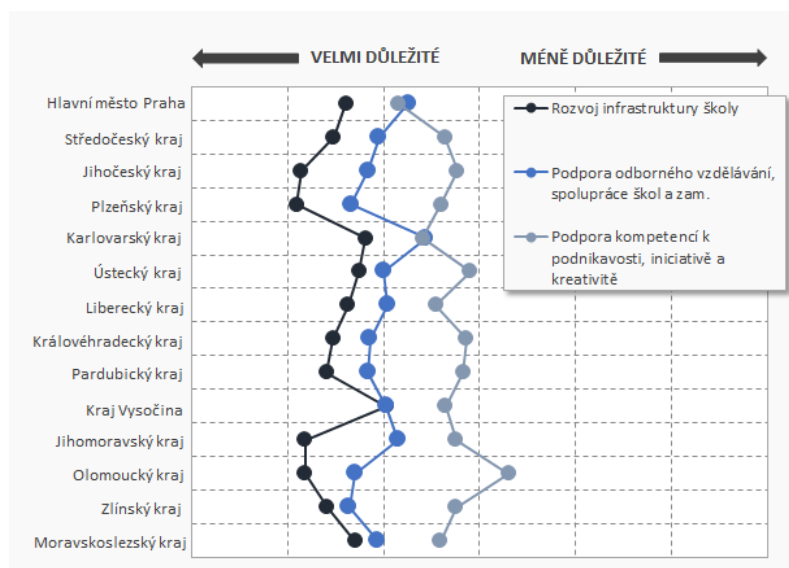

Oproti roku 2015/2016 školy akcentují důležitost rozvoje kariérového poradenství. Mírný nárůst důležitosti je patrný také v případě rozvoje polytechnického vzdělávání a podpory odborného vzdělávání vč. spolupráce škol a zaměstnavatelů.

Naopak výraznější propad v hodnocení důležitosti lze pozorovat v případě rozvoje infrastruktury školy a rozvoje školy jako centra celoživotního učení. Oblastmi, kterým školy přisuzovaly obdobný význam jako v roce 2015/2016, je rozvoj inkluzivního vzdělávání

a podpora kompetencí k podnikavosti.

Graf 6: Prioritizace povinných oblastí v jednotlivých krajích

Vymezené tři nejdůležitější povinné oblasti rozvoje škol v Libereckém kraji – rozvoj infrastruktury školy, podpora odborného vzdělávání, včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů, a podpora kompetencí k podnikavosti, kreativě a iniciativě – jsou v jednotlivých krajích hodnoceny odlišně.

Rozvoj infrastruktury školy je prioritní oblastí téměř ve všech krajích, zejména pak pro školy v Plzeňském, Jihočeském, Jihomoravském a Olomouckém kraji. Školy v Libereckém kraji této oblasti přikládají spíše podprůměrný význam.

Ve srovnání se všemi kraji v ČR je důležitost podpory odborného vzdělávání, včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů, deklarována především ve Zlínském, Plzeňském a Olomouckém kraji. Pro Liberecký kraj je tato oblast spíše průměrně důležitá.

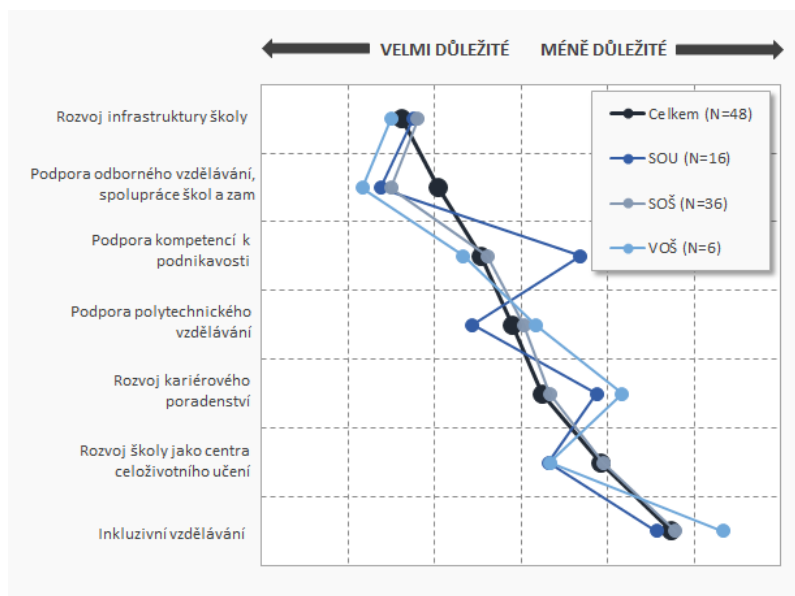
Podpora kompetencí k podnikavosti je považována za velmi důležitou zejména v Hlavním městě Praha, dále pak také v Karlovarském, Libereckém a Moravskoslezském kraji. Na druhou stranu Olomoucký kraj uvádí relativně nízkou míru důležitosti této oblasti.

1.4 Rozdíly ve vnímání důležitosti plánovaných povinných oblastí intervencí podle typu školy (II. vlna dotazníkového šetření)

Hodnocení důležitosti povinných oblastí pro Krajské akční plány se ve velké míře liší v závislosti na typu školy.

Graf 7: Prioritizace povinných oblastí v Libereckém kraji – SOU, SOŠ a VOŠ

SOU, SOŠ a VOŠ v Libereckém kraji vyzdvihují především důležitost oblasti podpory odborného vzdělávání včetně spolupráce se zaměstnavateli a dále také rozvoje infrastruktury školy. Střední odborná učiliště pak kladou důraz také na oblast podpory polytechnického vzdělávání.

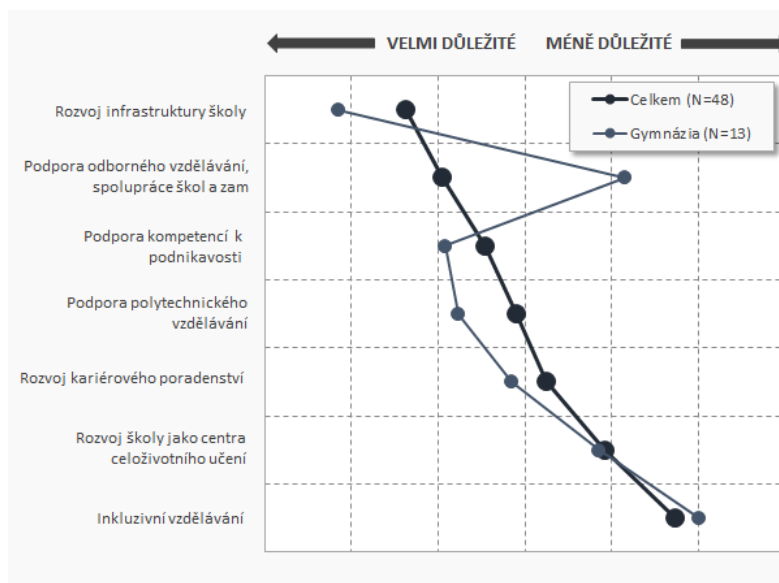
Ve srovnání s ostatními povinnými oblastmi považují střední odborná učiliště nejméně významné oblast podpory kompetencí k podnikavosti, oblast rozvoje školy jako centra celoživotního učení a oblast inkluzivního vzdělávání.

V případě středních a vyšších odborných škol je mimo oblast podpory odborného vzdělávání a oblast rozvoje infrastruktury školy důraz kladen také na oblast podpory kompetencí k podnikavosti. Naopak mezi nejméně významné patří pro střední odborné školy oblast inkluzivního vzdělávání a rozvoje školy jako centra celoživotního učení. Pro vyšší odborné školy se mezi nejméně významné oblasti řadí také oblast inkluzivního vzdělávání a dále také oblast rozvoje kariérového poradenství.

Ve srovnání s výsledky hodnocení povinných oblastí za celý kraj je pro SOU, SOŠ a VOŠ důležitější podpora odborného vzdělávání, včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů. V případě SOU je pak kladen větší důraz také na podporu polytechnického vzdělávání a rozvoje školy jako centra celoživotního učení. Rozvoj školy jako centra celoživotního učení zdůrazňují také VOŠ. Naopak menší význam přikládají SOU oblasti podpory kompetencí k podnikavosti a rozvoje kariérového poradenství. Pro VOŠ má ve srovnání s celým krajem menší význam rozvoj kariérového poradenství a oblast podpory inkluzivního vzdělávání.

Graf 8: Prioritizace povinných oblastí v Libereckém kraji – gymnázium

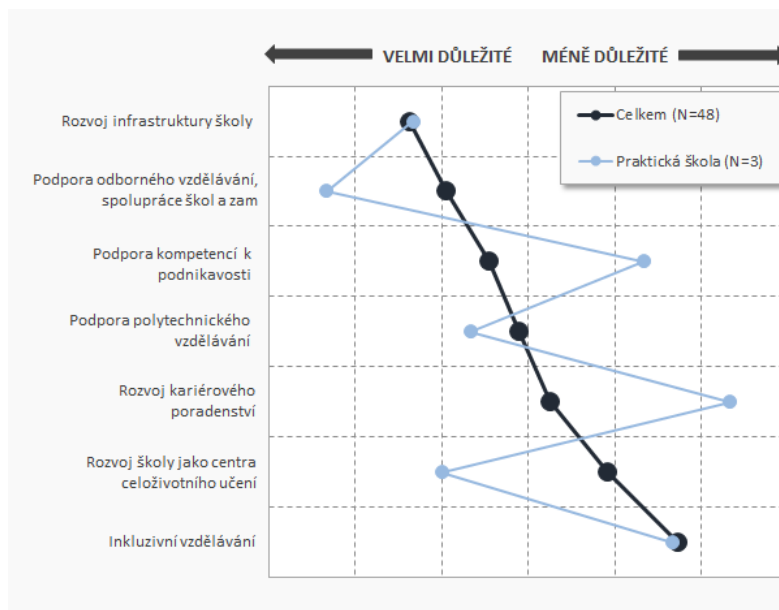

V případě **gymnází** je kladen důraz zejména na rozvoj infrastruktury školy, dále pak na podporu kompetencí k podnikavosti a podporu polytechnického vzdělávání. V menší míře dávají gymnázia do popředí zájmu také rozvoj kariérového poradenství.

Naopak relativně malou důležitost gymnázia přisuzují rozvoji školy jako centra celoživotního učení, podpoře odborného vzdělávání, vč. spolupráce škol a zaměstnavatelů a oblasti inkluzivního vzdělávání.

Z porovnání důležitosti jednotlivých oblastí pro gymnázia s celkovým hodnocením škol v Libereckém kraji vyplývá, že pro gymnázia je více důležitá oblast infrastruktury školy a dále podpora polytechnického vzdělávání, podpora kompetencí k podnikavosti a rozvoj kariérového poradenství. Naopak výrazně menší důležitost gymnázia přisuzují oblasti podpory odborného vzdělávání, včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů.

Graf 9: Prioritizace povinných oblastí v Libereckém kraji – praktická škola

Pro **praktické školy** jsou prioritami především oblast podpory odborného vzdělávání, včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů, rozvoj infrastruktury školy a rozvoj školy jako centra celoživotního učení. Z dalších oblastí je pak pro praktické školy důležitá i podpora polytechnického vzdělávání.

Relativně nejmenší důležitost pak přisuzují praktické školy rozvoji kariérového poradenství, inkluzivnímu vzdělávání a podpoře kompetencí k podnikavosti.

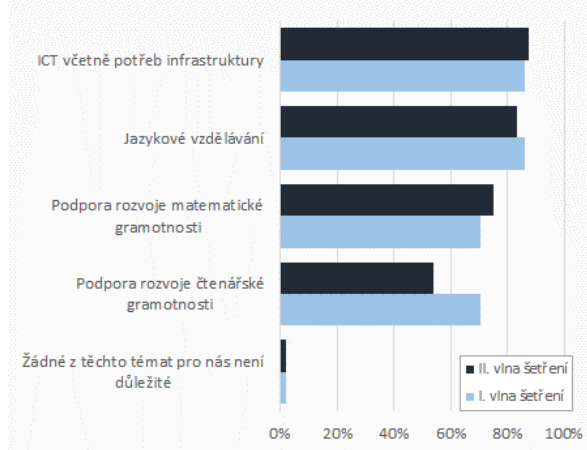
Oproti celkovým výsledkům kladou praktické školy vyšší

důraz zejména na rozvoj školy jako centra celoživotního učení, oblast podpory odborného vzdělávání, včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů a částečně také na podporu polytechnického vzdělávání. Naopak menší důraz praktické školy kladou na podporu kompetencí k podnikavosti a rozvoj kariérového poradenství.

1.5 Vnímání důležitosti plánovaných nepovinných oblastí intervencí školami v Libereckém kraji

Z nepovinných oblastí školy v Libereckém kraji akcentují důležitost především v oblasti ICT (88 %) a jazykového vzdělávání (83 %).

Graf 10: Důležitost nepovinných oblastí v Libereckém kraji

75 % škol dále označilo jako důležitou oblast podpory rozvoje matematické gramotnosti a 54 % škol považuje za důležitou oblast čtenářské gramotnosti.

Oproti roku 2015/2016 školy hodnotí jako méně důležitou primárně oblast čtenářské gramotnosti (pokles o 16 p. b.) a méně důležitá je pro školy také oblast jazykového vzdělávání (pokles o 3 p. b.). Mírný nárůst důležitosti lze naopak sledovat v případě podpory rozvoje matematické gramotnosti (nárůst o 4 p. b.) a ICT včetně potřeb infrastruktury (nárůst o 1 p. b.).

2 Podpora rozvoje kariérového poradenství v Libereckém kraji

Podle definice Evropské sítě politik celoživotního poradenství (ELGPN) je kariérové poradenství „Interakcí mezi kariérovým poradcem a jednotlivcem. Individuální nebo skupinový proces poradenství ve vzdělávání, zaměstnání a v rozhodování při přechodech a také při zvládání reakcí na změny po celou dobu života s důrazem na posilování sebeuvědomění, porozumění a usnadňování směřování k uspokojivému a smysluplnému životu a zaměstnání.“

Tato tematická oblast se soustředí na poradenství ve středním a vyšším odborném školství. Od rozvoje kariérového poradenství ve středním školství si lze slibovat **snížení nezaměstnanosti absolventů, snížení počtu předčasných odchodů ze vzdělávání** a naopak **vyšší množství žáků, kteří se budou vzdělávat i po úspěšném absolvování aktuálního vzdělávání** a kteří se budou **schopni snáze adaptovat na změny pracovního trhu v průběhu celé své životní - profesní dráhy**.

Kariérové poradenství ve škole by ve své optimální podobě mělo mít svého **koordinátora kariérového poradenství** (koordinace podpůrných služeb, které škola svým žákům poskytuje). Nemělo by však být vykonáváno jen tímto jediným pracovníkem, ale podílet by se na něm měli **všichni pracovníci školy**. **Posláním školy je připravit mladého člověka na život, a tedy i na jeho kariérovou dráhu**. Kariérové poradenství by proto mělo být **provázáno s celou vzdělávací a výchovnou činností školy**. Vedle **obsahu jednotlivých vyučovacích předmětů**, kde by se žáci měli mj. dozvídat, jak konkrétní znalosti, dovednosti, postoje či návyky využijí v pracovním životě, se jedná **zejména o rozvoj klíčových kompetencí, které jsou základem pro osobní rozvoj žáků, jejich aktivního zapojení do společnosti a uplatnění v životě**. **Osobní rozvoj žáků je nedílnou součástí kariérového poradenství** - se znalostí svých silných stránek a schopností reflexe těch slabých se žák může např. daleko **snáz rozhodovat o svém profesním zaměření** a daleko **snáz se bude adaptovat na pracovní trh a změny**, které v posledních letech přináší. Některé školy již dnes nenabízí kariérové poradenství pouze svým žákům, ale i širší veřejnosti.

Je zřejmé, že cesta k optimálnímu pojetí kariérového poradenství je v současných podmínkách pro většinu škol dlouhá a náročná. Lze ji však zvládat postupně a dosahovat takové úrovně, která je pro školu v daném časovém období realistická.

Na úrovni středních škol lze odlišit tři oblasti rozvoje kariérového poradenství:

- **Kurikulární oblast**, kde žáci dostávají užitečné informace či absolvují praktická cvičení v rámci běžné výuky (např. průřezové téma Člověk a svět práce).
- **Oblast interních služeb kariérového poradenství**, kde žáci školy mohou navštěvovat skupinové či individuální poradenství, pro které byl vyčleněn prostor a které poskytuje adekvátně vzdělaná osoba.
- **Oblast externích služeb kariérového poradenství**, kde škola organizuje návštěvy jiných poradenských pracovišť (např. PPP, IPS ÚP) nebo si škola platí služby, které by jinak měla problém zajistit (např. sběr a vyhodnocení psychometrických dat).

Obecně lze říci, že kariérové poradenství ve středním školství se realizuje prostřednictvím několika forem, které by v optimálním případě měly být propojené a vzájemně se doplňovat:

- **Diagnostika a sebepoznání**: Poradce (případně jiný specialista) pomáhá klientovi uvědomit si jeho charakteristiky (zájmy, předpoklady, limity). Využívá přitom různé diagnostické metody a prostředky (rozhovor, zájmové dotazníky, osobnostní testy, výkonové testy, projekční metody aj.).
- **Vzdělávání**: Klient (žák, student) si osvojuje kompetence vedoucí k jeho osobnímu rozvoji - schopnost **identifikovat** a vyhodnocovat dostupné informační zdroje a poradenské služby, schopnost rozhodovat se, plánovat svou **kariérovou** dráhu, schopnost komunikovat (návštěva přijímacího pohovoru apod.), schopnost adaptovat se na změny v průběhu své vzdělávací či pracovní dráhy apod.
- **Poskytování informací**: Klient (žák, student) dostává nabídku informací. Poradce mu buď podá konkrétní informace na základě jeho dotazu, nebo mu doporučí určité informační zdroje.

- **Komplexní poradenství:** Poradce poskytuje klientovi komplexní poradenskou podporu v návaznosti na jeho konkrétní situaci a potřeby. Možnosti by mu měly být předkládány tak, aby se na jejich základě dokázal klient sám rozhodovat. Součástí komplexního poradenství přitom jsou i všechny tři výše uvedené formy, v míře a úrovni odpovídající situaci a potřebám klienta.

Hlavní zjištění

- V rámci rozvoje kariérového poradenství školy v Libereckém kraji realizují největší množství aktivit v rámci pokročilé úrovně, kdy mají školy již zpracované komplexní pojetí kariérového poradenství. Ve větší míře jsou školami také rozvíjeny aktivity spadající do mírně pokročilé úrovně, kdy se kariérové poradenství omezuje především na žáky, kteří mají zájem změnit obor. Do téměř té samé výše pak školy naplňují také aktivity spadající do nejvyšší úrovně, v rámci které má škola interní systém pro poskytování služeb kariérového poradenství, do kterého jsou zapojeni také externí pracovníci a oblast kariérového poradenství je rozvíjena dalšími činnostmi. Pakliže měly školy zhodnotit předpokládaný posun v oblasti rozvoje kariérového poradenství, školy plánují zejména rozvoj činností v rámci nejvyšší a pokročilé úrovně. Oproti roku 2015/2016 školy častěji vykazují činnosti spadající do nejvyšší úrovně a pokročilé úrovně. Naopak v základní úrovni došlo k poklesu.
- V rámci oblasti podpory kariérového poradenství se střední a vyšší odborné školy soustředí především na organizování exkurzí a besed, poskytování individuálních služeb kariérového poradenství pro žáky (zejména gymnázia) a spolupráci s rodiči např. formou představení profese rodičů ve škole či řešením předčasných odchodů ze školy apod. Dále také na podporu žáků se zdravotním nebo sociálním znevýhodněním, spolupráci se zaměstnavateli a VŠ v souvislosti s náborovými aktivitami (ve velké míře gymnázia a SOŠ) i na realizaci odborného výcviku či odborné praxe v reálném pracovním prostředí (SOŠ a SOU). Dvě třetiny škol využívá a poskytuje kariérové informace nebo se zabývá prevencí a intervencí předčasných odchodů žáků ze školy. Oproti roku 2015/2016 se školy více zaměřují na činnosti v oblasti rozvoje kariérového poradenství, a to zejména na prevenci a intervenci předčasných odchodů žáků ze školy, organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků, zapojení odborníků z praxe do výuky a dalších aktivit školy, průběžné vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti kariérového poradenství a využívání a poskytování kariérových informací.
- V souvislosti s překážkami, které omezují rozvoj podpory kariérového poradenství na školách v kraji, se školy nejčastěji potýkají s nedostatečnými finančními prostředky pro zajištění kariérového poradenství ve škole. Ve větší míře školy upozorňují na absenci pozice samostatného kariérového poradce, malý zájem o služby kariérového poradenství ze strany žáků a rodičů a nízkou časovou dotaci poradce pro poskytování služeb kariérového poradenství. Dle části škol navíc představuje problém malý zájem ze strany zaměstnavatelů, nedostatečné vzdělání kariérových či výchovných poradců i nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro kariérové poradenství. Oproti roku 2015/2016 školy více zdůrazňují problémy spojené s nedostatečnými finančními prostředky pro zajištění kariérového poradenství ve škole. Naopak méně škol pak naráží na malý zájem ze strany zaměstnavatelů, nedostačující možnosti pro zajištění externího kariérového poradenství a malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů.
- Opatření, která by školám nejvíce pomohla v realizaci zvolených cílů, jsou především zajištění finančních prostředků na realizaci exkurzí a besed, vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství, zapojení externích odborníků v oblasti kariérového poradenství, vytvoření pozice samostatného kariérového poradce a možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i ZŠ. Části škol může pomoci zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy, rozvoj spolupráce s VŠ a možnost pro základní i prohloubené vzdělávání kariérových poradců. Oproti roku 2015/2016 školy více zdůrazňují potřebu vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování kariérového poradenství, možnost pro prohloubené vzdělávání kariérových poradců a zapojení zaměstnavatelů do výuky i mimo učebních aktivit. Naopak menší důraz kladou školy na přípravu komplexního pojetí výuky průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce, metodologickou podporu pro výuku tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce na národní úrovni, možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ i finančních prostředků na realizaci exkurzí, besed apod.

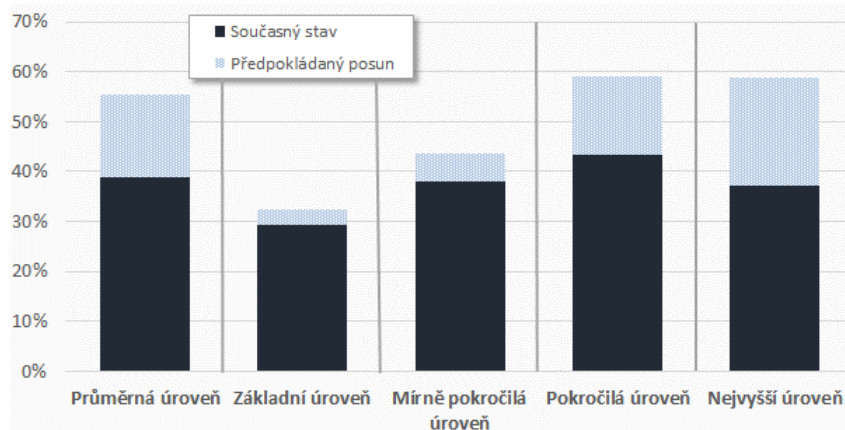
- Střední a vyšší odborné školy v kraji jsou v rámci prevence a intervence v oblasti předčasných odchodů ze vzdělávání ve více činnostech velice aktivní. Většina škol pořádá dny otevřených dveří a informuje žáky a rodiče o oborech, požadavcích a nárocích studia a má systém, kterým rodiče včas informuje o absencích žáka nebo špatném prospěchu a usiluje o zapojení rodičů do řešení problémů žáka. Značný podíl škol posiluje motivaci žáků ke studiu jejich zapojením do odborných soutěží, exkurzí, zahraničních stáží a podobně, žákům se špatným prospěchem a nedostatky ve znalostech nabízí individuální doučování a konzultace a realizuje programy s cílem usnadnit adaptaci žáků v 1. ročnících. Dvě třetiny škol individuálně reagují na špatný prospěch žáka nebo absence, navrhuje konkrétní postup, kontrolují jeho dodržování a vyhodnocují výsledky.

2.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

V rámci rozvoje kariérového poradenství školy v Libereckém kraji realizují největší množství aktivit v rámci pokročilé úrovně (43 %), kdy mají školy již zpracované komplexní pojetí kariérového poradenství. Ve větší míře jsou školami také rozvíjeny aktivity spadající do mírně pokročilé úrovně (38 %), kdy se kariérové poradenství omezuje především na žáky, kteří potřebují změnit obor. Do výše 37 % pak školy v kraji naplňují také aktivity spadající do nejvyšší úrovně, v rámci které má škola interní systém pro poskytování služeb kariérového poradenství, do kterého jsou zapojeni také externí pracovníci a oblast kariérového poradenství je rozvíjena dalšími činnostmi. V rámci základní úrovně školy realizují 29 % aktivit.

Pakliže měly školy zhodnotit předpokládaný posun v oblasti rozvoje kariérového poradenství, školy plánují zejména rozvoj činností v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 22 p. b.) a deklarují tedy zájem o vytvoření interního systému pro poskytování služeb kariérového poradenství, který bude zároveň podpořen rozvojem dílčích aktivit. Určitý posun lze očekávat také v rámci pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 16 p. b.) a již méně výrazný je plánovaný posun v případě činností spadajících do mírně pokročilé (předpokládaný posun o 6 p. b.) či základní (předpokládaný posun o 3 p. b.) úrovně.

Graf 11: Současná úroveň podpory rozvoje kariérového poradenství a předpokládaný posun

Základní úroveň – kariérové poradenství je realizováno pouze ve své základní podobě, škola nemá komplexní pojetí výuky pro realizaci vzdělávací oblasti či průřezového tématu Člověk a svět práce.

Mírně pokročilá úroveň – škola se snaží oblast kariérového poradenství dále rozvíjet a problematiku propojovat s výukou dalších předmětů, kariérové poradenství se omezuje na žáky, kteří potřebují změnit obor.

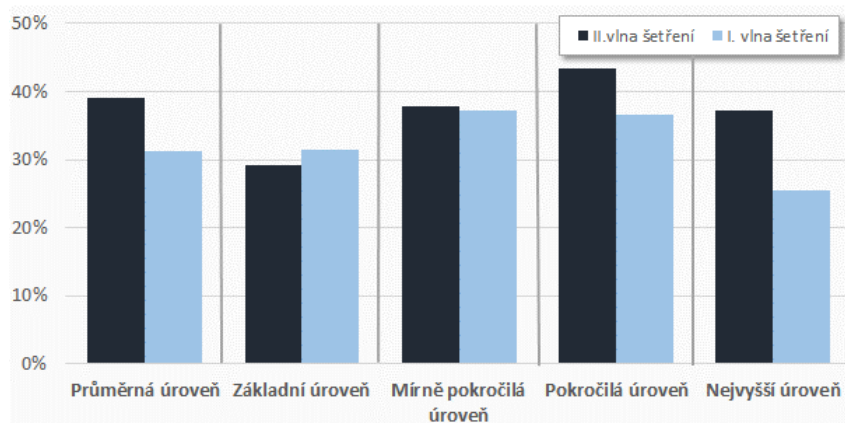
Pokročilá úroveň – škola má

zpracované komplexní pojetí kariérového poradenství, služby kariérového poradenství obsahují prvky prevence předčasných odchodů, škola v rámci této oblasti příležitostně spolupracuje s externími odborníky a sociálními partnery, kariérové poradenství je využíváno především vyššími ročníky, pozornost je věnována žákům se spec. vzdělávacími potřebami.

Nejvyšší úroveň – škola má interní systém pro poskytování služeb kariérového poradenství, do kterého jsou zapojeni také externí pracovníci, oblast kariérového poradenství je rozvíjena dalšími činnostmi (pozice kariérového a výchovného poradce jsou oddělené, škola systematicky sleduje předčasné odchody ze vzdělávání a s výsledky cíleně pracuje, nabízí poradenství všem žákům, výuka je zaměřena na utváření pozitivního vztahu k profesi či dalšímu studiu).

Oproti roku 2015/2016 školy častěji vykazují činnosti spadající do nejvyšší úrovně (nárůst o 12 p. b.) a pokročilé úrovně (nárůst o 7 p. b.). Naopak v základní úrovni došlo k poklesu o 2 p. b.

Graf 12: Srovnání současné úrovně podpory kariérového poradenství (I. vlna + II. vlna)

Základní úroveň – kariérové poradenství je realizováno pouze ve své základní podobě, škola nemá komplexní pojetí výuky pro realizaci vzdělávací oblasti či průřezového tématu Člověk a svět práce.

Mírně pokročilá úroveň – škola se snaží oblast kariérového poradenství dále rozvíjet a problematiku propojovat s výukou dalších předmětů, kariérové poradenství se omezuje na žáky, kteří potřebují změnit obor.

Pokročilá úroveň – škola má zpracované komplexní pojetí kariérového poradenství, služby kariérového poradenství obsahují prvky prevence předčasných odchodů, škola v rámci této oblasti příležitostně spolupracuje s externími odborníky a sociálními partnery, kariérové poradenství je využíváno především vyššími ročníky, pozornost je věnována žákům se spec. vzdělávacími potřebami.

Nejvyšší úroveň – škola má interní systém pro poskytování služeb kariérového poradenství, do kterého jsou zapojeni také externí pracovníci, oblast kariérového poradenství je rozvíjena dalšími činnostmi (pozice kariérového a výchovného poradce jsou oddělené, škola systematicky sleduje předčasné odchody ze vzdělávání a s výsledky cíleně pracuje, nabízí poradenství všem žákům, výuka je zaměřena na utváření pozitivního vztahu k profesi či dalšímu studiu).

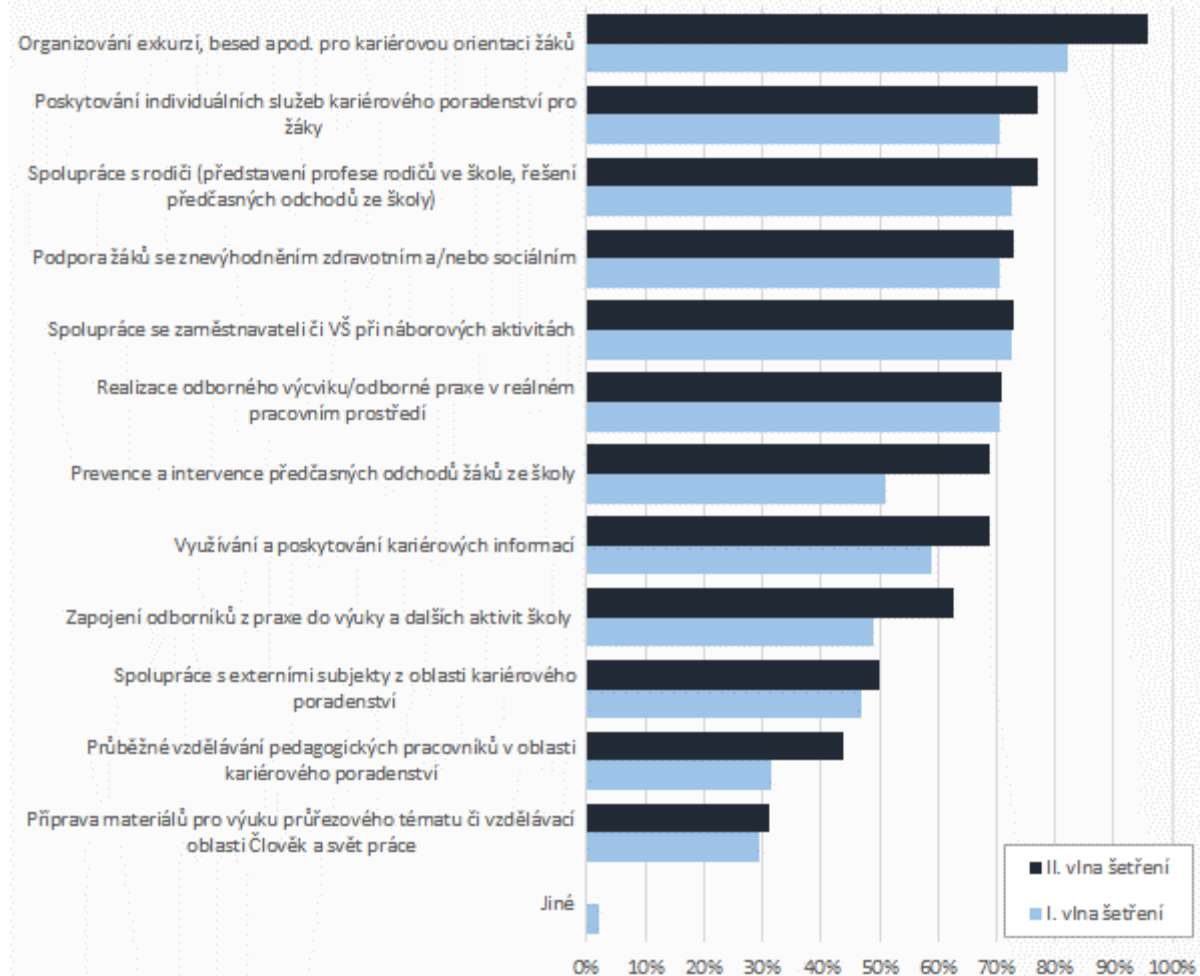
2.2 Aktivita, které školy realizují v rámci této intervence

V rámci oblasti podpory kariérového poradenství se střední a vyšší odborné školy soustředí především na organizování exkurzí a besed (96 %), poskytování individuálních služeb kariérového poradenství pro žáky (77 %) a spolupráci s rodiči např. formou představení profese rodičů ve škole, řešení předčasných odchodů ze školy apod. (77 %). Dále také na podporu žáků se zdravotním nebo sociálním znevýhodněním a spolupráci se zaměstnavateli a VŠ v souvislosti s náborovými aktivitami (obojí 73 %) i na realizaci odborného výcviku či odborné praxe v reálném pracovním prostředí (71 %).

Oproti roku 2015/2016 se školy více zaměřují na činnosti v oblasti rozvoje kariérového poradenství, a to zejména na prevenci a intervenci předčasných odchodů žáků ze školy (nárůst o 18 p. b.), organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků (nárůst o 13 p. b.), zapojení odborníků z praxe do výuky a dalších aktivit školy (nárůst o 13 p. b.) a průběžné vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti kariérového poradenství (nárůst o 12 p. b.). Ve větší míře se školy zaměřují také na využívání a poskytování kariérových informací (nárůst o 10 p. b.), poskytování individuálních služeb kariérového poradenství pro žáky (nárůst o 6 p. b.) a spolupráci s rodiči žáků (nárůst o 5 p. b.).

Graf 13: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory rozvoje kariérového poradenství aktivně podílejí

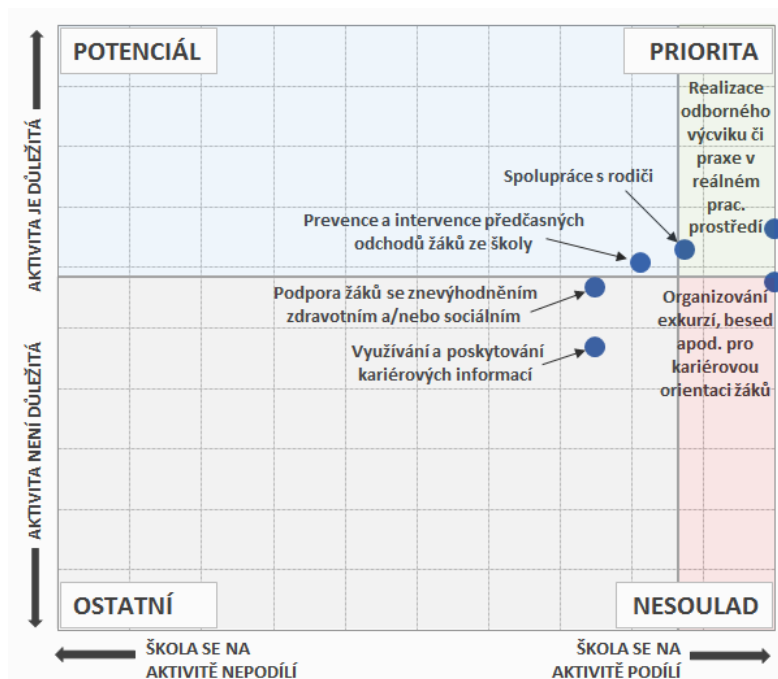

2.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště v kraji v největší míře realizují odborný výcvik či odbornou praxi v reálném pracovním prostředí (100 %) a organizují exkurze, besedy apod. pro kariérovou orientaci žáků (100 %). Ve velké míře SOU spolupracují s rodiči formou představení profese rodičů ve škole či řešení předčasných odchodů ze školy (88 %) a realizují aktivity v rámci prevence a intervence předčasných odchodů žáků ze školy (81 %). Tři čtvrtiny SOU podporují žáky se zdravotním či sociálním znevýhodněním a stejný podíl jich využívá a poskytuje kariérové informace.

Z hlediska důležitosti jednotlivých aktivit na podporu rozvoje kariérového poradenství představuje prioritu středních odborných učilišť realizace odborného výcviku či odborné praxe v reálném pracovním prostředí. Jedná se o aktivitu, kterou realizují všechna SOU a současně ji hodnotí jako nejdůležitější aktivitu. Prioritou pro SOU je také spolupráce s rodiči formou představení profese rodičů ve škole a při řešení předčasných odchodů ze školy.

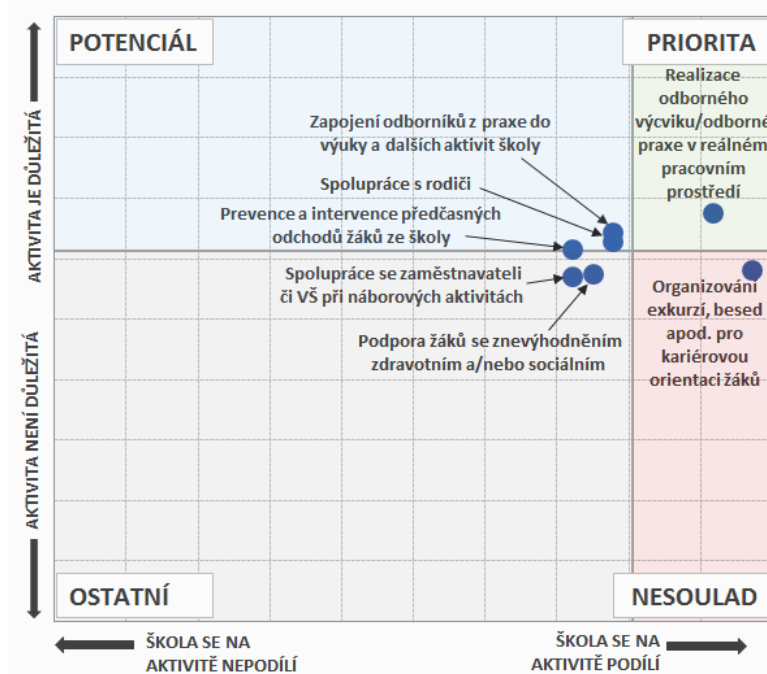
Graf 14: Aktivita, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

a poskytují kariérové informace, ale již v menší míře vzhledem k prioritním činnostem, a vyjádřená důležitost je nízká (zejména v případě využívání a poskytování kariérových informací).

Střední odborné školy, podobně jako střední odborná učiliště, v rámci aktivit v oblasti rozvoje kariérového poradenství především organizují exkurze, besedy apod. pro kariérovou orientaci žáků (97 %) a realizují odborný výcvik či odbornou praxi v reálném pracovním prostředí (92 %).

Graf 15: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

o aktivitu, kterou realizuje vysoký podíl středních odborných škol a hodnotí ji jako velice důležitou. Organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků patří také mezi nejčastěji realizované aktivity středních odborných škol, ale deklarovaná důležitost je podprůměrná.

Organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků je také jednou z nejčastějších aktivit SOU, ale deklarovaná důležitost této aktivity je nižší (mírně podprůměrná).

Střední odborná učiliště v rámci realizace aktivit na podporu rozvoje kariérového poradenství jsou aktivní v oblasti prevence a intervence předčasných odchodů žáků ze školy v relativně menší míře. SOU přisuzují této aktivitě vyšší míru důležitosti, čímž pro ně představuje potenciál v rozvoji oblasti kariérového poradenství.

SOU také podporují žáky se zdravotním či sociálním znevýhodněním a využívají

SOŠ dále zapojují odborníky z praxe do výuky a dalších aktivit školy (78 %), spolupracují s rodiči formou představení profese žáků ve škole či řešení předčasných odchodů ze školy (78 %), podporují žáky se zdravotním nebo sociálním znevýhodněním (75 %), spolupracují se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách (72 %) a realizují aktivity v rámci prevence a intervence předčasných odchodů žáků ze školy (také 72 %).

Pokud bychom v souvislosti s realizovanými aktivitami měli zohlednit jejich důležitost, prioritou pro střední odborné školy je realizace odborného výcviku či odborné praxe v reálném pracovním prostředí. Jedná se

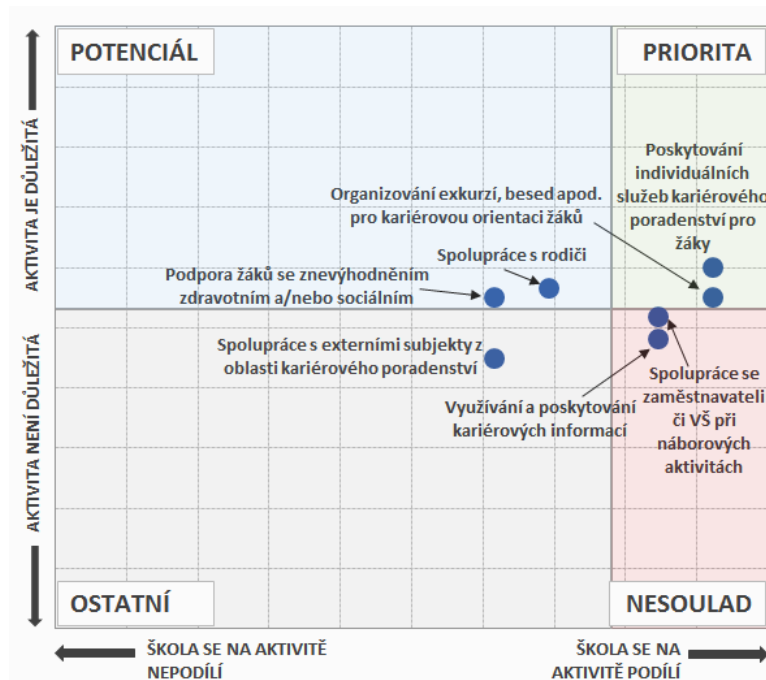

Zapojování odborníků z praxe do výuky a dalších aktivit školy, spolupráci s rodiči či prevenci a intervenci předčasných odchodů žáků ze školy realizuje již relativně menší podíl středních odborných škol. Na druhou stranu je hodnotí jako důležité aktivity, čímž pro ně představují aktivity s potenciálem.

V téměř stejné míře střední odborné školy také podporují žáky se zdravotním nebo sociálním znevýhodněním a spolupracují se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách, ale deklarovaná důležitost těchto aktivit je již nižší.

Gymnázia se v rámci aktivit na podporu rozvoje kariérového poradenství v největší míře soustředí na poskytování individuálních služeb kariérového poradenství pro žáky (92 %) a organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků (92 %).

Graf 16: Aktivity, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

Značná část gymnázií také spolupracuje se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách (85 %) a využívá a poskytuje kariérové informace (85 %). Dvě třetiny gymnázií spolupracují s rodiči (představení profese rodičů ve škole, řešení předčasných odchodů ze školy). Ve větší míře gymnázia podporují žáky se zdravotním nebo sociálním znevýhodněním (62 %) a spolupracují s externími subjekty z oblasti kariérového poradenství (62 %).

Při zohlednění důležitosti jednotlivých aktivit podpory rozvoje kariérového poradenství představují priority gymnázií poskytování individuálních služeb kariérového poradenství pro žáky

a organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků. Na těchto aktivitách se gymnázia podílí v největší míře a zároveň je jim ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přisuzován značný význam.

Ve velké míře gymnázia spolupracují se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách a využívají a poskytují kariérové informace, ale tyto aktivity hodnotí jako méně důležité, čímž se ocitají v určitém nesouladu.

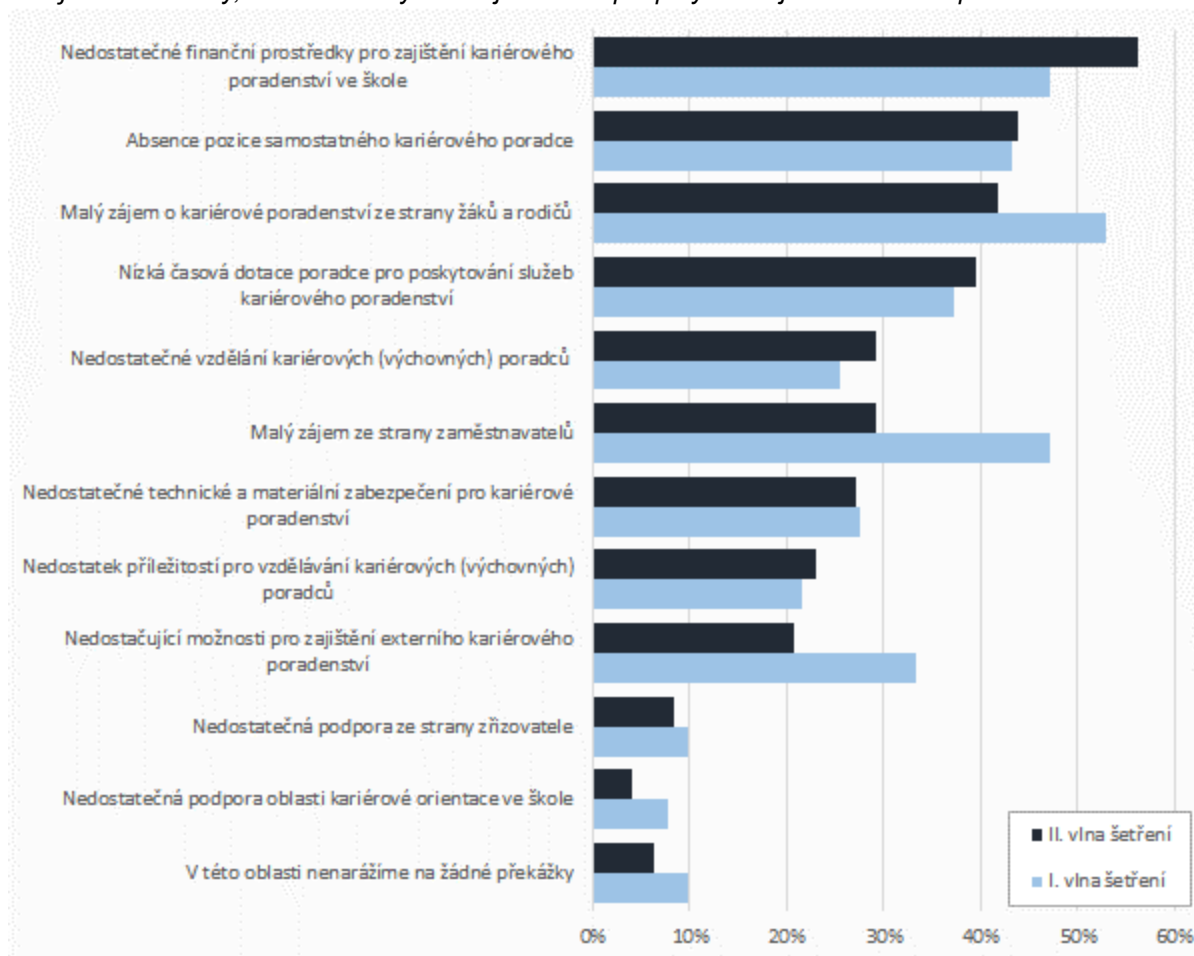
Relativně menší podíl gymnázií spolupracuje s rodiči formou představení profese rodičů ve škole a při řešení předčasných odchodů ze školy a dále poskytuje podporu žákům se zdravotním či sociálním znevýhodněním, přičemž tyto aktivity považují za důležité. Představují tak jistý potenciál dalšího rozvoje kariérového poradenství na gymnáziích.

Spolupráci s externími subjekty z oblasti kariérového poradenství přisuzují gymnázia menší míru důležitosti než v předchozích případech.

2.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

V souvislosti s překážkami, které omezují rozvoj podpory kariérového poradenství na školách v Libereckém kraji, se školy nejčastěji potýkají s nedostatečnými finančními prostředky pro zajištění kariérového poradenství ve škole (56 %). Ve větší míře školy upozorňují na absenci pozice samostatného kariérového poradce (44 %), malý zájem o služby kariérového poradenství ze strany žáků a rodičů (42 %) a nízkou časovou dotaci poradce pro poskytování služeb kariérového poradenství (40 %).

Graf 17: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory rozvoje kariérového poradenství

Dle části škol navíc představuje problém malý zájem ze strany zaměstnavatelů (29 %), nedostatečné vzdělání kariérových či výchovných poradců (29 %), nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro kariérové poradenství (27 %), nedostatek příležitostí pro vzdělávání kariérových či výchovných poradců (23 %) a nedostačující možnosti pro zajištění externího kariérového poradenství (21 %). Spíše výjimečně školy narážejí na nedostatečnou podporu ze strany zřizovatele (8 %) a nedostatečnou podporu oblasti kariérové orientace ve škole (4 %). Pouze 6 % škol uvádí, že v této oblasti na žádné překážky nenaráží.

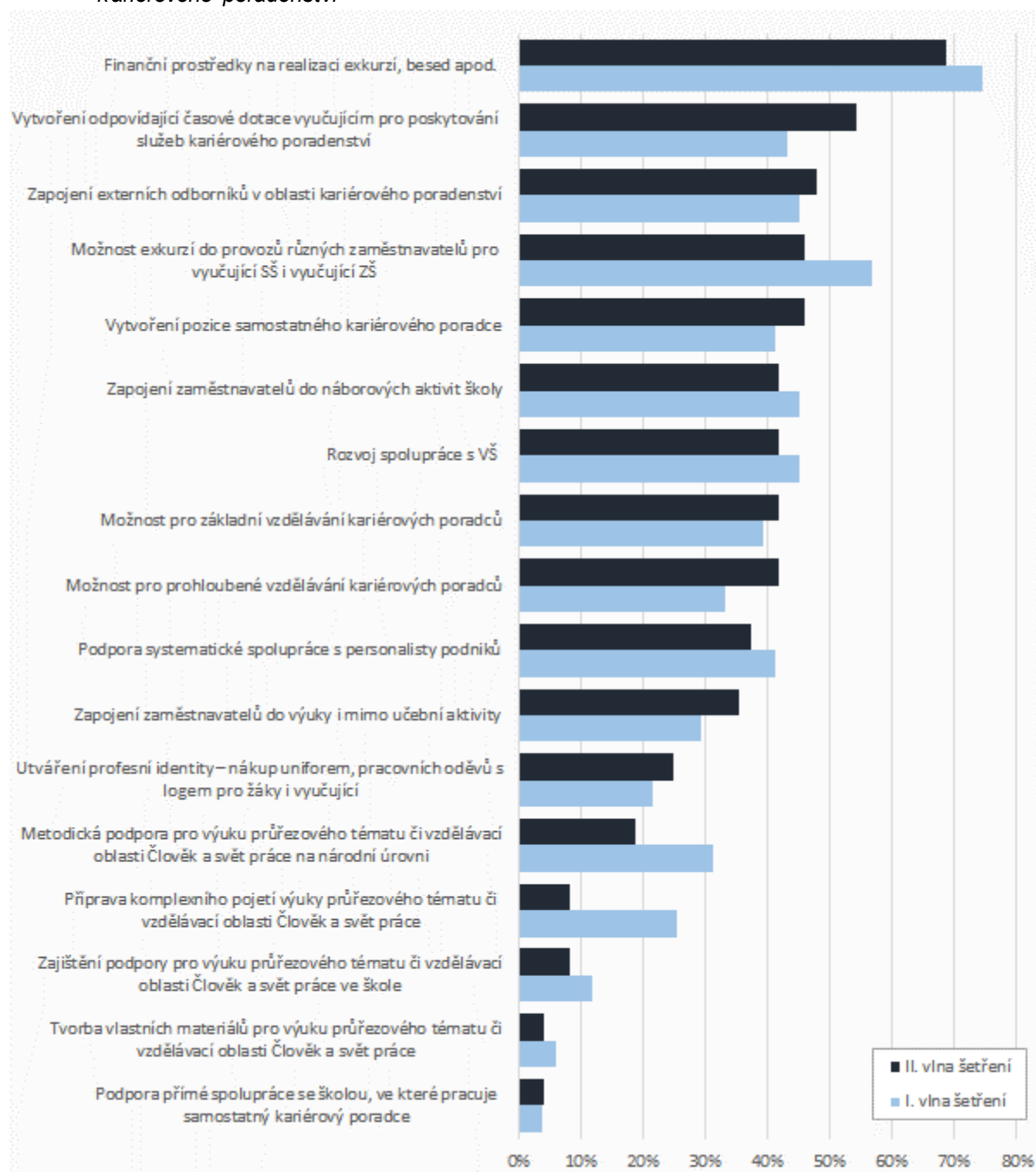
Oproti roku 2015/2016 školy více zdůrazňují problémy spojené s nedostatečnými finančními prostředky pro zajištění kariérového poradenství ve škole (nárůst o 9 p. b.). Naopak méně škol pak naráží na malý zájem ze strany zaměstnavatelů (pokles o 18 p. b.), nedostačující možnosti pro zajištění externího kariérového poradenství (pokles o 13 p. b.) a malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů (pokles o 11 p. b.).

2.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

V souvislosti s dalším rozvojem sledované oblasti by školám nejvíce pomohlo zajištění finančních prostředků na realizaci exkurzí a besed (69 %).

Dále také vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství (54 %), zapojení externích odborníků v oblasti kariérového poradenství (48 %), vytvoření pozice samostatného kariérového poradce (46 %) a možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i ZŠ (46 %). 42 % škol uvedlo tato opatření: zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy, rozvoj spolupráce s VŠ a možnost pro základní i prohloubené vzdělávání kariérových poradců.

Graf 18: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory rozvoje kariérového poradenství

Školám by dále pomohla větší podpora systematické spolupráce s personalisty podniků (38 %) a zapojení zaměstnavatelů do výuky i mimo učebních aktivit (35 %). Čtvrtina škol považuje za potřebné utváření profesní identity formou nákupu uniforem, pracovních oděvů s logem pro žáky i vyučující. Méně frekventovaná jsou opatření dotýkající se průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce, ať už se jedná o metodickou podporu pro výuku tohoto tématu na národní úrovni (19 %), přípravu komplexního pojetí výuky (8 %), zajištění podpory pro výuku (8 %), nebo tvorbu vlastních výukových materiálů pro výuku (4 %). Zcela výjimečně zmiňovaným opatřením je i podpora přímé spolupráce se školou, v níž pracuje samostatný kariérový poradce (4 %).

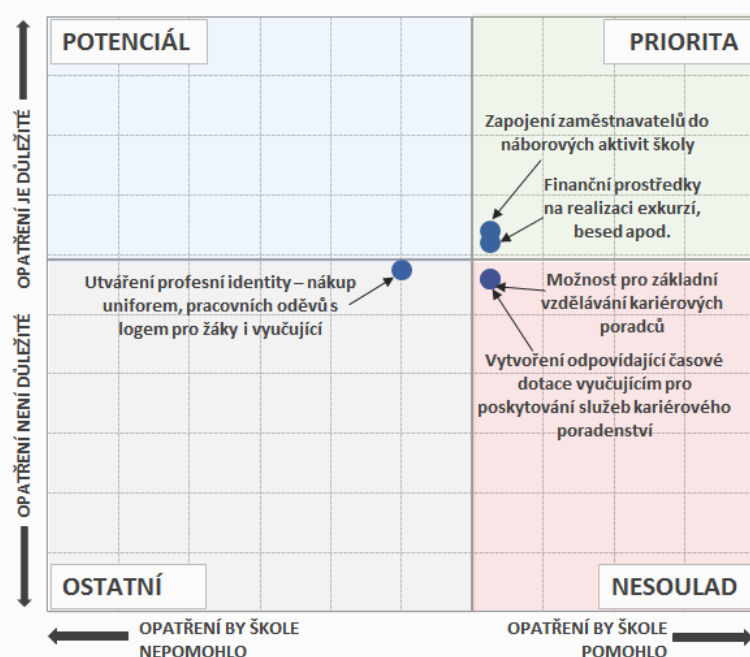
Oproti roku 2015/2016 školy více zdůrazňují potřebu vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování kariérového poradenství (nárůst o 11 p. b.), možnost pro prohloubené vzdělávání kariérových poradců (nárůst o 8 p. b.) a zapojení zaměstnavatelů do výuky i mimo učebních aktivit

(nárůst o 6 p. b.). Naopak menší důraz kladou školy na přípravu komplexního pojetí výuky průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce (pokles o 17 p. b.), metodologickou podporu pro výuku tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce na národní úrovni (pokles o 13 p. b.), možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ (pokles o 11 p. b.) i finančních prostředků na realizaci exkurzí, besed apod. (pokles o 6 p. b.).

2.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště uvedla, že by jim v rozvoji kariérového poradenství pomohla především opatření týkající se zajištění finančních prostředků na realizaci exkurzí, besed apod. (63 %), zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy (63 %), vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství (63 %) a možnost pro základní vzdělávání kariérových poradců (také 63 %). Polovina SOU navrhuje utváření profesní identity formou nákupu uniforem, pracovních oděvů s logem pro žáky i vyučující.

Graf 19: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti jednotlivých opatření podpory rozvoje kariérového poradenství představují největší priority středních odborných učilišť tato opatření - finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod. a zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy. Tato opatření zmiňují školy nejčastěji a zároveň jsou ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnoceny jako nejdůležitější opatření.

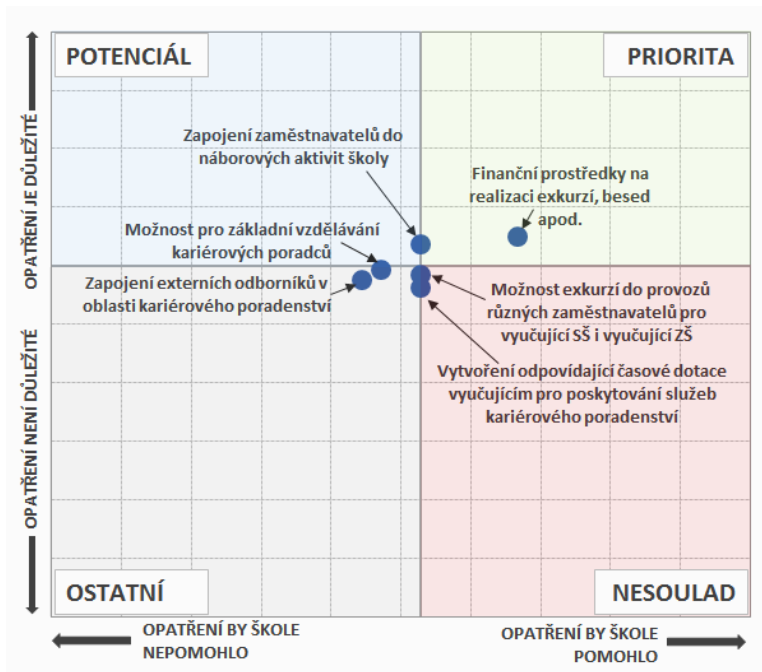
Střední odborná učiliště ve velké míře uvádějí potřebu vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství a možnost pro základní

vzdělávání kariérových poradců, ale hodnotí je jako méně důležitá opatření, čímž se nacházejí v určitém nesouladu.

Učiliště dále v menší míře zmiňují potřebu utváření profesní identity formou nákupu uniforem, pracovních oděvů s logem pro žáky. Deklarovaná důležitost tohoto opatření je podprůměrná.

Střední odborné školy jednoznačně nejčastěji zmiňují potřebu získání finančních prostředků na realizaci exkurzí, besed apod. (67 %). Ve značné míře školy zdůrazňují i potřebu možnosti exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ (53 %), vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství (53 %) a zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy (53 %). Dále za potřebná opatření SOŠ uvádějí základní vzdělávání kariérových poradců (47 %) a zapojení externích odborníků v oblasti kariérového poradenství (44 %).

Graf 20: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

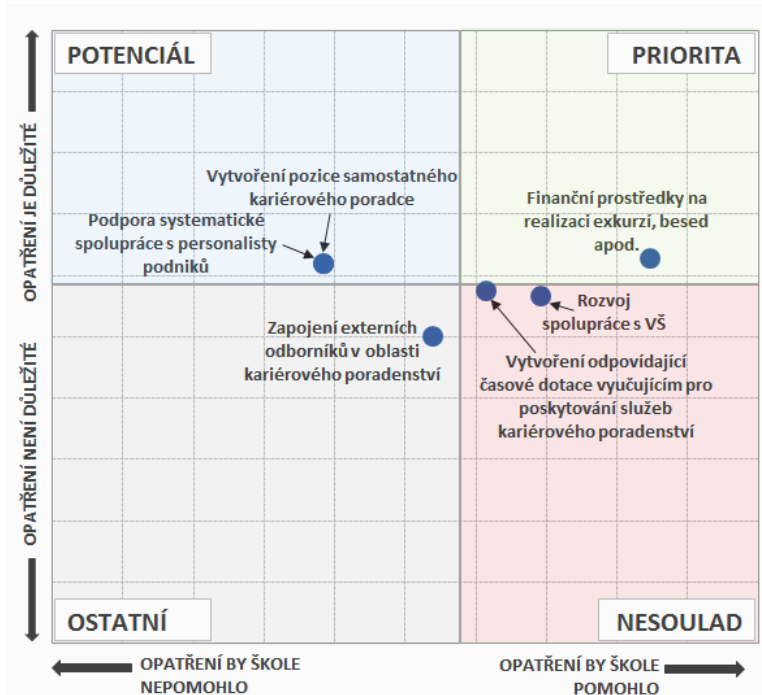
Pokud bychom v souvislosti s navrhovanými opatřeními podpory rozvoje kariérového poradenství zohlednili také jejich důležitost, představuje prioritu středních odborných škol dostatek finančních prostředků na realizaci exkurzí, besed apod. Toto opatření školy zmiňovaly nejčastěji a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnoceno jako nejdůležitější. Částečně lze za prioritu označit i zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy. Potřebu možnosti exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ a vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství

uvádí relativně větší podíl středních odborných škol, ale deklarovaná důležitost těchto opatření je nižší.

Střední odborné školy v menší míře uváděly i potřebu základního vzdělávání kariérových poradců a zapojení externích odborníků v oblasti kariérového poradenství. Možnost pro základní vzdělávání kariérových poradců dosahuje téměř průměrné důležitosti, může tak představovat potenciál v oblasti rozvoje kariérového poradenství. Zapojení externích odborníků v oblasti kariérového poradenství má pro SOŠ již nižší míru důležitosti.

Gymnázia z opatření, která by jim pomohla v rozvoji kariérového poradenství, jednoznačně nejčastěji zmiňují získání finančních prostředků na realizaci exkurzí, besed apod. (85 %).

Graf 21: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Ve velké míře gymnázia uvádějí potřebu rozvoje spolupráce s VŠ (69 %) a vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství (62 %). Více než polovina gymnázií uvítá zapojení externích odborníků v oblasti kariérového poradenství (54 %). Gymnázia dále uvádí potřebu vytvoření pozice samostatného kariérového poradce (38 %) a podpory systematické spolupráce s personalisty podniků (38 %).

V případě gymnázií představuje prioritu v oblasti podpory rozvoje kariérového poradenství zajištění finančních prostředků na realizaci exkurzí, besed apod. Toto opatření uvádí vysoký podíl

gymnázií a zároveň je ve srovnání s ostatními opatřeními hodnoceno za nejdůležitější.

Rozvoj spolupráce s VŠ a vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství zmiňují gymnázia také v relativně vysoké míře, ale přisuzovaná důležitost těchto opatření je nižší.

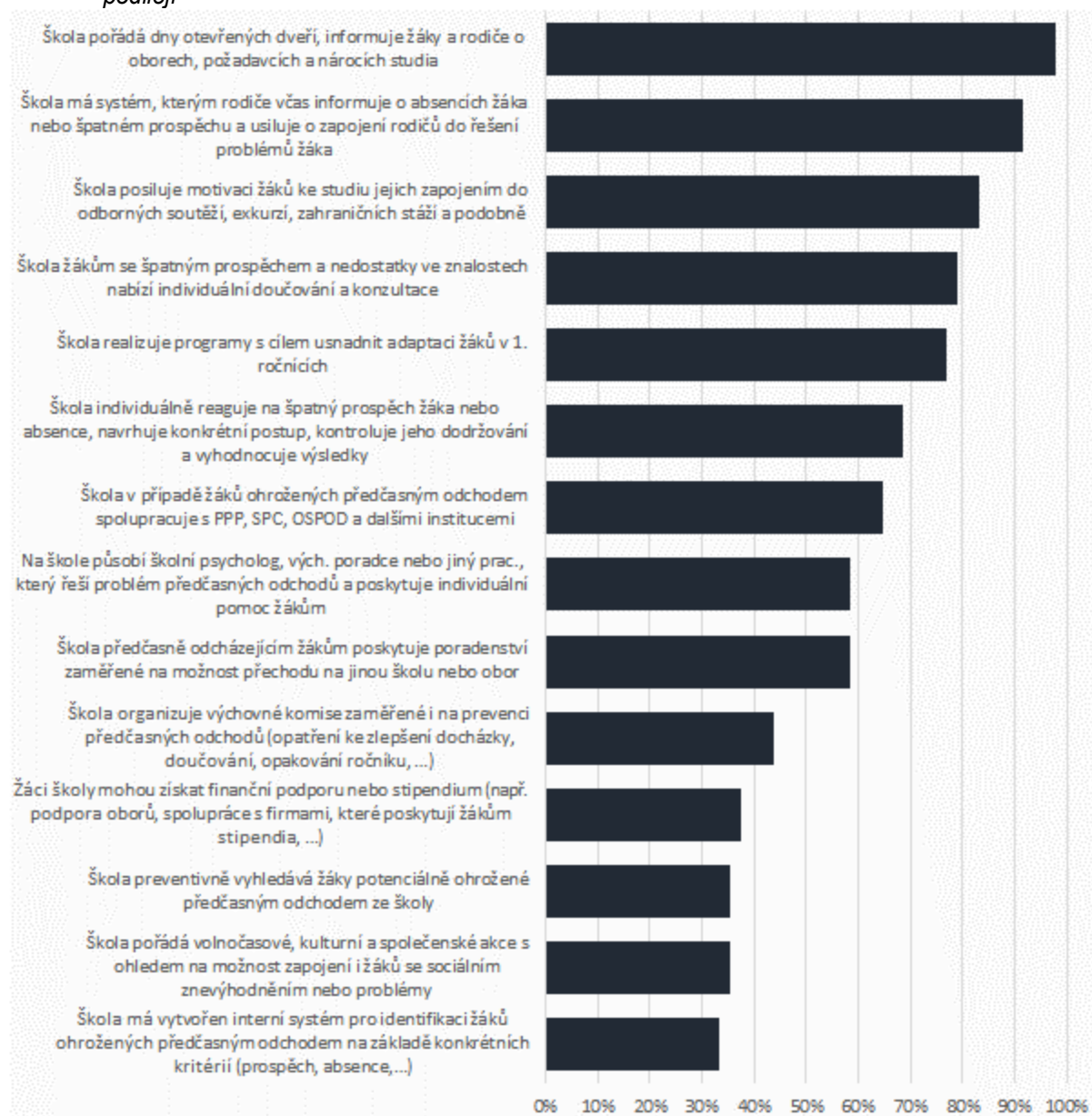
Již v menší míře gymnázia uvádějí potřebu vytvoření pozice samostatného kariérového poradce a podpory systematické spolupráce s personalisty podniků. Deklarovaná důležitost těchto opatření je ale relativně vysoká, čímž představují pro gymnázia potenciál v oblasti rozvoje kariérového poradenství.

Gymnázia dále navrhují zapojení externích odborníků v oblasti kariérového poradenství, ale nepovažují to za opatření s vyšší mírou důležitosti.

2.5 Aktivita, na kterých se školy podílí v rámci prevence a intervence v oblasti předčasných odchodů ze vzdělávání

Střední a vyšší odborné školy v Libereckém kraji jsou v rámci prevence a intervence v oblasti předčasných odchodů ze vzdělávání ve více činnostech velice aktivní. Většina škol pořádá dny otevřených dveří a informuje žáky a rodiče o oborech, požadavcích a nárocích studia (98 %).

Graf 22: Činnosti, na kterých se školy v prevence a intervence v oblasti předčasných odchodů aktivně podílejí

92 % škol má systém, kterým rodiče včas informuje o absencích žáka nebo špatném prospěchu a usiluje o zapojení rodičů do řešení problémů žáka. Značný podíl škol posiluje motivaci žáků ke studiu jejich zapojením do odborných soutěží, exkurzí, zahraničních stáží a podobně (83 %), žákům se špatným prospěchem a nedostatky ve znalostech nabízí individuální doučování a konzultace (79 %) a realizuje programy s cílem usnadnit adaptaci žáků v 1. ročnících (77 %). Dvě třetiny škol individuálně reagují na špatný prospěch žáka nebo absence, navrhuje konkrétní postup, kontrolují jeho dodržování a vyhodnocují výsledky.

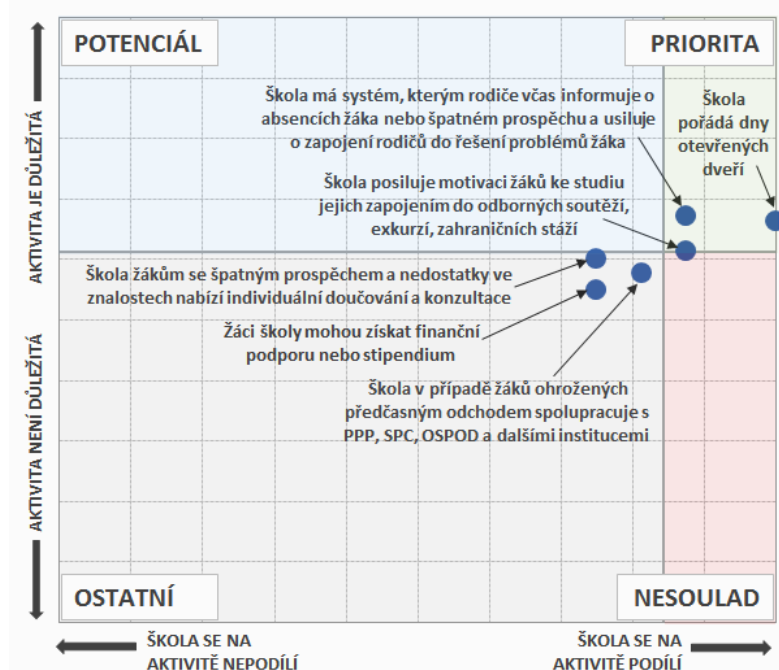
Školy v případě žáků ohrožených předčasným odchodem spolupracují s PPP, SPC, OSPOD a dalšími institucemi (65 %) a také těmto žákům poskytují poradenství zaměřené na možnost přechodu na jinou školu nebo obor (58 %). Na 58 % škol působí školní psycholog, výchovný poradce nebo jiný pracovník, který řeší problém předčasných odchodů a poskytuje individuální pomoc žákům.

V rámci prevence dále školy organizují výchovné komise zaměřené i na prevenci předčasných odchodů (44 %). Na 38 % škol nabízí žákům možnost získat finanční podporu nebo stipendium. Část škol pořádá volnočasové, kulturní a společenské akce s ohledem na možnost zapojení i žáků se sociálním znevýhodněním nebo problémy (35 %) a preventivně vyhledává žáky potenciálně ohrožené předčasným odchodem ze školy (35 %). Třetina škol má vytvořen interní systém pro identifikaci žáků ohrožených předčasným odchodem ze vzdělávání na základě konkrétních kritérií např. prospěch či absence

2.5.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště v rámci prevence v oblasti předčasných odchodů ze vzdělávání pořádají dny otevřených dveří a informují žáky a rodiče o oborech, požadavcích a nárocích studia.

Graf 23: Aktivita, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

Význačná část SOU posiluje motivaci žáků ke studiu jejich zapojením do odborných soutěží, exkurzí, zahraničních stáží a podobně (88 %) a má systém (např. elektronický), kterým rodiče včas informují o absencích žáka nebo špatném prospěchu, čímž usilují o zapojení rodičů do řešení problémů žáka (také 88 %). V případě žáků ohrožených předčasným odchodem spolupracují s PPP, SPC, OSPOD a dalšími institucemi (81 %). Tři čtvrtiny učilišť se věnují žákům se špatným prospěchem a nedostatky ve znalostech a nabízí jim individuální doučování či konzultace a stejný podíl jich uvádí, že jejich žáci mohou získat finanční podporu nebo stipendium.

Z hlediska důležitosti a zapojení škol do jednotlivých činností v oblasti prevence a intervence předčasných odchodů představují hlavní priority středních odborných učilišť pořádání dnů otevřených dveří a vlastnictví systému, kterým rodiče včas informují o absencích žáka nebo špatném prospěchu, čímž usilují o zapojení rodičů do řešení problémů žáka. Tyto aktivity zmiňovaly školy jako jedny z nejčastějších a zároveň je považují za nejdůležitější. Částečně lze za prioritu považovat i posilování motivace žáků ke studiu jejich zapojením do odborných soutěží, exkurzí či zahraničních stáží.

Relativně v menší míře učiliště uvádějí, že v případě žáků ohrožených předčasným odchodem spolupracují s PPP, SPC, OSPOD a dalšími institucemi, také se věnují žákům se špatným prospěchem

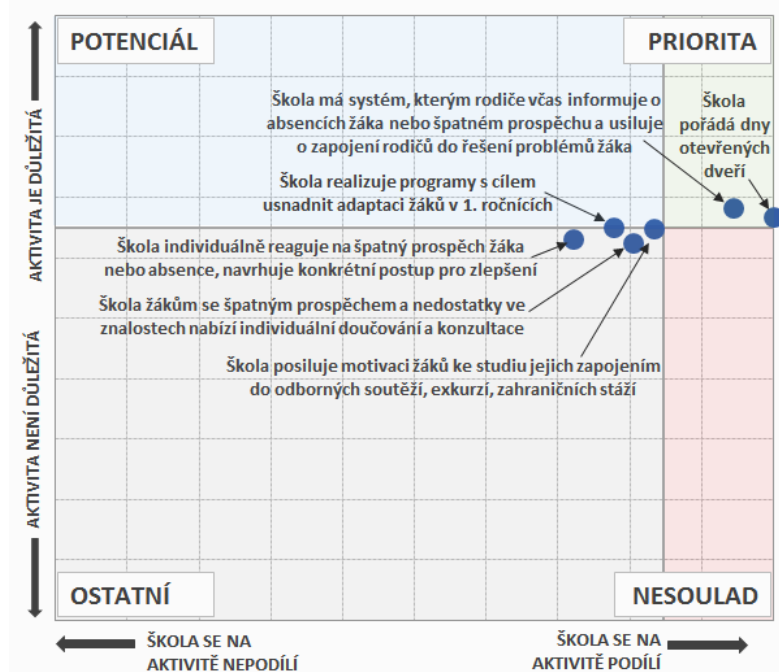

a nedostatky ve znalostech a nabízí jim individuální doučování či konzultace a jejich žáci mohou získat finanční podporu nebo stipendium. Těmto aktivitám SOU přisuzují nižší míru důležitosti.

Střední odborné školy se v rámci této oblasti nejvíce zaměřují na pořádání dnů otevřených dveří, kde informují žáky a rodiče o oborech, požadavcích a nárocích studia (100 %) a na zajištění systému, kterým škola rodiče včas informuje o absencích žáka nebo špatném prospěchu a usiluje o zapojení rodičů do řešení problémů žáka (94 %). 83 % středních odborných škol posiluje motivaci žáků ke studiu jejich zapojením do odborných soutěží, exkurzí, zahraničních stáží a podobně. Ve velké míře SOŠ žákům se špatným prospěchem a nedostatky ve znalostech nabízí individuální doučování a konzultace (81 %), realizují programy s cílem usnadnit adaptaci žáků v 1. ročnících (78 %) a individuálně reagují na špatný prospěch žáka nebo absence a navrhuje konkrétní postup pro zlepšení (akční plán), kontrolují jeho dodržování a vyhodnocují výsledky (72 %).

Pokud bychom v souvislosti s realizovanými aktivitami měli zohlednit jejich důležitost, hlavní priority pro střední odborné školy jsou pořádání dnů otevřených dveří a provoz systému, kterým škola rodiče včas informuje o absencích žáka nebo špatném prospěchu, čímž usiluje o zapojení rodičů do řešení problémů žáka. SOŠ považují tyto aktivity za nejdůležitější a realizují je i v největší míře.

Graf 24: *Aktivity, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost*

Střední odborné školy v relativně menší míře posilují motivaci žáků ke studiu jejich zapojením do odborných soutěží, exkurzí či zahraničních stáží a dále realizují programy s cílem usnadnit adaptaci žáků v 1. ročnících. Deklarovaná důležitost těchto opatření je na úrovni průměru, čímž mohou představovat aktivity s potenciálem v oblasti prevence předčasných odchodů ze vzdělávání.

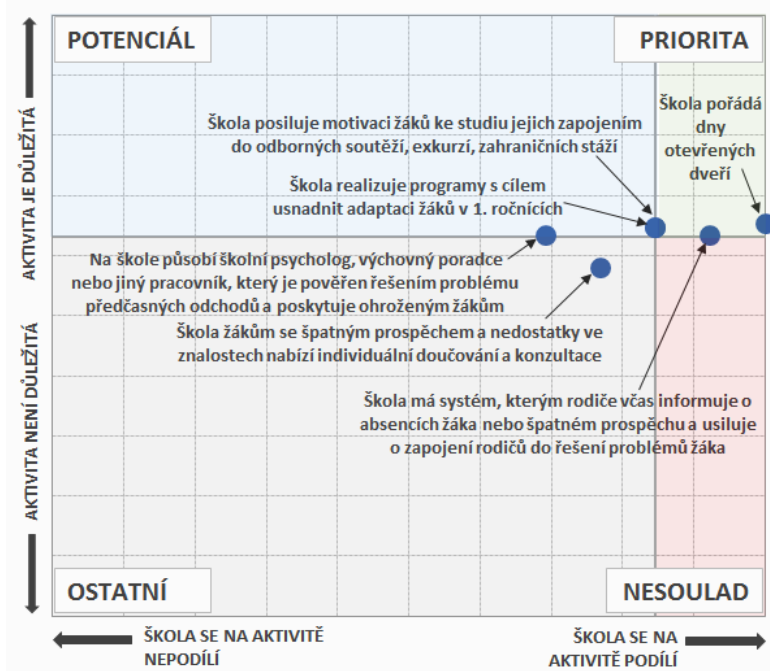
Školy dále nabízejí individuální doučování a konzultace žákům se špatným prospěchem a nedostatky ve znalostech a individuálně reagují na špatný prospěch žáka nebo absence, navrhuje konkrétní postup pro zlepšení (akční plán), kontrolují

jeho dodržování a vyhodnocují výsledky. Tyto aktivity SOŠ vykonávají již v menší míře ve srovnání s prioritními aktivitami, a také tyto aktivity hodnotí jako relativně méně důležité.

Gymnázia v rámci prevence a intervence předčasných odchodů ze vzdělávání pořádají dny otevřených dveří a informují žáky a rodiče o oborech, požadavcích a nárocích studia.

Téměř všechna gymnázia mají systém (např. elektronický), kterým rodiče včas informují o absencích žáka nebo špatném prospěchu, čímž usilují o zapojení rodičů do řešení problémů žáka (92 %), posilují motivaci žáků ke studiu jejich zapojením do odborných soutěží, exkurzí, zahraničních stáží a podobně (85 %) a realizují programy s cílem usnadnit adaptaci žáků v 1. ročnících (85 %). Značná část gymnázií žákům se špatným prospěchem a nedostatky ve znalostech nabízí individuální doučování a konzultace (77 %). Na dvou třetinách gymnázií působí školní psycholog, výchovný poradce nebo jiný pracovník, který je pověřen řešením problému předčasných odchodů a poskytuje ohroženým žákům individuální pomoc.

Graf 25: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

Gymnázia v rámci aktivit v oblasti prevence a intervence předčasných odchodů ze vzdělávání nejčastěji pořádají dny otevřených dveří a využívají systém, kterým rodiče včas informují o absencích žáka nebo špatném prospěchu, čímž usilují o zapojení rodičů do řešení problémů žáka. Tyto aktivity jsou pro gymnázia i poměrně důležité a jsou tedy činnostmi, které mají pro gymnázia nejvyšší prioritu v rozvoji této oblasti.

Gymnázia ve velké míře také realizují programy s cílem usnadnit adaptaci žáků v 1. ročnících a posilují motivaci žáků ke studiu jejich zapojením do odborných soutěží, exkurzí či zahraničních stáží, přičemž těmto aktivitám

přisuzují vyšší důležitost. Představují tak aktivity s potenciálem. Potenciál je také v působnosti školního psychologa, výchovného poradce nebo jiného pracovníka na školách, který je pověřen řešením problému předčasných odchodů a poskytuje ohroženým žákům individuální pomoc.

V menší míře s vyjádřenou nižší mírou důležitosti gymnázia žákům se špatným prospěchem a nedostatky ve znalostech nabízí individuální doučování a konzultace.

2.6 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „podpora rozvoje kariérového poradenství“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *podpory rozvoje kariérového poradenství* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory rozvoje kariérového poradenství*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory rozvoje kariérového poradenství*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav kariérového poradenství na SOU

Většina vyučujících usiluje o utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (81 % škol)

Kariérové vzdělávání je realizováno prostřednictvím vzdělávací oblasti průřezového tématu Člověk a svět práce v souladu s RVP. (63 % škol)

Spolupráce s externími odborníky a sociálními partnery je příležitostná. (63 % škol)

Výuka je zaměřena i na utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (63 % škol)

Systematicky sledujeme předčasné odchody žáků, s výsledky sledování cíleně pracujeme. (56 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Činnosti, které SOU v rámci kariérového poradenství realizují

- Organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků (100 % škol)
- Realizace odborného výcviku/odborné praxe v reálném pracovním prostředí (100 % škol)
- Spolupráce s rodiči (představení profese rodičů ve škole, řešení předčasných odchodů ze školy) (88 % škol)
- Prevence a intervence předčasných odchodů žáků ze školy (81 % škol)
- Podpora žáků se znevýhodněním zdravotním a/nebo sociálním (75 % škol)
- Využívání a poskytování kariérových informací (75 % škol)

Překážky, na něž SOU při realizaci těchto činností narážejí

- Absence pozice samostatného kariérového poradce (69 % škol)
- Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění kariérového poradenství ve škole (63 % škol)
- Malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů (63 % škol)
- Nízká časová dotace poradce pro poskytování služeb kariérového poradenství (56 % škol)
- Nedostatečné vzdělání kariérových (výchovných) poradců (31 % škol)
- Malý zájem ze strany zaměstnavatelů (31 % škol)

Opatření, která by SOU pomohla ke stanoveným cílům

- Finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod. (63 % škol)
- Vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství (63 % škol)
- Možnost pro základní vzdělávání kariérových poradců (63 % škol)
- Zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy (63 % škol)
- Utváření profesní identity – nákup uniformy, pracovních oděvů s logem pro žáky i vyučující (50 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje kariérového poradenství stanovila SOU

Většina vyučujících usiluje o utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (88 % škol)

Služby kariérového poradenství zahrnují prvky prevence předčasných odchodů ze školy. (75 % škol)

Výuka je zaměřena i na utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (75 % škol)

Kariérový poradce úzce spolupracuje s jednotlivými vyučujícími. (69 % škol)

Spolupráce s externími odborníky a sociálními partnery je příležitostná. (69 % škol)

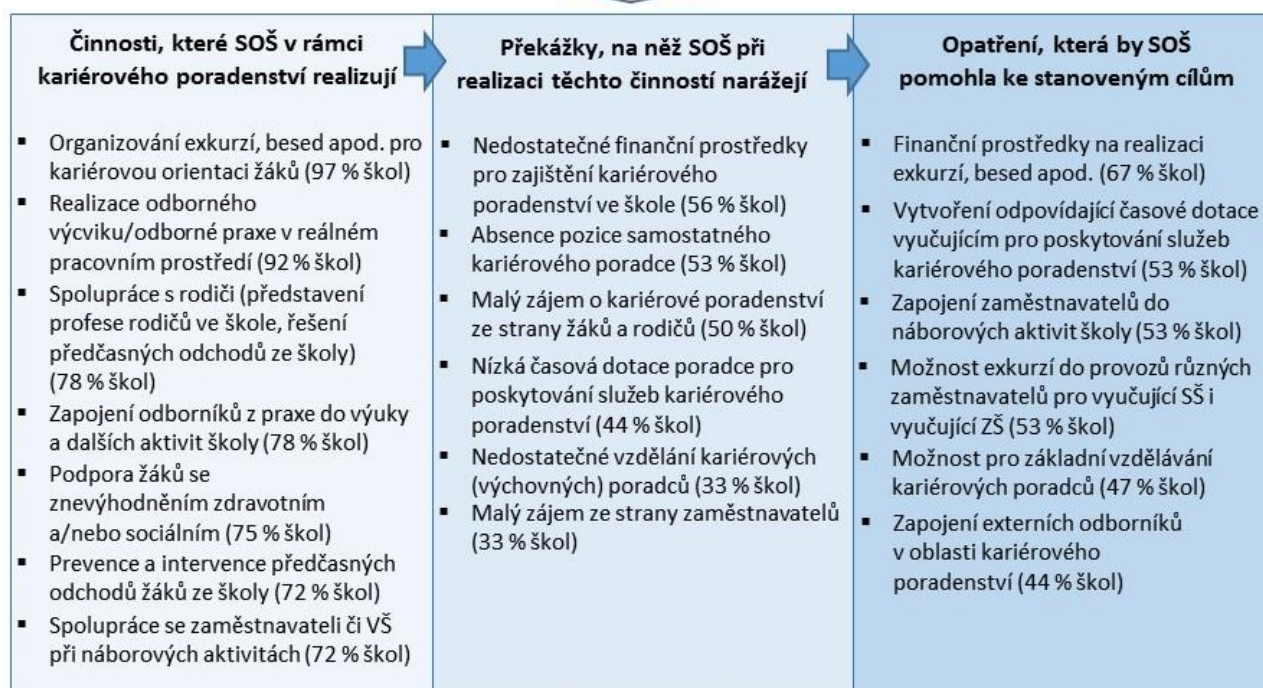
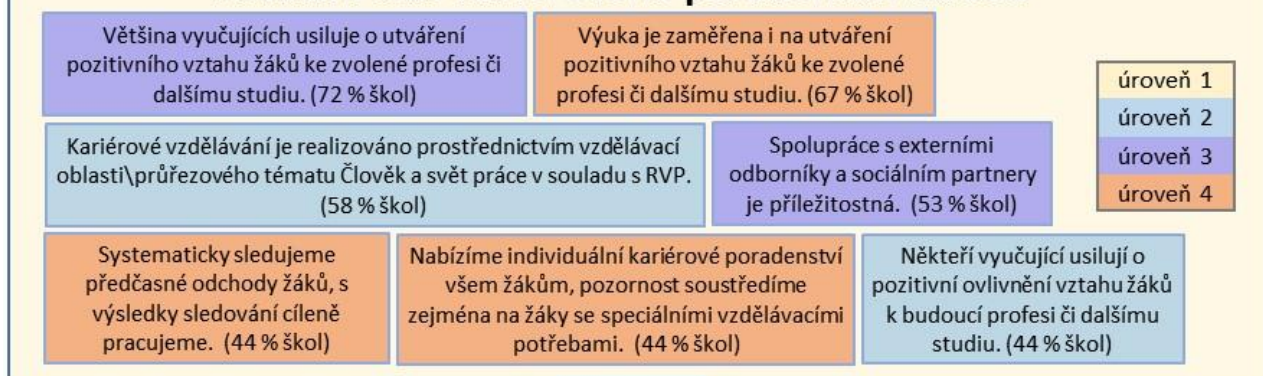
Systematicky sledujeme předčasné odchody žáků, s výsledky sledování cíleně pracujeme. (69 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

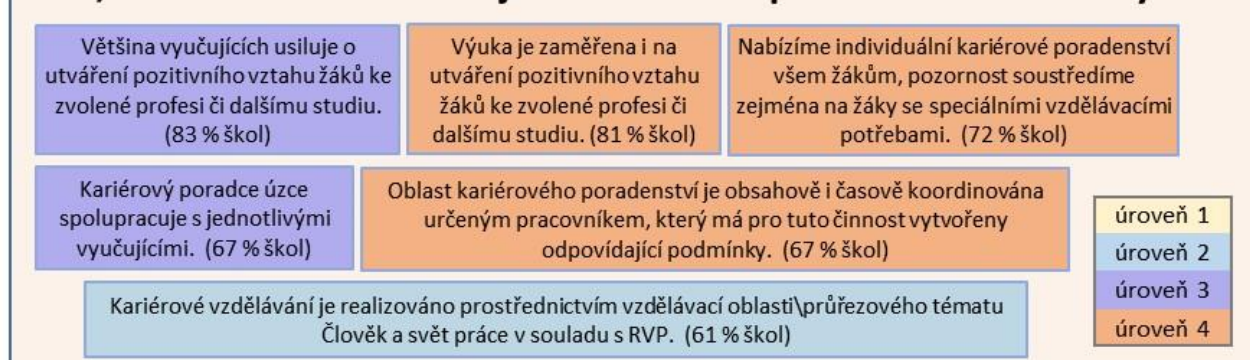
*Každé schéma zobrazuje prvních 5 - 6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav kariérového poradenství na SOŠ

Cíle, které si v rámci rozvoje kariérového poradenství stanovily SOŠ

*Každé schéma zobrazuje prvních 6 - 7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav kariérového poradenství na gymnáziích

Většina vyučujících usiluje o utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (69 % škol)	Nabízíme individuální kariérové poradenství všem žákům, pozornost soustředíme zejména na žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. (69 % škol)	Kariérový poradce na naší škole má pro výkon této funkce odpovídající vzdělání či si jej chce doplnit, popř. je kariérové poradenství součástí práce výchovného poradce. (69 % škol)	
Kariérové vzdělávání je realizováno prostřednictvím vzdělávací oblasti/průřezového tématu Člověk a svět práce v souladu s RVP. (62 % škol)	Oblast kariérového poradenství je obsahově i časově koordinována určeným pracovníkem, který má pro tuto činnost vytvořeny odpovídající podmínky. (62 % škol)		úroveň 1
			úroveň 2
Individuální i skupinové kariérové poradenství je využíváno nejčastěji žáky vyšších ročníků, pozornost je věnována zejména žákům se speciálními vzdělávacími potřebami. (62 % škol)			úroveň 3
			úroveň 4

Činnosti, které gymnázia v rámci kariérového poradenství realizují	Překážky, na něž gymnázia při realizaci těchto činností narážejí	Opatření, která by gymnáziím pomohla ke stanoveným cílům
- Organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků (92 % škol) - Poskytování individuálních služeb kariérového poradenství pro žáky (92 % škol) - Spolupráce se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách (85 % škol) - Využívání a poskytování kariérových informací (85 % škol) - Spolupráce s rodiči (představení profese rodičů ve škole, řešení předčasných odchodů ze školy) (69 % škol) - Podpora žáků se znevýhodněním zdravot. nebo sociálním (62 % škol) - Spolupráce s externími subjekty z oblasti kariér. poradenství (62 % škol)	- Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění kariérového poradenství ve škole (69 % škol) - Nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro kariérové poradenství (31 % škol) - Malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů (23 % škol) - Nízká časová dotace poradce pro poskytování služeb kariérového poradenství (23 % škol) - Malý zájem ze strany zaměstnavatelů (23 % škol)	- Finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod. (85 % škol) - Rozvoj spolupráce s VŠ (69 % škol) - Vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství (62 % škol) - Zapojení externích odborníků v oblasti kariérového poradenství (54 % škol) - Vytvoření pozice samostatného kariérového poradce (38 % škol) - Podpora systematické spolupráce s personalisty podniků (38 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje kariérového poradenství stanovila gymnázia

Většina vyučujících usiluje o utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (92 % škol)	Výuka je zaměřena i na utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (77 % škol)	Kariérový poradce na naší škole má pro výkon této funkce odpovídající vzdělání či si jej chce doplnit. (77 % škol)	
Nabízíme individuální kariérové poradenství všem žákům, pozornost soustředíme zejména na žáky se SVP. (77 % škol)	Individuální i skupinové kariérové poradenství je využíváno nejčastěji žáky vyšších ročníků, pozornost je věnována zejména žákům se SVP. (77 % škol)		úroveň 1
			úroveň 2
Oblast kariérového poradenství je obsahově i časově koordinována určeným pracovníkem, který má pro tuto činnost vytvořeny odpovídající podmínky. (69 % škol)	Kariérový poradce na naší škole má pro výkon této funkce odpovídající vzdělání. (69 % škol)		úroveň 3
			úroveň 4

*Každé schéma zobrazuje prvních 5 - 7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.

Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

3 Podpora polytechnického vzdělávání v Libereckém kraji

Polytechnické vzdělávání je nutno chápat jako vzdělávání **integrující přírodovědné, technické a environmentální vzdělávání** a jako **komplex vzájemných implikací mezi složkami vzdělávání a jednotlivými předmětovými oblastmi**. Jedná se o integraci:

- všeobecné složky vzdělávání x odborné složky vzdělávání;
- společenskovedních a humanitních předmětů x matematiky x polytechnických předmětů x uměleckých předmětů.

Polytechnické vzdělávání je definováno jako vzdělávání poskytující vědomosti o vědeckých principech a odvětvích výroby, znalosti z technických a jiných oborů a všeobecně technické dovednosti. Přispívá nejen k rozšiřování poznatků, ale především k vytváření pracovních dovedností a návyků, které jsou využívány v běžném a později i pracovním životě. To je vázáno na technické myšlení jako aplikaci vědomostí, dovedností a zkušeností v členění na praktické, vizuální, intuitivní a koncepční myšlení.

Cílem polytechnického vzdělávání je rozvíjet znalosti o technickém prostředí a pomáhat vytvářet a fixovat správné pracovní postupy a návyky, rozvoj spolupráce, vzájemnou komunikaci a volní vlastnosti a podporovat touhu tvořit a práci zdárně dokončit. Polytechnické vzdělávání má posilovat zájem nejen o technické obory, ale i o přírodovědné a environmentální obory.

Přírodovědné vzdělávání je definováno jako vzdělávání zaměřené na porozumění **základním přírodovědným pojmům a zákonům**, na porozumění a užívání **metod vědeckého zkoumání přírodních faktů** (přírodních objektů, procesů, vlastností, zákonitostí). Cílem v přírodovědném vzdělávání je **rozvíjet schopnosti potřebné při využívání** přírodovědných vědomostí a dovedností pro řešení konkrétních problémů, podporovat odpovědné rozhodování v osobním životě člověka, naplňovat osobní potřeby a fungování v občanském a případně budoucím profesním životě.

Technické vzdělávání jako součást technické výchovy se zaměřuje na osvojování potřebných technických vědomostí, dovedností a návyků, vytváření vztahu k technice a rozvoj tvořivého technického myšlení. Osvojení je realizováno na vědeckém základě, uvědoměle a při aktivitách majících vztah k technice, s níž se v životě setká každý jedinec. Cílem **technické výchovy** je získat správné postoje k technice a k využívání techniky v životě.

Environmentální vzdělávání dělíme na výchovu a osvětu. Environmentální výchovou rozumíme systematické působení na mladou generaci (včetně dětí předškolního věku) za účelem přijetí hodnot a jednání nezbytného pro ochranu a péči o životní prostředí. Oblastmi vzdělávání jsou: výchova o životním prostředí, výchova v životním prostředí, výchova pro životní prostředí. Úkoly **osvěty** jsou zejména v rovině informativní a jsou zaměřené na dospělou populaci a obecně na veřejnost.

Hlavní zjištění

- V rámci podpory polytechnického vzdělávání školy vykonávají největší množství aktivit v souladu s RVP vyučovaných oborů – základní úroveň. Do budoucna si školy v Libereckém kraji kladou za cíl, že o nevýraznější nárůst prováděných aktivit budou usilovat jednak na úrovni kombinace systematické podpory polytechnického vzdělávání a podpory v rámci dílčích aktivit – nejvyšší úroveň, a jednak budou školy dále posilovat také aktivity v souladu s RVP vyučovaných oborů – základní úroveň. Oproti roku 2015/2016 školy v Libereckém kraji vykazují častěji činnosti spadající do nejvyšší a pokročilé úrovně.
- Školy v rámci podpory polytechnického vzdělávání nejčastěji provádějí laboratorní cvičení, pokusy, exkurze apod., zapojují žáky do soutěží a olympiád a pořádají motivační akce pro žáky základních škol. Oproti roku 2015/2016 se školy ve větší míře zaměřují na přípravu výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru, individuální práci se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku a zpracování provázaného plánu výuky polytechnických předmětů a matematiky. Naopak v menší míře se školy zaměřují na zpracování koncepce rozvoje polytechnického vzdělávání, včetně potřebných analýz, spolupráci se ZŠ a zpracovávání samostatných prací na témata, která poskytují sociální partneři.
- Školy se nejčastěji setkávají s překážkami v souvislosti s nedostatkem financí na úhradu vedení nepovinných předmětů, s nedostatečnou motivací žáků ze základních škol v oblasti polytechnického vzdělávání a s nedostatečnými znalostmi žáků ze základních škol v oblasti polytechnického vzdělávání. Oproti roku 2015/2016 školy více zdůrazňují problémy spojené s nedostatečnou motivací žáků ze ZŠ k polytechnickému vzdělávání, zastaralým vybavením IT pro výuku a s neaktuálními znalostmi a dovednostmi pedagogických pracovníků v polytechnické oblasti. Školy naopak deklarují zlepšení situace z hlediska zabezpečení odpovídajících prostor, jazykové vybavy učitelů pro výuku v cizích jazycích, schopnosti pedagogických pracovníků školy získat žáky pro polytechnické předměty a matematiku a materiálu pro výuku polytechnických předmětů.
- Opatřeními, která by školám v Libereckém kraji nejvíce pomohla v realizaci zvolených cílů, jsou zvýšení počtu a kvality PC, notebooků a tabletů na škole, zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen, zkvalitnění IT sítí ve škole, včetně připojení na internet a vybavení IT učeben, zlepšení kvality softwarového vybavení školy či nákup a příprava materiálů pro výuku. Oproti roku 2015/2016 školy více zdůrazňují potřebu zvýšení počtu a kvality PC, notebooků či tabletů ve škole. Školy naopak deklarují výrazně nižší potřebu účasti pedagogických pracovníků na školení IT různé úrovně, vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti polytechniky podle jejich aprobace, vzdělávání pedagogických pracovníků v didaktice matematiky a dalších oborových didaktikách a podpory spolupráce se ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání.

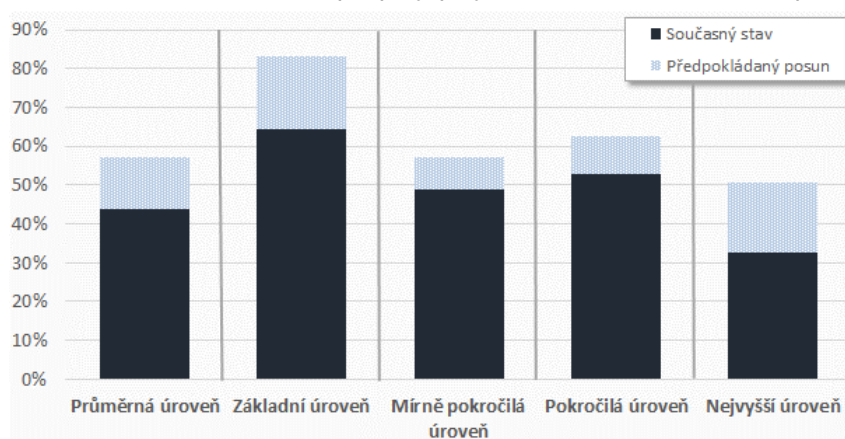

3.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

Pokud jde o podporu polytechnického vzdělávání na školách v Libereckém kraji, naprostá většina škol rozvíjí podporu polytechnického vzdělávání pouze v rámci RVP vyučovaných oborů, tedy především v rámci základní úrovně (65 %). Ve větší míře jsou školami v Libereckém kraji realizovány také aktivity spadající do pokročilé úrovně (53 %), kdy již probíhá systematická podpora polytechnického vzdělávání. Do jisté míry školy v Libereckém kraji realizují také aktivity spadající do mírně pokročilé úrovně (49 %), kdy podpora polytechnického vzdělávání probíhá pouze v podobě dílčích aktivit, jako je např. rozvíjení znalostí a dovedností, které jsou součástí polytechnického vzdělávání, či motivační akce pro ZŠ atd. V nejmenší míře školy realizují aktivity spadající do nejvyšší úrovně (33 %), kdy je systematická podpora polytechnického vzdělávání dále doplňována o další aktivity.

Pakliže měly školy zhodnotit předpokládaný posun v oblasti podpory polytechnického vzdělávání, školy plánují rozvoj činností v rámci základní úrovně (předpokládaný posun o 19 %) a dále v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 18 %) čímž deklarují zájem o systematický rozvoj sledované oblasti, který bude zároveň podpořen rozvojem dílčích aktivit. Určitý posun lze očekávat také v rámci pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 10 %) a již méně výrazný je plánovaný posun v případě činností spadajících do mírně pokročilé (předpokládaný posun o 8 %).

Graf 26: Současná úroveň podpory polytechnického vzdělávání a předpokládaný posun

Základní úroveň – podpora polytechnického vzdělávání je omezena na realizaci pouze v souladu RVP vyučovaných oborů.

Mírně pokročilá úroveň – podpora polytechnického vzdělávání probíhá pouze v podobě dílčích aktivit (rozvíjení znalostí a dovedností, které jsou součástí polytechnického vzdělávání, motivační akce pro ZŠ, aplikace různých metod ve výuce – skupinová práce, projektová výuka, laboratorní cvičení, praxe

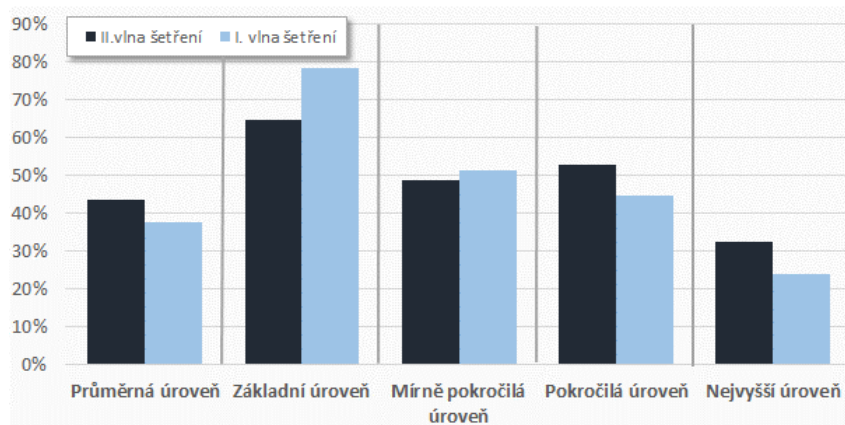
atd.).

Pokročilá úroveň – systematická podpora polytechnického vzdělávání (vzájemné propojení polytechnických předmětů a provázání s výukou matematiky, realizace aktivit nad rámec RVP, zapojování do soutěží, spolupráce se ZŠ v regionu).

Nejvyšší úroveň – systematická podpora polytechnického vzdělávání a podpora v rámci dílčích aktivit (zpracované plány výuky polytechnických předmětů a matematiky, které jsou vzájemně provázány, individuální podpora žáků, spolupráce s VŠ v rámci maturitních oborů, podpora samostatné práce žáků – spolupráce se zaměstnavateli, VŠ a výzkumnými institucemi).

Oproti roku 2015/2016 školy v Libereckém kraji vykazují častěji činnosti spadající do nejvyšší (nárůst o 9 p. b.) a pokročilé (nárůst o 8 p.b.) úrovně. Naopak pokles školy vykazují v rámci aktivit spadajících do základní (pokles o 14 p.b) a mírně pokročilé úrovně (pokles o 3 p.b.). Je tedy patrné, že dochází k postupnému rozvoji systematické podpory polytechnického vzdělávání v Libereckém kraji.

Graf 27: Srovnání současné úrovně podpory polytechnického vzdělávání (I. vlna + II. vlna)

Základní úroveň – podpora polytechnického vzdělávání je omezena na realizaci pouze v souladu RVP vyučovaných oborů.

Mírně pokročilá úroveň – podpora polytechnického vzdělávání probíhá pouze v podobě dílčích aktivit (rozvíjení znalostí a dovedností, které jsou součástí polytechnického vzdělávání, motivační akce pro ZŠ, aplikace různých metod ve výuce – skupinová práce, projektová výuka, laboratorní cvičení, praxe

atd.).

Pokročilá úroveň – systematická podpora polytechnického vzdělávání (vzájemné propojení polytechnických předmětů a provázání s výukou matematiky, realizace aktivit nad rámec RVP, zapojování do soutěží, spolupráce se ZŠ v regionu).

Nejvyšší úroveň – systematická podpora polytechnického vzdělávání a podpora v rámci dílčích aktivit (zpracované plány výuky polytechnických předmětů a matematiky, které jsou vzájemně provázány, individuální podpora žáků, spolupráce s VŠ v rámci maturitních oborů, podpora samostatné práce žáků – spolupráce se zaměstnavateli, VŠ a výzkumnými institucemi).

3.2 Aktivita, které školy realizují v rámci této intervence

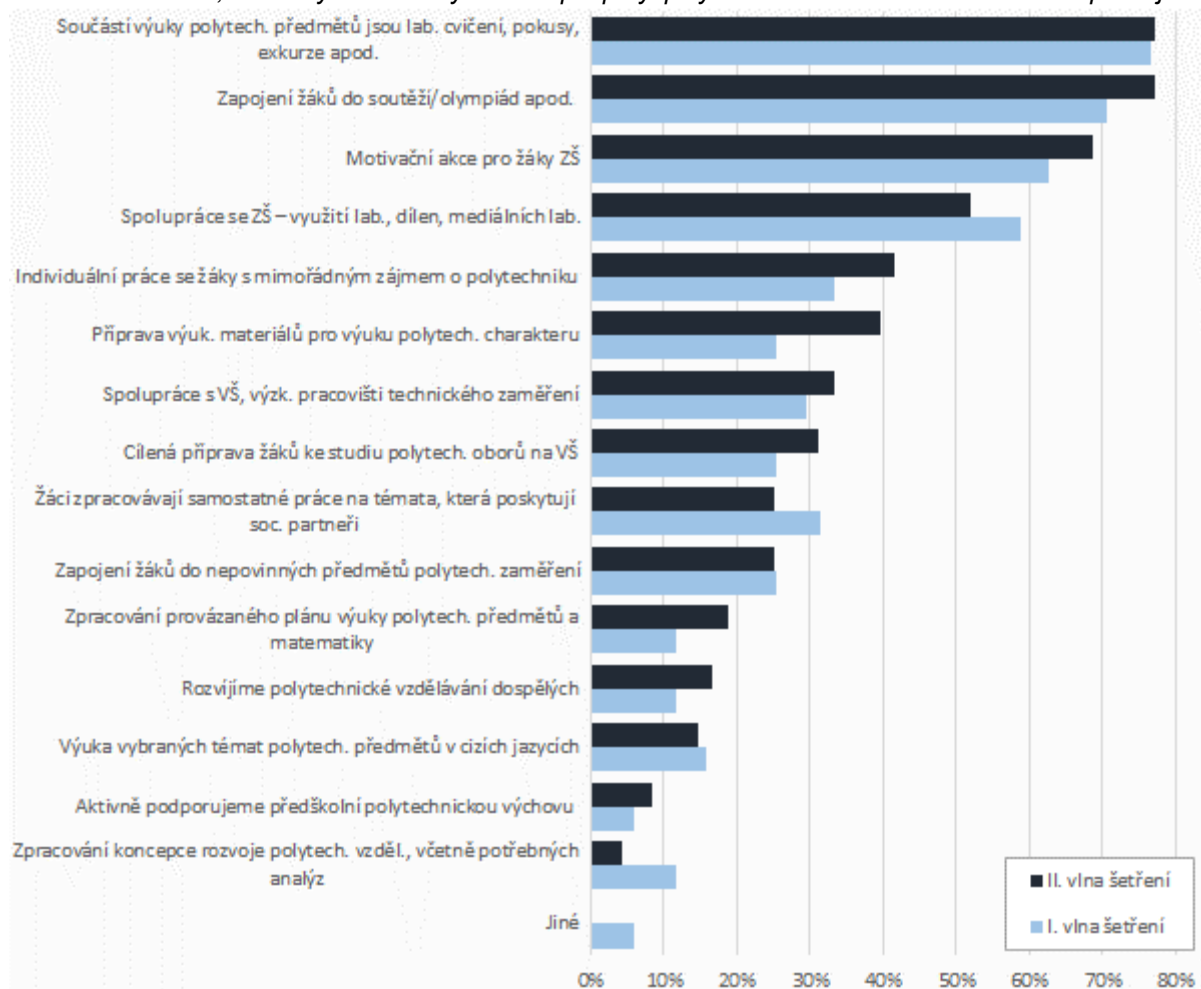
V rámci oblasti podpory polytechnického vzdělávání školy v největší míře do výuky polytechnických předmětů začleňují laboratorní cvičení, pokusy, exkurze apod. (77 %) a zapojují žáky do soutěží a olympiád (77 %). Více jak 60 % škol v Libereckém kraji také pořádá motivační akce pro žáky základních škol (69 %) a výraznější podíl škol také spolupracuje se základními školami na využívání laboratoří, dílen či mediálních laboratoří (52 %). 42 % škol v Libereckém kraji se pak věnuje individuální práci se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku, 40 % škol připravuje výukové materiály pro výuku polytechnického charakteru a třetina škol spolupracuje s vysokými školami či výzkumnými pracovišti technického zaměření.

Školy se dále již v menší míře věnují cílené přípravě žáků ke studiu polytechnických oborů na VŠ (31 %), čtvrtina škol zapojuje žáky do nepovinných předmětů polytechnického zaměření nebo jejich žáci zpracovávají témata, která poskytují sociální partneři, 19 % škol zpracovává provázaný plán výuky polytechnických předmětů a matematiky a 17 % škol rozvíjí polytechnické vzdělávání dospělých. V nejmenší míře se pak školy v Libereckém kraji věnují výuce vybraných témat polytechnických předmětů v cizích jazycích (15 %), podpoře předškolní polytechnické výchovy (8 %) a zpracování koncepce rozvoje polytechnického vzdělávání na školách (4 %).

Oproti roku 2015/2016 se školy ve větší míře zaměřují na přípravu výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru (nárůst o 14 p. b.), individuální práci se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku (nárůst o 8 p. b.) a zpracování provázaného plánu výuky polytechnických předmětů a matematiky (nárůst o 7 p. b.). Školy se více zaměřují také na zapojení žáků do soutěží či olympiád apod., motivační akce pro žáky ZŠ a cílenou přípravu žáků ke studiu polytechnických oborů na VŠ (shodně nárůst o 6 p. b.). O 5 % více škol se zaměřuje polytechnické vzdělávání dospělých, o 4 % více škol se věnuje spolupráci s VŠ a výzkumnými pracovišti technického zaměření a o 2 % více škol aktivně podporuje předškolní polytechnickou výchovu.

Naopak v menší míře se školy zaměřují na zpracování koncepce rozvoje polytechnického vzdělávání, včetně potřebných analýz (pokles o 8 p. b.), spolupráci se ZŠ (pokles o 7 p. b.) a zpracovávání samostatných prací na témata, která poskytují sociální partneři (pokles o 6 p. b.).

Graf 28: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory polytechnického vzdělávání aktivně podílejí

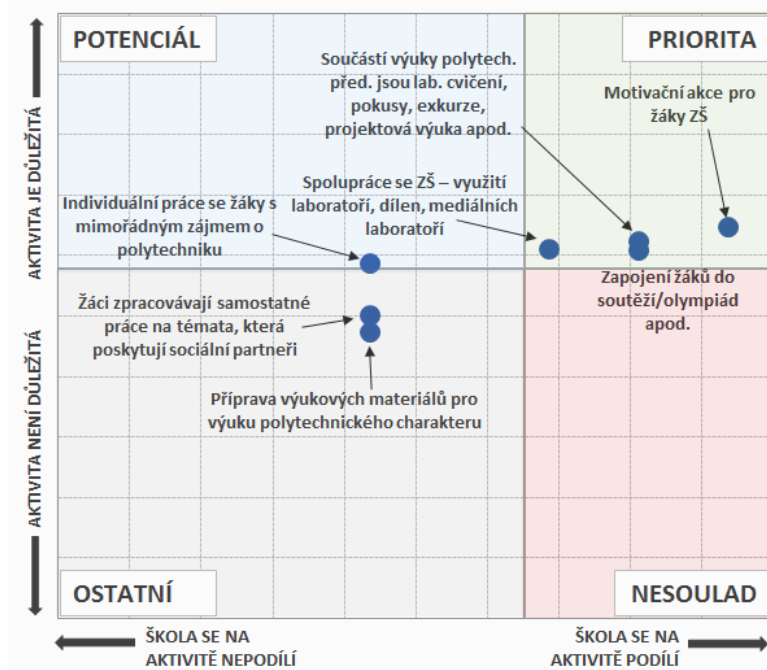

3.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště v největší míře pořádají motivační akce pro žáky ze základních škol (94 %), zařazují laboratorní cvičení, pokusy, exkurze, projektovou výuku apod. a zapojují žáky do soutěží a olympiád (shodně 81 %). Střední odborná učiliště se pak dále ve větší míře věnují také spolupráci se ZŠ (69 %), individuální práci se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku (44 %), přípravě výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru (44 %) a žáci škol také zpracovávají samostatné práce na témata, která poskytují sociální partneři (44 %).

Pokud bychom v souvislosti s realizovanými aktivitami měli zohlednit jejich důležitost, prioritami pro střední odborná učiliště je pořádání motivačních akcí pro žáky ZŠ, zapojení žáků do soutěží/olympiád apod. a zařazování laboratorních cvičení, pokusů, exkurzí a projektové výuky do výuky polytechnických předmětů a spolupráce se ZŠ. Tyto aktivity střední odborná učiliště zmiňovala nejčastěji a zároveň jim ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přikládala relativně velký význam.

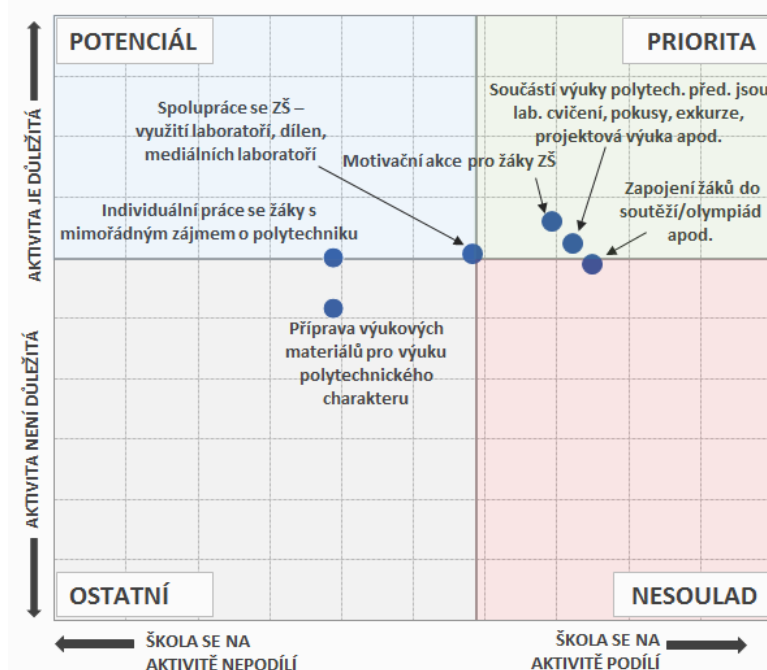
Graf 29: Aktivita, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

SOU se dále také zaměřují na individuální práci se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku. Této aktivitě školy přikládají relativně velký význam a představuje tak potenciál dalšího rozvoje této oblasti. Z hlediska realizovaných aktivit se střední odborná učiliště více soustředí také na přípravu výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru a zadávání samostatných prací na tématech, která poskytují sociální partneři, deklarovaná důležitost je u těchto aktivit ve srovnání s ostatními sledovanými položkami nicméně spíše nižší.

Střední odborné školy především zapojují žáky do soutěží a olympiád (75 % škol) a zařazují laboratorní cvičení, pokusy, exkurze, projektovou výuku apod. do výuky polytechnických předmětů (72 %). Relativně velký podíl škol dále také pořádá motivační akce pro žáky ze základních škol (69 %) nebo s nimi spolupracuje v oblasti využití laboratoří a dílen (58 %). Dále již na menší podíl škol (39 %) pracuje se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku a připravuje výukové materiály pro výuku polytechnického charakteru.

Graf 30: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

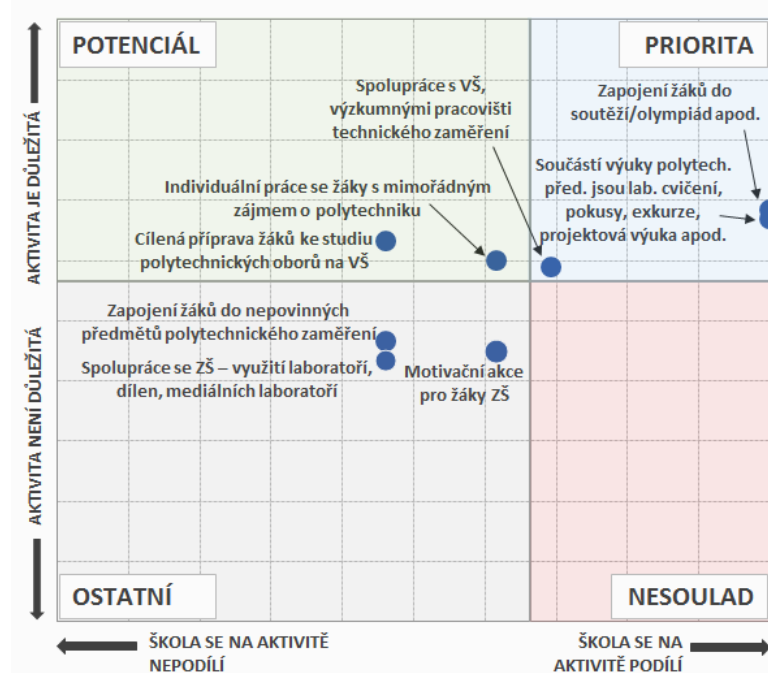
Z hlediska důležitosti jednotlivých aktivit na podporu polytechnického vzdělávání představují priority středních odborných škol motivační akce pro žáky ZŠ a začleňování laboratorních cvičení, pokusů a exkurzí do výuky polytechnických předmětů. Tyto aktivity střední odborné školy realizují ve velmi vysoké míře a zároveň jim ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přikládají relativně velký význam. Školy ve velké míře také zapojují žáky do soutěží či olympiád, ale této aktivitě již přikládají menší význam a do jisté míry tak působí jistý nesoulad.

Relativně velký význam střední odborné školy přisuzují spolupráci se ZŠ a individuální práci se žáky

s mimořádným zájmem o polytechniku a to i přes to, že se na těchto aktivitách podílí v nižší míře než v ostatních případech. Tyto činnosti tedy představují jistý potenciál dalšího rozvoje polytechnického vzdělávání na SOŠ.

Všechna **gymnázia** se soustředí na zařazování laboratorních cvičení, pokusů, exkurzí, projektové výuky apod. do výuky polytechnických předmětů (100 % škol) a zapojení žáků do soutěží a olympiád (100 %). Více než 60 % gymnázií také spolupracuje s vysokými školami či výzkumnými pracovišti technického zaměření (69 %), pracuje se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku (62 %) a pořádá motivační akce pro žáky ZŠ (též 62 %). Naopak se na spolupráci se základními školami se podílí 46 % gymnázií a stejný podíl škol také zapojuje žáky do nepovinných předmětů polytechnického zaměření a cíleně připravuje žáky ke studiu polytechnických oborů na VŠ.

Graf 31: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

V případě gymnázií představuje priority v oblasti podpory polytechnického vzdělávání především začleňování laboratorních cvičení, pokusů, exkurzí apod. do výuky polytechnických předmětů a zapojení žáků do soutěží či olympiád. Na těchto aktivitách se gymnázia v největší míře podílí a zároveň je jim ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přisuzován největší význam. Za prioritu gymnázií jde dále označit také spolupráci s vysokými školami a výzkumnými pracovišti technického zaměření.

Relativně velký význam gymnázia přisuzují také individuální práci se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku a cílené přípravě

žáků ke studiu polytechnických oborů na VŠ a to i přes to, že se na této aktivitě podílí v nižší míře než v ostatních případech. Tyto činnosti tedy představují jistý potenciál dalšího rozvoje polytechnického vzdělávání na gymnáziích.

3.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

V souvislosti s překážkami, které omezují podporu polytechnického vzdělávání na školách v Libereckém kraji, školy nejčastěji zmiňují nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů (67 %) a nedostatečnou motivaci žáků ze základních škol v oblasti polytechnického vzdělávání (60 %). Více než polovina škol se dále potýká také s nedostatečnými znalostmi žáků ze základních škol v oblasti polytechnického vzdělávání (56 %) a 46 % škol se potýká s nedostatečnou jazykovou vybaveností učitelů polytechnických předmětů pro výuku v cizích jazycích.

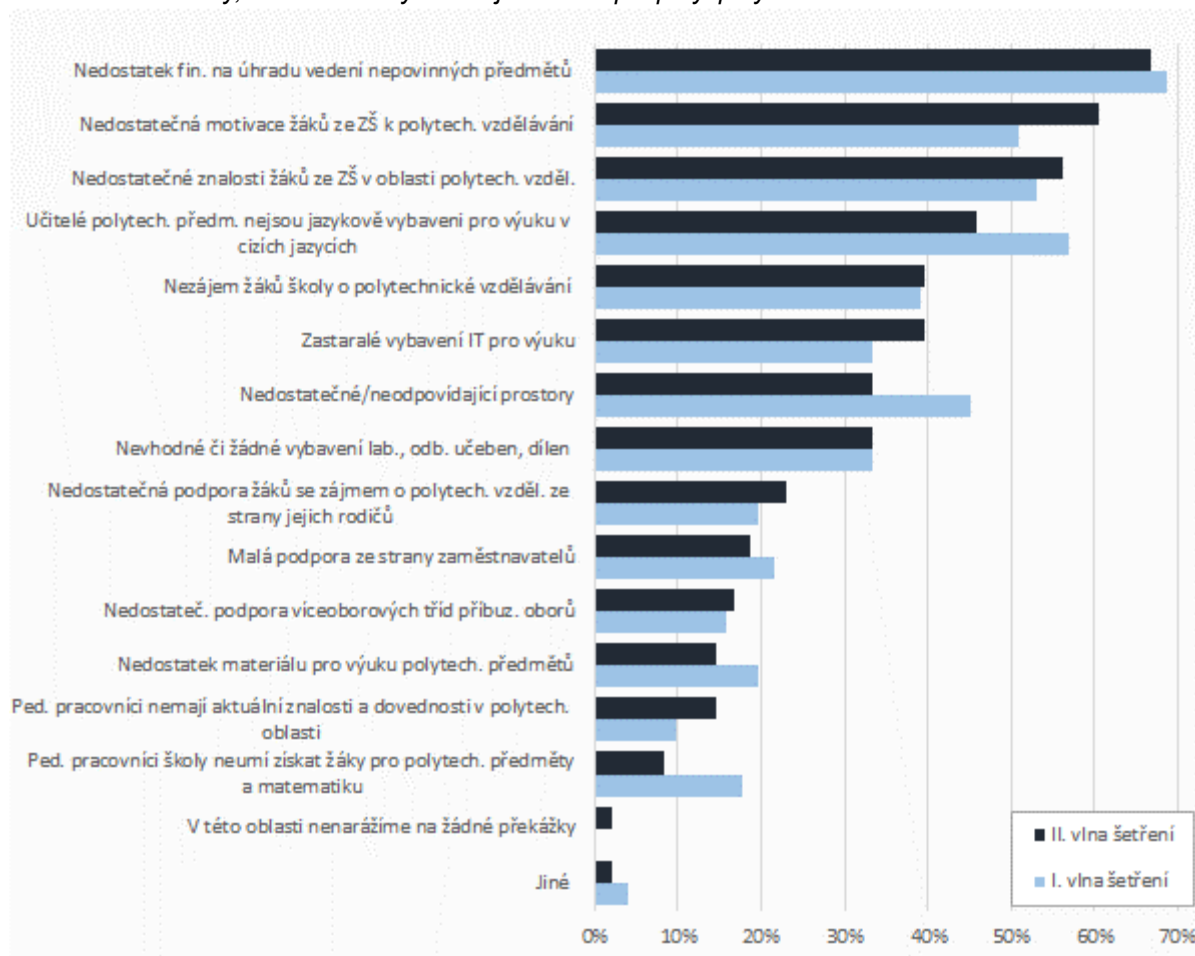
Dále se školy potýkají také s nezájmem žáků školy o polytechnické vzdělávání (40 %) a se zastaralým vybavením IT pro výuku (40 %). Třetina škol naráží také na nedostatečné nebo neodpovídající prostory či nevhodné či žádné vybavení laboratoří, odborných učeben a dílen.

Již menší podíl škol se potýká s nedostatečnou podporou žáků se zájmem o polytechnické vzdělávání ze strany jejich rodičů (23 %), s malou podporou polytechnického vzdělávání ze strany zaměstnavatelů (19 %) či s nedostatečnou podporou víceoborových tříd příbuzných oborů (17 %).

Nejméně častými překážkami v podpoře polytechnického vzdělávání na školách v Libereckém kraji je pak nedostatek materiálu pro výuku polytechnických předmětů (15 %) a to, že pedagogičtí pracovníci nemají dostatečné znalosti a dovednosti v polytechnické oblasti (15 %) a neumí získat žáky pro polytechnické předměty a matematiku (8 %).

Graf 32: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory polytechnického vzdělávání

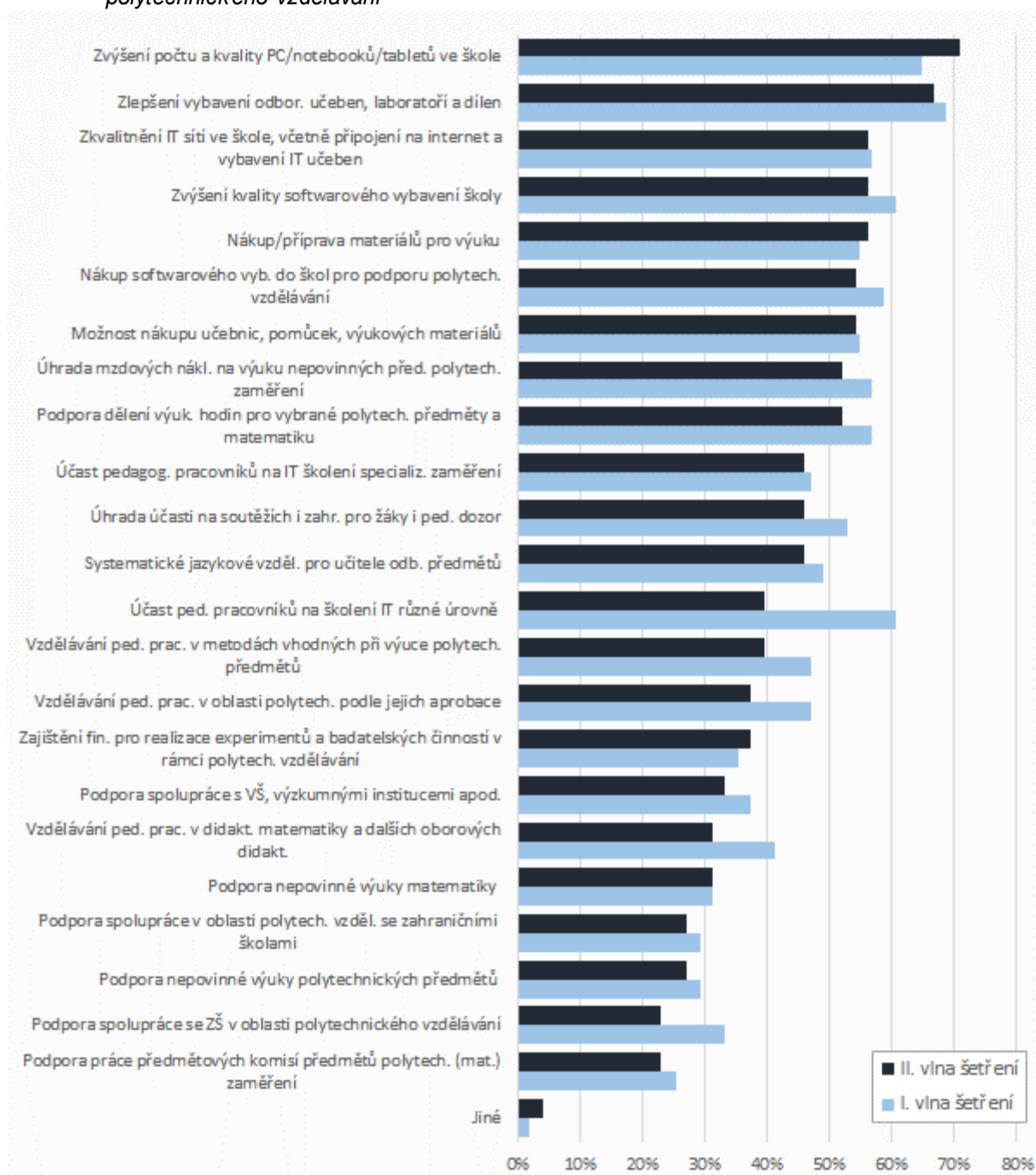
Oproti roku 2015/2016 školy více zdůrazňují problémy spojené s nedostatečnou motivací žáků ze ZŠ k polytechnickému vzdělávání (nárůst o 9 p. b.), zastaralým vybavením IT pro výuku (nárůst o 6 p. b.) a s neaktuálními znalostmi a dovednostmi pedagogických pracovníků v polytechnické oblasti (nárůst o 5 p. b.). Již v menší míře školy také více zdůrazňují problémy s nedostatečnými znalostmi žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání a s nedostatečnou podporou žáků se zájmem o polytechnické vzdělávání ze strany jejich rodičů (shodně nárůst o 3 p. b.).

Školy naopak deklarují zlepšení situace z hlediska zabezpečení odpovídajících prostor (pokles o 12 p. b.), jazykové vybavy učitelů pro výuku v cizích jazycích (pokles o 11 p. b.), schopnosti pedagogických pracovníků školy získat žáky pro polytechnické předměty a matematiku (pokles o 9 p. b.) a materiálu pro výuku polytechnických předmětů (pokles o 5 p. b.). Mírné zlepšení situace školy vnímají také v případě podpory ze strany zaměstnavatelů (pokles o 3 p. b.).

3.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

V dalším rozvoji oblasti podpory polytechnického vzdělávání by školám v Libereckém kraji nejvíce pomohlo zvýšení počtu a kvality PC, notebooků a tabletů na škole (71 %), zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen (67 %), zkvalitnění IT sítí ve škole, včetně připojení na internet a vybavení IT učeben (56 %), zlepšení kvality softwarového vybavení školy (56 %) či nákup a příprava materiálů pro výuku (56 %).

Graf 33: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory polytechnického vzdělávání

Více jak polovině škol v Libereckém kraji by také pomohla opatření týkající se nákupu softwarového vybavení do škol (54 %), nákupu učebnic, pomůcek a výukových materiálů (54 %), úhrady mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření (52 %) a podpory dělení výukových hodin pro vybrané polytechnické předměty a matematiku (také 52 %).

Mezi 40-50 % škol se by ocenilo různé druhy školení a vzdělávání pro pedagogické pracovníky. 46 % škol by pomohla účast pedagogických pracovníků na IT školení specializovaného zaměření či systematické jazykové vzdělávání pro učitele odborných předmětů a 40 % škol by ocenilo účast pedagogických pracovníků na školení IT různé úrovně či vzdělávání pedagogických pracovníků v metodách vhodných při výuce polytechnických předmětů. 46 % škol dále také uvedlo, že by jim pomohla úhrada účasti na soutěžích pro žáky i pedagogický dozor.

Dále více než třetina škol uvedla, že by jim v dalším rozvoji oblasti pomohlo vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti polytechniky podle jejich aprobační (38 % škol), zajištění financí pro realizaci experimentů a badatelských činností v rámci polytechnického vzdělávání (též 38 % škol) a třetina škol uvedla, že by jim pomohla podpora spolupráce s VŠ, výzkumnými institucemi apod. 31 % škol by dále ocenilo vzdělávání pedagogických pracovníků v didaktice matematiky a dalších oborových didaktikách či podporu nepovinné výuky matematiky a 27 % škol by pomohla podpora spolupráce v oblasti polytechnického vzdělávání se zahraničními školami či podpora nepovinné výuky polytechnických předmětů. Mezi opatření, která byla školami v souvislosti s podporou polytechnického vzdělávání zmiňována v nejmenší míře, spadá podpora spolupráce se základními školami v oblasti polytechnického vzdělávání a podpora práce předmětových komisí předmětů polytechnického či matematického zaměření (23 %).

Oproti roku 2015/2016 školy více zdůrazňují potřebu zvýšení počtu a kvality PC/notebooků/tabletů ve škole (nárůst o 6 p. b.). Již v menší míře pak školy také více zdůrazňují potřebu zajištění financí pro realizaci experimentů a badatelských činností v rámci polytechnického vzdělávání (nárůst o 2 p. b.).

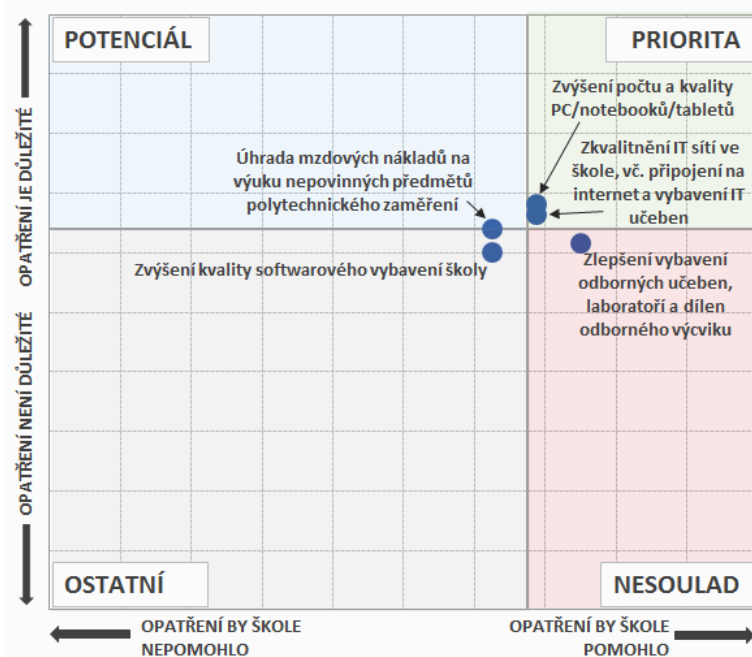
Školy naopak deklarují výrazně nižší potřebu účasti pedagogických pracovníků na školení IT různé úrovně (pokles o 21 p. b.), vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti polytechniky podle jejich aprobační (pokles o 10 p. b.), vzdělávání pedagogických pracovníků v didaktice matematiky a dalších oborových didaktikách (pokles o 10 p. b.) a podpory spolupráce se ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání (pokles o 10 p. b.). Dále školy v menší míře zmiňovaly potřebu vzdělávání pedagogických pracovníků v metodách vhodných při výuce polytechnických předmětů a potřebu úhrady účasti na soutěžích pro žáky i pedagogický dozor (shodně pokles o 7 p. b.). Méně škol také uvedlo, že by ocenily zvýšení kvality softwarového vybavení školy, nákup softwarového vybavení do škol pro podporu polytechnického vzdělávání, úhradu mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření či podporu dělení výukových hodin pro vybrané polytechnické předměty a matematiku (shodně pokles o 5 p. b.).

3.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště uvedla, že by jim v rozvoji polytechnického vzdělávání pomohla především opatření týkající se zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen (75 % škol). Dále by školy ve větší míře ocenily také zvýšení počtu a kvality PC/notebooků či tabletů ve škole (69 % škol), zkvalitnění IT sítí ve škole, včetně připojení na internet a vybavení IT učeben (také 69 % škol), zvýšení kvality softwarového vybavení školy (63 %) a úhradu mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření (též 63 % SOU).

Pokud bychom v souvislosti s navrhovanými opatřeními podpory polytechnického vzdělávání zohlednili také jejich důležitost, představuje priority středních odborných učilišť zkvalitnění IT sítí ve škole, včetně připojení na internet a vybavení IT učeben a zvýšení počtu a kvality PC, notebooků či tabletů ve škole. Tato opatření byla školami velmi často zmiňována a zároveň jsou ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnocena jako velmi důležitá.

Graf 34: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

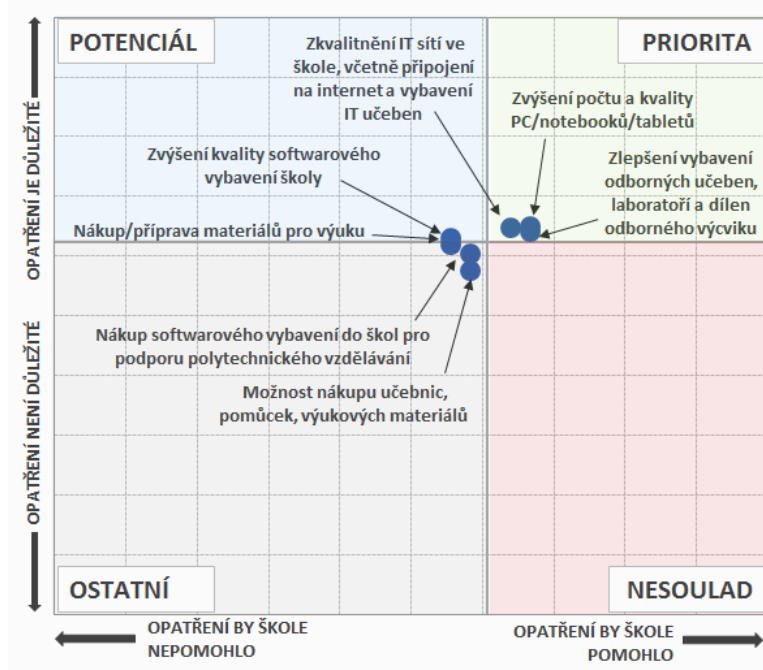

Za relativně důležité opatření považují školy také úhradu mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření. Toto opatření však zmiňoval menší podíl škol a lze jej tak označit spíše za potenciál dalšího rozvoje polytechnického vzdělávání na středních odborných učilištích v Libereckém kraji.

Dalším školami velmi často zmiňovaným opatřením bylo zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku. Toto opatření bylo však ve srovnání s ostatními položkami hodnoceno spíše jako podprůměrně důležité.

Střední odborné školy podobně jako učiliště v největší míře uváděly potřebu zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen (67 % škol), zvýšení počtu a kvality PC/notebooků či tabletů ve škole (67 % škol) a zkvalitnění IT sítě ve škole, včetně připojení na internet a vybavení IT učeben (64 %).

Graf 35: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

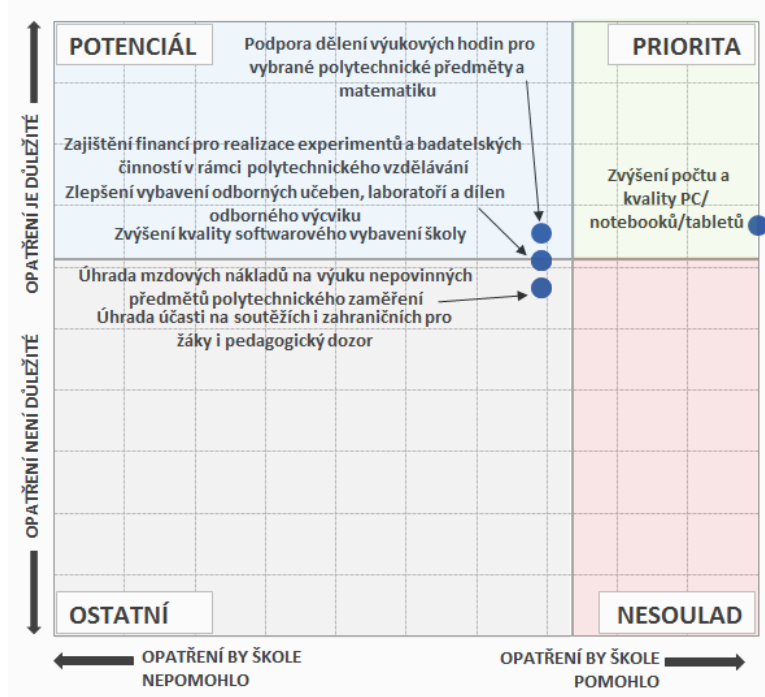
Dále by pak školám pomohl především nákup softwarového vybavení do škol pro podporu polytechnického vzdělávání (58 %), nákup učebnic, pomůcek, výukových materiálů (též 58 % škol) a dále také zvýšení kvality softwarového vybavení školy a nákup či příprava materiálů pro výuku (56 % škol).

Z hlediska důležitosti jednotlivých opatření podpory polytechnického vzdělávání představuje největší priority středních odborných škol zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku, zvýšení počtu a kvality PC, notebooků či tabletů ve škole a zkvalitnění IT sítě ve škole, včetně připojení na

internet a vybavení IT učeben. Tato opatření jsou školami zmiňována nejčastěji a zároveň jsou ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnocena jako velmi důležitá. Jistý potenciál středních odborných škol na základě hodnocení důležitosti nejčastěji zmiňovaných opatření představuje zvýšení kvality softwarového vybavení školy a nákup nebo příprava materiálů pro výuku. Přestože tato opatření nejsou školami tak často zmiňována jako opatření prioritní, jejich důležitost lze ve srovnání s ostatními položkami považovat za lehce nadprůměrnou až průměrnou.

Všechna **gymnázia** v Libereckém kraji by ocenila zvýšení počtu a kvality PC, notebooků či tabletů ve škole (100 %). Gymnáziím by dále pomohlo také zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku, zvýšení kvality softwarového vybavení školy, úhrada mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření, úhrada účasti na soutěžích i zahraničních pro žáky i pedagogický dozor, podpora dělení výukových hodin pro vybrané polytechnické předměty a matematiku či zajištění financí pro realizace experimentů a badatelských činností v rámci polytechnického vzdělávání (vše shodně 69 %).

Graf 36: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Při zohlednění důležitosti jednotlivých opatření podpory polytechnického vzdělávání představuje prioritu gymnázií zvýšení počtu a kvality PC, notebooků či tabletů ve škole. Toto opatření je gymnázii zmiňováno nejčastěji a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnoceno jako relativně důležité.

Dalšími opatřeními, která jsou pro gymnázia v Libereckém kraji relativně důležitá, je podpora dělení výukových hodin pro vybrané polytechnické předměty a matematiku, zajištění financí pro realizace experimentů a badatelských činností v rámci polytechnického vzdělávání, zvýšení kvality softwarového vybavení školy a zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku.

Vzhledem k tomu, že tato opatření zmiňoval menší podíl škol, představují jistý potenciál dalšího rozvoje této oblasti na gymnáziích v Libereckém kraji.

3.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „podpora polytechnického vzdělávání“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *podpory polytechnického vzdělávání* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory polytechnického vzdělávání*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory polytechnického vzdělávání*. V tomto případě však již nespovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav podpory polytechnického vzdělávání na SOU

Zapojujeme žáky do soutěží orientovaných do oblasti polytechnického vzdělávání či soutěží odborných dovedností. (88 % škol)

Škola se snaží rozvíjet znalosti a dovednosti žáků, které jsou součástí polytechnického vzdělávání. (81 % škol)

úroveň 1

úroveň 2

úroveň 3

úroveň 4

Důraz je kladen na to, aby ve výuce byly využívány různé metody (např. skupinová práce, projektová výuka, laboratorní cvičení, exkurze, praxe či odborný výcvik ve firmách). (75 % škol)

Technické, přírodovědné a environmentální vzdělávání je na naší škole realizováno v souladu s RVP oborů, které vyučujeme. (69 % škol)

Jsmo ochotni realizovat pro ZŠ motivační akce (práci v dílnách, pokusy, semináře apod.) na podporu zájmu žáků ZŠ o polytechnické vzdělávání. (63 % škol)

Snažíme se spolupracovat se ZŠ v regionu a umožňujeme jim využívat naše dílny či laboratoře. (69 % škol)

Činnosti, které SOU v rámci podpory polytechnického vzdělávání realizují

- Motivační akce pro žáky ZŠ (94 % škol)
- Součástí výuky polytechnických předmětů jsou laboratorní cvičení, pokusy, exkurze, projektová výuka apod. (81 % škol)
- Zapojení žáků do soutěží/olympiád apod. (81 % škol)
- Spolupráce se ZŠ – využití laboratoří, dílen, mediálních laboratoří (69 % škol)
- Individuální práce se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku (44 % škol)
- Příprava výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru (44 % škol)
- Žáci zpracovávají samostatné práce na témata, která poskytují sociální partneři (44 % škol)

Překážky, na něž SOU při realizaci těchto činností narážejí

- Nedostatečná motivace žáků ze ZŠ k polytechnickému vzdělávání (81 % škol)
- Nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů (75 % škol)
- Nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání (75 % škol)
- Učitelé polytechnických předmětů nejsou jazykově vybaveni pro výuku v cizích jazycích (50 % škol)
- Nezáměr žáků školy o polytechnické vzdělávání (50 % škol)
- Nedostatečná podpora žáků se zájmem o polytechnické vzdělávání ze strany jejich rodičů (38 % škol)

Opatření, která by SOU pomohla ke stanoveným cílům

- Zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku (včetně středisek prac. vyučování, šk. provozů a statků, center polytech. vzdělávání apod.) (75 % škol)
- Zvýšení počtu a kvality PC/notebooků/tabletů ve škole/dalších zařízeních (69 % škol)
- Zkvalitnění IT sítě ve škole, včetně připojení na internet a vybavení IT učeben (69 % škol)
- Zvýšení kvality softwarového vybavení školy (63 % škol)
- Úhrada mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření (63 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje podpory polytechnického vzdělávání stanovila SOU

Škola se snaží rozvíjet znalosti a dovednosti žáků, které jsou součástí polytechnického vzdělávání. (100 % škol)

Technické, přírodovědné a environmentální vzdělávání je na naší škole realizováno v souladu s RVP oborů, které vyučujeme. (94 % škol)

úroveň 1

úroveň 2

úroveň 3

úroveň 4

Důraz je kladen na to, aby ve výuce byly využívány různé metody. (94 % škol)

Zapojujeme žáky do soutěží orientovaných do oblasti polytechnického vzdělávání či soutěží odborných dovedností. (88 % škol)

Jsmo ochotni realizovat pro ZŠ motivační akce na podporu zájmu žáků ZŠ o polytechnické vzdělávání. (75 % škol)

Snažíme se spolupracovat se ZŠ v regionu a umožňujeme jim využívat naše dílny či laboratoře. (75 % škol)

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav podpory polytechnického vzdělávání na SOŠ

Důraz je kladen na to, aby ve výuce byly využívány různé metody (např. skupinová práce, projektová výuka, laboratorní cvičení, exkurze, praxe či odborný výcvik ve firmách). (72 % škol)	Zapojujeme žáky do soutěží orientovaných do oblasti polytechnického vzdělávání či soutěží odborných dovedností. (69 % škol)	úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Pozornost věnujeme také výuce matematiky, která je pro technické vzdělávání nezbytná. (69 % škol)	Technické, přírodovědné a environmentální vzdělávání je na naší škole realizováno v souladu s RVP oborů, které vyučujeme. (61 % škol)	
Snažíme se spolupracovat se ZŠ v regionu a umožňujeme jim využívat naše dílny či laboratoře. (61 % škol)	Škola se snaží rozvíjet znalosti a dovednosti žáků, které jsou součástí polytechnického vzdělávání. (58 % škol)	

Činnosti, které SOŠ v rámci podpory polytechnického vzdělávání realizují	Překážky, na něž SOŠ při realizaci těchto činností narážejí	Opatření, která by SOŠ pomohla ke stanoveným cílům
- Zapojení žáků do soutěží/olympiád apod. (75 % škol) - Součástí výuky polytechnických předmětů jsou laboratorní cvičení, pokusy, exkurze, projektová výuka apod. (72 % škol) - Motivační akce pro žáky ZŠ (69 % škol) - Spolupráce se ZŠ – využití laboratoří, dílen, mediálních laboratoří (58 % škol) - Individuální práce se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku (39 % škol) - Příprava výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru (39 % škol)	- Nedostatečná motivace žáků ze ZŠ k polytechnickému vzdělávání (64 % škol) - Nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů (64 % škol) - Nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání (56 % škol) - Učitelé polytechnických předmětů nejsou jazykově vybaveni pro výuku v cizích jazycích (44 % škol) - Nezájem žáků školy o polytechnické vzdělávání (44 % škol) - Nedostatečné/neodpovídající prostory (36 % škol)	- Zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku (67 % škol) - Zvýšení počtu a kvality PC/notebooků/tabletů ve škole/dalších zařízeních (67 % škol) - Zkvalitnění IT sítě ve škole, včetně připojení na internet a vybavení IT učeben (64 % škol) - Nákup softwarového vybavení do škol pro podporu polytechnického vzdělávání (58 % škol) - Možnost nákupu učebnic, pomůcek, výukových materiálů (58 % škol) - Zvýšení kvality softwarového vybavení školy (56 % škol) - Nákup/příprava materiálů pro výuku (56 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje podpory polytechnického vzdělávání stanovily SOŠ

Technické, přírodovědné a environmentální vzdělávání je na naší škole realizováno v souladu s RVP oborů, které vyučujeme. (83 % škol)	Důraz je kladen na to, aby ve výuce byly využívány různé metody (např. skupinová práce, projektová výuka, laboratorní cvičení, exkurze, praxe či odborný výcvik ve firmách). (83 % škol)	Pozornost věnujeme také výuce matematiky, která je pro technické vzdělávání nezbytná. (81 % škol)	úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Zapojujeme žáky do soutěží orientovaných do oblasti polytechnického vzdělávání či soutěží odborných dovedností. (75 % škol)	Škola se snaží rozvíjet znalosti a dovednosti žáků, které jsou součástí polytechnického vzdělávání. (72 % škol)	Snažíme se spolupracovat se ZŠ v regionu a umožňujeme jim využívat naše dílny či laboratoře. (64 % škol)	

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav podpory polytechnického vzdělávání na gymnáziích

Zapojujeme žáky do soutěží orientovaných do oblasti polytechnického vzdělávání či soutěží odborných dovedností. (77 % škol)	Technické, přírodovědné a environmentální vzdělávání je na naší škole realizováno v souladu s RVP oborů, které vyučujeme. (77 % škol)	úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Důraz je kladen na to, aby ve výuce byly využívány různé metody. (69 % škol)	Pozornost věnujeme také výuce matematiky, která je pro technické vzdělávání nezbytná. (69 % škol)	
Na maturitních oborech rozvíjíme spolupráci s technickými VŠ a cíleně připravujeme žáky na VŠ studium. (69 % škol)	Vybavení a prostory, které máme, ještě nejsou zcela odpovídající. (62 % škol)	
	Usilujeme o vzájemné obsahové propojení výuky polytechnických předmětů a funkční provázání této výuky s výukou matematiky. (62 % škol)	

Činnosti, které gymnázia v rámci podpory polytechnického vzdělávání realizují - Zapojení žáků do soutěží/olympiád apod. (100 % škol) - Součástí výuky polytechnických předmětů jsou laboratorní cvičení, pokusy, exkurze, projektová výuka apod. (100 % škol) - Spolupráce s VŠ, výzkumnými pracovišti technického zaměření (69 % škol) - Motivační akce pro žáky ZŠ (62 % škol) - Individuální práce se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku (62 % škol)	Překážky, na něž gymnázia při realizaci těchto činností narážejí - Nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů (77 % škol) - Zastaralé vybavení IT pro výuku (77 % škol) - Učitelé polytechnických předmětů nejsou jazykově vybaveni pro výuku v cizích jazycích (62 % škol) - Nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání (54 % škol) - Nedostatečná motivace žáků ze ZŠ k polytechnickému vzdělávání (46 % škol)	Opatření, která by gymnáziím pomohla ke stanoveným cílům - Zvýšení počtu a kvality PC/notebooků/tabletů ve škole (100 % škol) - Zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku (69 % škol) - Zvýšení kvality softwarového vybavení školy (69 % škol) - Úhrada mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytech. zaměření (69 % škol) - Podpora dělení výuk. hodin pro vybrané polytech. předměty a matematiku (69 % škol) - Úhrada účasti na soutěžích i zahr. pro žáky i pedagogický dozor (69 % škol) - Zajištění financí pro realizaci experimentů a badatelských činností v rámci polytech. vzdělávání (69 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje podpory polytechnického vzdělávání stanovila gymnázia

Pozornost věnujeme také výuce matematiky. (92 % škol)	Zapojujeme žáky do soutěží orientovaných do oblasti polytech. vzděl. či soutěží odborných dovedností. (85 % škol)	úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Žáci školy se dobře umísťují v soutěžích polytech. či mat. zaměření či v soutěžích odb. dovedností (85 % škol)	Technické, přírodovědné a environmentální vzdělávání je na naší škole realizováno v souladu s RVP oborů, které vyučujeme. (77 % škol)	
Důraz je kladen na to, aby ve výuce byly využívány různé metody. (77 % škol)	Součástí polytech. vzděl. je i individuální podpora žáků (77 % škol)	
Vybavení a prostory, které máme, ještě nejsou zcela odpovídající. (77 % škol)	Na maturitních oborech rozvíjíme spolupráci s technickými VŠ a cíleně připravujeme žáky na VŠ studium	
Usilujeme o vzájemné obsahové propojení výuky polytechnických předmětů a funkční provázání této výuky s výukou matematiky. (77 % škol)		

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-9 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

4 Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě v Libereckém kraji

V projektu P-KAP je oblast kompetencí k iniciativě, kreativitě a podnikavosti chápána v nejširším slova smyslu, tedy ve smyslu **proaktivního přístupu** jedince ke svému uplatnění na trhu práce i v rámci občanského života. Správné uchopení těchto kompetencí vede k zajištění potřeby **seberealizace** (při využití silných stránek jedince) a je také důležitým předpokladem pro tvorbu **inovací**.

Podpora rozvoje těchto kompetencí se dá shrnout pod pojem **výchova k podnikavosti** (dále VkP), používaný i odbornou veřejností, která zahrnuje všechny **výukové metody, jež směřují k posílení podnikatelských přístupů a postupů, znalostí a dovedností** (i mimo sféru podnikání). S VkP je pak také spojen pojem „**podnikavý člověk**“, kterého lze definovat jako: osobu aktivně hledající příležitosti, jež umí také využít (nikoliv však zneužít).

Podnikavost a související kompetence tedy vycházejí z podnikatelských přístupů, lze je však uplatnit nejen v komerční sféře (v podnikání i v zaměstnání), ale také v neziskovém sektoru a v občanském životě. Z tohoto pohledu je součástí VkP **ekonomické vzdělávání se zaměřením na nauku o podnikání** (vč. problematiky etiky v podnikání a oblasti společenské odpovědnosti z pohledu firmy, sociálních projektů i z pohledu jednotlivce, tj. ve smyslu dobrovolnictví). VkP také úzce navazuje na kariérové vzdělávání a poradenství.

Zejména se však v rámci VkP jedná o rozvoj určitých kompetencí, které by se daly nazvat „podnikavé“ a jsou rozvíjeny v rámci těchto témat:

- vidění příležitostí – tj. schopnost vyhledávat, kriticky hodnotit příležitosti,
- iniciativa a aktivita – tj. schopnost využívat příležitosti, aktivně přicházet s nápady a realizovat je,
- kreativní myšlení a tvořivost – tj. schopnost rozvíjet nápady,
- strategické řízení – tj. kombinační schopnosti, schopnost zpracovat nápady do podoby záměrů, dlouhodobě plánovat, schopnost předvídat,
- týmová práce – tj. leadership a schopnost práce v týmu,
- flexibilita – tj. schopnost přizpůsobovat se změnám,
- vytrvalost a smysl pro zodpovědnost,
- schopnost přijímat riziko,
- finanční povědomí – tj. schopnost vidět věci i ve finančních souvislostech.

Na Evropské úrovni najdeme **tzv. Evropský rámec kompetence k podnikavosti (EntreComp)**, který popisuje celkem 15 dílčích kompetencí a u každé stanovuje 8 úrovní od základní až po expertní. Tento rámec může sloužit jako dobrý podklad k revizím RVP.

Podle závěrů Evropské komise definovaných ve strategii Evropa 2020 **musí získat každý žák během počátečního vzdělávání praktickou zkušenost s VkP**. Prováděcím opatřením evropského cíle v ČR by mělo být **začlenění VkP plošně do výuky středních a vyšších odborných škol**. Právě uchopení podnikavosti jako klíčové kompetence dává dobrý základ pro rozvinutí výchovy k podnikavosti v rámci celé školy a většiny předmětů. Na nejvyšší úrovni pak podnikavost „**proroste**“ do celé **kultury školy**, kdy ji většina učitelů vědomě rozvíjí v rámci svých předmětů.

Pro začlenění podnikavosti do výuky je zapotřebí zejména **vzdělávání pedagogů a jejich pozitivní motivace k rozšíření praktické a interaktivní výuky**, která bude zajímavější a lépe přijatelná ze strany žáků a studentů.

Doporučujeme, aby **na každé škole** byl ustanoven **jeden pracovník**, který bude VkP zaštiťovat, bude se seznamovat s aktuálními informacemi a ty předávat dál ostatním učitelům. Tímto pracovníkem nemusí nezbytně být vyučující ekonomických předmětů. Vhodnou osobou je například vyučující, který má osobní zkušenost s podnikáním, či vyučující, který organizuje školní i mimoškolní aktivity. Tato role může být také dána koordinátorovi spolupráce škol a firem či kariérovému poradci, na jehož oblast VkP úzce navazuje. V některých případech může být vhodnou osobou i aktivní rodič.

V rámci volnočasových aktivit nebo **dalších aktivit školy** souvisejících s odborným vzděláváním by měli mít žáci **možnost vyzkoušet si podnikání v praxi**. K tomu slouží např. akcelerační a start-up programy či inkubátory, jejichž síť by měla být přístupná také pro středoškoláky. Cílem by v tomto směru mělo být hlavně praktické vzdělávání. Zde je třeba konstatovat, že některé aktivity, které se na většině škol dějí formou vyučovacích předmětů, mohou být zařazeny i jako **předmět volitelný či nepovinný** (fiktivní firmy, JA firmy, ad.)

Na národní úrovni je zapotřebí vybudovat metodickou podporu a bázi znalostí, aby měli učitelé z čeho čerpat nové znalosti a dovednosti spojené s rozvojem podnikavosti a mohli kvalitně pracovat s žáky a studenty. Rozvoj podnikavosti by měl být součástí krajských i národních inovačních a dalších strategií.

Hlavní zjištění

- V rámci podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě na školách v Libereckém kraji, jednoznačně v největší míře jsou rozvíjeny aktivity spadající do mírně pokročilé úrovně, kdy podpora kompetencí k podnikavosti probíhá pouze v podobě dílčích aktivit, jako je např. zapojení do projektů ESF, ale bez celkové strategie. Ve větším míře jsou školami v kraji realizovány také aktivity na podporu kompetencí k podnikavosti pouze v souladu RVP vyučovaných oborů, tedy především v rámci základní úrovně. Školy plánují rozvoj činností zejména v rámci nejvyšší úrovně a deklarují tedy zájem o systematický rozvoj sledované oblasti, který bude zároveň podpořen rozvojem dílčích aktivit. Určitý posun lze očekávat také v rámci základní či pokročilé úrovně. Oproti roku 2015/2016 školy vykazují častěji činnosti spadající do téměř všech úrovní - v pokročilé, mírně pokročilé i nejvyšší úrovni. Pokles je zaznamenán u vykonávaných aktivit základní úrovně.
- V rámci oblasti podpory kompetencí k podnikavosti střední školy a vyšší odborné školy v největší míře učí žáky myslet kriticky a nacházet inovativní podnikatelská řešení (především gymnázia a SOŠ). Školy dále často realizují výchovu k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání (SOU a SOŠ), návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce (SOU a SOŠ), výchovu k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání (zejména gymnázia) a začleňují ekonomické aspekty i do výuky v neekonomických předmětech (SOU, SOŠ i gymnázia). Přibližně třetina škol realizuje projektové vyučování podněcující kreativní uvažování, nebo také organizuje konzultace, debaty a exkurze k problematice podnikavosti pro žáky i učitele. Oproti roku 2015/2016 se školy více zaměřují na učení žáků kritickému myšlení a hledání inovativních podnikatelských řešení a výchovu k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání. Naopak v menší míře se školy zaměřují na práci žáků v reálné školní firmě a na realizaci projektového vyučování podněcujícího kreativní uvažování.
- Školy se nejčastěji setkávají s překážkami v souvislosti s nedostatkem financí pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku. Školy dále naráží na malý zájem jednak žáků o ekonomické aktivity, cvičení, projekty, ale i zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci se školami na tématu a také pedagogů o podporu podnikavosti. Menší část škol také uvádí, že mají nedostatek příležitosti ke vzdělávání pedagogických pracovníků a nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik. Oproti roku 2015/2016 školy více zdůrazňují problémy spojené s malým zájmem žáků o ekonomické aktivity, cvičení a projekty a s nedostatkem finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku. Ve srovnání s předchozí vlnou šetření školy narážejí méně často na problémy spojené s malým zájmem pedagogů o podporu podnikavosti a s nedostatkem výukových materiálů, pomůcek a metodik. Dalšími méně zastoupenými problémy je to, že management školy nepovažuje toto téma za prioritu a také nepříznivé podnikatelské klima v regionu.
- V dalším rozvoji oblasti podpory kompetencí k podnikavosti by středním a vyšším odborným školám nejvíce pomohlo zajištění přednášek a jiných forem účasti odborníka z praxe ve výuce (zejména SOU a SOŠ), kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy (nejvíce gymnázia, ale i SOU a SOŠ) a podpora školních projektů jako např. dny otevřených dveří pro děti z MŠ a žáky ZŠ, školní ples, sportovní dny, apod. (nejvíce SOU a SOŠ). Část škol pocítuje i potřebu metodických materiálů a kurzů pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti. Oproti roku 2015/2016 školy více zdůrazňují potřebu kvalitativního či kvantitativního zlepšení ICT vybavení školy a metodických materiálů a kurzů pro pedagogy na témata kreativity

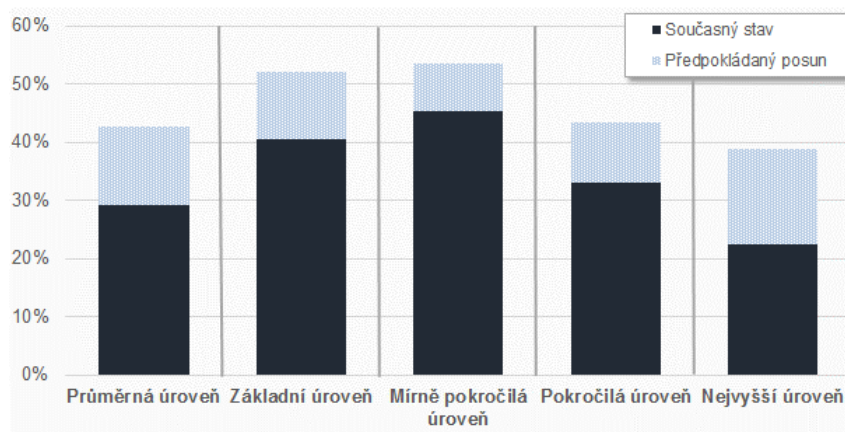
a podnikavosti. Naopak školy méně často zdůrazňují potřebu analýzy stávajících a potenciálních partnerů v regionu pro navázání spolupráce, podpory školních projektů, spolupráce žáků ZŠ a SŠ a potřebu většího množství disponibilních hodin.

4.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

Pokud jde o podporu kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativě na školách v Libereckém kraji, jednoznačně v největší míře jsou rozvíjeny aktivity spadající do mírně pokročilé úrovně (45 %), kdy podpora kompetencí k podnikavosti probíhá pouze v podobě dílčích aktivit, jako je např. zapojení do projektů ESF, ale bez celkové strategie. Ve větším míře jsou školami v kraji realizovány také aktivity na podporu kompetencí k podnikavosti pouze v souladu RVP vyučovaných oborů, tedy především v rámci základní úrovně (41 %). Již v menší míře školy realizují aktivity spadající do pokročilé úrovně (33 %), kdy již probíhá systematický a aktivní rozvoj podpory kompetencí k podnikavosti a aktivity spadající nejvyšší úrovně (22 %), v rámci které je systematická podpora kompetencí k podnikavosti dále doplňována o další aktivity.

Pakliže měly školy zhodnotit předpokládaný posun v oblasti podpory kompetencí k podnikavosti, školy plánují zejména rozvoj činností v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 16 p. b.) a deklarují tedy zájem o systematický rozvoj sledované oblasti, který bude zároveň podpořen rozvojem dílčích aktivit. Určitý posun lze očekávat také v rámci základní (předpokládaný posun o 11 p. b.) či pokročilé (předpokládaný posun o 10 p. b.) úrovně. Již méně výrazný je plánovaný posun v případě činností spadajících do mírně pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 8 p. b.).

Graf 37: Současná úroveň rozvoje kompetencí k podnikavosti a předpokládaný posun

Základní úroveň – podpora kompetencí k podnikavosti probíhá na informativní bázi, škola tuto oblast podporuje tak, jak je zadáno v RVP.

Mírně pokročilá úroveň – podpora kompetencí k podnikavosti probíhá pouze v podobě dílčích aktivit, bez celkové strategie (zapojení do projektů ESF, mezinárodních programů Leonardo Da Vinci, využití těchto zkušeností bez celkové koncepce).

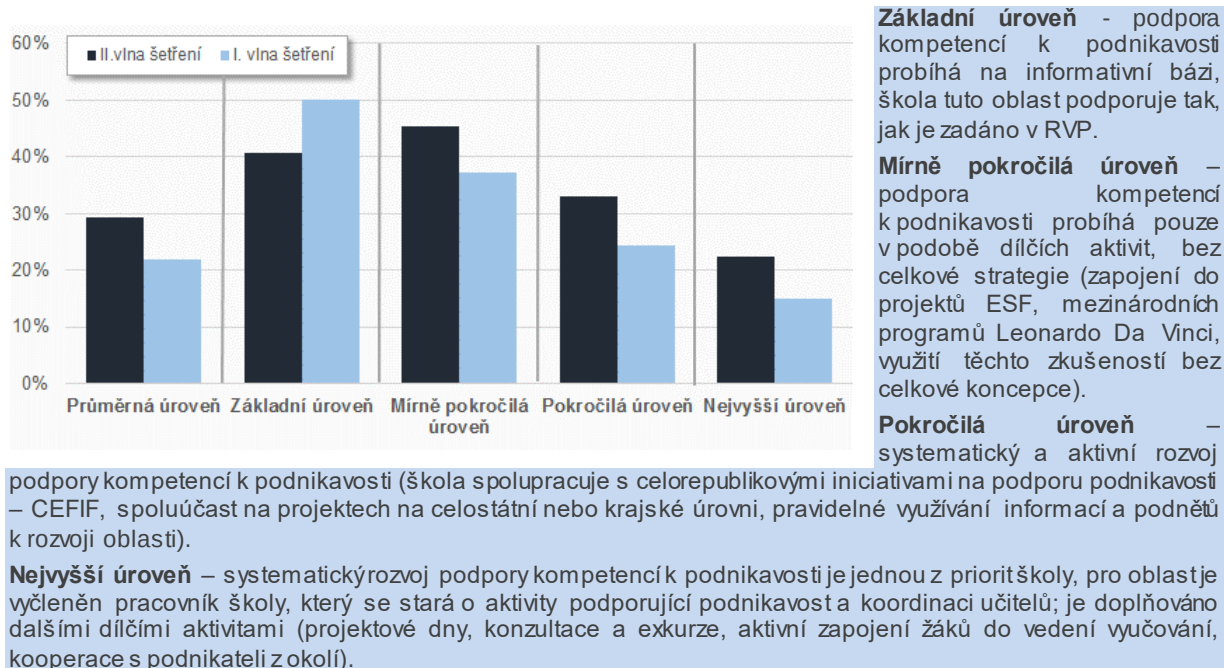
Pokročilá úroveň – systematický a aktivní rozvoj

podpory kompetencí k podnikavosti (škola spolupracuje s celorepublikovými iniciativami na podporu podnikavosti – CEFIF, spoluúčast na projektech na celostátní nebo krajské úrovni, pravidelné využívání informací a podnětů k rozvoji oblasti).

Nejvyšší úroveň – systematický rozvoj podpory kompetencí k podnikavosti je jednou z priorit školy, pro oblast je vyčleněn pracovník školy, který se stará o aktivity podporující podnikavost a koordinaci učitelů; je doplňováno dalšími dílčími aktivitami (projektové dny, konzultace a exkurze, aktivní zapojení žáků do vedení vyučování, kooperace s podnikateli z okolí).

Oproti roku 2015/2016 školy vykazují častěji činnosti spadající do téměř všech úrovní – v pokročilé (nárůst o 8 p. b.), mírně pokročilé (nárůst o 8 p. b.) i nejvyšší úrovni (nárůst o 7 p. b.). Pokles je zaznamenán u vykonávaných aktivit základní úrovně (pokles o 9 p. b.).

Graf 38: Srovnání současné úrovně rozvoje kompetencí k podnikavosti (I. vlna + II. vlna)

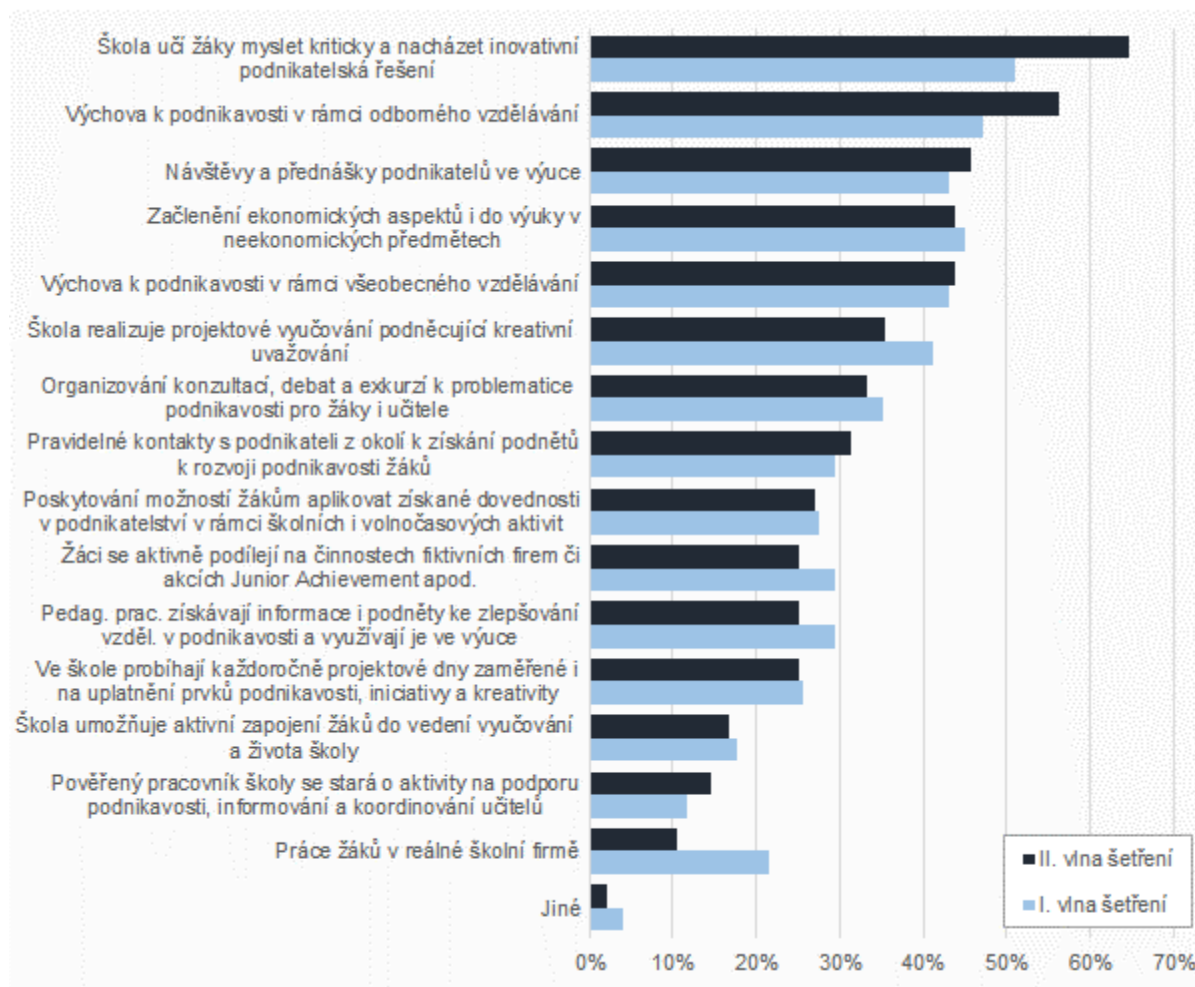
4.2 Aktivita, které školy realizují v rámci této intervence

V rámci oblasti podpory kompetencí k podnikavosti střední školy a vyšší odborné školy v největší míře učí žáky myslet kriticky a nacházet inovativní podnikatelská řešení (65 %). Školy dále často realizují výchovu k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání (56 %). Návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce zajišťuje 46 % škol. 44 % škol uskutečňuje výchovu k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání a stejný podíl škol začleňuje ekonomické aspekty i do výuky v neekonomických předmětech. 35 % škol realizuje projektové vyučování podněcující kreativní uvažování a 33 % škol organizuje konzultace, debaty a exkurze k problematice podnikavosti pro žáky i učitele.

Již menší podíl škol zajišťuje pravidelné kontakty s podnikateli z okolí k získání podnětů k rozvoji podnikavosti žáků (31 %) či poskytuje možnosti žákům aplikovat získané dovednosti v podnikatelství v rámci školních i volnočasových aktivit (27 %). Ve čtvrtině škol probíhají každoročně projektové dny zaměřené i na uplatnění prvků podnikavosti, iniciativy a kreativity, nebo také pedagogičtí pracovníci získávají informace i podněty ke zlepšování vzdělávání v podnikavosti a využívají je ve výuce. Také čtvrtina škol uvádí, že jejich žáci se aktivně podílejí na činnostech fiktivních firem či akcích Junior Achievement apod.

Z dalších aktivit na podporu kompetencí k podnikavosti část škol umožňuje také aktivní zapojení žáků do vedení vyučování a života školy (17 %), pověřený pracovník školy se stará o aktivity na podporu podnikavosti, informování a koordinování učitelů (15 %) a žáci pracují v reálné školní firmě (10 %).

Graf 39: Činnosti, na kterých se školy v rámci rozvoje kompetencí k podnikavosti aktivně podílejí

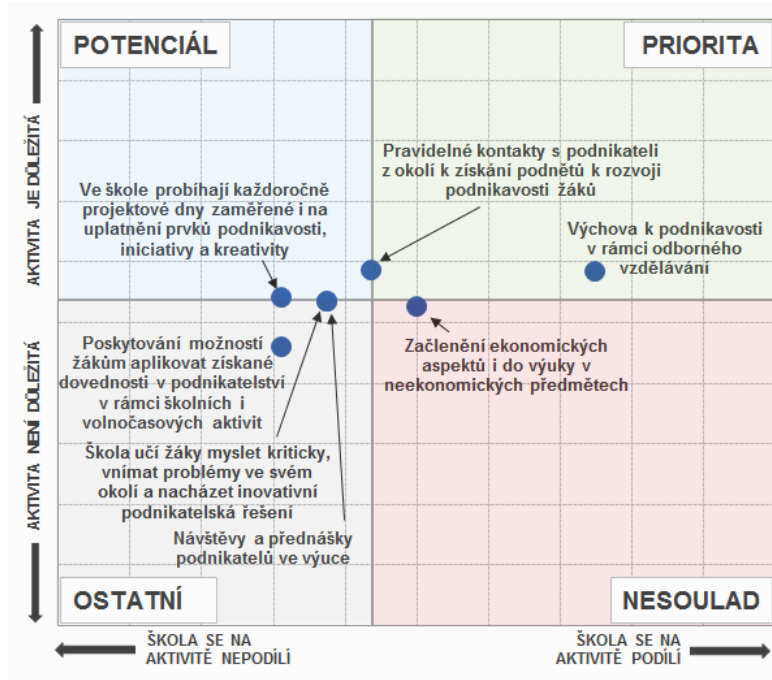
Oproti roku 2015/2016 se školy více zaměřují na učení žáků kritickému myšlení a hledání inovativních podnikatelských řešení (nárůst o 14 p. b.) a výchovu k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání (nárůst o 9 p. b.). Naopak v menší míře se školy zaměřují na práci žáků v reálné školní firmě (pokles o 11 p. b.) a na realizaci projektového vyučování podněcujícího kreativní uvažování (pokles o 6 p. b.).

4.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště z výše uvedených aktivit v oblasti podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě v největší míře realizují výchovu k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání (75 %). Polovina středních odborných učilišť začleňuje ekonomické aspekty i do výuky v neekonomických předmětech. 44 % škol zajišťuje pravidelné kontakty s podnikateli z okolí k získání podnětů k rozvoji podnikavosti žáků.

Školy dále učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení (38 %), zajišťují návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce (38 %) a poskytují možnosti žákům aplikovat získané dovednosti v podnikatelství v rámci školních i volnočasových aktivit (31 %). Ve 31 % škol probíhají každoročně projektové dny zaměřené i na uplatnění prvků podnikavosti, iniciativy a kreativity.

Graf 40: Aktivita, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

Pokud bychom v souvislosti s realizovanými aktivitami měli zohlednit jejich důležitost, hlavní prioritou pro střední odborná učiliště je výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání. Tuto aktivitu střední odborná učiliště zmiňují nejčastěji a zároveň ji ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přikládají velký význam. Další prioritou SOU je zajištění pravidelných kontaktů s podnikateli z okolí k získání podnětů k rozvoji podnikavosti žáků.

Ve větší míře školy také začleňují ekonomické aspekty i do výuky v neekonomických předmětech. Podle vyjádření škol, je ale důležitost této aktivity nižší,

nachází se mírně pod průměrem.

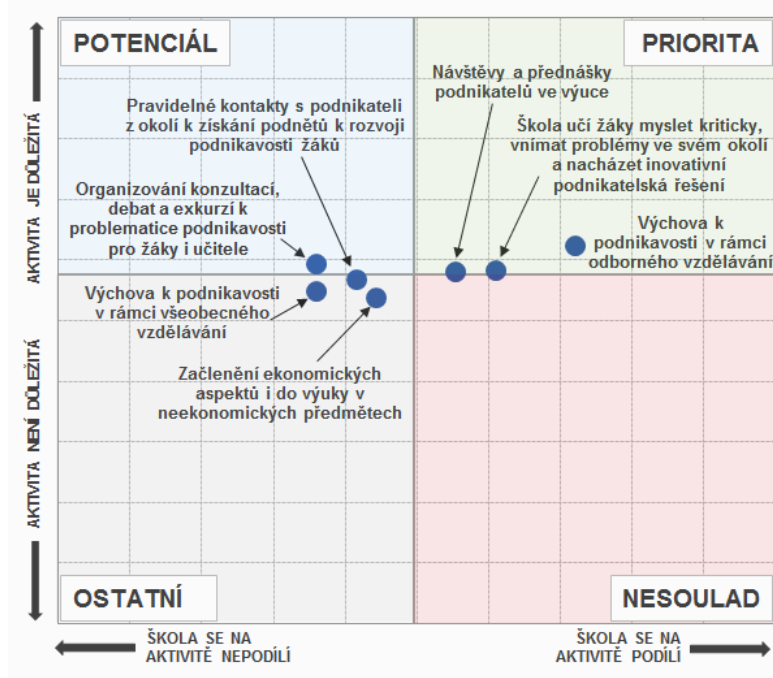
Z hlediska realizovaných aktivit se střední odborná učiliště dále soustředí na učení žáků myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení a na zajišťování návštěv a přednášek podnikatelů ve výuce. Na části škol také probíhají každoročně projektové dny zaměřené i na uplatnění prvků podnikavosti, iniciativy a kreativity. Tyto činnosti vykonávají školy již v menší míře, deklarovaná důležitost je na hranici průměru, čímž mohou představovat pro školy činnosti, které skýtají potenciál.

Střední odborné školy, podobně jako střední odborná učiliště, v oblasti podpory kompetencí k podnikavosti především realizují výchovu k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání (72 % škol). Ve větší míře střední odborné školy učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení (61 %). 56 % škol zajišťuje návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce a 44 % škol začleňuje ekonomické aspekty i do výuky v neekonomických předmětech. Školy dále zajišťují pravidelné kontakty s podnikateli z okolí k získání podnětů k rozvoji podnikavosti žáků (42 %), organizují konzultace, debaty a exkurze k problematice podnikavosti pro žáky i učitele (36 %) a realizují výchovu k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání (také 36 %).

Z hlediska důležitosti jednotlivých aktivit na podporu kompetencí k podnikavosti představují priority středních odborných škol tyto činnosti: výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání, učení žáků myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí i nacházet inovativní podnikatelská řešení a zajišťování návštěv a přednášek podnikatelů ve výuce. Uvedené aktivity střední odborné školy realizují ve velké míře a zároveň jim ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přikládají značný význam.

Graf 41: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

V menší míře se střední odborné školy věnují začlenění ekonomických aspektů i do výuky v neekonomických předmětech, pravidelným kontaktům s podnikateli z okolí k získání podnětů k rozvoji podnikavosti žáků a také výchově k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání. Současné hodnotí tyto činnosti jako relativně méně důležité, čímž se nacházejí pod úrovní průměrné důležitosti.

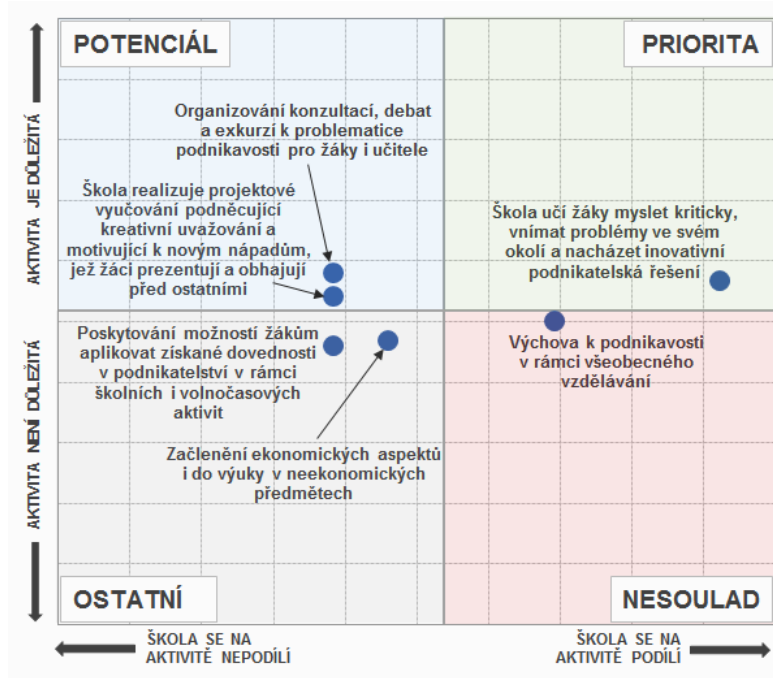
Relativně vyšší míru důležitosti školy přisuzují organizování konzultací, debat a exkurzí k problematice podnikavosti pro žáky i učitele. Tato aktivita představuje pro školy potenciál v jejich dalším rozvoji podpory

kompetencí k podnikavosti.

Gymnázia jsou v rámci podpory rozvoje kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě velice aktivní v učení žáků myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení (92 %). Výchovu k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání realizuje 69 % gymnázií.

Ve větší míře gymnázia začleňují ekonomické aspekty i do výuky v neekonomických předmětech (46 %), realizují projektové vyučování podněcující kreativní uvažování a motivující k novým nápadům, jež žáci prezentují a obhajují před ostatními (38 %), organizují konzultace, debaty a exkurze k problematice podnikavosti pro žáky i učitele (38 %) a poskytují možnosti žákům aplikovat získané dovednosti v podnikatelství v rámci školních i volnočasových aktivit (také 38 %).

Graf 42: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

V případě gymnázií představuje prioritu v oblasti podpory rozvoje kompetencí k podnikavosti učení žáků myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení. Na této aktivitě se podílí významný podíl gymnázií a zároveň je této aktivitě ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přisuzován značný význam.

Gymnázia ve velké míře také realizují výchovu k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání, ale této aktivitě přisuzují již nižší míru důležitosti.

V menší míře gymnázia organizují konzultace, debaty a exkurze

k problematice podnikavosti pro žáky i učitele a realizaci projektového vyučování, které podněcuje kreativní uvažování a motivuje k novým nápadům, jež žáci prezentují a obhajují před ostatními. Na základě hodnocení důležitosti nejčastěji zmiňovaných aktivit ale tyto aktivity představují pro gymnázia potenciál v jejich dalším rozvoji v oblasti podpory kompetencí k podnikavosti.

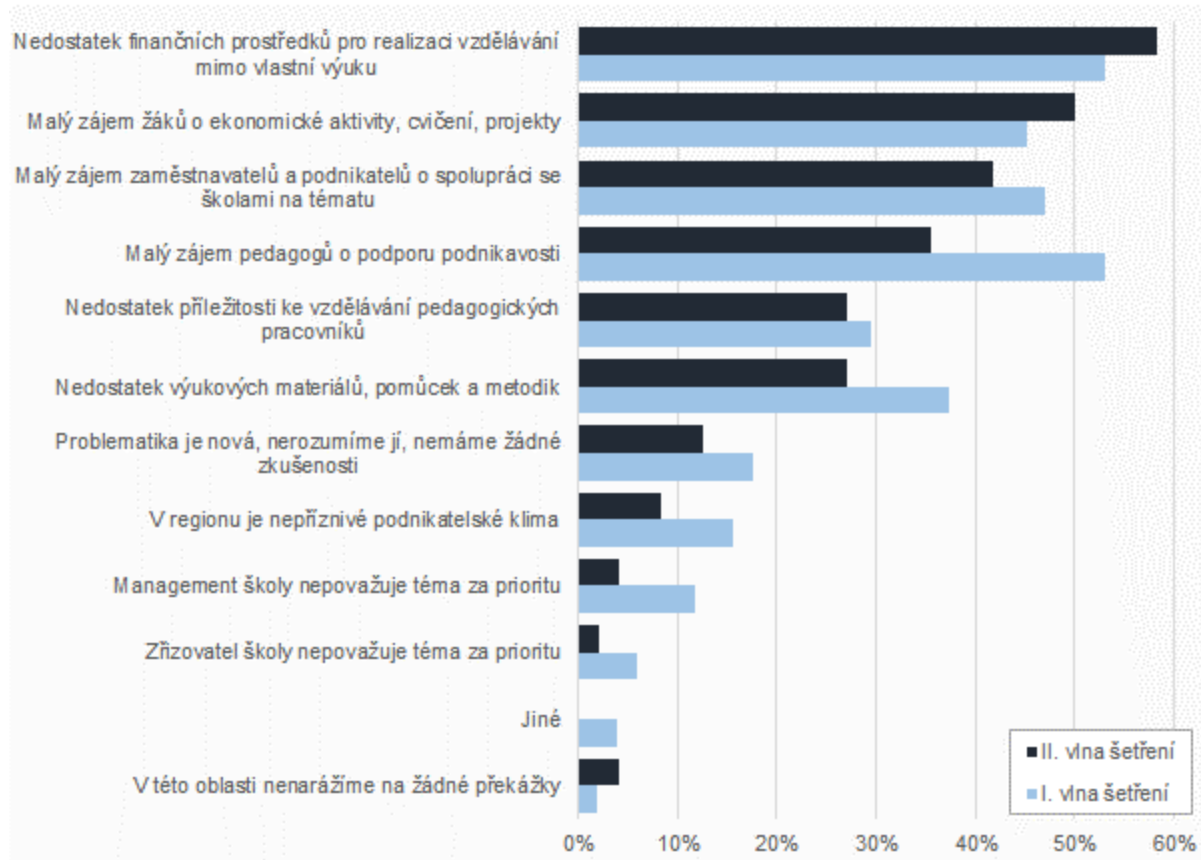
4.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

V souvislosti s překážkami, které omezují rozvoj podpory kompetencí k podnikavosti na středních a vyšších odborných školách v Libereckém kraji, se školy nejčastěji potýkají s nedostatkem finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku (58 %). Školy dále naráží na malý zájem jednak žáků o ekonomické aktivity, cvičení, projekty (50 %), ale i zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci se školami na tématu (42 %) a také pedagogů o podporu podnikavosti (35 %). 27 % škol uvádí, že mají nedostatek příležitosti ke vzdělávání pedagogických pracovníků a stejný podíl škol uvádí i nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik.

Pouze malá část škol uvádí i další překážky: problematika je nová, nerozumíme jí, nemáme žádné zkušenosti (13 %), v regionu je nepříznivé podnikatelské klima (8 %), management školy nepovažuje téma za prioritu (4 %) nebo zřizovatel školy nepovažuje téma za prioritu (2 %). Pouze 4 % škol v oblasti podpory rozvoje kompetencí k podnikavosti nenaráží na žádné překážky.

Oproti roku 2015/2016 školy více zdůrazňují problémy spojené s malým zájmem žáků o ekonomické aktivity, cvičení a projekty (nárůst o 5 p. b.) a s nedostatkem finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku (nárůst o 5 p. b.). Ve srovnání s předchozí vlnou šetření školy narážejí méně často na problémy spojené s malým zájmem pedagogů o podporu podnikavosti (pokles o 18 p. b.) a s nedostatkem výukových materiálů, pomůcek a metodik (pokles o 10 p. b.). Dalšími méně zastoupenými problémy je i to, že management školy nepovažuje toto téma za prioritu (pokles o 8 p. b.) a nepříznivé podnikatelské klima v regionu (pokles o 7 p. b.).

Graf 43: Překážky, na které školy narážejí v rámci rozvoje kompetencí k podnikavosti

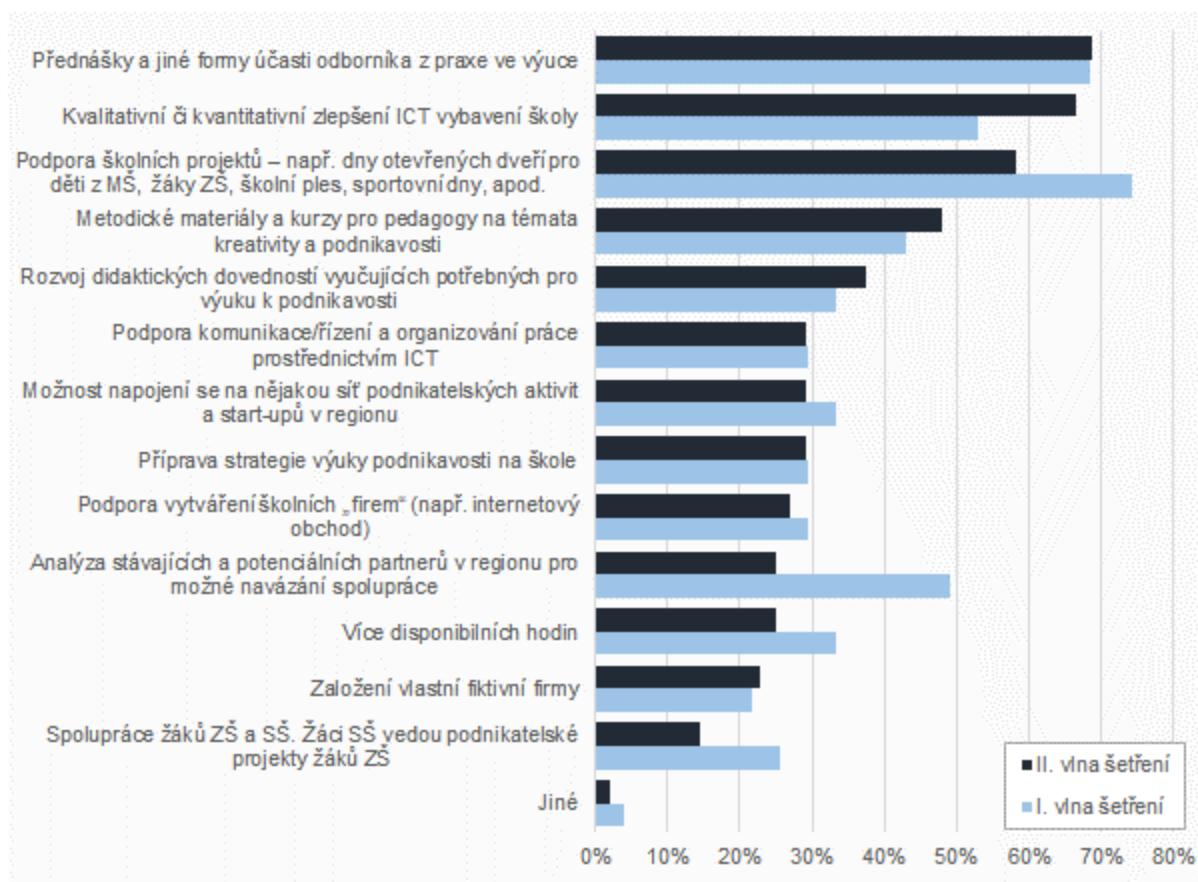
4.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

V dalším rozvoji oblasti podpory kompetencí k podnikavosti by středním a vyšším odborným školám nejvíce pomohlo zajištění přednášek a jiných forem účasti odborníka z praxe ve výuce (69 %), kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy (67 %) a podpora školních projektů jako např. dny otevřených dveří pro děti z MŠ a žáky ZŠ, školní ples, sportovní dny, apod. (58 %). 48 % škol pociťuje potřebu metodických materiálů a kurzů pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti.

Školy ve větší míře uvádějí i potřebu rozvoje didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti (38 %), podpory komunikace či řízení a organizování práce prostřednictvím ICT (29 %), možnost napojení se na nějakou síť podnikatelských aktivit a start-upů v regionu (29 %), přípravy strategie výuky podnikavosti na škole (29 %) a podpory vytváření školních „firem“ jako např. internetový obchod (27 %).

Čtvrtina škol uvítá zpracování analýzy stávajících a potenciálních partnerů v regionu pro možné navázání spolupráce a stejný podíl škol i více disponibilních hodin. Další opatření zmiňuje již méně než čtvrtina škol v kraji: založení vlastní fiktivní firmy (23 %) a spolupráce žáků ZŠ a SŠ, přičemž žáci SŠ vedou podnikatelské projekty žáků ZŠ (15 %).

Graf 44: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci rozvoje kompetencí k podnikavosti

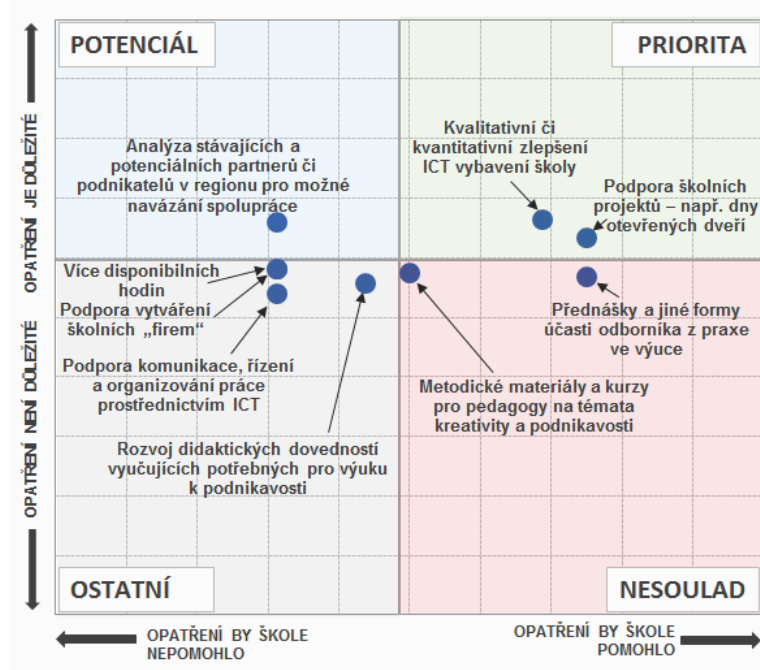
Oproti roku 2015/2016 školy více zdůrazňují potřebu kvalitativního či kvantitativního zlepšení ICT vybavení školy (nárůst o 14 p. b.) a metodických materiálů a kurzů pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti (nárůst o 5 p. b.). Naopak školy méně často zdůrazňují potřebu analýzy stávajících a potenciálních partnerů v regionu pro navázání spolupráce (pokles o 24 p. b.), podpory školních projektů (pokles o 16 p. b.), spolupráce žáků ZŠ a SŠ (pokles o 11 p. b.) a potřebu většího množství disponibilních hodin (pokles o 8 p. b.).

4.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště uvedla, že by jim v rozvoji kompetencí k podnikavosti pomohly především přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (75 %), podpora školních projektů jako např. dny otevřených dveří pro děti z MŠ a žáky ZŠ, školní ples, sportovní dny (také 75 %) a kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy (69 %).

Polovina středních odborných učilišť postrádá metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti. 44 % učilišť uvádí potřebu rozvoje didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti. Další zmiňovaná opatření uvádí 31 % škol: analýza stávajících a potenciálních partnerů či podnikatelů v regionu pro možné navázání spolupráce, více disponibilních hodin, podpora vytváření školních „firem“ (např. internetový obchod) a podpora komunikace či řízení a organizování práce prostřednictvím ICT.

Graf 45: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

Pokud bychom v souvislosti s navrhovanými opatřeními podpory kompetencí k podnikavosti zohlednili také jejich důležitost, představují priority středních odborných učilišť tato opatření – kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy a podpora školních projektů. Tato opatření zmiňují školy jako jedny z nejčastějších a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnotí jako velice důležité.

SOU ve velké míře uvádějí i potřebu přednášek a jiných forem účasti odborníka z praxe ve výuce a relativně často i potřebu metodických materiálů a kurzů pro pedagogy na témata kreativity

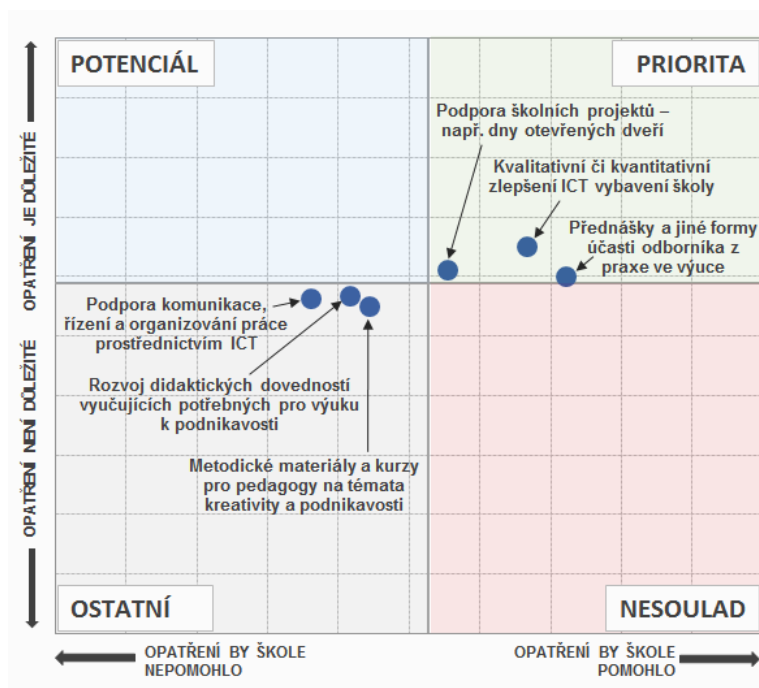
a podnikavosti. Současně přisuzují těmto opatřením nižší míru důležitosti, čímž se tato opatření nachází v jistém nesouladu.

Potřebu analýzy stávajících a potenciálních partnerů či podnikatelů v regionu pro možné navázání spolupráce uvádí již nižší podíl škol, ale školy tomuto opatření vyjádřily vysokou míru důležitosti, čímž může představovat pro SOU potenciál v jejich rozvoji v oblasti podpory kompetencí k podnikavosti.

Střední odborné školy v největší míře uváděly potřebu přednášek a jiných forem účasti odborníka z praxe (úspěšného mladého podnikatele) ve výuce (72 %), kvalitativního či kvantitativního zlepšení ICT vybavení školy (67 %) a podpory školních projektů (56 %). Dále školy uvádějí, že potřebují metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti (44 %).

Pociťují také potřebu rozvoje didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti (42 %) a podpory komunikace či řízení a organizování práce prostřednictvím ICT (36 %).

Graf 46: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

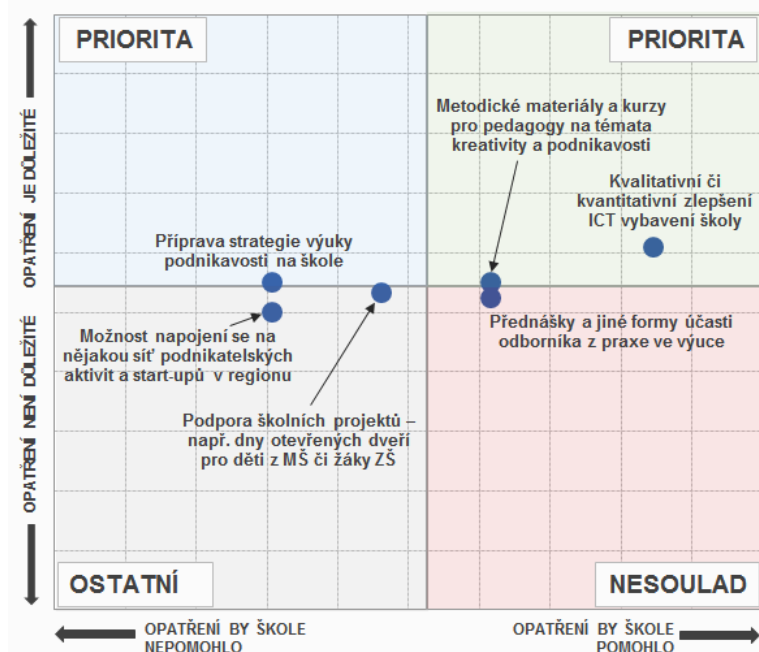
Z hlediska důležitosti jednotlivých opatření podpory kompetencí k podnikavosti představují největší priority středních odborných škol kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy, potřeba přednášek a jiných forem účasti odborníka z praxe ve výuce a podpora školních projektů. Tato opatření školy zmiňovaly nejčastěji a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnotily jako nejdůležitější.

Dalším častěji zmiňovaným opatřením, což jsou: metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti, rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti a podpora

komunikace či řízení a organizování práce prostřednictvím ICT, přisuzují střední odborné školy již nižší míru důležitosti.

Gymnázia uvádějí více opatření, která jim mohou pomoci v rámci podpory rozvoje kompetencí k podnikavosti. Nejčastěji uváděným opatřením je kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy (85 %). Gymnázia dále uvádějí potřebu metodických materiálů a kurzů pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti (62 %), přednášek a jiných forem účasti odborníka z praxe (úspěšného mladého podnikatele) ve výuce (62 %), podpory školních projektů jako např. dny otevřených dveří pro děti z MŠ nebo žáky ZŠ (46 %), přípravy strategie výuky podnikavosti na škole (31 %) a možnosti napojení se na nějakou síť podnikatelských aktivit a start-upů v regionu (31 %).

Graf 47: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Při zohlednění důležitosti jednotlivých opatření podpory kompetencí k podnikavosti představují priority gymnázií podpora kvalitativního či kvantitativního zlepšení ICT vybavení školy a částečně také metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti. Tato opatření jsou gymnáziím zmiňována nejčastěji a zároveň jsou ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnocena jako nejdůležitější.

Gymnázia ve větší míře uváděla i potřebu přednášek a jiných forem účasti odborníka z praxe ve výuce, avšak má pro ně menší důležitost, čímž se toto opatření nachází v jistém nesouladu.

Realitně menší podíl škol pak zmiňoval, že by jim v rozvoji této oblasti pomohla příprava strategie výuky podnikavosti na škole. Důležitost tohoto opatření je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami mírně nadprůměrná, čímž pro gymnázia představuje potenciál v jejich dalším rozvoji kompetencí k podnikavosti.

4.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativě“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *podpory kompetencí k podnikavosti* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory rozvoje kompetencí k podnikavosti*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory rozvoje kompetencí k podnikavosti*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav podpory kompetencí k podnikavosti na SOU

Škola v rámci ŠVP podporuje klíčové kompetence k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám, jak je zadáno v RVP. (69 % škol)

Někteří učitelé ve výuce směřují k rozvoji kompetencí k podnikavosti, či iniciativě nebo ke kreativitě. (69 % škol)

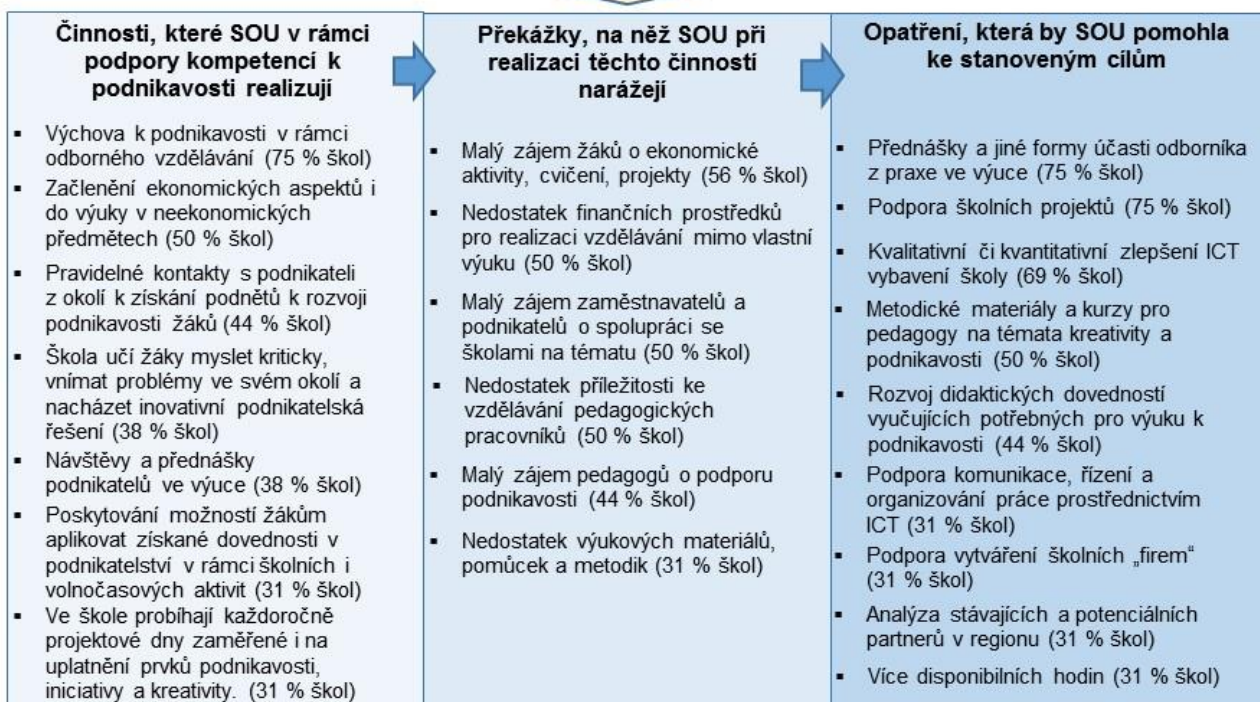
úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Škola se v posledních 3 letech zapojila v rámci projektů (ESF, mezinárodních programů Leonardo da Vinci, Norských fondů, regionální spolupráce apod.) do praktických aktivit na podporu podnikavosti. (56 % škol)

Škola již získala zkušenosti a hodlá je využít pro širší podporu podnikavosti v ŠVP. Získané zkušenosti jsou jednotlivé bez celkové strategie. (50 % škol)

Několik učitelů je připraveno na realizaci aktivit na podporu podnikavosti. (50 % škol)

Škola aktivně spolupracuje s celorepublikovými iniciativami na podporu podnikavosti ve školách a s dalšími projekty na celostátní nebo krajské úrovni (např. Junior Achievement, Podnikavá škola). (44 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje podpory kompetencí k podnikavosti stanovila SOU

Škola v rámci ŠVP podporuje klíčové kompetence k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám, jak je zadáno v RVP. (88 % škol)

Škola se v posledních 3 letech zapojila v rámci projektů (ESF, mezinárodních programů Leonardo da Vinci, Norských fondů, regionální spolupráce apod.) do praktických aktivit na podporu podnikavosti. (69 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Škola již získala zkušenosti a hodlá je využít pro širší podporu podnikavosti v ŠVP. Získané zkušenosti jsou jednotlivé bez celkové strategie. (69 % škol)

Někteří učitelé ve výuce směřují k rozvoji kompetencí k podnikavosti, či iniciativě nebo ke kreativitě. (69 % škol)

Několik učitelů je připraveno na realizaci aktivit na podporu podnikavosti. (63 % škol)

Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení. (56 % škol)

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-9 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav podpory kompetencí k podnikavosti na SOŠ

Škola v rámci ŠVP podporuje klíčové kompetence k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám, jak je zadáno v RVP. (75 % škol)

Někteří učitelé ve výuce směřují k rozvoji kompetencí k podnikavosti, či iniciativě nebo ke kreativitě. (67 % škol)

Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení. (64 % škol)

Škola se v posledních 3 letech zapojila v rámci projektů (ESF, mezinárodních programů Leonardo da Vinci, Norských fondů, regionální spolupráce apod.) do praktických aktivit na podporu podnikavosti. (53 % škol)

Škola realizuje projektové vyučování podněcující kreativní uvažování a motivující k novým nápadům, jež žáci definují, prezentují a obhajují před ostatními. (47 % škol)

Několik učitelů je připraveno na realizaci aktivit na podporu podnikavosti. (44 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Činnosti, které SOŠ v rámci podpory kompetencí k podnikavosti realizují

- Výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání (72 % škol)
- Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení (61 % škol)
- Návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce (56 % škol)
- Začlenění ekonomických aspektů i do výuky v neekonomických předmětech (44 % škol)
- Pravidelné kontakty s podnikateli z okolí k získání podnětů k rozvoji podnikavosti žáků (42 % škol)
- Výchova k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání (36 % škol)
- Organizování konzultací, debat a exkurzí k problematice podnikavosti pro žáky i učitele (36 % škol)

Překážky, na něž SOŠ při realizaci těchto činností narážejí

- Nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku (56 % škol)
- Malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení, projekty (47 % škol)
- Malý zájem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci se školami na tématu (47 % škol)
- Nedostatek příležitosti ke vzdělávání pedagogických pracovníků (33 % škol)
- Nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik (33 % škol)
- Malý zájem pedagogů o podporu podnikavosti (31 % škol)

Opatření, která by SOŠ pomohla ke stanoveným cílům

- Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe (úspěšného mladého podnikatele) ve výuce (72 % škol)
- Kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy (67 % škol)
- Podpora školních projektů – např. dny otevřených dveří pro děti z MŠ, žáky ZŠ, školní ples, sportovní dny, akademie školy, výstavy apod. (56 % škol)
- Metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti (44 % škol)
- Rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti (42 % škol)
- Podpora komunikace/řízení a organizování práce prostřednictvím ICT (36 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje podpory kompetencí k podnikavosti stanovily SOŠ

Škola v rámci ŠVP podporuje klíčové kompetence k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám, jak je zadáno v RVP. (83 % škol)

Někteří učitelé ve výuce směřují k rozvoji kompetencí k podnikavosti, či iniciativě nebo ke kreativitě. (75 % škol)

Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení. (72 % škol)

Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy a nacházet podnikatelská řešení a umožňuje jim aplikovat získané dovednosti v rámci školních i volnočasových aktivit. (61 % škol)

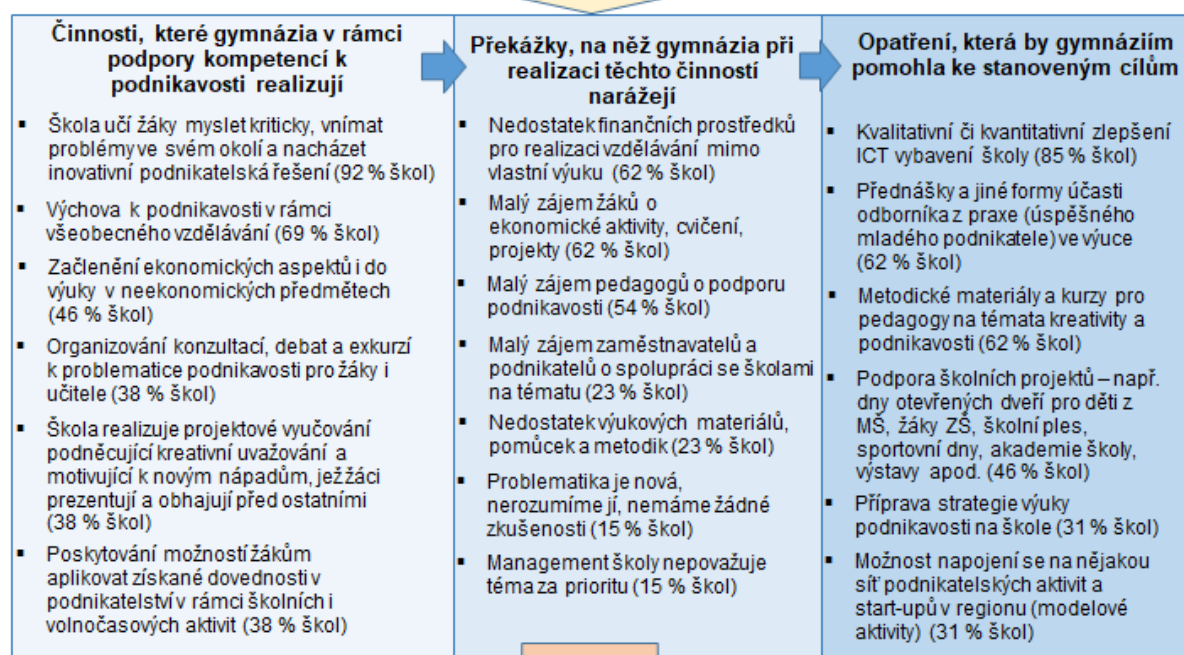
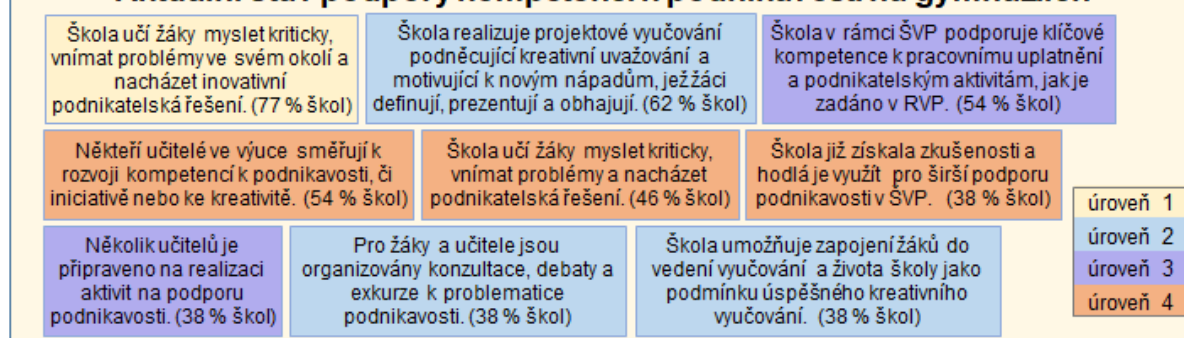
Škola se v posledních 3 letech zapojila v rámci projektů (ESF, mezinárodních programů Leonardo da Vinci, Norských fondů, regionální spolupráce apod.) do praktických aktivit na podporu podnikavosti. (58 % škol)

Škola realizuje projektové vyučování podněcující kreativní uvažování a motivující k novým nápadům, jež žáci definují, prezentují a obhajují před ostatními. (58 % škol)

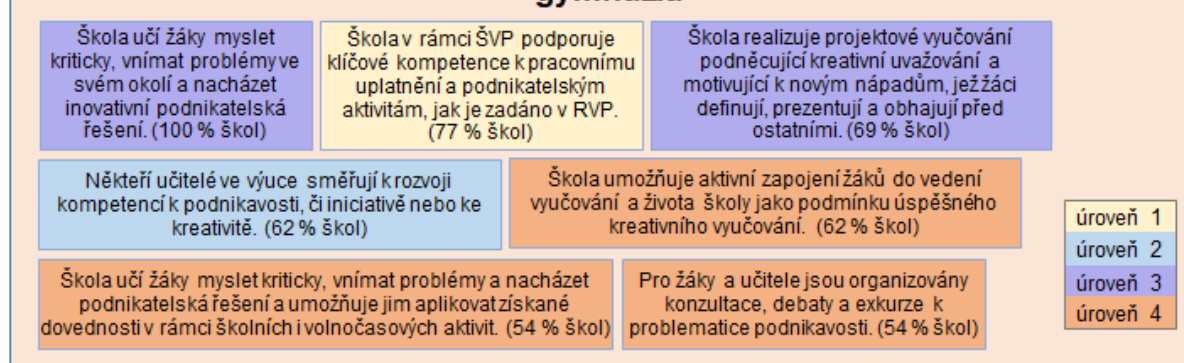
úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav podpory kompetencí k podnikavosti na gymnáziích

Cíle, které si v rámci rozvoje podpory kompetencí k podnikavosti stanovila gymnázia

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-9 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

5 Rozvoj škol jako center celoživotního učení v Libereckém kraji

Koncept celoživotního učení je vyjádřen v Memorandu o celoživotním učení (EK, 2001), kdy se pojmem celoživotní učení rozumí „veškeré účelné formalizované i neformální činnosti související s učením, které se průběžně realizují s cílem dosáhnout zdokonalení znalostí, dovedností a odborných předpokladů“. Celoživotní učení v tomto kontextu obsahuje veškeré vzdělávací aktivity jedince, které mají za cíl rozvoj kompetencí umožňující jak jeho osobnostní rozvoj a růst, tak občanské a profesní uplatnění. Těmito aktivitami rovněž dochází k rozvoji sítí středních škol jako Center celoživotního učení. Koncept škol jako center CŽU zahrnuje působení škol, zařazených v systému počátečního vzdělávání i v systému dalšího vzdělávání:

- V rovině systému life-long je umožněna jedinci individuální volba vzdělávací dráhy během života a volba způsobu získání svého vzdělání (rekvalifikace, rozšíření kompetencí, zvýšení kvalifikace),
- v rovině life-wide je poskytováno vzdělání různého charakteru:
  - formální a neformální, jsou vytvářeny příležitosti pro informální učení (učení v praxi) a jsou uznávány výsledky nejen formálního, ale se stejnou platností i výsledky neformálního vzdělávání a informálního učení. Vzdělávání různého charakteru v obou rovinách tvoří celek a je vzájemně propojováno.
- Škola je schopna v rámci profesního vzdělávání poskytovat vzdělávání různého charakteru:
  - formální – výsledkem dosažení stupně vzdělání, kvalifikace;
  - neformální – např. aktualizace, prohloubení znalostí.
- Škola může poskytovat i vzdělávání občanské a zájmové v rámci celé životní dráhy jedince jako dospělého, později seniora (rovina life-long).

V předchozím období byly krajské sítě středních odborných škol zakládány v souladu s celorepublikovým projektem ESF UNIV 2 KRAJE (realizovaným NÚV v roce 2009 – 2013) a bylo podporováno jejich využití při profesním vzdělávání dospělých. V období realizace projektu P-KAP (realizovaném NÚV, nyní NPI ČR, 2016 – 2021) je kladen důraz na aktivitu krajských sítí v jednotlivých krajích a rozšiřování jejich funkcí vůči zapojeným školám, dalším zájemcům z řad škol i vzdělávacímu prostředí dospělých (poradenství zájemcům o další vzdělávání dospělých z řad veřejnosti, poradenství poskytovatelům dalšího vzdělávání dospělých, sdružování škol s různými obory vzdělávání do společných vzdělávacích projektů, sdílení zkušeností s profesním vzděláváním dospělých, informování o programech vzdělávání dospělých poskytovaných středními školami v krajích ad.) Do sítě se svými vzdělávacími programy určenými dospělým zapojují nově i gymnázia, lycea a konzervatoře. Sítě svou působnost rozšiřují např. o působení v oblasti dalšího vzdělávání pedagogů odborných předmětů a odborného výcviku programy DVPP a spolupráci s jinými vzdělávacími organizacemi, které se podílejí na celoživotním vzdělávání v kraji.

Funkce Center CŽU ve středních odborných školách:

- **Vzdělávací** zahrnující poskytování dalšího vzdělávání dospělých (dále DVD) včetně vzdělávání seniorů.
- **Informační** zahrnující poskytování informací veřejnosti i jednotlivcům o organizaci a podmínkách DVD, včetně Národní soustavy povolání (NSP) a Národní soustavy kvalifikací (NSK).
- **Poradenská** zahrnující poradenství v oblasti orientace v DVD, individuální kariérové poradenství zaměřené na získání kvalifikace nebo rekvalifikace, provádění procesem uznávání (role průvodce, poradce).

Složky poskytovaného dalšího vzdělávání dospělých (DVD):

- Vzdělávání profesní,
- vzdělávání zájmové,
- vzdělávání občanské,
- vzdělávání seniorů.

Předpokládá se rozšíření počtu středních a vyšších odborných škol, které budou poskytovat DVD **profesní**, vedoucí ke složení zkoušky podle standardů Národní soustavy kvalifikací (NSK) v systému uznávání neformálních a informálních výsledků učení (předchozích výsledků učení), a zároveň budou působit jako autorizované osoby pro tuto zkoušku podle zákona č. 179/2006 Sb. o ověřování a uznávání dalšího vzdělávání.

Školy poskytující tento druh DVD vzdělávají podle programů akreditovaných MŠMT, a pokud chtějí zároveň působit jako zkušební orgán pro určitou profesní kvalifikaci, musí být autorizovány. Školy mají v současnosti volně k dispozici přes 350 vzdělávacích programů z různých oborů, vytvořených a pilotovaných v projektu UNIV 3, právě tak jsou k dispozici i ověřená konkrétní zadání pro zkoušku k získání jednotlivých profesních kvalifikací podle standardů NSK.

Zájemci z řad škol, které dosud nemají s profesním vzděláváním vedoucím k získání profesní kvalifikace zkušenost, mohou absolvovat v rámci intervence P-KAP program vzdělávání k přípravě a vedení zkoušky i k tvorbě vzdělávacího programu a zadání zkoušky podle standardů profesních kvalifikací NSK. Pedagogičtí pracovníci, kteří působí jako lektori DVD, by měli rozšířit svoji kvalifikaci a získat profesní kvalifikaci Lektor dalšího vzdělávání dospělých.

Zájmové vzdělávání dospělých, ale i dětí, poskytované středními školami, není předmětem zvýšené podpory vzdělávací politiky. Existuje celá, státem podporovaná, oblast zájmového vzdělávání se specializovanými institucemi a pedagogy. Zájmové vzdělávání je ale součástí komplexního pojetí celoživotního učení a školy mají možnost poskytovat vzdělávací programy i tohoto typu. Většinou nabízejí specifické vzdělávací programy, které nejsou součástí běžné vzdělávací nabídky, jsou veřejností žádané a vycházejí z oboru vzdělání, které škola poskytuje (např. programy zhotovování oděvů a konstrukce stříhů; vyřezávání ovoce, míchané nápoje; roubování; aranžování květin ad). Programy zájmového vzdělávání, pro které školy mohou pravděpodobně získat podporu v rámci projektů, jsou programy určené předškolním dětem v oblasti polytechnického vzdělávání a žákům základních škol ve stejné oblasti.

Další oblastí vzdělávání dospělých, na které se střední školy mají podílet, je **vzdělávání občanské a zájmové**. Výzvou je rozšířit působení středních škol především v oblasti **občanského vzdělávání**. Toto vzdělávání nemá stejný cíl a obsah jako školní **občanské vzdělávání** v počátečním vzdělávání, je určeno občanům proto, aby si aktualizovali své znalosti nebo získávali nové znalosti především ve státem preferovaných oblastech - ve vybraných gramotnostech společných občanům EU:

- digitální, environmentální, finanční, jazyková (cizí jazyky jako prostředek porozumění občanů v rámci Evropy – ne cizojazyčné vzdělávání pro potřeby výkonu profese, jako např. němčina pro tesaře, angličtina pro kosmetičky nebo **zájmové**, kdy je studium jazyka koníčkem a předmětem osobnostního rozvoje, které školy také poskytují),
- politická (např. systém státní správy a politický systém včetně volebního), právní, také ve vzdělávání zaměřeného oblast zdravotní a bezpečnostní (zdravotní prevence, zdravý životní styl včetně cvičení, první pomoc, sebeobrana, ochrana spotřebitele, ochrana před živelními pohromami),
- znalost regionů (historie, osobnosti, příroda, umění), příprava na stáří a stárnutí, vzdělávání rodičů ad.

Školy tak mohou vytvářet vzdělávací programy využívající znalostí učitelů podle oborů vzdělání, které škola poskytuje v počátečním vzdělávání, nebo podle zájmových specializací učitelů.

Poslední oblastí celoživotního vzdělávání je **vzdělávání seniorů**. Střední školy mají být dalším vzdělávacím prostředím tohoto vzdělávání kromě univerzit třetího věku, knihoven, vzdělávacích agentur a kulturních center. Seniorům tak může být rozšířena dostupnost vzdělávání jak zvýšením dosažitelnosti v blízkosti bydliště, tak nabízenými tématy.

U vzdělávání seniorů ve středních školách je upřednostňováno mezigenerační učení, kdy se na programech podílejí žáci školy jako lektori, asistenti lektorů či instruktoři. Zároveň ale učitelé ve vzdělávání vytvářejí situace vzájemného učení i opačným směrem, kdy se žáci učí od seniorů.

Školy mohou pro seniory vytvářet programy:

- občanského nebo zájmového vzdělávání podle svých možností i cílů kurikula počátečního vzdělávání (např. obory gastronomické – moderní stravování a příprava pokrmů; sociální péče a zdravotnické – tréninky paměti, rozpomínání, arteterapie;
- technické školy – digitální vzdělávání aj.), žáci účastníci se programů pro seniory si nejen procvičují získané znalosti, ale mohou je prokázat i jinak, než je běžné v rámci zkoušení, tedy tím, že učí druhé, procvičují si tím i specifické profesní dovednosti spojené s komunikací, zároveň, a to je výchovný přínos pro počáteční vzdělávání žáků, společná účast v programech slouží k mezigeneračnímu poznávání a porozumění;
- vztah k seniorům je součástí kultivačního působení školy a promítá se do celé kultury školy.

V rámci intervence projektu P-KAP v této oblasti mohou školy získat podporu pro tvorbu vzdělávacích programů založených na principech mezigeneračního učení a pro vzdělávací postupy modifikované pro seniory.

Hlavní zjištění

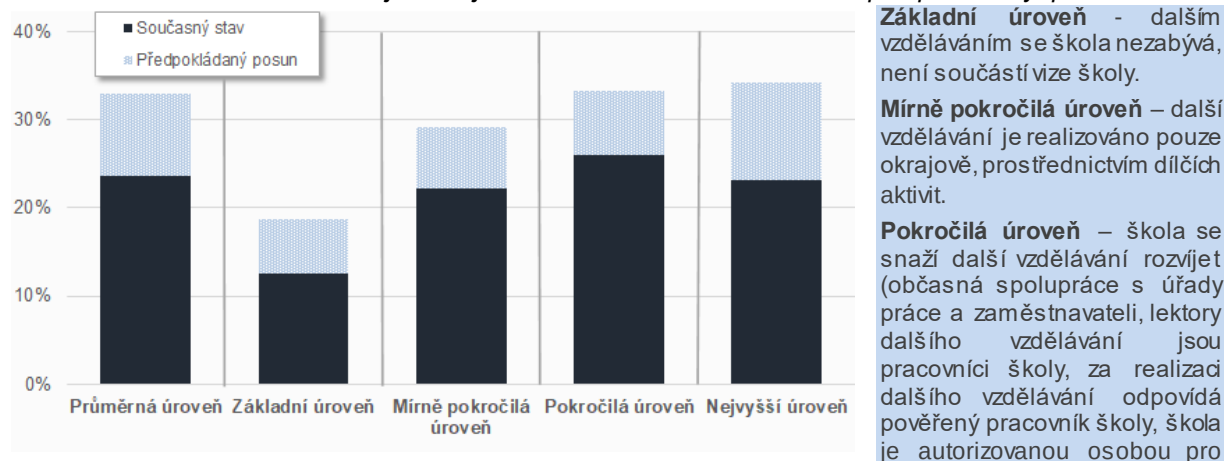
- V rámci rozvoje celoživotního učení jsou školami v Libereckém kraji v největší míře rozvíjeny aktivity na podporu celoživotního učení v rámci pokročilé úrovně, kdy jsou lektory dalšího vzdělávání pracovníci školy a dochází k občasné spolupráci s úřady práce a zaměstnavateli. Dále jsou školami v kraji uskutečňovány také aktivity spadající do mírně pokročilé úrovně, kdy je další vzdělávání realizováno pouze okrajově, prostřednictvím dílčích aktivit, a aktivity spadající do nejvyšší úrovně, kdy je další vzdělávání plnohodnotnou součástí práce školy a je systematicky rozvíjeno. Školy plánují rozvoj činností v rámci nejvyšší úrovně a deklarují tedy zájem o systematický rozvoj sledované oblasti, která se stává plnohodnotnou součástí školy. Určitý posun lze očekávat také v rámci pokročilé úrovně. Oproti roku 2015/2016 školy vykazují o něco častěji činnosti spadající do pokročilé i nejvyšší úrovně. Slabý pokles je zaznamenán u vykonávaných aktivit základní úrovně a mírně pokročilé úrovně.
- V rámci oblasti podpory rozvoje celoživotního učení střední školy a vyšší odborné školy v Libereckém kraji v největší míře organizují zájmové vzdělávání pro veřejnost, další vzdělávání pedagogů, vzdělávání v oblasti ICT dovedností, rekvalifikace a také odborné vzdělávání pro zaměstnavatele. Oproti roku 2015/2016 se školy v menší míře zaměřují na další vzdělávání pedagogických pracovníků, vzdělávání v oblasti ICT dovedností a odborné vzdělávání pro zaměstnavatele.
- Školy se nejčastěji setkávají s překážkami v souvislosti s malým zájmem dospělých o další vzdělávání. Polovinu škol také trápí malý zájem zaměstnavatelů o další vzdělávání či nedostatek finančních prostředků pro pracovníka, který by zaštiťoval tuto oblast. Téměř třetina škol mezi překážky řadí také administrativu spojenou se získáním akreditace rekvalifikací a náročné zpracování dokumentace potřebné k účasti ve výběrových řízeních. Přibližně čtvrtinu škol dále zatěžuje administrativní náročnost při získávání autorizace podle zákona č. 179/2006 Sb. a malý zájem pedagogů o výuku v programech dalšího vzdělávání. Oproti roku 2015/2016 se menší podíl škol potýká s nedostačující spoluprací s úřady práce a nedostatečnou propagací dalšího vzdělávání realizovaného školou. Naopak více škol naráželo na malý zájem zaměstnavatelů o další vzdělávání a malý zájem pedagogů o výuku v programech dalšího vzdělávání.
- V dalším rozvoji celoživotního učení by středním a vyšším odborným školám nejvíce pomohly rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení, zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce a příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání. Více než třetině škol by pomohly finance na kvalitní materiál. Přibližně čtvrtině škol by prospělo proškolení pracovníka školy v problematice výběrového řízení, vedení dokumentace apod., stáže lektorů/pracovníků školy ve firmách a získání autorizací podle zákona 179/2006 Sb.. Pětina škol by ocenila zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů. Oproti roku 2015/2016 školy mezi opatřeními, která by v oblasti celoživotního učení pomohla, více zdůrazňují proškolení pracovníka školy v problematice výběrového řízení, vedení dokumentace apod.. Ve většině ostatních opatření školy naopak deklarovaly jejich nižší potřebu. Méně škol se domnívá, že by jim k rozvoji celoživotního učení pomohlo zlepšení vybavení dílen pro odborný výcvik, finance na kvalitní materiál a stáže lektorů/pracovníků školy ve firmách. Poklesla také potřeba zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů a potřeba aktualizovaných materiálů pro výuku i pro vyučující/lektory.

5.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

Pokud jde o rozvoj škol jako center celoživotního učení v Libereckém kraji, v největší míře jsou rozvíjeny aktivity na podporu celoživotního učení v rámci pokročilé úrovně (26 %), kdy jsou lektory dalšího vzdělávání pracovníci školy a dochází k občasné spolupráci s úřady práce a zaměstnavateli. Dále jsou školami v kraji uskutečňovány aktivity spadající do nejvyšší úrovně (23 %), kdy je další vzdělávání plnohodnotnou součástí práce školy a je systematicky rozvíjeno. V podobné míře jsou rozvíjeny také aktivity spadající do mírně pokročilé úrovně (22 %), ve které je další vzdělávání realizováno pouze okrajově prostřednictvím dílčích aktivit. Relativně nejméně se školy věnují aktivitám základní úrovně (13 %), v rámci které se škola dalším vzděláváním nezabývá.

Pakliže měly školy zhodnotit předpokládaný posun v oblasti podpory rozvoje škol jako center celoživotního učení, školy plánují rozvoj činností v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 11 p. b.) a deklarují tedy zájem o systematický rozvoj sledované oblasti, která se stává plnohodnotnou součástí školy. Určitý posun lze očekávat také v rámci pokročilé a mírně pokročilé úrovně (předpokládaný posun shodně o 7 p. b.). Nižší je plánovaný posun v případě činností spadajících do základní (předpokládaný posun o 6 p. b.) úrovně.

Graf 48: Současná úroveň rozvoje škol jako center celoživotního učení a předpokládaný posun

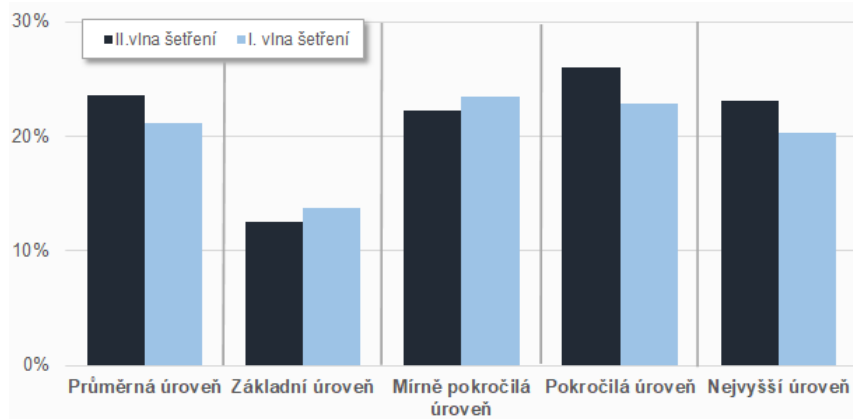

některou z profesních kvalifikací podle zákona 179/2006 Sb.)

Nejvyšší úroveň – další vzdělávání je plnohodnotnou součástí práce školy a je systematicky rozvíjeno (spolupráce s úřady práce a zaměstnavateli, realizace kurzů pro samoplátce, příprava programů dalšího vzdělávání, škola je autorizovaná osobou pro některou z profesních kvalifikací podle zákona 179/2006 Sb. a realizuje kurzy, za realizaci dalšího vzdělávání odpovídá pověřený pracovník školy, většina lektorů prošla vzděláváním v oblasti lektorských dovedností, realizace zájmového a občanského vzdělávání).

Oproti roku 2015/2016 školy vykazují o něco častěji činnosti spadající do pokročilé a nejvyšší úrovně (nárůst shodně o 3 p. b.). Slabý pokles je zaznamenán u vykonávaných aktivit mírně pokročilé úrovně a základní úrovně (shodně pokles o 1 p. b.).

Graf 49: Srovnání současné úrovně rozvoje škol jako center celoživotního učení (I. vlna + II. vlna)

Základní úroveň - dalším vzděláváním se škola nezabývá, není součástí vize školy.

Mírně pokročilá úroveň - další vzdělávání je realizováno pouze okrajově, prostřednictvím dílčích aktivit.

Pokročilá úroveň - škola se snaží další vzdělávání rozvíjet (občasná spolupráce s úřady práce a zaměstnavateli, lektory dalšího vzdělávání jsou pracovníci školy, za realizaci dalšího vzdělávání odpovídá pověřený pracovník školy, škola

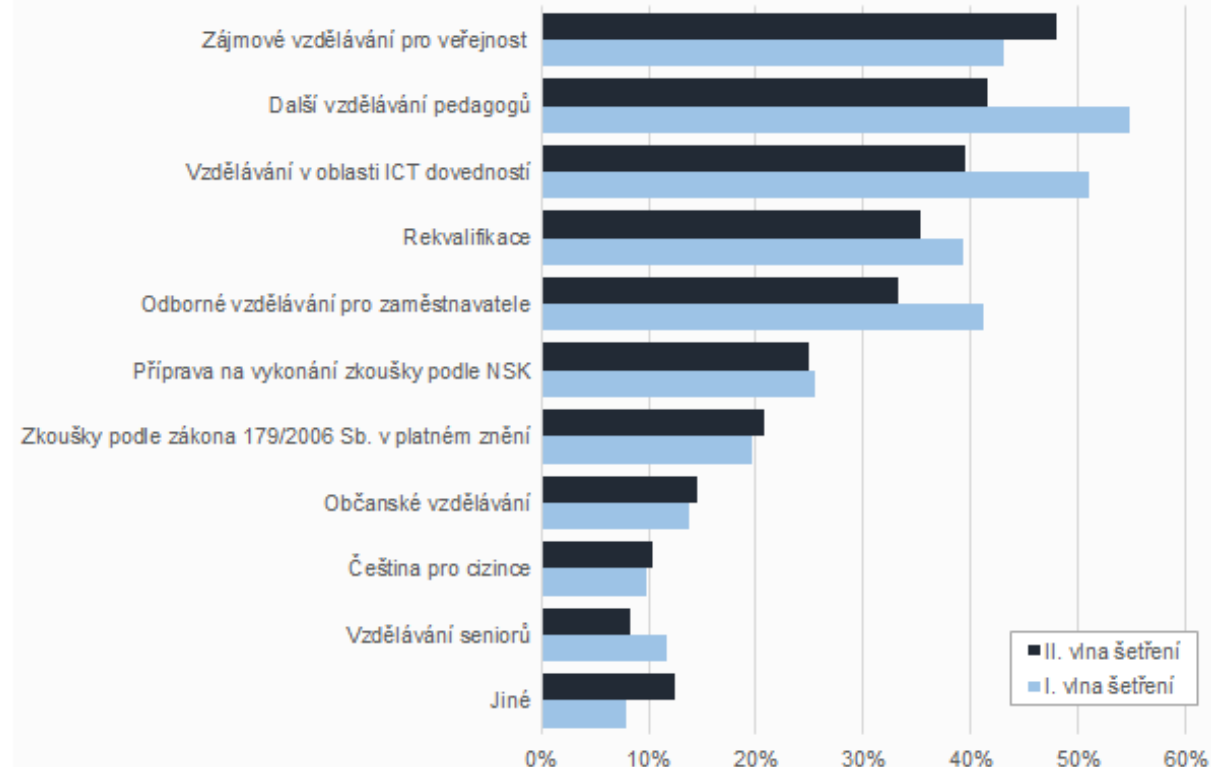
je autorizovanou osobou pro některou z profesních kvalifikací podle zákona 179/2006 Sb.)

Nejvyšší úroveň - další vzdělávání je plnohodnotnou součástí práce škola je systematicky rozvíjeno (spolupráce s úřady práce a zaměstnavateli, realizace kurzů pro samoplátce, příprava programů dalšího vzdělávání, škola je autorizovanou osobou pro některou z profesních kvalifikací podle zákona 179/2006 Sb. a realizuje kurzy, za realizaci dalšího vzdělávání odpovídá pověřený pracovník školy, většina lektorů prošla vzděláváním v oblasti lektorských dovedností, realizace zájmového a občanského vzdělávání).

5.2 Aktivita, které školy realizují v rámci této intervence

V rámci oblasti podpory rozvoje celoživotního učení střední školy a vyšší odborné školy v největší míře organizují zájmové vzdělávání pro veřejnost (48 %) a další vzdělávání pedagogů (42 %). Školy se dále zaměřují na vzdělávání v oblasti ICT dovedností (40 %), rekvalifikace (35 %) a odborné vzdělávání pro zaměstnavatele (33 %). Čtvrtina škol se v rámci CŽU věnuje přípravám na vykonání zkoušky podle NSK (25%), pětina škol připravuje na zkoušky podle zákona 179/2006 Sb. v platném znění (21 %). V nejmenší míře se školy věnují občanskému vzdělávání (15 %), výuce češtiny pro cizince (10 %) či vzdělávání seniorů (8 %).

Graf 50: Činnosti, na kterých se školy v rámci rozvoje škol jako center celoživotního učení aktivně podílejí

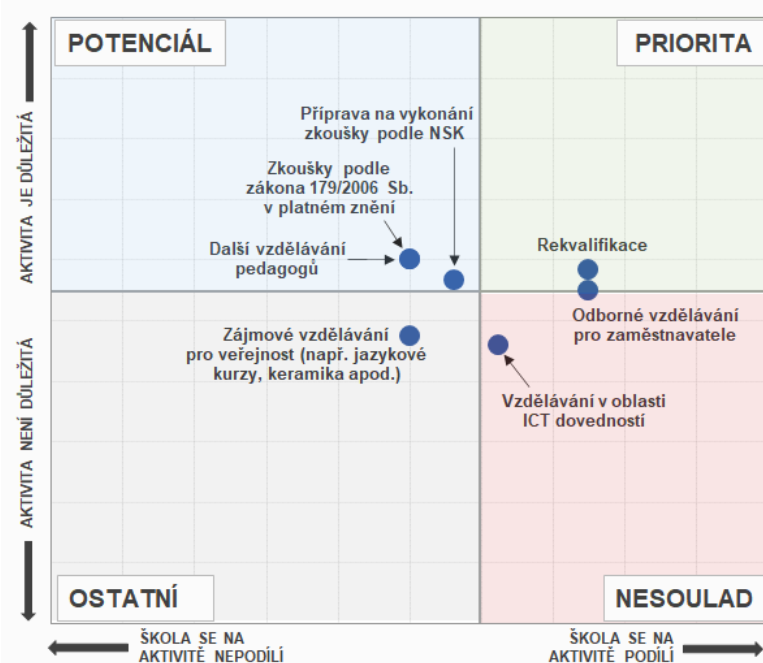
Možnost jiné odpovědi zvolilo 13 % škol (většinou školy uváděly, že se celoživotním učením nezabývají, zbývající odpovědi se týkaly dílčích aktivit, jako jsou např. přípravné či kvalifikační kurzy.).

Oproti roku 2015/2016 se školy méně zaměřují na další vzdělávání pedagogických pracovníků (pokles o 13 p. b.), vzdělávání v oblasti ICT dovedností (pokles o 11 p. b.) a na odborné vzdělávání pro zaměstnavatele (pokles o 8 p. b.).

5.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště z výše uvedených aktivit v oblasti celoživotního učení jednoznačně v největší míře realizují rekvalifikace a odborné vzdělávání pro zaměstnavatele (shodně 75 %). Dvě třetiny škol se také věnuje vzdělávání v oblasti ICT dovedností (na objednávku firem i zájmovému pro občany) (63 %). Více než polovina středních odborných učilišť také vzdělává za účelem přípravy na vykonání zkoušky podle NSK (56 %). Polovina škol také připravuje na zkoušky podle zákona 179/2006 Sb. v platném znění, realizuje zájmové vzdělávání pro veřejnost a další vzdělávání pedagogů (shodně 50 %).

Graf 51: Aktivita, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti aktivit realizovaných v oblasti celoživotního učení se střední odborná učiliště soustředí zejména na rekvalifikace, které jsou pro ně prioritou. Ve stejné míře se věnují také odbornému vzdělávání pro zaměstnavatele, které ale z hlediska důležitosti hodnotí jen lehce nad průměrem.

Další často vykonávanou aktivitou je vzdělávání v oblasti ICT. Tuto oblast činností vykonávají školy často, ale deklarovaná důležitost je podprůměrná, což představuje pro školy nesoulad.

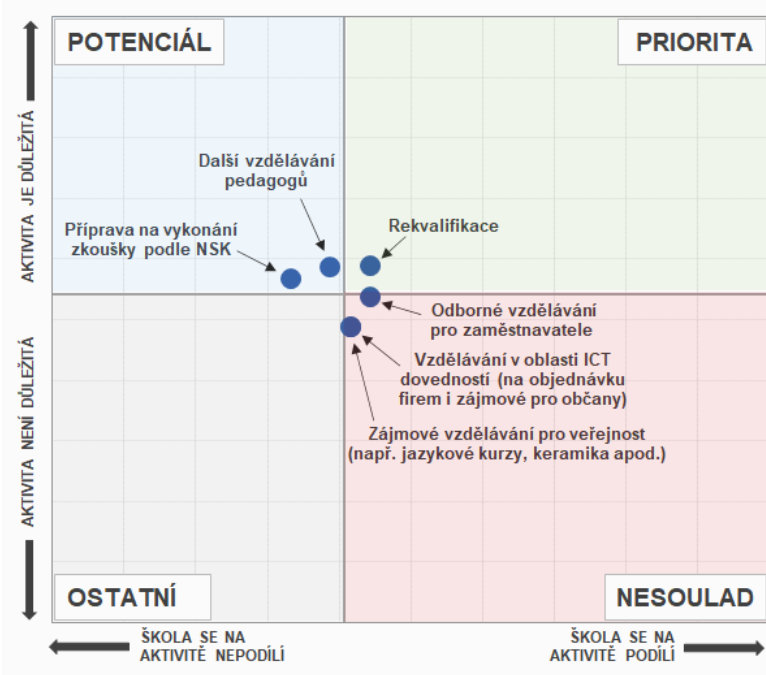
Další aktivity probíhají ze strany středních odborných učilišť v relativně menší míře (zejména ve srovnání s prioritními oblastmi), ale

školy jim přisuzují relativně velkou důležitost. Jedná se o přípravu na vykonání zkoušky podle NSK, dále o přípravu na zkoušky podle zákona č. 179/2006 Sb. v platném znění a další vzdělávání pedagogů. Tyto aktivity představují na základě hodnocení důležitosti pro školy potenciál k rozvoji oblasti celoživotního učení.

Poslední oblastí je zájmové vzdělávání, které školy vykonávají méně často, a také jej hodnotí jako méně významné.

Střední odborné školy v oblasti celoživotního učení především kladou důraz na odborné vzdělávání pro zaměstnavatele (44 %) a rekvalifikace (44 %). Relativně velký podíl škol také realizuje zájmové vzdělávání pro veřejnost jako např. jazykové kurzy, keramika apod. (42 %), vzdělávání v oblasti ICT dovedností, na objednávku firem i zájmové pro občany (42 %) a další vzdělávání pedagogů (39 %). Třetina středních odborných škol v kraji připravuje na vykonání zkoušky podle NSK (33 %).

Graf 52: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

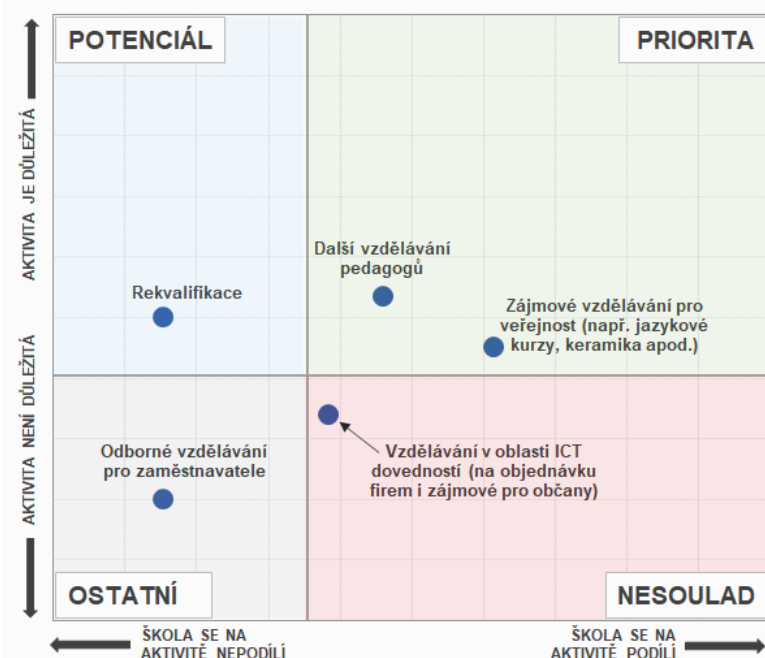
Z hlediska důležitosti jednotlivých aktivit na rozvoj celoživotního učení představují prioritu středních odborných škol rekvalifikace, které školy realizují často a zároveň jim přisuzují relativně velkou důležitost.

Stejnou důležitost jako rekvalifikacím školy přisuzují také dalšímu vzdělávání pedagogů. Této činnosti se ale věnují méně často, a proto představuje pro školy potenciál pro rozvoj oblasti celoživotního učení. To platí také o přípravě na vykonání zkoušky NSK. Uvedenou aktivitu školy hodnotí také nadprůměrně, čímž se řadí mezi činnosti s potenciálem k rozvoji v oblasti celoživotního učení.

Další aktivity školy realizují ve velké míře, ale přisuzují jim spíše menší význam. Jedná se o odborné vzdělávání pro zaměstnavatele, vzdělávání v oblasti ICT a zájmové vzdělávání pro veřejnost.

Gymnázia jsou v rámci podpory rozvoje celoživotního učení velice aktivní v zájmovém vzdělávání pro veřejnost, jako např. jazykové kurzy, keramika apod. (62 %). Téměř polovina gymnázií také realizuje další vzdělávání pedagogů (46 %). Velká část gymnázií dále pořádá vzdělávání v oblasti ICT dovedností (38 %). Další činnosti vykonávají gymnázia již v menší míře – 15 % gymnázií se zapojuje do rekvalifikací nebo odborného vzdělávání pro zaměstnavatele.

Graf 53: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

V případě gymnázií představuje jednoznačnou prioritu v oblasti celoživotního učení další vzdělávání pedagogů. Této aktivitě se věnuje téměř polovina gymnázií a zároveň je jí ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přisuzován největší význam.

Gymnázia se také v největší míře věnují zájmovému vzdělávání pro veřejnost, a tuto činnost hodnotí také nadprůměrně důležitě. Ačkoliv ji hodnotí jako méně významnou ve srovnání s dalším vzděláváním pedagogů, i tato aktivita představuje pro gymnázia prioritu.

Na základě hodnocení důležitosti nejčastěji zmiňovaných aktivit pro rozvoj v oblasti celoživotního učení představuje pro gymnázia potenciál pořádání rekvalifikací. Tato aktivita obsazuje z hlediska hodnocení důležitosti druhé místo, ale gymnázia se jí věnují relativně méně než ostatním zmíněným činnostem.

Poměrně často se gymnázia věnují také vzdělávání v oblasti ICT. Z pohledu hodnocení důležitosti představuje tato aktivita pro gymnázia nesoulad, protože je hodnocena podprůměrně důležitě.

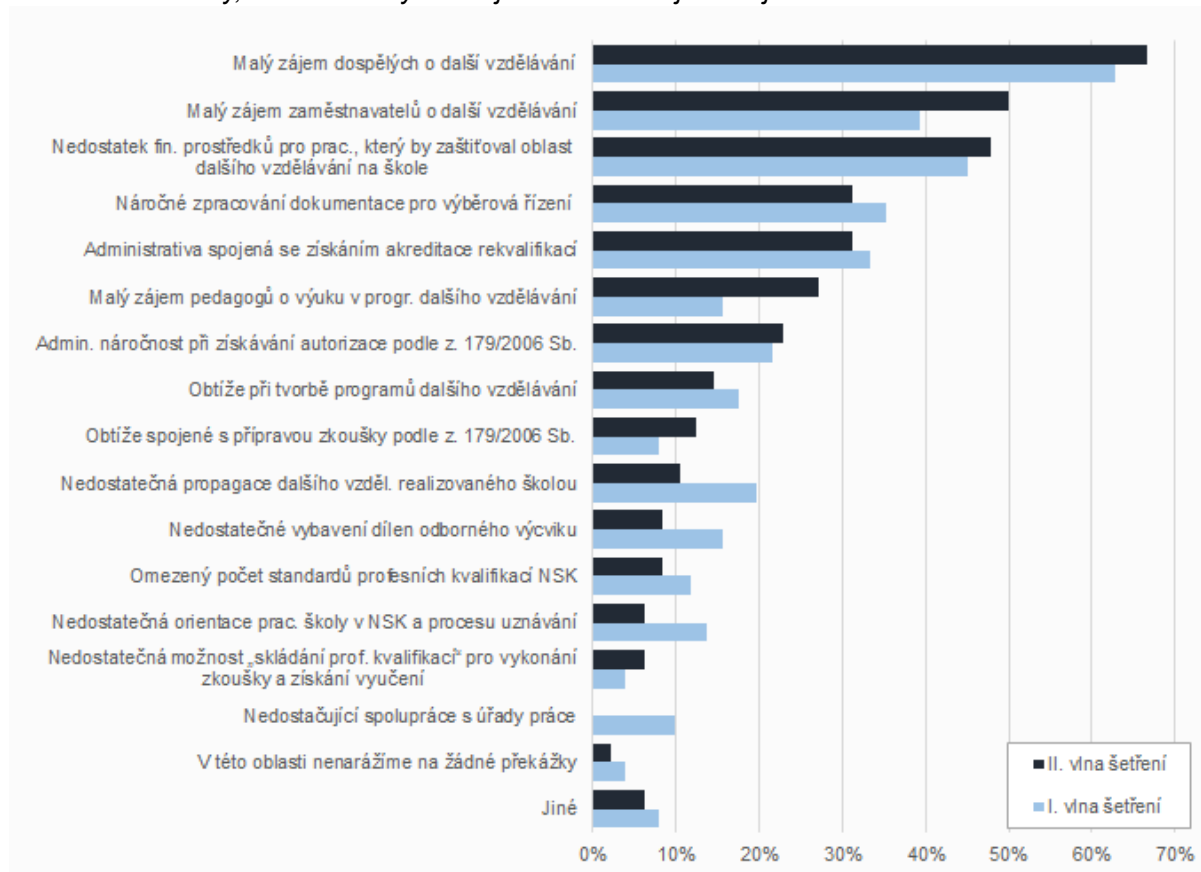
5.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

V souvislosti s překážkami, které omezují rozvoj celoživotního vzdělávání na středních a vyšších odborných školách v Libereckém kraji, se školy nejčastěji potýkají s malým zájmem dospělých o další vzdělávání (67 %). Školy také narážejí na malý zájem zaměstnavatelů o další vzdělávání (50 %). Dále školy trápí nedostatek finančních prostředků pro pracovníka, který by zaštiťoval tuto oblast (48 %). Významný podíl škol mezi překážky řadí také administrativu spojenou se získáním akreditace rekvalifikací a náročné zpracování dokumentace potřebné k účasti ve výběrových řízeních (shodně 31 % škol).

Přibližně čtvrtinu škol dále zatěžuje administrativní náročnost při získávání autorizace podle zákona č. 179/2006 Sb. (23 %) a malý zájem pedagogů o výuku v programech dalšího vzdělávání (27 %).

Nejméně často jsou shledány překážky na straně nedostatečné možnosti „skládání profesních kvalifikací“ pro vykonání zkoušky a získání vyučení a nedostatečné orientace pracovníků školy v NSK a procesu uznávání (shodně 6 %). Ve spolupráci s úřady práce neshledala překážku žádná škola. Celkem 2 % škol nenaráží v rozvoji celoživotního vzdělávání na žádné překážky.

Graf 54: Překážky, na které školy narážejí v rámci rozvoje škol jako center celoživotního učení

Oproti roku 2015/2016 se výrazně menší podíl škol potýká s nedostačující spoluprací s úřady práce (pokles o 10 p. b.) a s nedostatečnou propagací dalšího vzdělávání realizovaného školou (pokles o 9 p. b.). Naopak více škol naráželo na malý zájem zaměstnavatelů o další vzdělávání a malý zájem pedagogů o výuku v programech dalšího vzdělávání (shodně nárůst o 11 p. b.).

5.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

V dalším rozvoji oblasti celoživotního učení by středním a vyšším odborným školám nejvíce pomohly rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení (48 %), zlepšení ICT školy po kvalitativní

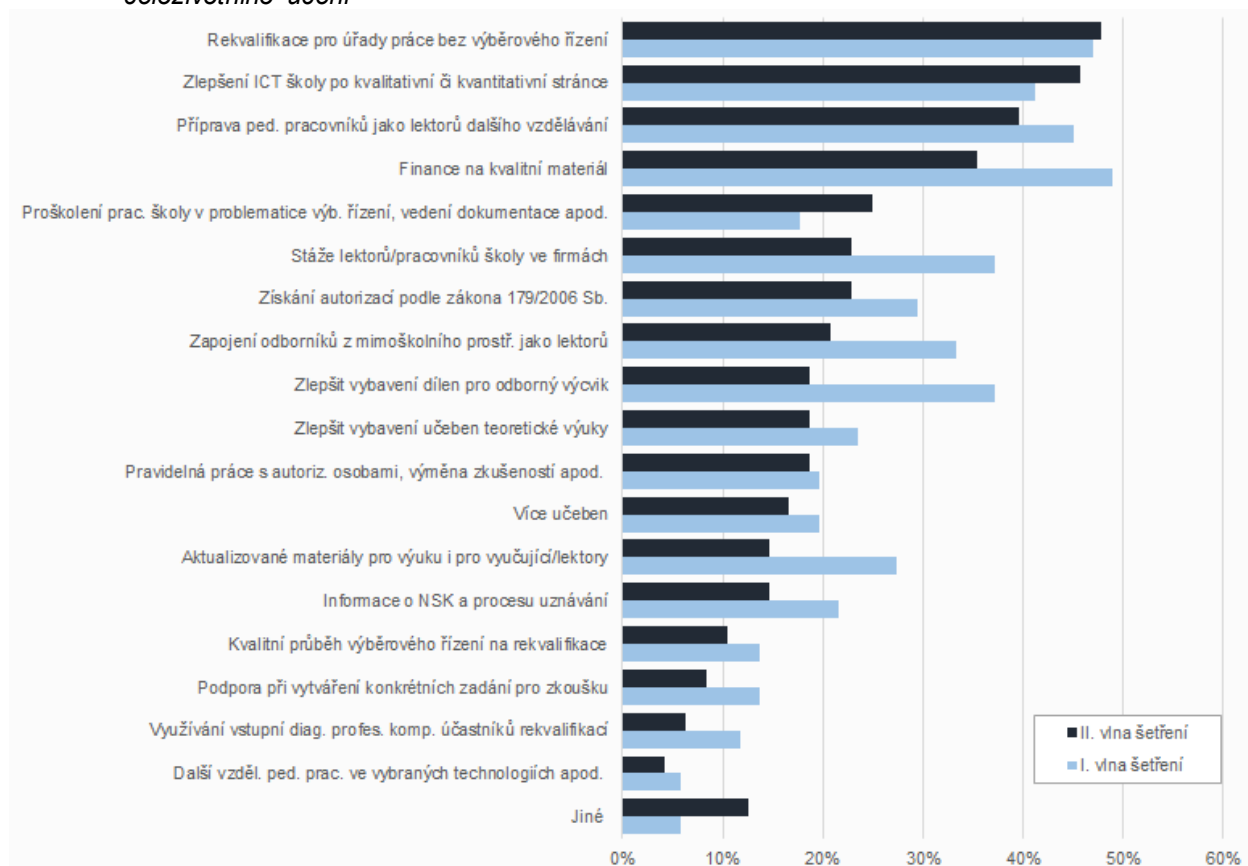
či kvantitativní stránce (46 %) a příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (40 %). Finance na kvalitní materiál by pomohly 35 % škol.

Přibližně čtvrtině škol by prospělo proškolení pracovníka školy v problematice výběrového řízení, vedení dokumentace apod. (25 %), stáže lektorů/pracovníků školy ve firmách (23 %) a získání autorizací podle zákona 179/2006 Sb. (23 %). 21 % škol by ocenilo zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů.

Zlepšení vybavení dílen pro odborný výcvik, vybavení učeben teoretické výuky a pravidelná práce s autorizovanými osobami, výměna zkušeností apod. by pomohlo shodně 19 % škol.

Nejméně škol mezi opatřeními, která by ve zlepšení sledované oblasti pomohla, uvedlo další vzdělávání pedagogických pracovníků ve vybraných technologiích apod. (4 %).

Graf 55: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci rozvoje škol jako center celoživotního učení

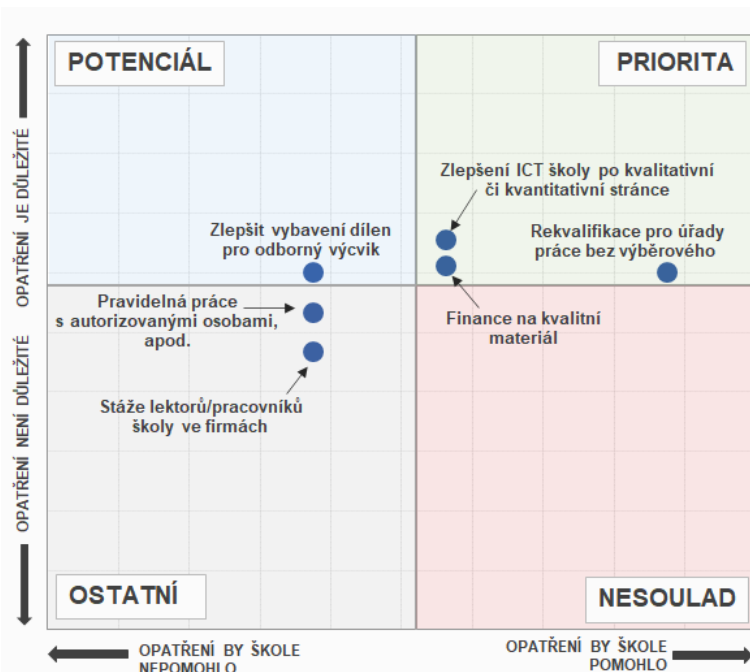
Oproti roku 2015/2016 školy mezi opatřeními, která by v dané oblasti pomohla, více zdůrazňují proškolení pracovníka školy v problematice výběrového řízení, vedení dokumentace apod. (nárůst o 7 p. b.). Ve většině ostatních opatření školy naopak deklarovaly jejich nižší potřebu. Výrazně méně škol se domnívá, že by jim v rozvoji celoživotního učení pomohlo zlepšení vybavení dílen pro odborný výcvik (pokles o 19 p. b.), finance na kvalitní materiál (pokles o 14 p. b.) a stáže lektorů/pracovníků školy ve firmách (pokles o 14 p. b.). Poklesla také potřeba zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů (pokles o 13 p. b.) a potřeba aktualizovaných materiálů pro výuku i pro vyučující/lektory (pokles o 13 p. b.).

5.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště uvedla, že by jim v rozvoji celoživotního učení pomohly především rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení (88 %). Více než polovina škol by ocenila také finance na kvalitní materiál (56 %) a zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce (56 %).

Shodně 38 % škol by uvítalo zlepšení vybavení dílen pro odborný výcvik, stáže lektorů/pracovníků školy ve firmách a pravidelnou práci s autorizovanými osobami, výměna zkušeností, aktualizace jejich vzdělávání apod.

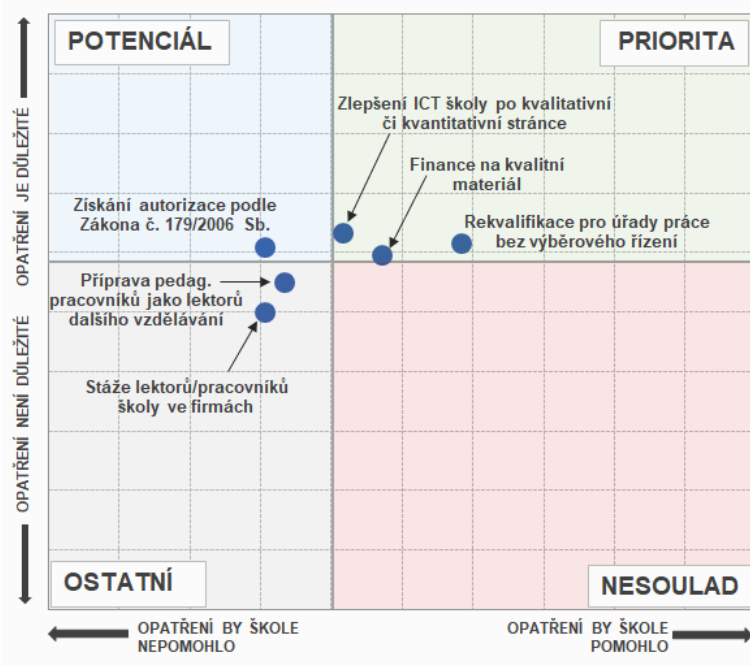
Graf 56: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

celoživotního učení. Ostatní aktivity školy hodnotí jako méně důležité.

Střední odborné školy podobně jako učiliště v největší míře uváděly potřebu rekvalifikací pro úřady práce bez výběrového řízení (58 %), finance na kvalitní materiál (47 %) a zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce (42 %).

Graf 57: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

Pokud bychom v souvislosti s navrhovanými opatřeními rozvoje celoživotního učení zohlednili také jejich důležitost, představují priority středních odborných učilišť tato opatření – rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení, zlepšení ICT školy po kvalitativní nebo kvantitativní stránce a finance na kvalitní materiál. Tato opatření zmiňují školy nejčastěji a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnotí jako nejdůležitější.

Mezi opatření, která školy zmiňují méně často, ale je hodnotí nadprůměrně důležitě, patří zlepšení vybavení dílen pro odborný výcvik, což pro školy představuje potenciál v rozvoji

M Třetina škol mezi potřebnými opatřeními zmiňovala přípravu pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (33 %). Mezi často zmiňovaná opatření také patří stáže lektorů/pracovníků školy ve firmách a získání autorizací podle zákona č.179/2006 Sb. (shodně 31 %).

Z hlediska důležitosti jednotlivých opatření představují největší prioritu středních odborných škol rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení, finance na kvalitní materiál a zlepšení ICT školy po kvalitativní nebo kvantitativní stránce. Tato opatření zmiňují školy nejčastěji a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnotí jako nejdůležitější.

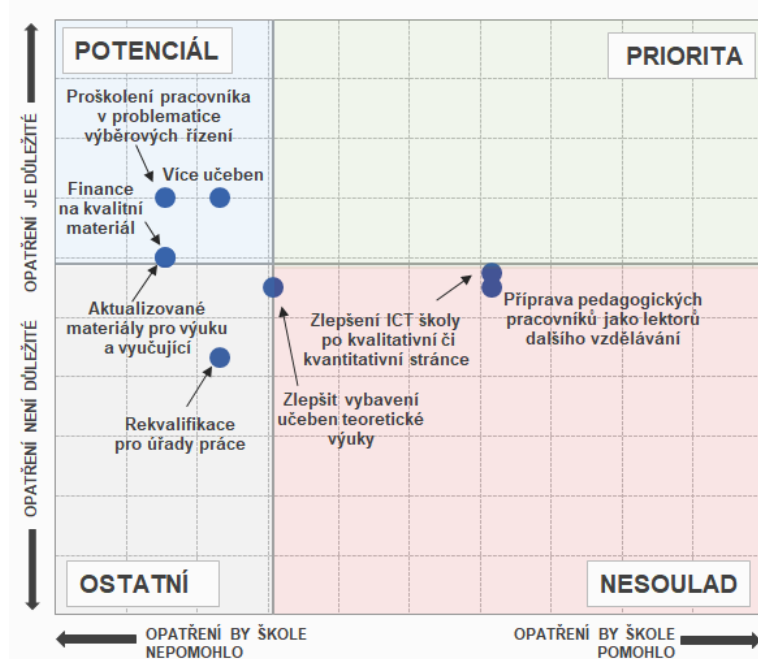

Mezi opatření s potenciálem, která školy zmiňují méně často, ale hodnotí je jako nadprůměrně důležitá, patří získání autorizace podle zákona č. 179/2006 Sb. Přípravu pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání a stáže lektorů nebo pracovníků školy ve firmách hodnotí školy jako méně důležitá opatření.

Gymnázia mezi opatření důležitá pro rozvoj celoživotního vzdělávání zařadila zejména přípravu pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání a zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce (shodně 62 %).

Mezi další častěji uváděná opatření patří zlepšení vybavení učeben teoretické výuky (31 %), více učeben (23 %) a rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení (23 %). Celkem 15 % gymnázií by uvítalo finance na kvalitní materiál, aktualizované materiály pro výuku i vyučující a proškolení pracovníka v problematice výběrového řízení.

Graf 58: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Při zohlednění důležitosti jednotlivých opatření pro rozvoj celoživotního učení nelze mezi školami určit prioritu.

Zlepšení ICT školy po kvalitativní i kvantitativní stránce a příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání jsou potřebná nejvíce, ale je jim přisuzován spíše průměrný význam. Proto se ocitají v oblasti tzv. nesouladu. Z grafu je však patrné, že mají blízko k prioritním opatřením.

Proškolení pracovníka v problematice výběrového řízení, potřeba více učeben, financí na kvalitní materiál a aktualizovaných materiálů pro výuku i vyučující

představují pro gymnázia potenciál v rozvoji škol jako center celoživotního učení.

Za méně důležitá opatření považují gymnázia rekvalifikace pro úřady práce a zlepšení vybavení učeben teoretické výuky.

5.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „rozvoj školy jako center celoživotního učení“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *rozvoje škol jako center celoživotního učení* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *rozvoje škol jako center celoživotního učení*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *rozvoje škol jako center celoživotního učení*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav rozvoje školy jako centra celoživotního učení na SOU

Spolupracujeme s úřady práce, zaměstnavateli apod., realizujeme kurzy pro samoplátce. (94 % škol)

Realizujeme kurzy, které připravují na výkon zkoušky podle z. 179/2006 Sb. v platném znění. (50 % škol)

Další vzdělávání je pro školu pouze příležitostná činnost, pokud nás někdo osloví, snažíme se další vzdělávání realizovat. (44 % škol)

Lektory dalšího vzdělávání jsou pracovníci školy, nejčastěji učitelé odborného výcviku a učitelé odborných předmětů. (75 % škol)

Jsme autorizovanou osobou podle zákona 179/2006 Sb. v platném znění, realizujeme zkoušky. (50 % škol)

Za realizaci dalšího vzdělávání odpovídá pověřený pracovník školy. (44 % škol)

Máme v zásobě programy dalšího vzdělávání, proto je naše reakce na poptávku rychlá. (50 % škol)

Někteří z našich lektorů absolvovali vzdělávání v oblasti lektorských dovedností. (44 % škol)

Snažíme se realizovat i zájmové, popř. občanské vzdělávání. (44 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Činnosti, které SOU v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení realizují

- Rekvalifikace (75 % škol)
- Odborné vzdělávání pro zaměstnavatele (75 % škol)
- Vzdělávání v oblasti ICT dovedností (na objednávku firem i zájmové pro občany) (63 % škol)
- Příprava na vykonání zkoušky podle NSK (56 % škol)
- Zájmové vzdělávání pro veřejnost (např. jazykové kurzy, keramika apod.) (50 % škol)
- Další vzdělávání pedagogů (50 % škol)
- Zkoušky podle zákona 179/2006 Sb. v platném znění (50 % škol)

Překážky, na něž SOU při realizaci těchto činností narážejí

- Malý zájem dospělých o další vzdělávání (75 % škol)
- Malý zájem zaměstnavatelů o další vzdělávání (75 % škol)
- Náročné zpracování dokumentace potřebné k účasti ve výběrových řízeních (např. úřady práce) (63 % škol)
- Nedostatek finančních prostředků pro pracovníka, který by zaštiťoval oblast dalšího vzdělávání na škole (56 % škol)
- Administrativa spojená se získáním akreditace rekvalifikací (38 % škol)
- Administrativní náročnost při získávání autorizace podle z. 179/2006 Sb. (38 % škol)

Opatření, která by SOU pomohla ke stanoveným cílům

- Rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení (88 % škol)
- Zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce (56 % škol)
- Finance na kvalitní materiál (56 % škol)
- Stáže lektorů/pracovníků školy ve firmách (38 % škol)
- Zlepšit vybavení dílen pro odborný výcvik (38 % škol)
- Pravidelná práce s autorizovanými osobami, výměna zkušeností, aktualizace jejich vzdělávání apod. (38 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení stanovila SOU

Spolupracujeme s úřady práce, zaměstnavateli apod., realizujeme kurzy pro samoplátce. (94 % škol)

Za realizaci dalšího vzdělávání odpovídá pověřený pracovník školy. (56 % škol)

Jsme autorizovanou osobou podle zákona 179/2006 Sb. v platném znění, realizujeme zkoušky. (56 % škol)

Někteří z našich lektorů absolvovali vzdělávání v oblasti lektorských dovedností. (56 % škol)

Lektory dalšího vzdělávání jsou pracovníci školy, nejčastěji učitelé odborného výcviku a učitelé odborných předmětů. (81 % škol)

Máme v zásobě programy dalšího vzdělávání, proto je naše reakce na poptávku rychlá. (56 % škol)

Realizaci dalšího vzdělávání zajišťuje samostatný úsek/pracovník. (63 % škol)

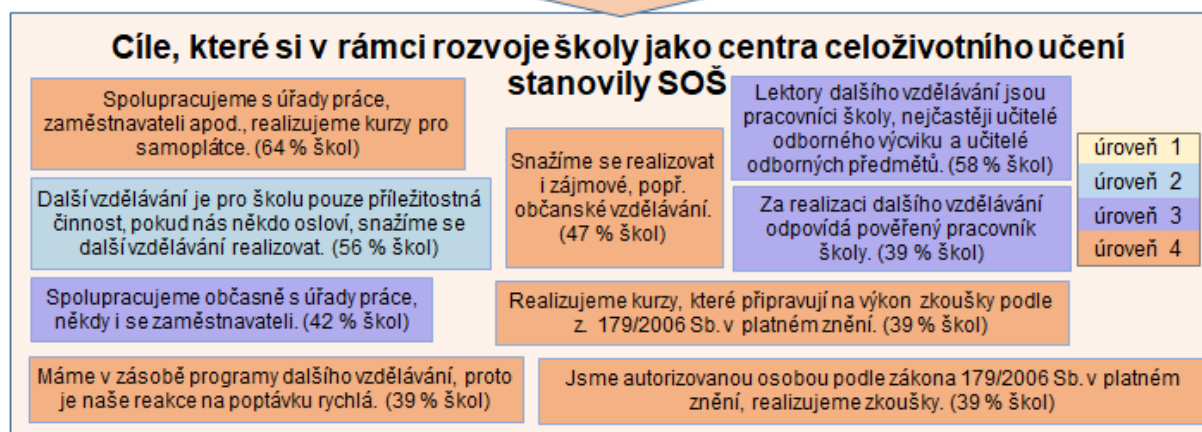
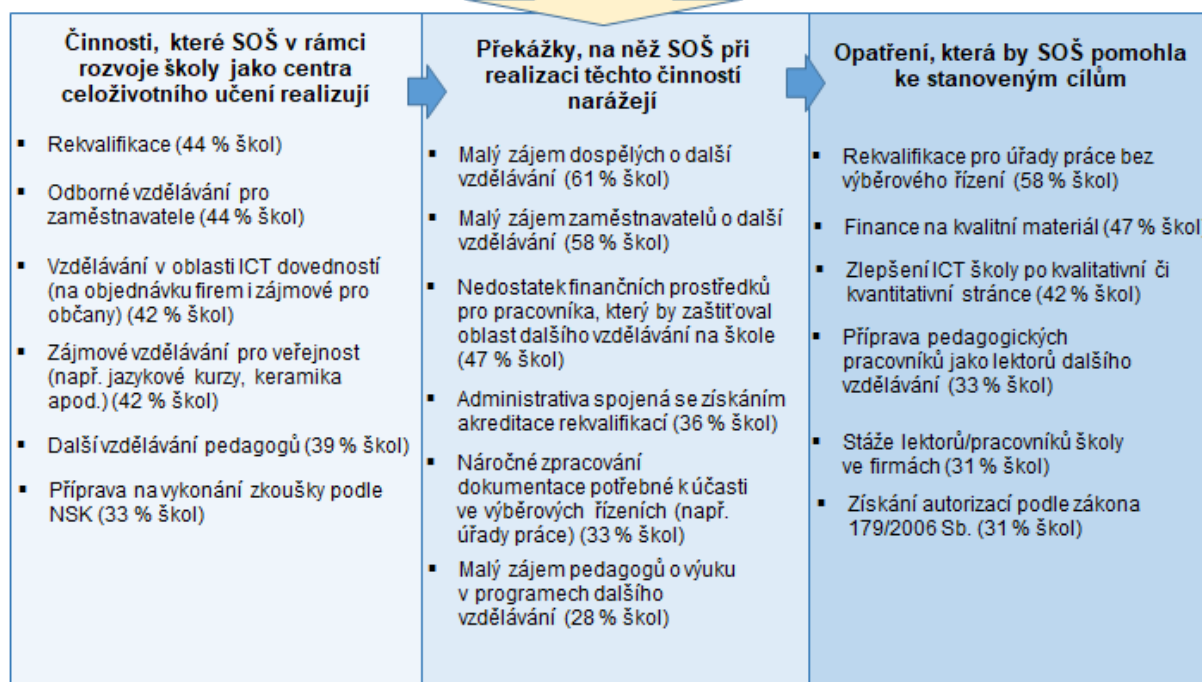
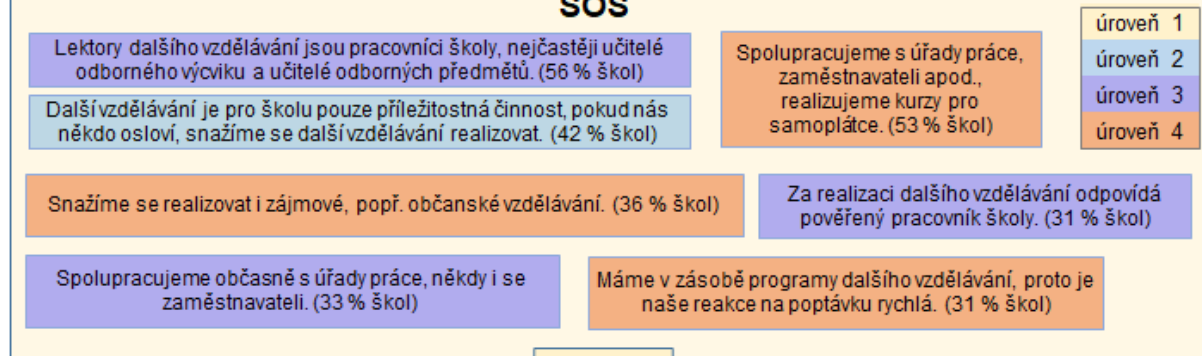
Realizujeme kurzy, které připravují na výkon zkoušky podle z. 179/2006 Sb. v platném znění. (56 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Máme lektorský sbor, jehož členy jsou pracovníci školy, někteří z počátečního vzdělávání, jiní mají převahu činnosti v dalším vzdělávání. Podle potřeby najímáme i lektory zvenku. (56 % škol)

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-9 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav rozvoje školy jako centra celoživotního učení na SOŠ

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-9 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav rozvoje školy jako centra celoživotního učení na gymnáziích

Další vzdělávání je pro školu pouze příležitostná činnost, pokud nás někdo osloví, snažíme se další vzdělávání realizovat. (38 % škol)	Snažíme se realizovat i zájmové, popř. občanské vzdělávání. (38 % škol)	Dalším vzděláváním se škola nezabývá. (31 % škol)	úroveň 1
Lektory dalšího vzdělávání jsou pracovníci školy, nejčastěji učitelé odborného výcviku a učitelé odborných předmětů. (31 % škol)	Příprava na realizaci dalšího vzdělávání je časově náročná – nemáme připravené programy dalšího vzdělávání. (31 % škol)		úroveň 2
Další vzdělávání je plnohodnotnou součástí práce školy. (23 % škol)	Další vzdělávání se snažíme rozvíjet, ale máme ještě velké rezervy. (23 % škol)	Spolupracujeme občasně s úřady práce, někdy i se zaměstnavateli. (23 % škol)	úroveň 3
	O autorizaci podle zákona 179/2006 Sb. v NSK příliš neuvažujeme, nevypadá se nám. (23 % škol)		úroveň 4

Činnosti, které gymnázia v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení realizují	Překážky, na něž gymnázia při realizaci těchto činností narážejí	Opatření, která by gymnáziím pomohla ke stanoveným cílům
- Zájmové vzdělávání pro veřejnost (např. jazykové kurzy, keramika apod.) (62 % škol) - Další vzdělávání pedagogů (46 % škol) - Vzdělávání v oblasti ICT dovedností (na objednávku firem i zájmové pro občany) (38 % škol) - Rekvalifikace (15 % škol) - Odborné vzdělávání pro zaměstnavatele (15 % škol)	- Malý zájem dospělých o další vzdělávání (77 % škol) - Nedostatek finančních prostředků pro pracovníka, který by zaštiťoval oblast dalšího vzdělávání na škole (54 % škol) - Malý zájem pedagogů o výuku v programech dalšího vzdělávání (31 % škol) - Náročné zpracování dokumentace potřebné k účasti ve výběrových řízeních (např. úřady práce) (23 % škol) - Administrativní náročnost při získávání autorizace podle Z. 179/2006 Sb. (23 % škol) - Obtíže při tvorbě programů dalšího vzdělávání (23 % škol)	- Zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce (62 % škol) - Příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (62 % škol) - Zlepšení vybavení učeben teoretické výuky (31 % škol) - Rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení (23 % škol) - Více učeben (23 % škol) - Finance na kvalitní materiál (15 % škol) - Proškolení pracovníka školy v problematice výběrových řízení, vedení dokumentace k výběrovému řízení apod. (15 % škol) - Aktualizované materiály pro výuku i pro vyučující/lektory (15 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení stanovila gymnázia

Další vzdělávání je pro školu pouze příležitostná činnost, pokud nás někdo osloví, snažíme se další vzdělávání realizovat. (54 % škol)	Snažíme se realizovat i zájmové, popř. občanské vzdělávání. (46 % škol)
Lektory dalšího vzdělávání jsou pracovníci školy, nejčastěji učitelé odborného výcviku a učitelé odborných předmětů. (38 % škol)	Další vzdělávání je plnohodnotnou součástí práce školy. (38 % škol)
Spolupracujeme s úřady práce, zaměstnavateli apod., realizujeme kurzy pro samoplátce. (31 % škol)	Spolupracujeme občasně s úřady práce, někdy i se zaměstnavateli. (31 % škol)
Příprava na realizaci dalšího vzdělávání je časově náročná – nemáme připravené programy dalšího vzdělávání. (31 % škol)	Další vzdělávání se snažíme rozvíjet, ale máme ještě velké rezervy. (31 % škol)
	Dalším vzděláváním se škola nezabývá. (31 % škol)
	úroveň 1
	úroveň 2
	úroveň 3
	úroveň 4

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-9 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

6 Podpora odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli v Libereckém kraji

Počáteční odborné vzdělávání směřuje k získání znalostí, dovedností a kompetencí, které odpovídají určité kvalifikaci a je možné je přímo uplatnit na trhu práce při výkonu povolání na určité pracovní pozici – na rozdíl od vzdělávání všeobecného, které směřuje k osvojení klíčových kompetencí, vědomostí, dovedností a návyků pro další vzdělávání a život, včetně budoucí profesní specializace a občanského života.

Podpora oblasti odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli je v projektu P-KAP zaměřena na počáteční vzdělávání na všech středních školách a na vyšších odborných školách. Také gymnázia mohou spolupracovat se zaměstnavateli a přes svůj všeobecně-vzdělávací charakter dílčím způsobem rozvíjet i odborné kompetence využitelné v dalším studiu i při následném uplatnění absolventů na trhu práce.

Jedním z pilířů odborného vzdělávání je **spolupráce škol a zaměstnavatelů**¹. Objevuje se ve strategických dokumentech jako jeden ze základních předpokladů zajištění kvality odborného vzdělávání, a to zejména s ohledem na uplatnitelnost absolventů na trhu práce. Žákům a studentům umožňuje osvojit si odborné dovednosti v reálném pracovním prostředí, tedy v reálném tempu, čase, se skutečnými nároky a především v souladu s aktuálními potřebami trhu práce, který rychleji reflektuje nové trendy a dynamiku změn v odvětvích. Role zaměstnavatelů je nezastupitelná také při rozvíjení sociálních dovedností, které zaměstnavatelé od absolventů očekávají a škola sama je nemůže v plné míře zajistit. Mezi ně patří běžné pracovní návyky, jako např. dochvilnost, schopnost převzít zodpovědnost, pracovat v týmu nebo přijímat kritiku. Významná je také možnost poznat firemní procesy a zvyky, které se ve školním prostředí nasimulovat nedají. Tyto dovednosti usnadňují absolventům přechod ze školy do praxe, pomáhají jim lépe se identifikovat s oborem a orientovat se v reálném pracovním prostředí.

Vzájemná dobře fungující spolupráce s poměrně dlouhou tradicí byla v 90. letech 20. století přerušena a důsledkem bylo odtržení praktického vyučování od skutečných potřeb zaměstnavatelů. Po roce 2000 se ze stran zaměstnavatelů začaly ozývat hlasy volající po nápravě, kterou někteří zaměstnavatelé spatřovali v zavedení duálního systému vzdělávání. O možnosti zavedení duálního systému se v České republice v posledních letech stále živě diskutuje. Pro jeho legislativní zavedení se všemi konsekvencemi ovšem chybí některé základní předpoklady. Překážkou zavedení duálního systému je např. nutnost zavedení dvojího statusu žáka (ve škole žák, ve firmě zaměstnanec) i velký podíl všeobecně vzdělávací složky v kurikulu odborného vzdělávání. Tím spíše je žádoucí rozvíjet spolupráci škol a zaměstnavatelů ve stávajícím systému a posilovat v něm tzv. prvky duálního vzdělávání. To v praxi znamená aktivní zapojení zaměstnavatelů do vzdělávacího procesu žáka na základě dobrovolnosti, které se děje na základě smlouvy zaměstnavatele se školou.

Platná legislativa ukládá škole povinnost uzavírat smlouvu se všemi zaměstnavateli, u nichž její žáci vykonávají praktické vyučování. Školský zákon umožňuje použití části finančních prostředků, které škola získává formou normativu ze státního rozpočtu, na úhradu nákladů, které v souvislosti se vzděláváním vznikají spolupracujícím zaměstnavatelům. S účinností od září 2017 je ve školském zákoně explicitně stanovena povinnost škol „vyvinout úsilí spolupracovat se zaměstnavateli při vytváření předpokladů pro výkon povolání nebo pracovní činnosti, je-li to s ohledem na obor vzdělání vhodné a možné“ a zákon i demonstrativně zmiňuje obvyklé formy spolupráce.

Určitým náznakem koordinace sociálních partnerů je uzavření dohody mezi MŠMT, Hospodářskou komorou ČR, Svazem průmyslu a dopravy ČR, Agrární komorou ČR a Konfederací zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR o rozdělení odpovědnosti za jednotlivé skupiny oborů vzdělání a s cílem koordinace praktické výuky žáků na pracovištích zaměstnavatelů v říjnu 2016. Na celostátní úrovni se před koncem roku 2017 zastoupení signatářů dohody promítlo v tzv. oborových skupinách externích

¹ Za zaměstnavatele v tomto kontextu považujeme všechny akéry na trhu práce, kteří mohou do smysluplné spolupráce se školami vstupovat, tedy nejen soukromé podniky zaměřené na výrobu, obchod či služby, OSVČ, ale také výzkumné, vzdělávací a veřejnoprávní instituce.

odborníků, kteří se s podporou MŠMT zapojují do vývoje RVP středoškolského odborného vzdělávání. S posílením činností této dohody počítá také návrh Strategie 2030+.

Účinná koordinace s přímým dopadem na konkrétní školy, žáky a firmy ovšem stále probíhá spíš lokálně, tj. přímo mezi jednotlivými školami a zaměstnavateli, někdy s podporou regionálních aktérů (kraj, cechy).

Očekávání obou stran se občas liší, avšak to, co školy a zaměstnavatele spojuje, je zájem o kvalitního absolventa, připraveného v souladu s aktuálními i budoucími s potřebami trhu práce.

Hlavní zjištění

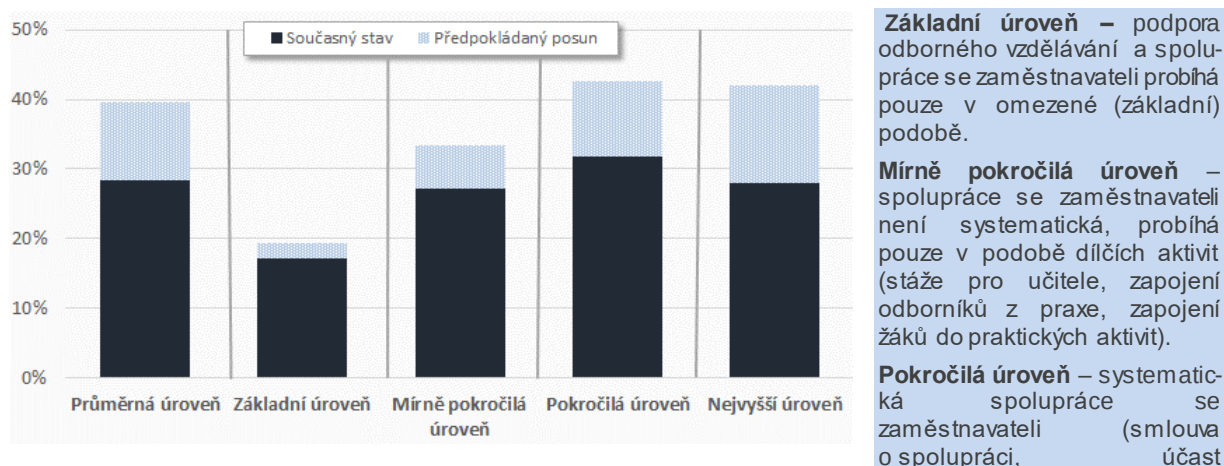
- V Libereckém kraji dochází v rámci rozvoje odborného vzdělání a spolupráce škol a zaměstnavatelů v nejvyšší míře k rozvoji na pokročilé úrovni. V této úrovni spolu školy a zaměstnavatelé systematicky spolupracují. Ve větší míře jsou školami také rozvíjeny aktivity spadající do nejvyšší úrovně. V této úrovni je systematická úroveň spolupráce doplněna o dílčí aktivity (např. zaměstnavatelé se podílejí na náborových aktivitách školy). Školy plánují rozvoj činností zejména v rámci nejvyšší úrovně. Oproti roku 2015/2016 školy častěji vykazují činnosti spadající do nejvyšší, pokročilé a mírně pokročilé úrovně.
- Střední školy v Libereckém kraji průměrně realizují 4,8 aktivit směřujících k rozvoji oblasti odborného vzdělávání a spolupráce škol a zaměstnavatelů. Nejčastěji realizují aktivity střední odborná učiliště (průměrně 7 aktivit), poté střední odborné školy (5,5 aktivit) a gymnázia (2,6 aktivit). Mezi tři nejčastější aktivity z této oblasti, které realizují alespoň tři čtvrtiny škol, patří pořádání přednášek a dalších forem účasti odborníků z praxe na výuce, realizace odborného výcviku nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů. Oproti roku 2015/2016 došlo u poloviny aktivit alespoň k mírnému nárůstu podílu škol, které tyto aktivity realizují. Nejvyšší nárůst byl zaznamenán u kariérového poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli, stáží pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech a u náboru žáků ve spolupráci se zaměstnavateli. Naopak nejvyšší pokles nastal u spolupráce se zaměstnavateli na základě regionálních sektorových dohod.
- Střední školy v Libereckém kraji se průměrně setkávají s 2,4 překážkami v oblasti odborného vzdělání a spolupráce škol a zaměstnavatelů. Častěji to jsou střední odborná učiliště (3,3 překážky) než střední odborné školy (2,5 překážky) a gymnázia (1,3 překážky). Alespoň třetina škol narazila na překážky v podobě finanční náročnosti zdravotních prohlídek a pojištění žáků před vstupem na pracoviště, v podobě firem, které se nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků a s nedostatečnou motivací žáků pro práci v reálném prostředí. Oproti roku 2015/2016 došlo k nejvýraznějšímu nárůstu v udávání překážky v podobě firem, které se nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků. Naopak se výrazně snížilo udávání překážek v podobě malé dostupnosti firem vhodných pro daný obor a zaměření a u příliš finančně nákladné spolupráce.
- Pro další rozvoj odborného vzdělání a spolupráce škol a zaměstnavatelů by školy využily průměrně 6 uvedených opatření. Více opatření by využila střední odborná učiliště (průměrně 8,1 opatření) než střední odborné školy (7 opatření) a gymnázia (3,6 opatření). Alespoň polovina škol by pomohla opatření v podobě odborných přednášek ve výuce, stáží pedagogů na pracovištích a stáží žáků v zahraničních firmách. Oproti roku 2015/2016 došlo u většiny opatření k alespoň mírnému poklesu škol, které by je ocenily. Nejvyšší pokles nastal u opatření v podobě vytvoření partnerských smluv, financí na organizaci odborného výcviku/předmětů a zajištění finančních prostředků pro praxe žáků. K mírnému navýšení došlo pouze u dvou aktivit, a to u podpory náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli a u přednášek a jiných forem účasti odborníka z praxe ve výuce odborných předmětů/výcviku.

6.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

V rámci rozvoje odborného vzdělání a spolupráce škol se zaměstnavateli na školách v Libereckém kraji dochází v největší míře k rozvoji na pokročilé úrovni (32 %), kde dochází k systematické spolupráci se zaměstnavateli, ale bez doplňujících aktivit. Ve větší míře jsou školami také rozvíjeny aktivity spadající do nejvyšší úrovně (28 %), ve které je systematická úroveň spolupráce doplněna o dílčí aktivity. Do výše 27 % pak školy v Libereckém kraji naplňují také aktivity spadající do mírně pokročilé úrovně. V této úrovni probíhá spolupráce se zaměstnavateli pouze v podobě dílčích aktivit. V nejmenší míře vykonávají školy aktivity spadající do základní úrovně (17 %), ve které spolupráce se zaměstnavateli probíhá pouze v omezené podobě.

Školy v Libereckém kraji předpokládají, že v dalších letech dojde hlavně k rozvoji činností v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 14 p. b.). Nejvyšší snahou škol tedy je dosáhnout systematické spolupráce se zaměstnavateli, která bude zahrnovat i doplňující aktivity. Určitý posun lze očekávat také v rámci pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 11 p. b.) a méně výrazný je plánovaný posun v případě činností spadajících do mírně pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 6 p. b.). Posun v základní úrovni se plánuje již minimální (předpokládaný posun o 2 p. b.).

Graf 59: Současná úroveň podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli a předpokládaný posun

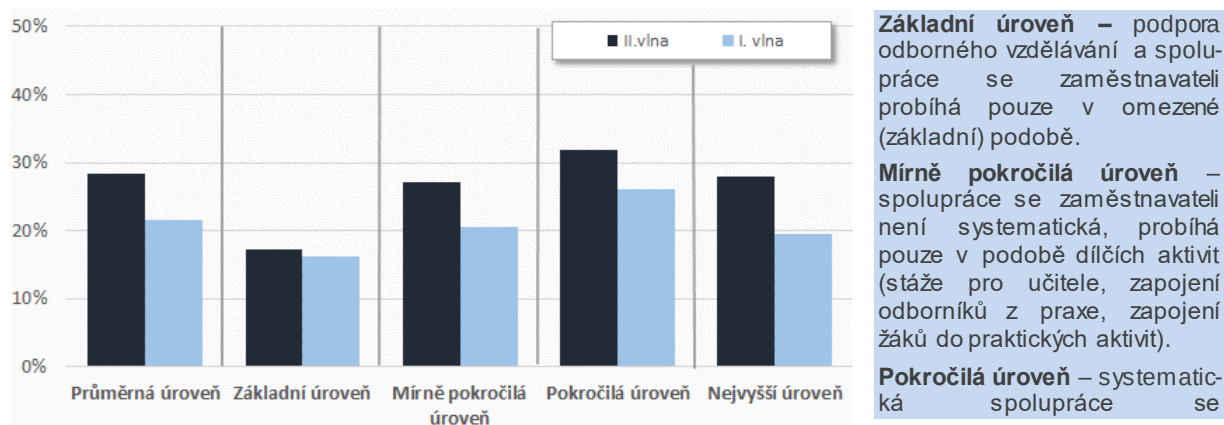

zaměstnavatelů u zkoušek, odborný výcvik v modelovém pracovním prostředí).

Nejvyšší úroveň – systematická spolupráce se zaměstnavateli doplněna o další aktivity (škola vyjednává se zaměstnavateli obsah odborného výcviku a praxe, zaměstnavatelé se aktivně podílejí na náborových aktivitách školy a finančně školu/vybrané žáky podporují).

Oproti roku 2015/2016 školy častěji vykazují činnosti spadající do nejvyšší úrovně (nárůst o 8 p. b.), pokročilé úrovně (nárůst o 6 p. b.) a mírně pokročilé úrovně (nárůst o 6 p. b.). Posun základní úrovně je minimální (nárůst o 1 p. b.).

Graf 60: Srovnání současné úrovně podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli (I. vlna + II. vlna)

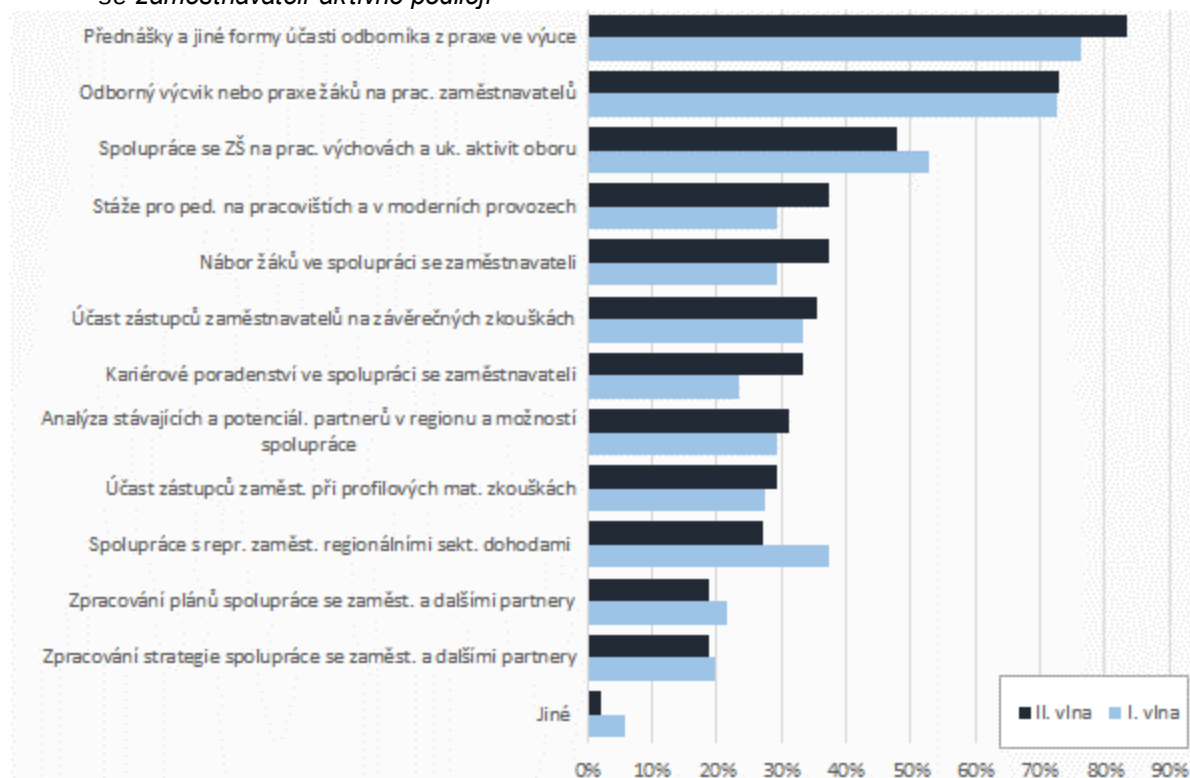
zaměstnavateli (smlouva o spolupráci, účast zaměstnavatelů u zkoušek, odborný výcvik v modelovém pracovním prostředí).

Nejvyšší úroveň – systematická spolupráce se zaměstnavateli doplněná o další aktivity (škola vyjednává se zaměstnavateli obsah odborného výcviku a praxe, zaměstnavatelé se aktivně podílejí na náborových aktivitách školy a finančně školu/vybrané žáky podporují).

6.2 Aktivity, které školy realizují v rámci této intervence

Pro podporu odborného vzdělání a spolupráce škol a zaměstnavatelů realizují střední školy v Libereckém kraji průměrně 4,8 aktivit. Celorepublikový průměr je 4,7 aktivit.

Graf 61: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli aktivně podílejí

Pro podporu odborného vzdělání a spolupráce škol a zaměstnavatelů pořádají školy v Libereckém kraji nejčastěji přednášky a další formy účasti odborníků z praxe ve výuce (83 %) a odborný výcvik/praxi žáků na pracovištích zaměstnavatelů (73 %). Třetí, již méně častou aktivitou škol, je spolupráce se ZŠ na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru (48 %).

Alespoň třetina škol také organizuje stáže pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech (38 %), nabírá žáky ve spolupráci se zaměstnavateli (38 %), umožňuje zástupcům zaměstnavatelů se účastnit závěrečných zkoušek (35 %) a poskytuje kariérové poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli (33 %).

Čtvrtina škol a více provádí analýzu partnerů v regionu a možností spolupráce a komunikace s nimi (31 %), umožňuje účast zaměstnavatelů při profilových maturitních zkouškách (29 %) a spolupracuje s reprezentací zaměstnavatelů na základě regionálních sektorových dohod (27 %). Méně než pětina škol zpracovává strategie a plány spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery (po 19 %).

Oproti roku 2015/2016 došlo k nárůstu podílu spolupracujících škol u poloviny aktivit. K nejvýznamnějším nárůstům došlo u následujících aktivit: kariérové poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli (nárůst o 10 p. b.), stáže pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech (nárůst o 8 p. b.), nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli (nárůst o 8 p. b.) a přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (nárůst o 7 p. b.) Nejvýraznější pokles nastal u aktivit spolupráce se

zaměstnavateli na základě regionálních sektorových dohod (pokles o 10 p. b.) a u spolupráce se ZŠ na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru (pokles o 5 p. b.).

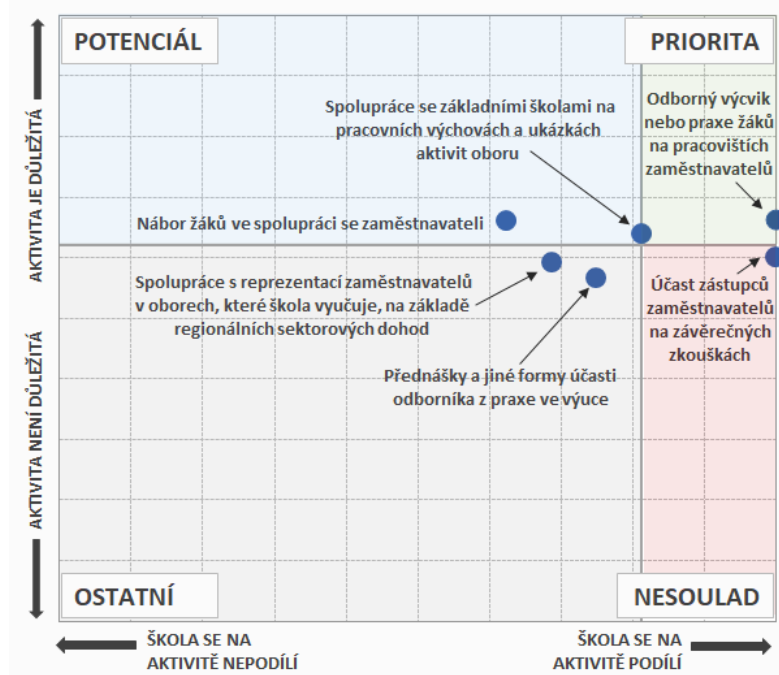
6.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště z výše uvedených aktivit v oblasti odborného vzdělávání a spolupráce škol a zaměstnavatelů vykonávají průměrně 7 aktivit, což se blíží celorepublikovému průměru 6,7 aktivit. Všechna střední odborná učiliště v Libereckém kraji realizují odborný výcvik nebo praxi žáků na pracovištích zaměstnavatelů (100 %) a umožňují účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách (100 %).

Alespoň tři čtvrtiny škol spolupracují se základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru (81 %) a pořádají přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (75 %). Více než tři pětiny škol spolupracují se zaměstnavateli v oborech, které škola vyučuje, na základě regionálních sektorových dohod (69 %) a nábor žáků provádí ve spolupráci se zaměstnavateli 63 %.

Pokud bychom v souvislosti s realizovanými aktivitami měli zohlednit i jejich důležitost, prioritou pro střední odborná učiliště je realizace odborného výcviku a praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů. Této aktivitě se střední odborná učiliště věnují jednoznačně v největší míře, věnují se jí všechna učiliště, a zároveň jí ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přiřkládají největší význam.

Graf 62: Aktivita, na niž se SOU podílejí, a jejich důležitost

Na hranici potenciální a prioritní aktivity se jeví spolupráce se základními školami na pracovních výchovách a ukázkách oboru. Tuto aktivitu vykonává nižší podíl učilišť než prioritní odborný výcvik, je však považována za velmi důležitou. Oproti odbornému výcviku se však nejedná o příliš vysoký rozdíl, což je patrné i z grafu níže. Účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách se umístila v hraniční oblasti priorit a nesouladu. To znamená, že této aktivitě se věnuje relativně vysoký podíl škol, ale přisuzují jí méně podprůměrnou důležitost.

Za aktivitu s potenciálem je považován nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli.

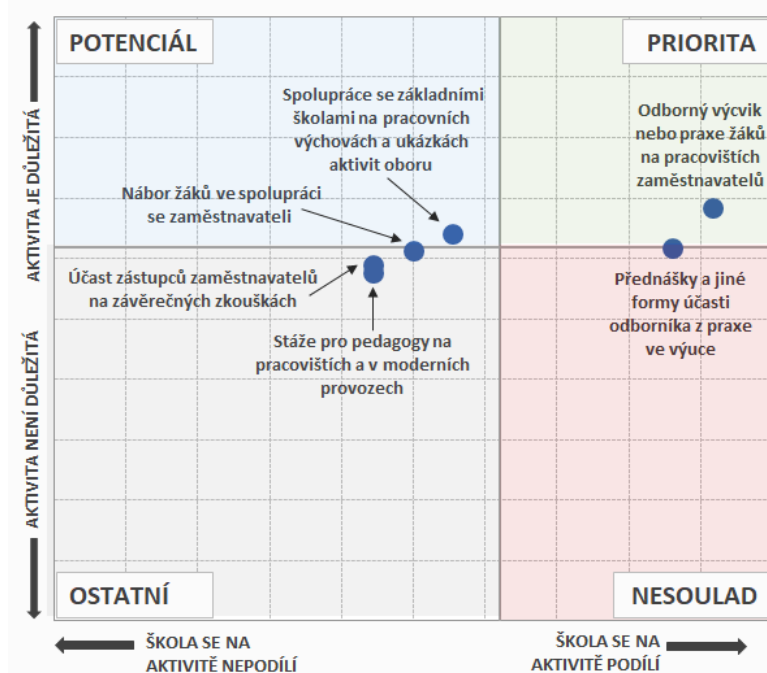
Této aktivitě se věnuje nižší podíl škol, je však školami častěji považována za důležitou.

Spíše podprůměrný význam odborná učiliště přiřkládají spolupráci s reprezentací zaměstnavatelů v oborech, které škola vyučuje, na základě regionálních sektorových dohod a rovněž i přednáškám a dalším formám účasti odborníka z praxe ve výuce.

Střední odborné školy průměrně realizují 5,5 aktivit v oblasti rozvoje odborného vzdělání. Celorepublikový průměr je 6,1 aktivit. Podobně jako odborná učiliště v nejvyšší míře organizují odborný výcvik nebo praxi žáků u zaměstnavatelů (92 %). Druhou nejčastější aktivitou pro střední odborné školy je pořádání přednášek a jiné formy účasti odborníka ve výuce (86 %). Alespoň polovina škol spolupracuje se základními školami na pracovních výchovách (56 %) a nabírá žáky ve spolupráci se zaměstnavateli (50 %). Více než dvě pětiny škol pořádají stáže pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech (44 %) a umožňují účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách (44 %).

Graf 63: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti jednotlivých aktivit rozvoje odborného vzdělání a spolupráce škol se zaměstnavateli představuje hlavní prioritu středních odborných škol realizace odborného výcviku nebo praxe na pracovištích zaměstnavatelů. Tato aktivita byla školami zmiňována ve velké míře a zároveň jí byla přikládána nejvyšší důležitost.

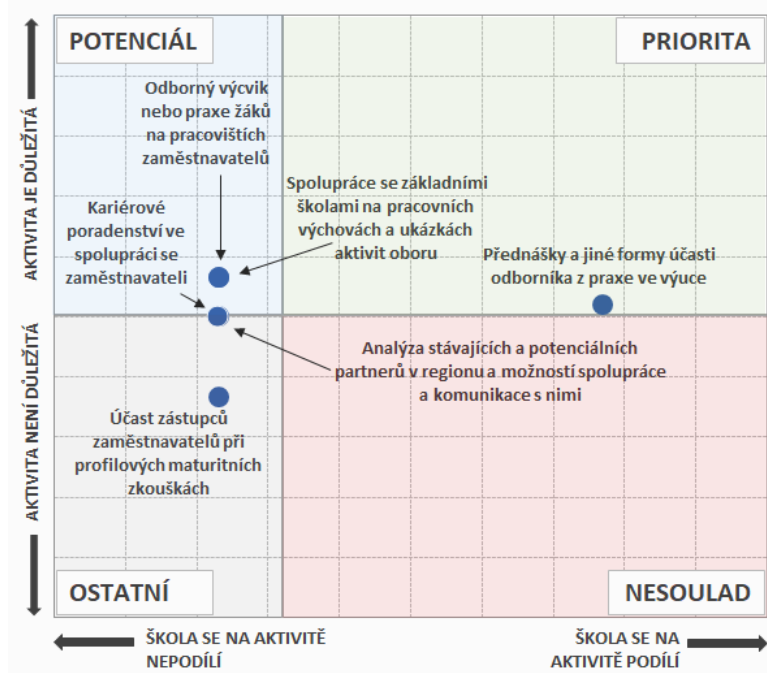
Jistý nesoulad lze sledovat v případě organizování přednášek a jiných forem účastí odborníků z praxe ve výuce. Této aktivitě se sice školy věnují ve vysoké míře, nevnímají ji však jako tak důležitou. Z grafu 16 je však patrné, že mezi odborným výcvikem a přednáškami je pouze malý rozdíl.

Jako aktivity s potenciálem se pro střední odborné školy jeví spolupráce se základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru a rovněž nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli. Těmto aktivitám se věnuje menší podíl škol, je jim však přisuzována vysoká důležitost.

Lehce podprůměrný význam je přiřazován účasti zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách a stážím pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech. Na obou aktivitách se však podílí více než dvě pětiny středních odborných škol.

Gymnázia realizují v oblasti odborného vzdělání a spolupráce škol a zaměstnavatelů průměrně 2,6 aktivit (průměr za ČR je 2,4).

Graf 64: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

Toto číslo je nižší než u středních odborných škol a učilišť, protože gymnázia primárně připravují žáky na studium na vysokých školách nikoliv pro vstup na trh práce. V nejvyšší míře gymnázia realizují přednášky a jiné formy účastí odborníka z praxe ve výuce (77 %). Více než pětina gymnázií v Libereckém kraji spolupracuje se základními školami na pracovních výchovách a ukázkách oboru (23 %), umožňuje odborný výcvik nebo praxi žáků u zaměstnavatelů (23 %), spolupracuje na kariérovém poradenství se zaměstnavateli (23 %) a umožňuje účast zástupců zaměstnavatelů při profilových maturitních zkouškách (23 %).

Pro gymnázia v Libereckém kraji je prioritní aktivitou pořádání přednášek a jiných forem účasti odborníka z praxe ve výuce. Tuto aktivitu vykázalo nejvíce gymnázií a zároveň jí byla přikládána vysoká důležitost.

Potenciál dalšího rozvoje odborného vzdělání a spolupráce škol se zaměstnavateli představuje odborný výcvik/praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů, spolupráce se základními škola na pracovních výchovách a ukázkách oboru a kariérové poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli a rovněž analýza stávajících a potenciálních partnerů v regionu a možností spolupráce s nimi. Jedná se o aktivity, které provádí nižší podíl škol, je jim však přikládána vysoká důležitost.

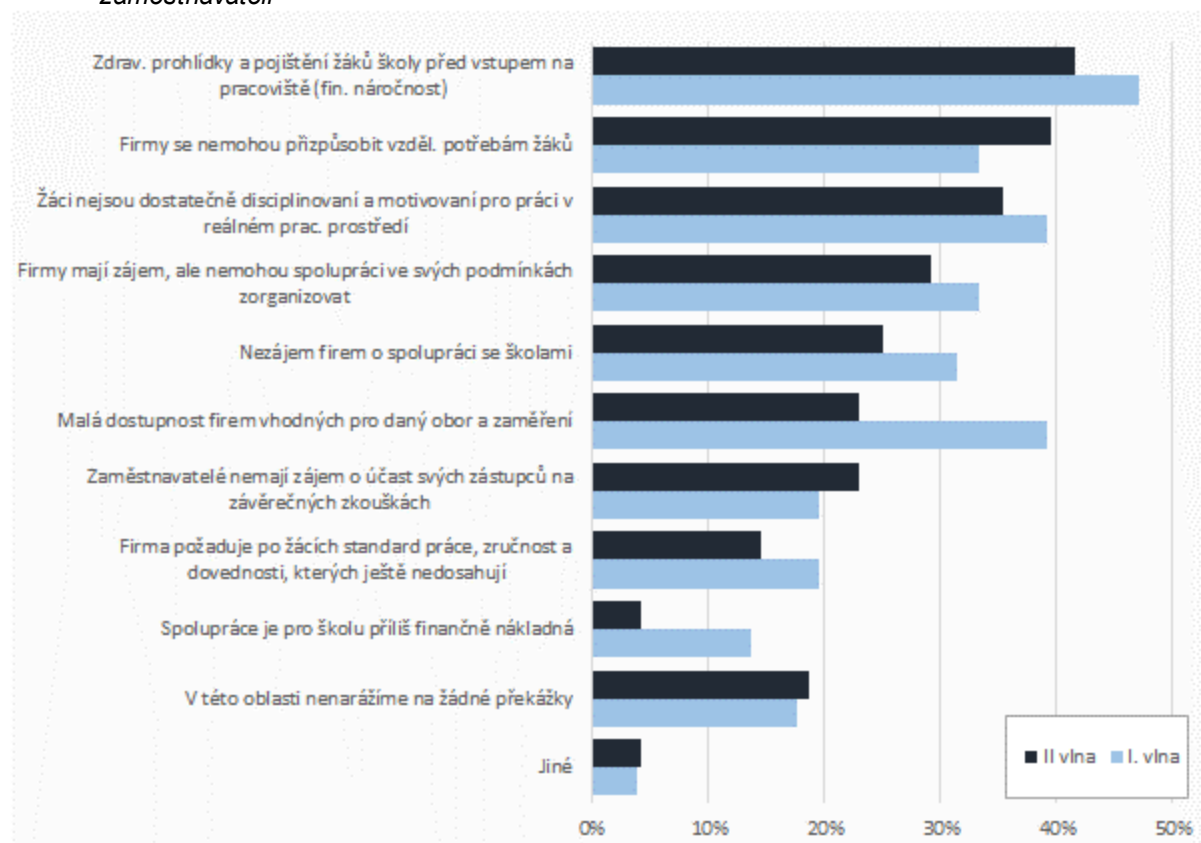
6.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

Školy v Libereckém kraji naráží průměrně na 2,4 překážek, které jim brání v rozvoji odborného vzdělání a ve spolupráci škol a zaměstnavatelů. Tato hodnota je téměř totožná s celorepublikovým průměrem, 2,5 překážek. Nejvíce překážek vykazují střední odborná učiliště (3,3 překážek), následovaná středními odbornými školami (2,5 překážek) a gymnázia vykazují nejnižší průměrný počet překážek (1,3).

V Libereckém kraji se neobjevila překážka, se kterou by se setkala alespoň polovina škol. Nejčastěji se tamní školy potýkají s finanční náročností zdravotních prohlídek a pojištění žáků před vstupem na pracoviště (42 %), s nedostatečnou připraveností firem pro přizpůsobení se vzdělávacím potřebám žáků (40 %) a s nedostatečnou motivací žáků pro práci v reálném prostředí (35 %).

Alespoň pětina škol naráží na překážky v podobě firem, které by měly zájem o spolupráci, ale nemohou ji ve svých podmínkách zorganizovat (29 %), s nezájmem firem o spolupráci se školami (25 %), s malou dostupností firem vhodných pro daný obor a zaměření (23 %) a s nezájmem zaměstnavatelů zúčastnění se závěrečných zkoušek (23 %). Menší podíl škol také uvedl, že firmy kladou na žáky příliš vysoké požadavky (15 %) a pro 4 % škol je spolupráce finančně náročná. Téměř pětina škol (19 %) škol nenaráží na žádné překážky.

Graf 65: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli

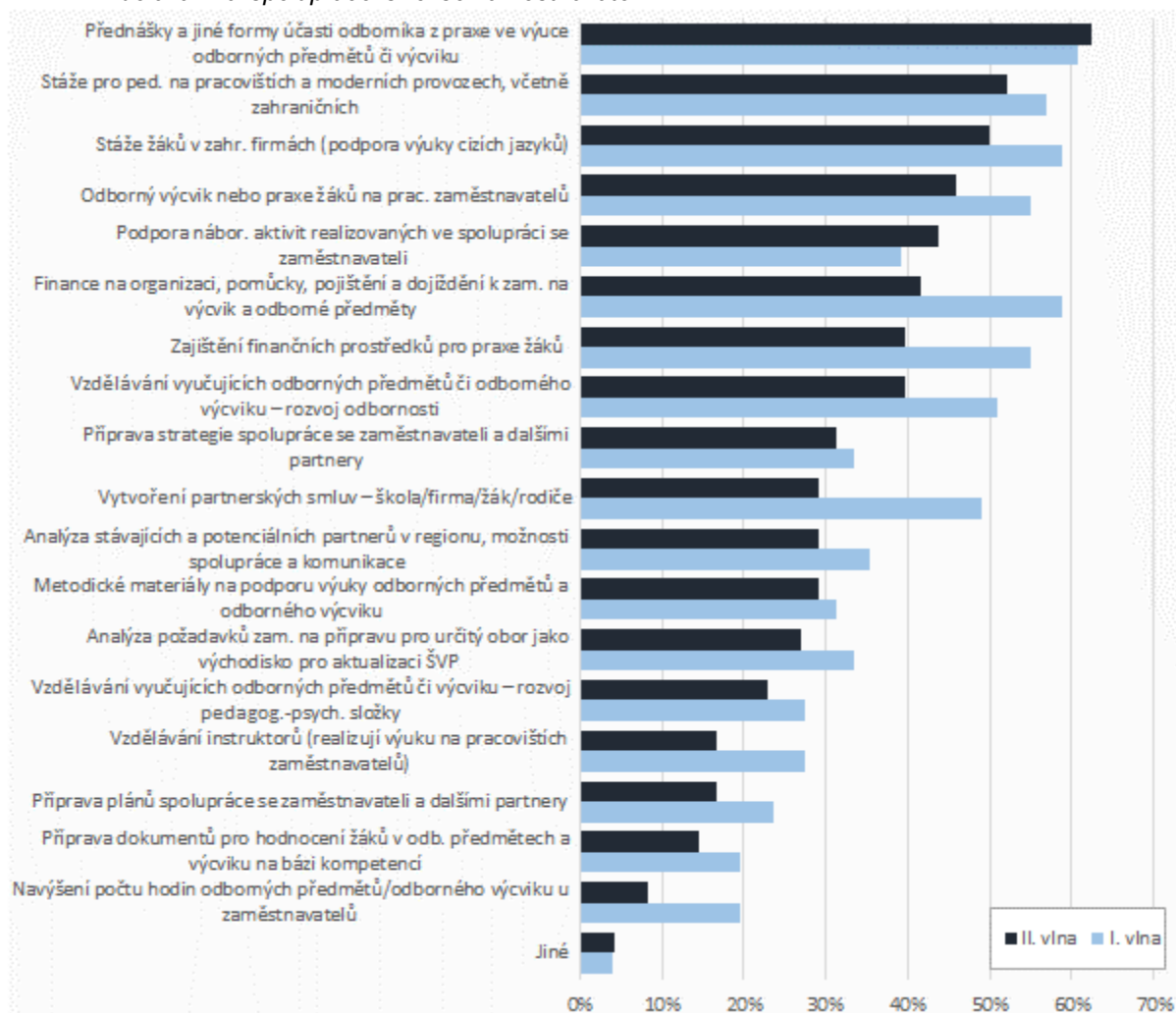

Oproti roku 2015/2016 školy více zdůrazňují překážky v podobě firem, které se nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků (nárůst o 6 p. b.) K nejvyššímu poklesu došlo u malé dostupnosti firem vhodných pro daný obor a zaměření (pokles o 16 p. b.), u příliš finančně nákladné spolupráce (o 10 p. b.) a u nezájmu firem o spolupráci se školami (pokles o 6 p. b.).

6.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

V dalším rozvoji odborného vzdělání a spolupráce škol se zaměstnavateli uvažují střední školy v Libereckém kraji průměrně o 6 opatřeních.

Graf 66: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli

To je o jedno opatření méně, než je celorepublikový průměr. Středním a vyšším odborným školám by nejvíce pomohla opatření v podobě odborných přednášek ve výuce (63 %), stáží pedagogů na pracovištích (52 %) a stáží žáků v zahraničních firmách (50 %). Dvě pětiny a více škol by ocenilo odborný výcvik/praxi žáků u zaměstnavatelů (46 %), podporu náborových aktivit realizovaných se zaměstnavateli (44 %), finance na organizaci odborného výcviku a odborných předmětů (42 %), finanční prostředky pro praxe žáků (40 %) a vzdělávání vyučujících odborných předmětů (40 %).

Alespoň pětina škol by ocenila přípravu strategie spolupráce se zaměstnavateli (31 %), partnerské smlouvy mezi školami a firmami, případně se žáky nebo s rodiči (29 %), analýzu stávajících a potenciálních partnerů v regionu (29 %), metodické materiály pro podporu odborného vzdělání (29 %), analýzu požadavků zaměstnavatelů na přípravu pro určitý obor jako východisko pro aktualizaci ŠVP (27 %) a rozvoj pedagogicko-psychologického vzdělání vyučujících (23 %).

Méně než pětina škol by pomohlo vzdělávání instruktorů výuky na pracovištích zaměstnavatelů (17 %), příprava plánů spolupráce se zaměstnavateli (17 %), příprava dokumentů pro hodnocení žáků v odborných předmětech a výcviku (15 %) a navýšení počtu hodin odborných předmětů/výcviku u zaměstnavatelů (8 %).

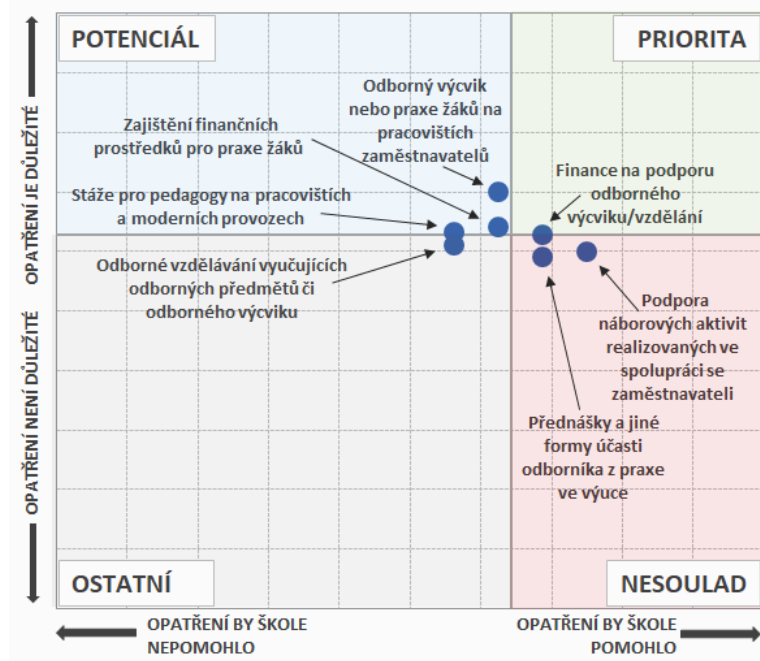
Oproti roku 2015/2016 došlo u většiny opatření k alespoň mírnému poklesu škol, které by je ocenily. Nejvyšší pokles nastal u následujících aktivit: vytvoření partnerských smluv (pokles o 20 p. b.), finance na organizaci odborného výcviku/předmětů (pokles o 17 p. b.), zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (pokles o 15 p. b.). O 11 p. b. došlo k poklesu u potřeby odborného vzdělání vyučujících, navýšení počtu hodin odborného vzdělání a u vzdělávání instruktorů. K mírnému navýšení došlo pouze u dvou aktivit, a to u podpory náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli (nárůst o 5 p. b.) a u přednášek a jiných forem účasti odborníka z praxe ve výuce odborných předmětů/výcviku (pokles o 2 p. b.)

6.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště uváděla, že by jim v rozvoji vzdělání a spolupráce škol se zaměstnavateli v průměru pomohlo 8,1 opatření. Celorepublikový průměr je 9,5 opatření. Nejvíce by jim pomohla podpora náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli (75 %). Více než tři pětiny škol by také ocenily financování na podporu odborného výcviku/vzdělání (69 %), přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (69 %), odborný výcvik nebo praxe žáků u zaměstnavatelů (63 %) a zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (63 %). Více než polovina učilišť by ocenila stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech (56 %) a rozvoj odbornosti vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku (56 %).

Pokud bychom v souvislosti s navrhovanými opatřeními zohlednili také jejich důležitost, prioritou pro rozvoj odborného vzdělání a spolupráce škol a zaměstnavatelů na středních odborných učilištích je financování na podporu odborného výcviku/vzdělání. Toto opatření zmiňují školy nejčastěji a zároveň je hodnotí jako velmi důležité.

Graf 67: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

Z grafu je však patrné, že další dvě opatření se nachází na těsné hranici s prioritní oblastí. Jedná se o podporu náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli a přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce. Tyto aktivity jsou hodnoceny jako relativně méně důležité ve srovnání s financemi na podporu odborného výcviku. Potenciál pro SOU představují zajištění finančních prostředků pro praxe žáků a odborný výcvik a rovněž praxe žáků u zaměstnavatelů a stáže pro pedagogy na pracovištích. Těmto opatřením je také přiřazována vyšší důležitost a ocenil by je vyšší podíl škol.

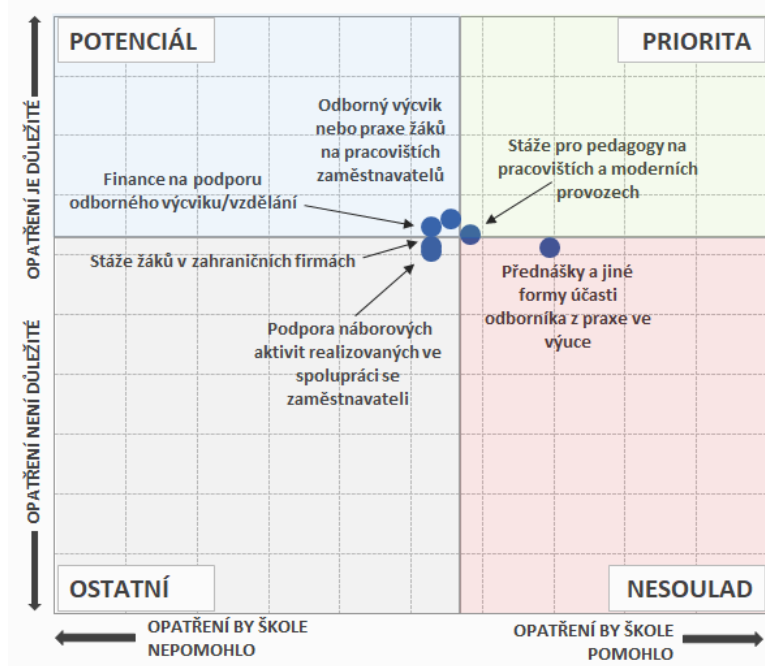
Za opatření, které je méně důležité, lze považovat i odborné vzdělávání vyučujících odborných předmětů/výcviku.

Střední odborné školy vybraly v průměru 7 opatření, která by jim pomohla v rozvoji odborného vzdělání a spolupráce škol a zaměstnavatelů. Tato hodnota je nižší, než kolik činil celorepublikový průměr, 9,1 opatření. Nejčastěji považovaly za potřebná opatření přednášky a jiné formy účasti

odborníka z praxe ve výuce (69 %). Více než polovině škol by pomohly stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech (58 %), odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (56 %), finance na podporu odborného výcviku/vzdělání (53 %), podpora náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli (53 %) a stáže žáků v zahraničních firmách (53 %).

Pokud bychom v souvislosti s navrhovanými opatřeními zohlednili také jejich důležitost, v grafu 21 si lze všimnout, že se většina opatření pohybuje na těsné hranici s prioritní oblastí. Je to z toho důvodu, že rozdíl v četnosti aktivit a v míře jejich důležitosti nebyl mezi těmito opatřeními příliš vysoký.

Graf 68: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

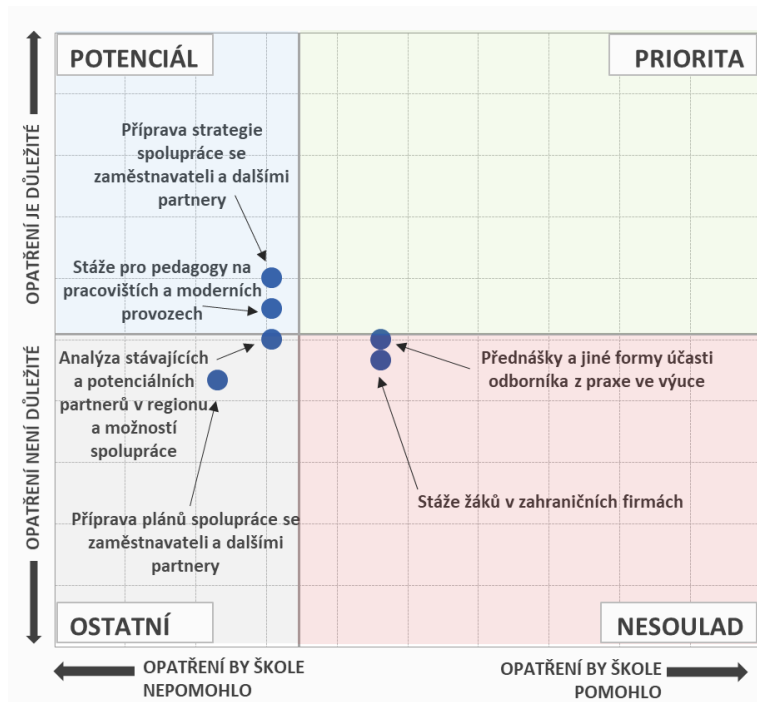
V prioritní oblasti se nachází stáže pro pedagogy na pracovištích. Velmi lehce pod průměrem z hlediska důležitosti opatření najdeme přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce

Za aktivitu s potenciálem, která je hodnocena jako důležitá, ale uvádí ji nižší podíl škol, lze považovat financování na podporu odborného výcviku/vzdělání a odborný výcvik/praxi žáků u zaměstnavatelů. Mírně nižší důležitost je přisuzována stážím žáků v zahraničních firmách a podpoře náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli.

Gymnázia vybrala v průměru 3 opatření (průměr za ČR je 3,6 opatření), která by měla přispět k rozvoji odborného vzdělání. Gymnázia by pro rozvoj odborného vzdělání a spolupráce škol a zaměstnavatelů nejvíce uvítala přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (46 %) a stáže žáků v zahraničních firmách (46 %). Necelé třetině gymnázií by pomohla analýza stávajících a potenciálních partnerů v regionu a možností spolupráce (31 %), příprava strategie spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery (31 %) a stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech (31 %). Téměř čtvrtina gymnázií (23 %) by ocenila přípravu plánů spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery.

Graf 69: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Vzhledem ke všeobecnému zaměření pro gymnázia v Libereckém kraji nepředstavuje spolupráce s firmami prioritu. Nejčastěji zmiňovaná opatření, jsou přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce a stáže žáků v zahraničních firmách. Tato opatření ovšem nejsou hodnocena jako příliš důležitá.

Za potenciální opatření jsou v Libereckém kraji považovány příprava strategie spolupráce se zaměstnavateli, stáže pro pedagogy na pracovištích. Jedná se o opatření, která zmiňuje nižší podíl škol, ale tyto školy jim přiřazují vysokou důležitost.

Příprava plánů spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery

a analýza stávajících a potenciálních partnerů v regionu jsou považovány za lehce podprůměrně důležité.

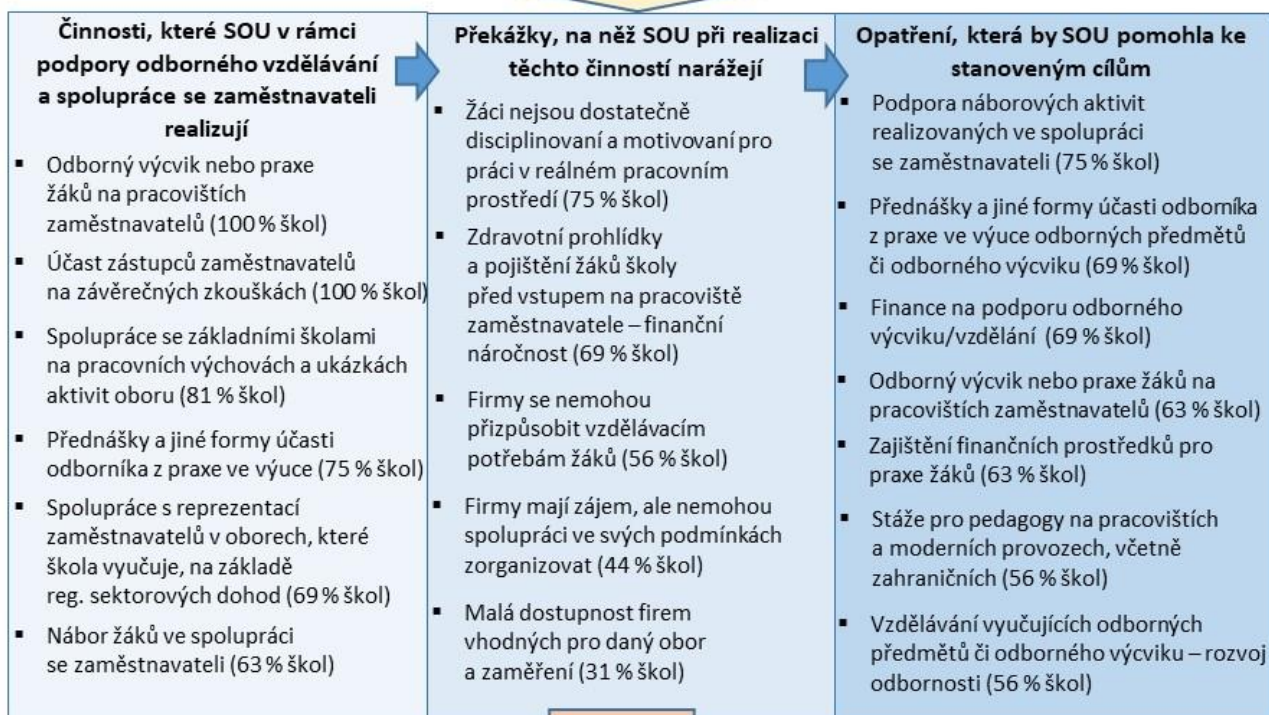
6.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „podpora odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *podpora odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpora odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

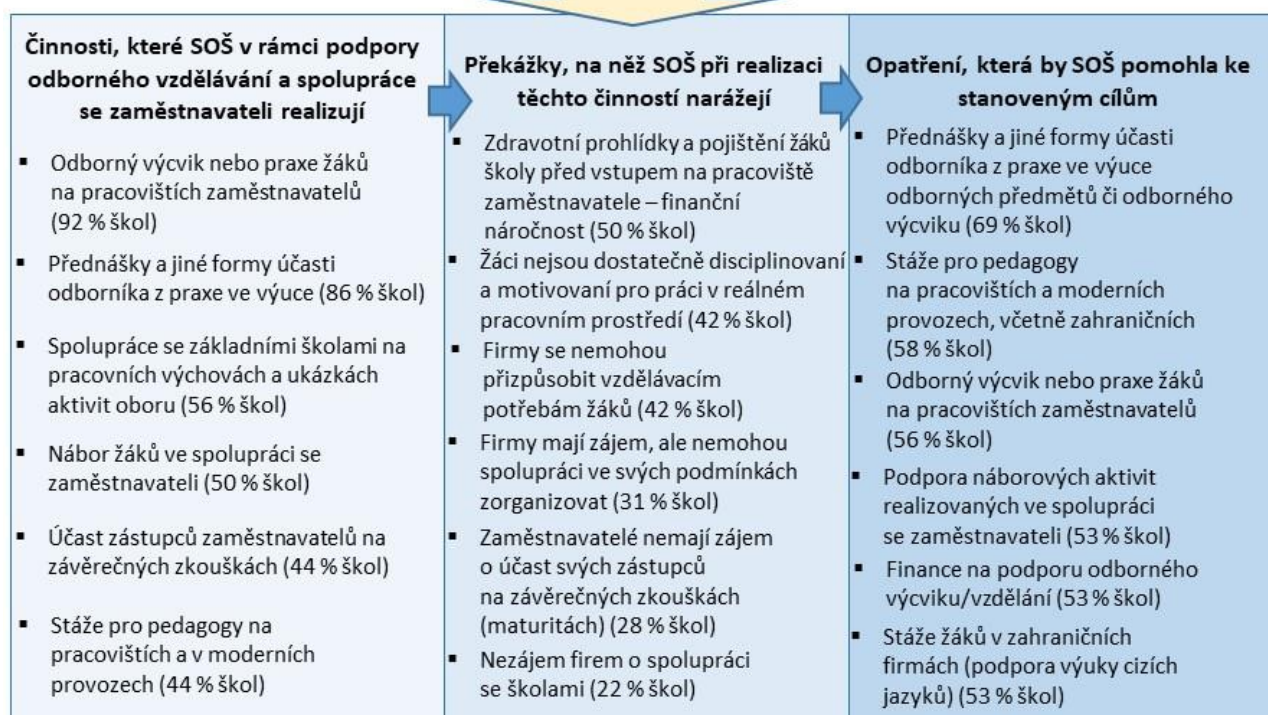
V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpora odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

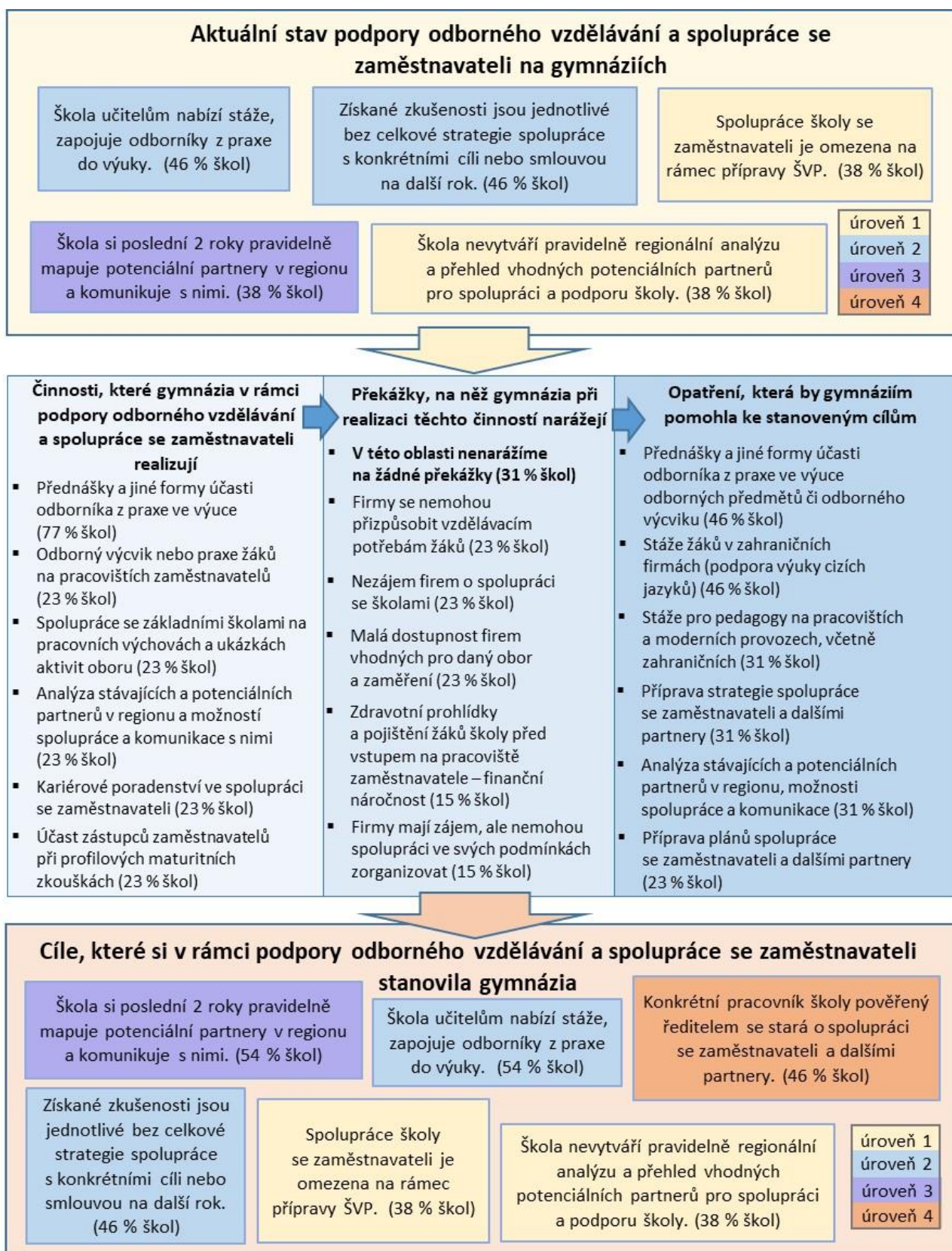
*Každé schéma zobrazuje prvních 5-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

*Každé schéma zobrazuje prvních 5-6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

7 Inkluzivní vzdělávání v Libereckém kraji

Inkluzivní vzdělávání, označované také pojmem společné vzdělávání, vychází z požadavku přizpůsobení edukačního prostředí žákům. V takovém prostředí lze pracovat s heterogenní skupinou žáků a akceptovat tak různorodost pohlaví, etnicity, kultury, jazyka, sociálního prostředí, popř. věku; lze také pracovat s různou úrovní předpokladů, včetně žáků se speciálními vzdělávacími potřebami či mimořádným nadáním. Inkluzivní vzdělávání dává možnost vytvoření „školy pro všechny“.

Zároveň je potřeba chápat, že **pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami je zásadní volba vhodného oboru**, který odpovídá jejich osobním možnostem i omezením. Důležité je tedy racionální pochopení reálných hranic inkluze tak, aby byla skutečně přínosem pro všechny, neboť stanovení nereálných studijních cílů nepovede, ani při maximálním využití odpovídajících podpůrných opatření, k jejich naplnění, a v konečném důsledku povede naopak ke ztížení pracovního, a pravděpodobně i společenského uplatnění handicapovaného žáka v budoucnu. Zde je potřeba vyzdvihnout také význam motivace takových žáků ke správnému postoji, kde prioritní není dosažení nějaké formy úlevy, ale spíše využití podpory k rozvoji takového žáka.

Je důležité neopomenout ani význam podpory žáků s nadáním a mimořádným nadáním a vytváření (inkluzivního) prostředí, ve kterém budou mít možnost efektivně své nadání rozvíjet. V této souvislosti je potřeba nepodceňovat význam včasné identifikace, nebo i diagnostiky nadání a význam dostatečné metodické podpory dotčených pedagogů v této oblasti.

V této souvislosti chceme zmínit z důvodu **vymezení nadání** Renzulliho model² (1986), dle kterého mají lidé uznání za své výrazné výkony poměrně dobře definovatelnou sadu tří vzájemně se prolínajících shluků:

- nadprůměrná schopnost,
- angažovanost v úkolu,
- tvořivost.

Je důležité upozornit, že žádná z těchto komponent samostatně nadání netvoří. Jedná se totiž o interakci mezi zmíněnými třemi shluky.

Vývoj v této oblasti intervence se dá v podstatě popsat jako **posun od integrace k inkluzi**. Proto je důležité také vzájemné vymezení pojmů inkluze versus integrace. Dle Tomáše Houšky³ na rozdíl od integrace, kdy se pomůže jednotlivci v začlenění do třídy a přizpůsobení se třídě, znamená inkluze vytvoření diferencovaných podmínek různým žákům tak, že všichni – ač se svými schopnostmi mohou lišit – získají prostředí, které je optimálně rozvíjí, a přitom mohou pracovat ve společné, výkonově heterogenní sociální skupině.

Definice oblasti této intervence je dána naplněním těchto základních znaků inkluzivního vzdělávání:

- ke vzdělávání mají přístup všichni bez rozdílu,
- vzdělávání je snadno a bezpečně fyzicky přístupné,
- vzdělávání si mohou dovolit všichni, je ekonomicky dostupné,
- vzdělávání je poskytováno v odpovídající kvalitě, reaguje na potřeby měnící se společnosti, včetně odborného náhledu na potřeby zdravotně postižených i komunit z odlišného kulturního a sociálního prostředí.

Základním a logickým východiskem je především školský zákon č. 561/2004 Sb., v platném znění, respektive vyhláška o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných (č.27/2016 Sb. v aktuálním znění). Těmito právními normami je zaváděn systém pěti stupňů podpůrných opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Příslušná vyhláška popisuje podpůrná opatření prvního stupně jako opatření, která představují minimální úpravu metod, organizace a hodnocení vzdělávání a jsou poskytována žákovi, u kterého se projevuje potřeba úprav ve vzdělávání nebo školských službách a zapojení v kolektivu. Podpůrná opatření prvního stupně nemají normovanou

² www.nadanedeti.cz/pro-odborniky-modely-nadani

³ HOUŠKA, T. Inkluzivní škola, Osmileté gymnázium Buďanka o.p.s. Praha: Česká pedagogická komora, 2007.

finanční náročnost a jsou financována v režii školy. Podpůrná opatření druhého až pátého stupně se poskytují na základě doporučení školského poradenského zařízení a s informovaným souhlasem zletilého žáka nebo zákonného zástupce žáka. Financování těchto stupňů nárokuje škola ze státního rozpočtu.

Hlavní zjištění

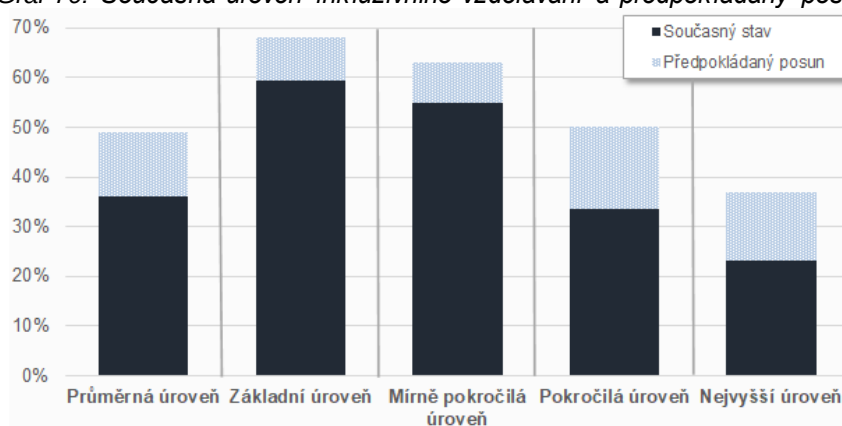
- V rámci podpory inkluzivního vzdělávání školy v Libereckém kraji vykonávají největší množství aktivit v základní úrovni. Inkluzivní vzdělávání tedy rozvíjí pouze v podobě dílčích aktivit, jako je přijímání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Ve větší míře jsou školami rozvíjeny také aktivity patřící do mírně pokročilé úrovně, ve které má škola již zpracovanou strategii pedagogické podpory inkluzivního vzdělávání. V již nižší míře jsou rozvíjeny aktivity pokročilé úrovně, v té má škola zpracované komplexní pojetí inkluzivního vzdělávání. V nejnižší míře školy realizují aktivity spadající do nejvyšší úrovně, ve které je komplexní pojetí inkluzivního vzdělávání dále rozšiřováno. Školy plánují rozvoj činností zejména v nejvyšší a pokročilé úrovni, čímž deklarují zájem o komplexnější pojetí inkluzivního vzdělávání na škole. Oproti roku 2015/2016 školy vykazují častěji činnosti spadající do všech úrovní.
- V rámci oblasti podpory inkluzivního vzdělávání střední školy a vyšší odborné školy v nejvyšší míře evidují žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP), jejich vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků, a volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků. Stejný podíl škol také spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními (ŠPZ), která mají jejich žáky v péči. Oproti roku 2015/2016 vzrostl zejména podíl škol, u kterých jsou témata inkluzivního vzdělávání součástí plánu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. Školy se také více zaměřují na metodické vedení vyučujících prostřednictvím ŠPZ k podpoře naplňování speciálních vzdělávacích potřeb žáků. Více škol zpracovává a průběžně vyhodnocuje individuální vzdělávací a výchovné plány a upravuje organizaci vyučování v souladu s potřebami žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.
- V souvislosti s překážkami, které omezují rozvoj podpory inkluzivního vzdělávání na středních a vyšších odborných školách v Libereckém kraji, se školy nejčastěji potýkají s nedostatkem finančních prostředků pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole. Dvě pětiny škol naráží na nedostatečné vzdělání vyučujících v oblasti inkluzivního vzdělávání nebo je pro ně překážkou, že na škole nepůsobí ŠPP v rozšířené podobě. Více než třetinu škol trápí příliš velký počet žáků se SVP v jedné třídě. Téměř třetina škol si potom stěžuje na nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro inkluzivní vzdělávání a nedostačující možnosti pro zajištění asistentů pedagoga.
- Opatření, která by školám nejvíce pomohla v realizaci zvolených cílů, jsou především vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání, další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti hodnocení žáků, využívání formativního hodnocení a další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti metod a forem práce. Téměř polovina škol by také ocenila vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání. Více než dvě pětiny škol by také ocenily zřízení rozšířeného školního poradenského pracoviště či vytvoření podmínek pro práci školního poradenského pracoviště se žáky.
- V rámci podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků se v Libereckém kraji nejčastěji žáci školy účastní soutěží pro nadané a mimořádně nadané žáky a pedagogičtí pracovníci vzájemně komunikují o formě podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků. Relativně často škola při péči o nadané žáky spolupracuje se zákonnými zástupci. Přibližně dvě pětiny škol také nabízí mimoškolní a volnočasové aktivity pro nadané žáky.

7.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

Pokud jde o podporu inkluzivního vzdělávání na školách v hlavním městě, jsou v nejvyšší míře rozvíjeny aktivity patřící do základní úrovně (59 %). V této úrovni je inkluzivní vzdělávání rozvíjeno pouze v podobě dílčích aktivit. Ve vysoké míře jsou rozvíjeny také aktivity z mírně pokročilé úrovně (55 %), v té má škola v rámci inkluzivního vzdělávání zpracovanou strategii a plán pedagogické podpory. Ve vyšší míře jsou rozvíjeny také aktivity z pokročilé úrovně (34 %), ve které má škola již zpracované komplexní pojetí inkluzivního vzdělávání. V nejnižší míře školy realizují aktivity spadající do nejvyšší úrovně (23 %), v rámci které je komplexní pojetí inkluzivního vzdělávání dále rozšiřováno.

Pakliže měly školy zhodnotit předpokládaný posun v oblasti podpory inkluzivního vzdělávání, školy plánují rozvoj činností zejména v rámci pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 17 p. b.) a nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 14 p. b.), čímž deklarují zájem o systematický rozvoj sledované oblasti. Méně výrazný je plánovaný posun v případě mírně pokročilé (předpokládaný posun o 8 p. b.) či základní (předpokládaný posun o 9 p. b.) úrovně.

Graf 70: Současná úroveň inkluzivního vzdělávání a předpokládaný posun

Základní úroveň – inkluzivní vzdělávání je rozvíjeno pouze v podobě dílčích aktivit (škola přijímá žáky se spec. vzdělávacími potřebami, vyučující se jim věnují podle svých možností ve vazbě na platnou legislativu, vedení umožňuje pedagog. sboru vzdělávání s problematikou inkluzivního vzdělávání, na škole působí poradenské pracoviště).

Mírně pokročilá úroveň – škola má v rámci inkluzivního vzdělávání zpracovanou

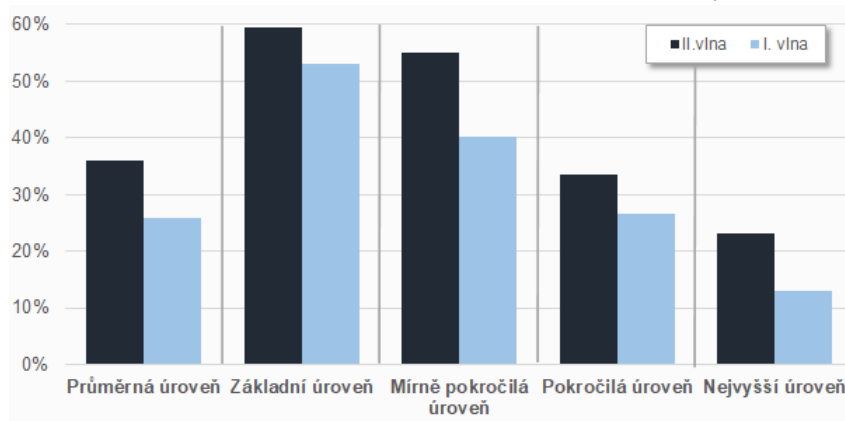
strategii a plán pedagogické podpory (práce s integrovanými žáky, vytváření vhodných podmínek pro integraci, součástí plánu vzdělávání pedagog. pracovníků je také vzdělávání v oblasti inkluze, škola zohledňuje charakter obtíží v průběhu zkoušek, vyučující jsou obeznámeni se spec. vzdělávacími potřebami žáků a využívají formativního hodnocení, prostory školy jsou částečně dostupné všem žákům).

Pokročilá úroveň – škola má zpracované komplexní pojetí inkluzivního vzdělávání (u žáků se spec. vzdělávacími potřebami škola pracuje s individuálními vzdělávacími a výchovnými plány, vyučující v plné šíři využívají pedagogickou diagnostiku, škola spolupracuje se zaměstnavateli a umožňuje žákům se spec. vzdělávacími potřebami realizovat odborný výcvik a praxi, s některými žáky se spec. vzdělávacími potřebami spolupracuje asistent pedagoga, na škole je rozšířené poradenské pracoviště, prostory školy jsou dostupné všem žákům).

Nejvyšší úroveň – komplexní pojetí inkluzivního vzdělávání je školou dále rozšiřováno (tvorba plánů inkluzivního rozvoje školy, realizace plánů je metodicky řízena a koordinována, zaměstnavatelé vytvářejí žákům se spec. vzdělávacími potřebami vhodné podmínky, škola spolupracuje při péči o žáky se spec. vzdělávacími potřebami s dalšími institucemi a specialisty, prostředí školy je přizpůsobeno všem žákům).

Oproti roku 2015/2016 školy vykazují častěji činnosti spadající do všech úrovní – v mírně pokročilé úrovni (nárůst o 15 p. b.) a nejvyšší úrovni (nárůst o 10 p. b.), pokročilé úrovni (nárůst o 7 p. b.), i základní úrovni (nárůst o 6 p. b.).

Graf 71: Srovnání současné úrovně inkluzivního vzdělávání (I. vlna + II. vlna)

Základní úroveň – inkluzivní vzdělávání je rozvíjeno pouze v podobě dílčích aktivit (škola přijímá žáky se spec. vzdělávacími potřebami, vyučující se jim věnují podle svých možností ve vazbě na platnou legislativu, vedení umožňuje pedagog. sboru vzdělávání s problematikou inkluzivního vzdělávání, na škole působí poradenské pracoviště).

Mírně pokročilá úroveň – škola má v rámci inkluzivního

vzdělávání zpracovanou strategii a plán pedagogické podpory (práce s integrovanými žáky, vytváření vhodných podmínek pro integraci, součástí plánu vzdělávání pedagog. pracovníků je také vzdělávání v oblasti inkluze, škola zohledňuje charakter obtíží v průběhu zkoušek, vyučující jsou obeznámeni se spec. vzdělávacími potřebami žáků a využívají formativního hodnocení, prostory školy jsou částečně dostupné všem žákům).

Pokročilá úroveň – škola má zpracované komplexní pojetí inkluzivního vzdělávání (u žáků se spec. vzdělávacími potřebami škola pracuje s individuálními vzdělávacími a výchovnými plány, vyučující v plné šíři využívají pedagogickou diagnostiku, škola spolupracuje se zaměstnavateli a umožňuje žákům se spec. vzdělávacími potřebami realizovat odborný výcvik a praxi, s některými žáky se spec. vzdělávacími potřebami spolupracuje asistent pedagoga, na škole je rozšířené poradenské pracoviště, prostory školy jsou dostupné všem žákům).

Nejvyšší úroveň – komplexní pojetí inkluzivního vzdělávání je školou dále rozšiřováno (tvorba plánů inkluzivního rozvoje školy, realizace plánů je metodicky řízena a koordinována, zaměstnavatelé vytvářejí žákům se spec. vzdělávacími potřebami vhodné podmínky, škola spolupracuje při péči o žáky se spec. vzdělávacími potřebami s dalšími institucemi a specialisty, prostředí školy je přizpůsobeno všem žákům).

7.2 Aktivita, které školy realizují v rámci této intervence

V rámci oblasti podpory inkluzivního vzdělávání střední školy a vyšší odborné školy v největší míře evidují žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (98 %), při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami žáků spolupracují se školskými poradenskými zařízeními a jejich vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se SVP žáků (shodně 88 %). Školy často také zohledňují charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení a při ukončování studia (83 %) a volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků (79 %). Tři čtvrtiny škol potom zpracovává a průběžně vyhodnocuje individuální vzdělávací nebo výchovné plány (75 %). Ve více než dvou třetinách škol také vyučující spolupracují při naplňování vzdělávacích potřeb žáků (71 %).

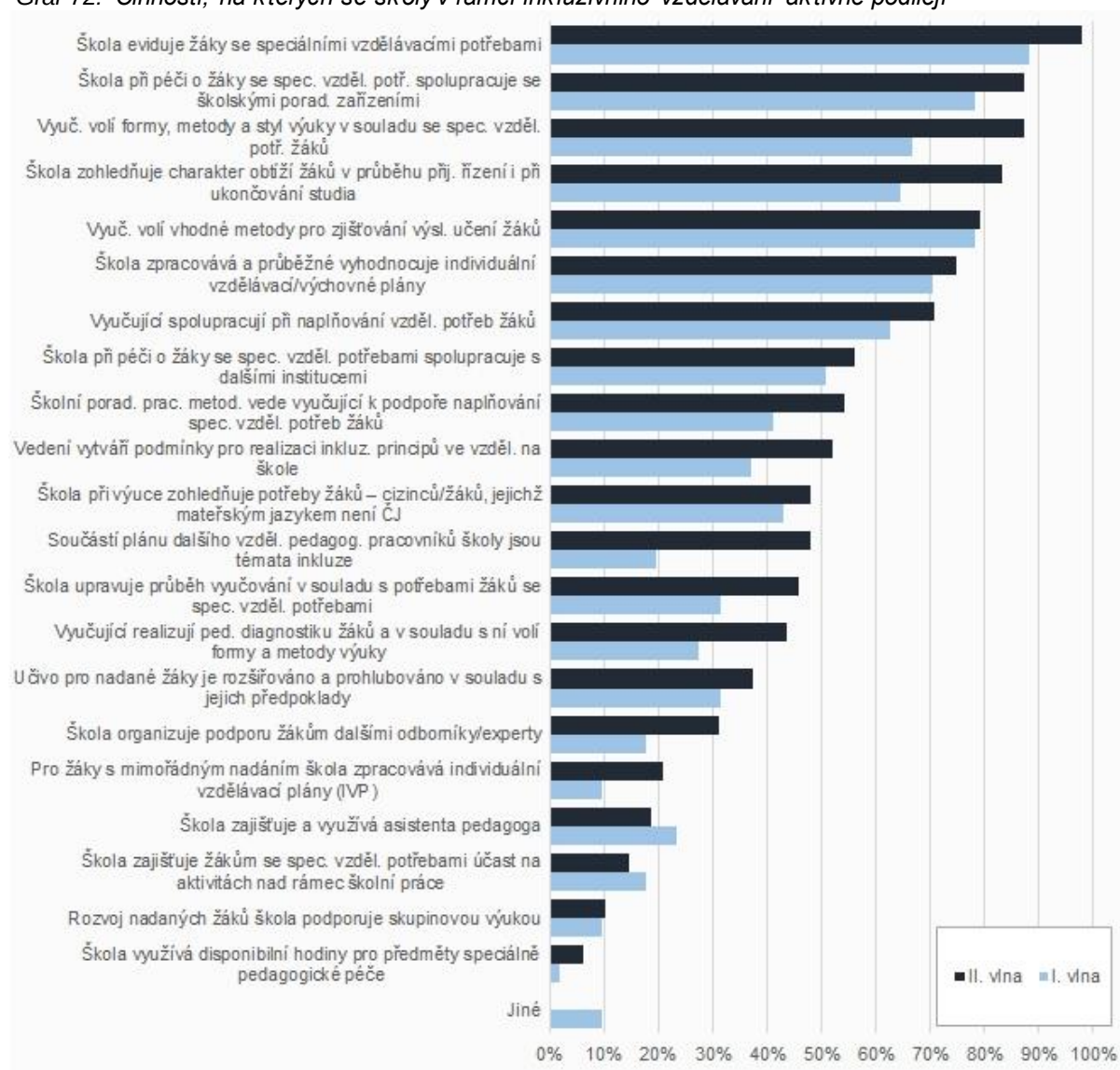
Více než polovina škol spolupracuje při péči o žáky se SVP s dalšími institucemi (56 %), její ŠPP metodicky vede vyučující k tomu, aby podporovali naplňování speciálních vzdělávacích potřeb žáků (54 %) a vedení vytváří podmínky pro realizaci inkluzivních principů ve vzdělávání na škole (52 %). Téměř polovina škol dále při výuce zohledňuje potřeby žáků – cizinců či žáků, jejichž mateřským jazykem není ČJ a zahrnuje témata inkluze do svého plánu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků školy (shodně 48 %). Celkem 46 % škol upravuje organizaci vyučování v souladu s potřebami žáků. Ve srovnatelném podílu škol vyučující realizují pedagogickou diagnostiku žáků a v souladu s ní volí formy a metody výuky (44 %).

Ve více než třetině škol je učivo určené nadaným žákům dále rozšiřováno a prohlubováno dle žákových předpokladů (38 %). Necelá třetina škol organizuje podporu žákům dalšími odborníky (31 %). Přibližně pětina škol zpracovává individuální vzdělávací plány pro žáky s mimořádným nadáním (21 %), využívá či zajišťuje asistenta pedagoga (19 %). Menší podíl škol dále zajišťuje žákům se speciálními vzdělávacími potřebami účast na aktivitách nad rámec školní práce (15 %), podporuje rozvoj nadaných žáků skupinovou výukou (10 %), nebo využívá disponibilní hodiny pro předměty speciálně pedagogické péče (6 %).

Oproti roku 2015/2016 vzrostl zejména podíl škol, u kterých jsou součástí plánu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků témata inkluzivního vzdělávání (nárůst o 28 p. b.). Na školách také častěji vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se SVP žáků (nárůst o 21 p. b.), a více školy zohledňují charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia (nárůst o 19 p. b.). Vyučující oproti předchozí vlně šetření častěji realizují pedagogickou diagnostiku žáků a v souladu s ní volí formy a metody výuky (nárůst o 16 p. b.).

Naopak k poklesu na školách došlo v zajišťování a využívání asistenta pedagoga (pokles o 5 p. b.), a v zajišťování účasti na aktivitách nad rámec školní práce žákům se speciálními vzdělávacími potřebami (pokles o 3 p. b.).

Graf 72: Činnosti, na kterých se školy v rámci inkluzivního vzdělávání aktivně podílejí

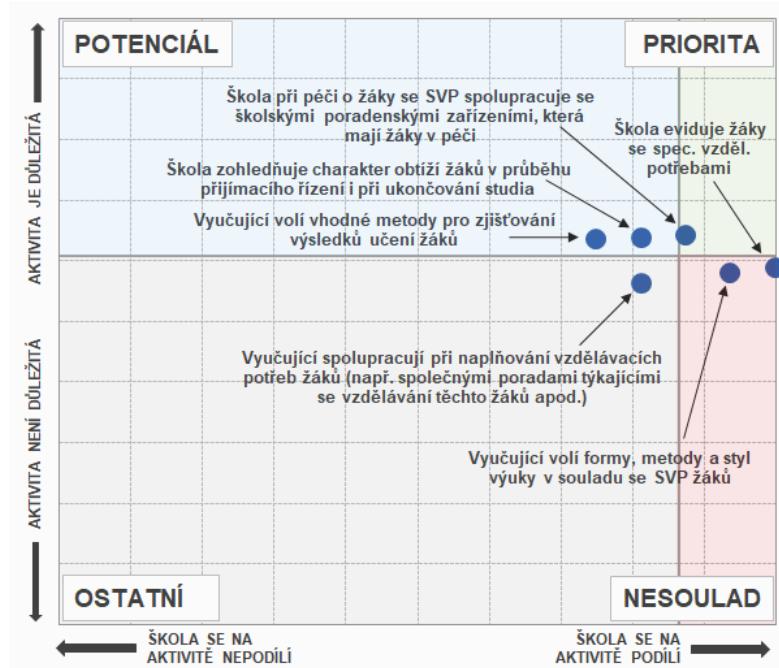

7.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště z výše uvedených aktivit v oblasti inkluzivního vzdělávání v největší míře evidují žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (100 %) a vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků (94 %). Celkem 88 % škol při péči o žáky se SVP spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními, která mají žáky v péči. Na čtyřech pětinach škol vyučující spolupracují při naplňování vzdělávacích potřeb žáků (např. společnými poradami týkajícími se vzdělávání těchto žáků apod.) nebo zohledňují charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení

nebo při ukončování studia (shodně 81 %). Dvě třetiny středních odborných učilišť uvádí, že vyučující volí vhodné metody pro zajišťování výsledků učení žáků.

Graf 73: Aktivita, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

Pokud bychom v souvislosti s realizovanými aktivitami měli zohlednit jejich důležitost, prioritou pro střední odborná učiliště je, aby škola při péči o žáky se SVP se školskými poradenskými zařízeními, která mají žáky v péči. Tuto aktivitu učiliště realizují nejčastěji a přikládají jí i nejvyšší význam.

Nejčastěji realizovanou aktivitou je evidování žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, které učiliště ale přikládají podprůměrný význam. Stejný nesoulad platí i pro další nejčastěji realizovanou aktivitu, kterou je volba formy, metody a stylu výuky vyučujícími v souladu se SVP žáků.

Naopak aktivitami, které školy hodnotí nadprůměrně, ale realizují je méně často, jsou: zohlednění charakteru obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení nebo při ukončování studia a volba vhodné metody pro zajišťování výsledků učení žáků. Těmito činnostmi by se školy mohly věnovat více, a představují tak pro ně potenciál k rozvoji oblasti inkluze.

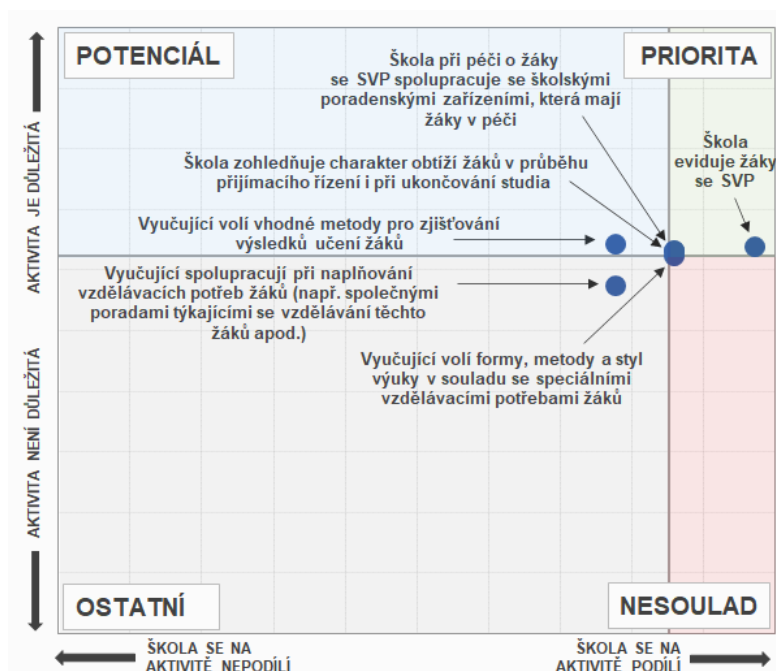
Vyučující spolupracují při naplňování vzdělávacích potřeb žáků (např. společnými poradami týkajícími se vzdělávání těchto žáků apod.) je aktivitou, která má pro SOU již nižší míru důležitosti.

Střední odborné školy v rámci inkluzivního vzdělávání nejčastěji evidují žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (97 %). Shodně 86 % škol vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků, zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení nebo při ukončování studia a při péči o žáky se SVP spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními, která mají žáky v péči. Na více než třech čtvrtinách středních odborných škol (78 %) vyučující spolupracují při naplňování vzdělávacích potřeb žáků (např. společnými poradami týkajícími se vzdělávání těchto žáků apod.) a volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků.

Z hlediska důležitosti jednotlivých aktivit na podporu inkluzivního vzdělávání představuje prioritu středních odborných škol, aby škola evidovala žáky se SVP. Další aktivity hodnotí školy průměrně, ačkoliv je realizují často. Jedná se o tyto činnosti: škola spolupracuje při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami se školskými poradenskými zařízeními, zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení a při ukončování studia a vyučující volí metody, formy a styl výuky v souladu se SVP žáků.

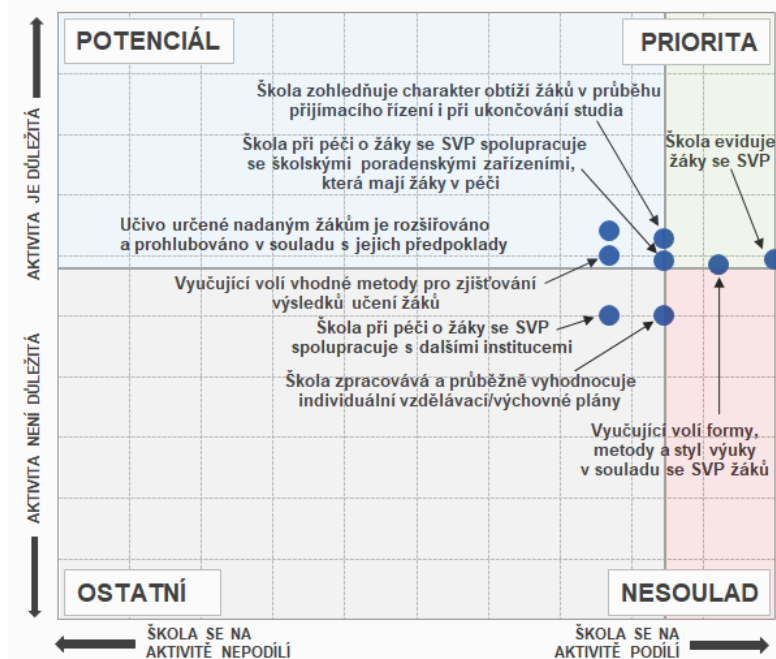

Graf 74: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

Na všech gymnáziích v rámci podpory rozvoje inkluzivního vzdělávání evidují žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (100 %) a pro většinu platí, že učitelé volí formy, metody a styl výuky v souladu se SVP žáků (92 %). Celkem 85 % gymnázií zpracovává a průběžně vyhodnocuje individuální vzdělávací plány, zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení a při ukončování studia, a při péči o žáky se SVP spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními. Velmi často vyučující volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků, při péči o žáky se SVP spolupracuje s dalšími institucemi a učivo určené nadaným žákům je zde rozšiřováno a prohlubováno v souladu s jejich předpoklady (shodně 77 %).

Graf 75: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

potenciál pro rozvoj oblasti inkluzivního vzdělávání.

V nižší míře na středních odborných školách vyučující volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků. Tato činnost je však považována za nadprůměrně důležitou, čímž může představovat pro školy potenciál v oblasti rozvoje inkluzivního vzdělávání.

Aktivita, kdy vyučující spolupracují při naplňování vzdělávacích potřeb žáků (např. společnými poradami týkajícími se vzdělávání těchto žáků apod.) je pro střední odborné školy již méně významná.

Prioritou je pro gymnázia evidence žáků se SVP. Tuto aktivitu školy realizují nejčastěji a přisuzují jí také nadprůměrnou důležitost. Lehce nad průměrem gymnázia hodnotí také, aby vyučující volili formy, metody a styl výuky v souladu se SVP žáků.

Relativně méně častými ale nadprůměrně hodnocenými činnostmi jsou pro gymnázia: spolupráce školy při péči o žáky se SVP se školskými poradenskými zařízeními, zohledňování charakteru obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení a při ukončování studia, rozšiřování učiva určeného nadaným žákům a volba vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků. Tyto činnosti proto představují pro gymnázia

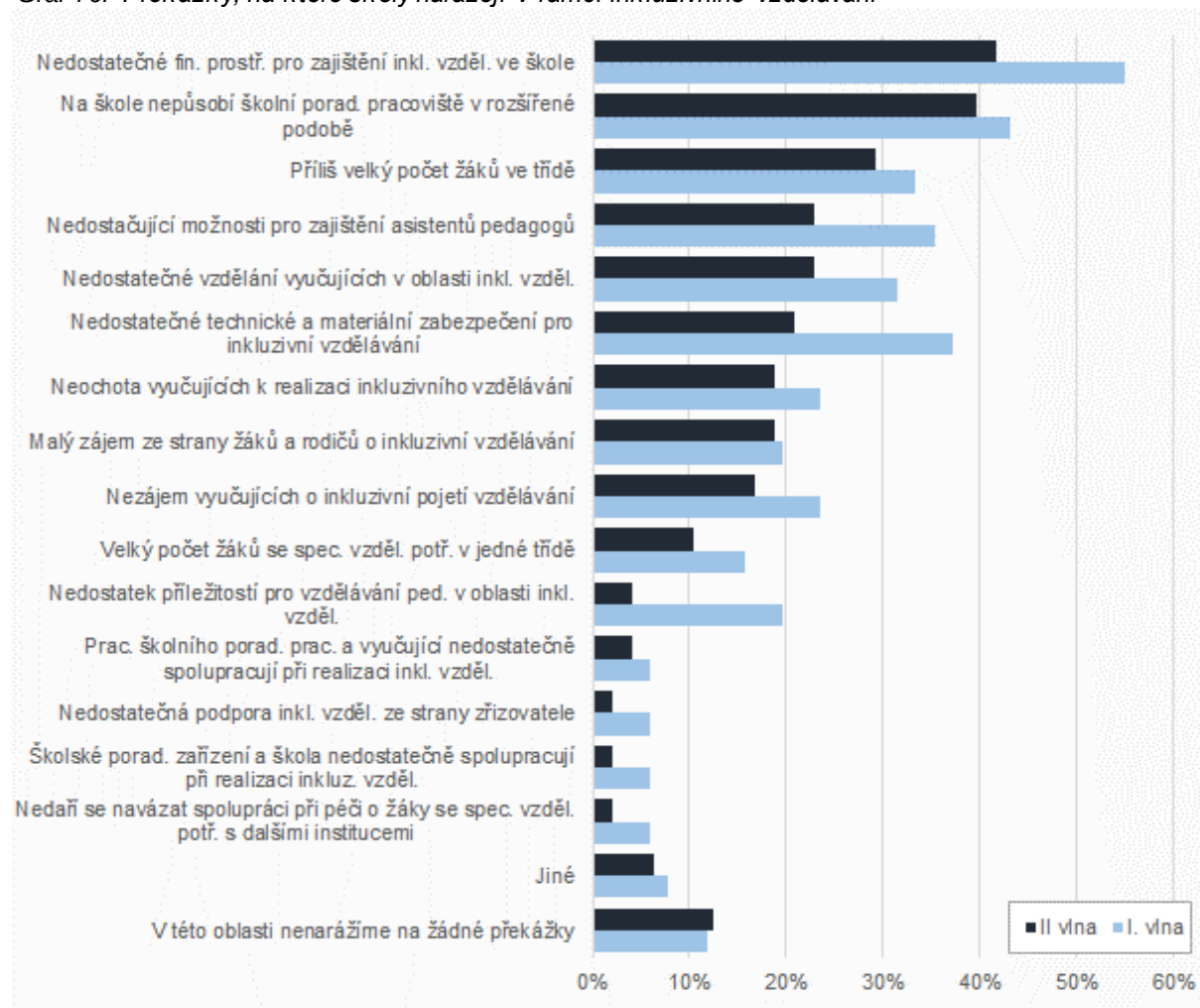
7.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

V souvislosti s překážkami, které omezují rozvoj podpory inkluzivního vzdělávání na středních a vyšších odborných školách v Libereckém kraji, se školy nejčastěji potýkají s nedostatkem finančních prostředků pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole (42 %). Dvě pětiny škol naráží na to, že na škole nepůsobí ŠPP v rozšířené podobě (40 %). Téměř třetinu škol trápí příliš velký počet žáků v jedné třídě (29 %). Necelá pětina škol si potom stěžuje na nedostačující možnosti pro zajištění asistentů pedagoga a nedostatečné vzdělání vyučujících v oblasti inkluzivního vzdělání (shodně 23 %).

Pro přibližně pětinu škol je překážkou nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro inkluzivní vzdělávání (21 %), neochota vyučujících k realizaci inkluzivního vzdělávání a malý zájem ze strany žáků a rodičů o inkluzivní vzdělávání (shodně 19 %). Nezáměr vyučujících o inkluzivní vzdělávání je problém pro 17 % škol. Desetina škol si stěžuje na příliš velký počet žáků se SVP v jedné třídě (10 %).

Pouze nepatrný podíl škol se setkává s nedostatkem příležitostí pro vzdělávání pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání (4 %), nedostatečnou spoluprací mezi pracovníky ŠPP a vyučujícími při realizaci inkluzivního vzdělávání (4 %), nedostatečnou podporou inkluzivního vzdělávání ze strany zřizovatele (2 %), nebo nezdarem při navázání spolupráce při péči o žáky se SVP s dalšími institucemi (2 %). Celkem 13 % škol nenaráží na žádné překážky.

Graf 76: Překážky, na které školy narážejí v rámci inkluzivního vzdělávání

Oproti roku 2015/2016 zaznamenaly všechny překážky pokles. Nejvyšší pokles je zaznamenán u nedostatečného technického a materiálního zabezpečení inkluzivního vzdělávání (pokles o 16 p. b.), nedostatku příležitostí pro vzdělávání pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání (pokles o 15 p. b.), nedostatku finančních prostředků pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole (pokles o 13 p. b.), a nedostačujících možností pro zajištění asistentů pedagogů (pokles o 12 p. b.).

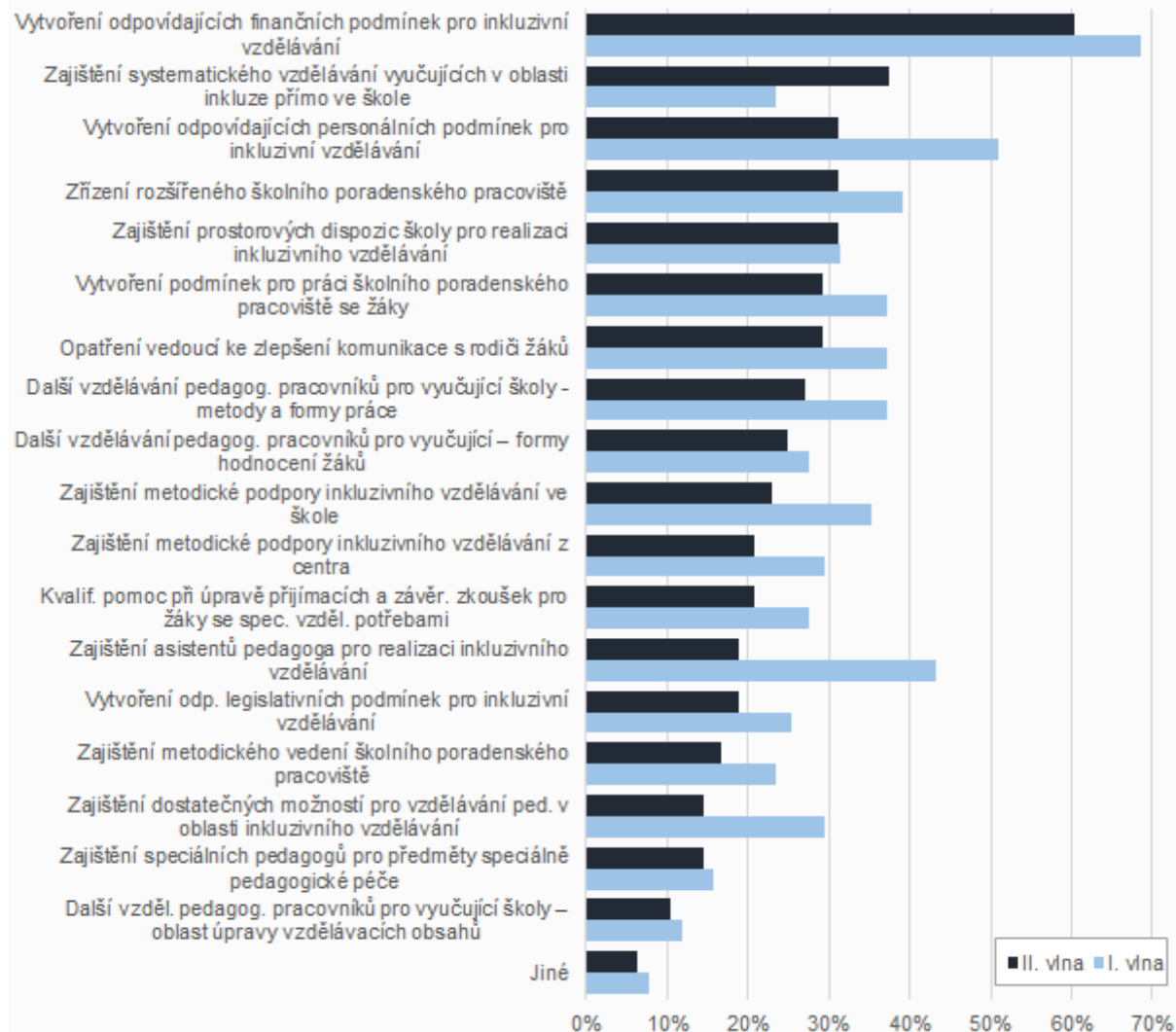
7.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

V dalším rozvoji oblasti podpory inkluzivního vzdělávání by středním a vyšším odborným školám nejvíce pomohlo vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (60 %) a zajištění systematického vzdělávání vyučujících v oblasti inkluze přímo ve škole (38 %). Téměř třetině škol by pomohlo vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání, zřízení rozšířeného školního poradenského pracoviště nebo zajištění prostorových dispozic školy pro realizaci inkluzivního vzdělávání (shodně 31 %).

Celkem 29 % škol by ocenilo vytvoření podmínek pro práci školního poradenského pracoviště se žáky, a opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků. Více než čtvrtina škol potřebuje další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti metod a forem práce (27 %) a také v oblasti hodnocení žáků a využívání formativního hodnocení (25 %). Více než pětina škol by prospělo zajištění metodické podpory inkluzivního vzdělávání ve škole (23 %) či z centra (21 %). Stejný podíl škol by potřeboval kvalifikovanou pomoc při úpravě přijímacích a závěrečných zkoušek pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (21 %).

Téměř pětina škol by ocenila zajištění asistentů pedagoga a vytvoření odpovídajících legislativních podmínek pro realizaci inkluzivní vzdělávání (shodně 19 %). Menšímu podílu škol potom chybí metodické vedení školního poradenského pracoviště (17 %), zajištění speciálních pedagogů pro předměty speciálně pedagogické péče, a zajištění dostatečných možností pro vzdělávání pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání (shodně 15 %). Desetina škol považuje pro zlepšení realizace intervence za žádoucí další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti úprav vzdělávacích obsahů.

Graf 77: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci inkluzivního vzdělávání

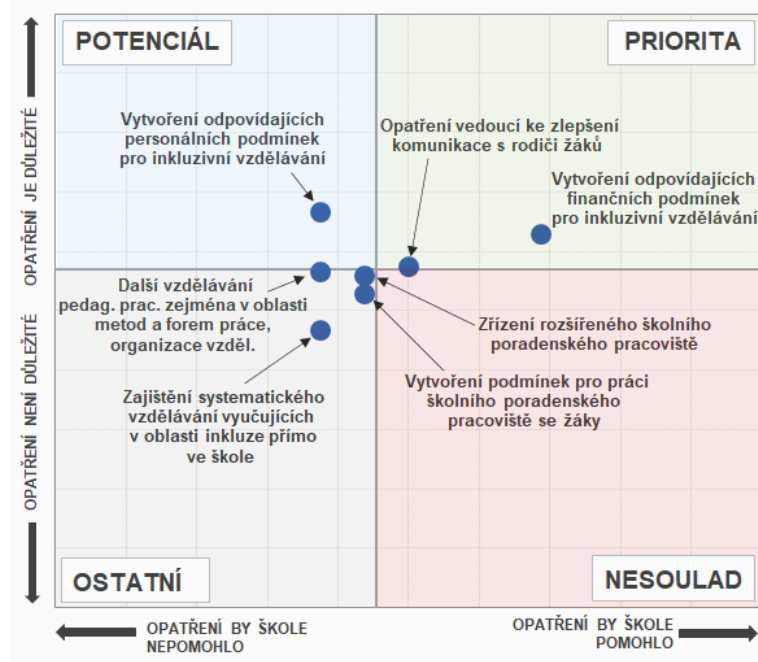
Oproti roku 2015/2016 školy více zdůrazňují potřebu systematického vzdělávání vyučujících v oblasti inkluze přímo ve škole (nárůst o 14 p. b.). Ostatní opatření zaznamenala pokles. Nejvýrazněji školy deklarují nižší potřebu v případě zajištění asistenta pedagoga pro realizaci inkluzivního vzdělávání (pokles o 24 p. b.), vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (pokles o 20 p. b.), zajištění dostatečných možností pro vzdělávání pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání (pokles o 15 p. b.), a zajištění metodické podpory inkluzivního vzdělávání ve škole (pokles o 12 p. b.).

7.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště uvedla, že by jim v rozvoji inkluzivního vzdělávání pomohlo vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (69 %). Polovina učilišť by ocenila opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků (50 %). Celkem 44 % učilišť by potřebovalo zřízení rozšířeného školního poradenského pracoviště a vytvoření podmínek pro práci školního poradenského pracoviště se žáky.

Téměř dvě pětiny středních odborných učilišť by dále ocenily vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání, další vzdělávání pedagogických pracovníků zejména v oblasti metod a forem práce, organizace vzdělávání a zajištění systematického vzdělávání vyučujících v oblasti inkluze přímo ve škole (shodně 38 %).

Graf 78: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

Prioritním opatřením je pro střední odborná učiliště vytvoření finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání. Toto opatření volí nejvyšší podíl škol a také mu je přiřazována druhá nejvyšší důležitost. Na druhém místě školy nejčastěji zmiňovaly opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků. To je však oproti předchozímu hodnoceno jen těsně nad průměrem.

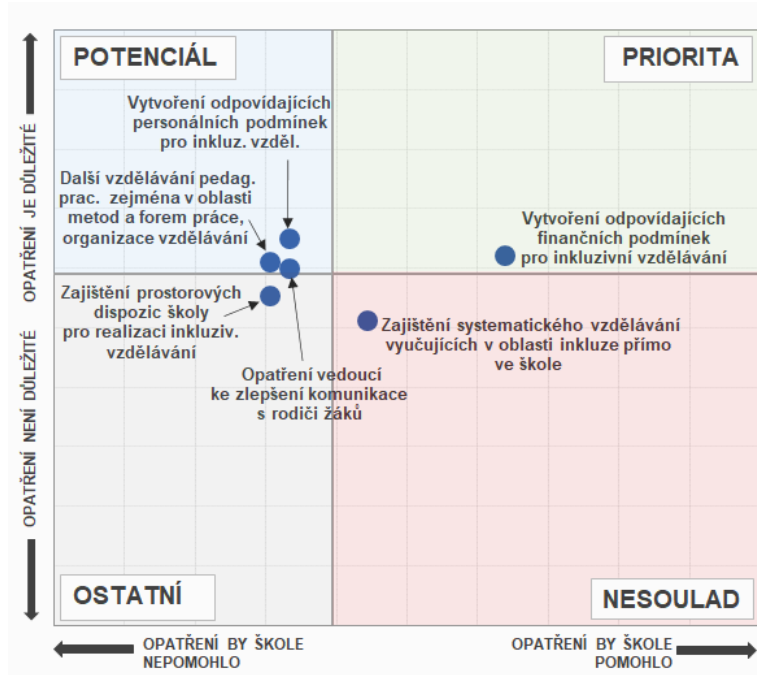
Podprůměrně učiliště hodnotí i další relativně často zmiňovaná opatření, jako zřízení rozšířeného školního poradenského pracoviště, či vytvoření podmínek pro práci školního poradenského pracoviště se žáky, apod.

Oproti tomu, ze všech opatření nejvýše hodnotí školy vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání. Toto opatření zmiňují školy sice méně, ale dle vysokého hodnocení představují potenciál pro rozvoj oblasti inkluzivního vzdělávání.

Střední odborné školy podobně jako učiliště v největší míře uváděly potřebu vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (64 %). Více než dvě pětiny škol by také ocenily zajištění systematického vzdělávání vyučujících v oblasti inkluze přímo ve škole (44 %). Třetině škol by pomohlo vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání a opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků (shodně 33 %).

Celkem 31 % škol by pomohlo zajištění prostorových dispozic školy pro realizaci inkluzivního vzdělávání a zajištění dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti metod a forem práce, a organizace vzdělávání.

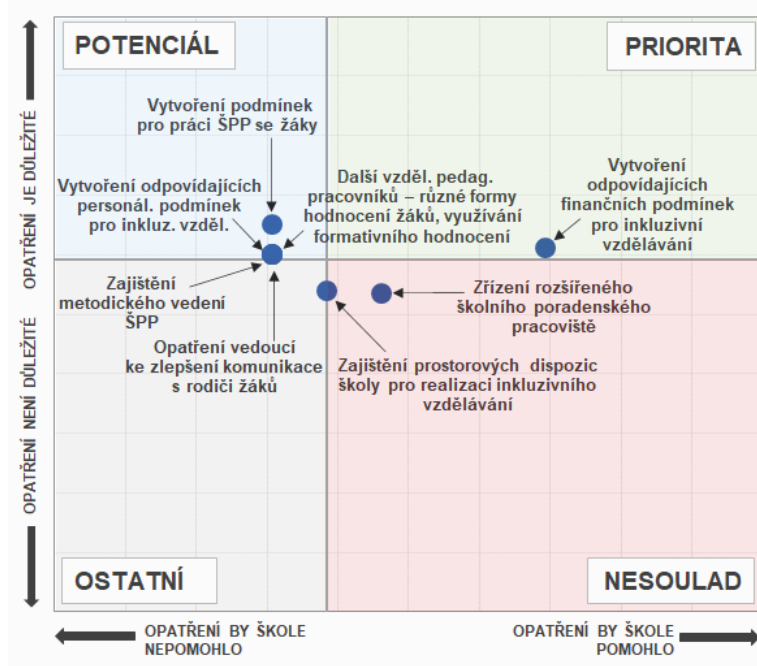
Graf 79: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

podmínek pro inkluzivní vzdělávání, ačkoliv jej zmiňovaly relativně méně často. Toto opatření podobně jako další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti metod a forem práce, či organizace vzdělávání a opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků představuje pro školy potenciál k rozvoji oblasti inkluzivního vzdělávání.

Gymnázia by nejvíce ocenila vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (69 %). Téměř polovina gymnázií by pomohlo zřízení rozšířeného školního poradenského pracoviště (46 %). Více než třetina také potřebuje zajistit prostorové dispozice školy pro realizaci inkluzivního vzdělávání (38 %).

Graf 80: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

a zároveň mu je přisuzována vysoká důležitost.

Z hlediska důležitosti jednotlivých opatření podpory inkluzivního vzdělávání představuje největší prioritu SOŠ vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání. Toto opatření školy uváděly nejčastěji a přikládaly mu i nejvyšší důležitost.

Zajištění systematického vzdělávání vyučujících v oblasti inkluze přímo ve škole sice školy zmiňovaly nadprůměrně často, ale přisuzovaly mu podprůměrnou důležitost. V tomto směru tedy hodnocení tohoto opatření působí nesoulad.

Jako nejvýznamnější hodnotily školy opatření k vytvoření odpovídajících personálních

Shodně 31 % gymnáziím by pomohlo vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání, další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti forem hodnocení žáků a využívání formativního hodnocení, vytvoření podmínek pro práci školního poradenského pracoviště se žáky a zajištění metodického vedení ŠPP či opatření ke zlepšení komunikace s rodiči.

Při zohlednění důležitosti jednotlivých opatření podpory inkluzivního vzdělávání představuje prioritu gymnázií vytvoření odpovídajících finančních podmínek. Toto opatření je zmiňováno nejčastěji

Mezi nadprůměrně hodnocená opatření patří též vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání, další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti forem hodnocení žáků, vytvoření podmínek pro práci školního poradenského pracoviště se žáky, zajištění metodického vedení ŠPP a opatření ke zlepšení komunikace s rodiči. Tato opatření však zmiňovaly školy méně často, proto ses řadí mezi aktivity s potenciálem k rozvoji ve sledované oblasti.

Relativně často gymnázia zmiňovala i potřebu zřízení rozšířeného školního poradenského pracoviště a zajištění prostorových dispozic školy pro realizaci inkluzivního vzdělávání. Tato opatření však hodnotila z hlediska významnosti podprůměrně, což působí nesoulad.

7.5 Aktivity, které školy realizují v rámci podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků

V rámci podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků se v Libereckém kraji nejčastěji žáci školy účastní soutěží pro nadané a mimořádně nadané žáky (65 %). V polovině škol pedagogičtí pracovníci vzájemně komunikují o formě podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků a při vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků využívají různé formy práce (shodně 50 %). Relativně často škola nabízí mimoškolní a volnočasové aktivity pro nadané a mimořádně nadané žáky (46 %) nebo při péči o tyto žáky spolupracuje se zákonnými zástupci (44 %). Třetina škol se podílí na aktivitách a stážích určených pro nadané a mimořádně nadané žáky (33 %).

Graf 81: Aktivity, které školy realizují v rámci podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků

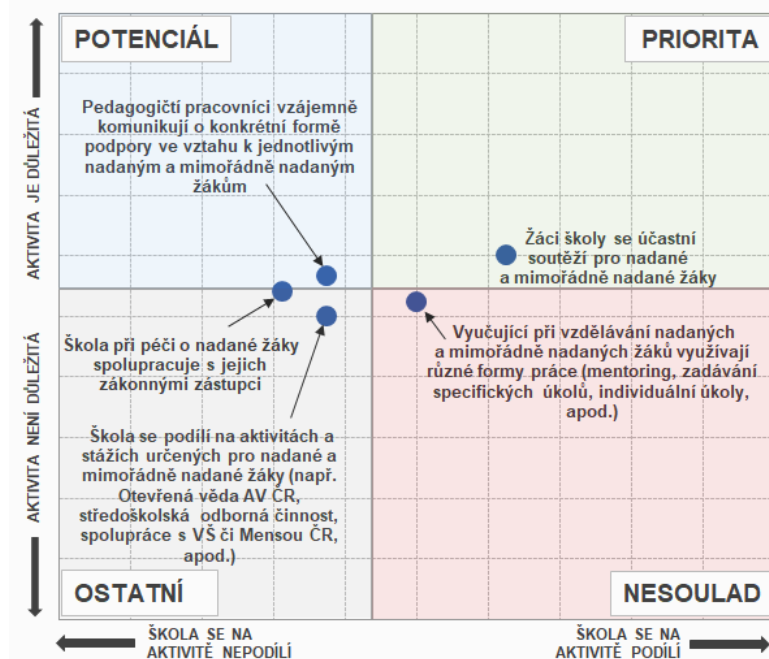
Více než pětina škol při identifikaci nadaných a mimořádně nadaných žáků spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními (23 %) a její pedagogičtí pracovníci mají k dispozici odborné i metodické materiály týkající se vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků (21 %). V 17 % škol se žáci zapojují do projektů podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků na ZŠ a SŠ, nebo je realizována spolupráce se zaměstnavateli na podpoře nadaných žáků při jejich vstupu na trh práce

V menším podílu škol jsou při péči o nadané a mimořádně nadané žáky využívány pedagogicko-organizační úpravy (13 %). V desetině škol působí koordinátor podpory nadání (výchovný poradce, školní psycholog nebo pověřený učitel), pedagogičtí pracovníci komunikují o formě podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků s dalšími odborníky, v rámci rozvoje nabídky mimoškolních a volnočasových aktivit pro nadané žáky škola spolupracuje s externími subjekty nebo je rozvíjen interní systém identifikace a podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků (shodně 10 %). Ve 4 % škol nedochází k systematické podpoře nadaných a mimořádně nadaných žáků.

7.5.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Na středních odborných učilištích se v rámci podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků nejčastěji žáci školy účastní soutěží pro nadané a mimořádně nadané žáky (63 %). Na polovině škol vyučující při vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků využívají různé formy práce, jako např. mentoring, zadávání specifických úkolů, individuální úkoly, apod. (50 %). Téměř dvě pětiny škol nechávají pedagogické pracovníky vzájemně komunikovat o konkrétní formě podpory ve vztahu k jednotlivým nadaným a mimořádně nadaným žákům či se škola podílí na aktivitách a stážích určených pro nadané a mimořádně nadané žáky, např. Otevřená věda AV ČR, středoškolská odborná činnost, spolupráce s VŠ či Mensou ČR, apod. (shodně 38 %). Celkem 31 % škol při péči o nadané žáky spolupracuje s jejich zákonnými zástupci.

Graf 82: Aktivity, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků je pro učiliště prioritou, aby se žáci účastnili soutěží pro nadané a mimořádně nadané žáky. Tuto aktivitu školy zmiňují nejčastěji a zároveň ji považují za velmi důležitou.

Mezi časté ale podprůměrně významné činnosti řadí školy využívání různých forem práce vyučujících při vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků. Tato aktivita je z hlediska hodnocení jejich důležitosti v jednoznačném nesouladu.

Vzájemná komunikace pedagogických pracovníků o konkrétní formě podpory ve vztahu k jednotlivým nadaným

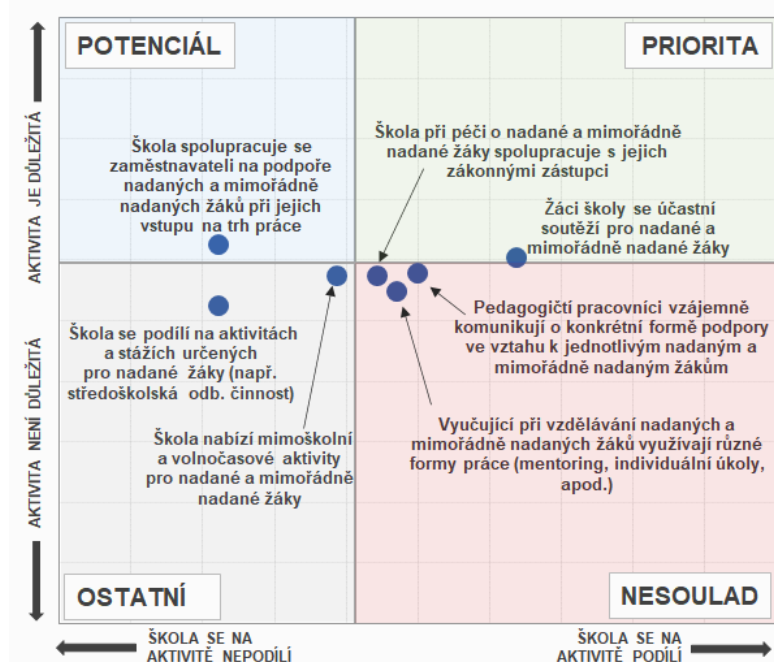
žákům představuje pro školy potenciál v rozvoji podpory nadaných žáků. Sice se jedná o aktivitu, kterou školy realizují méně často, ale přisuzují jim nadprůměrnou důležitost. Částečně lze mezi priority zařadit i spolupráci se zákonnými zástupci nadaných a mimořádně nadaných žáků. Důležitost této aktivity se ocitá na úrovni průměru.

Střední odborné školy se stejně jako SOU v rámci podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků soustředí na účast žáků na soutěžích pro nadané a mimořádně nadané žáky (64 %). Na polovině škol pedagogičtí pracovníci vzájemně komunikují o konkrétní formě podpory ve vztahu k jednotlivým nadaným a mimořádně nadaným žákům. Na téměř polovině škol vyučující při vzdělávání nadaných

a mimořádně nadaných žáků využívají různé formy práce, jako např. mentoring, zadávání specifických úkolů, individuální úkoly, apod. (47 %). Poměrně často také školy spolupracují se zákonnými zástupci nadaných a mimořádně nadaných žáků (44 %).

Téměř dvě pětiny škol nabízí mimoškolní a volnočasové aktivity pro nadané a mimořádně nadané žáky (39 %). Přes 22 % škol uvádí, že spolupracují se zaměstnavateli na podpoře nadaných a mimořádně nadaných žáků při jejich vstupu na trh práce a podílí se na aktivitách a stážích určených pro nadané a mimořádně nadané žáky, např. Otevřená věda AV ČR, středoškolská odborná činnost, spolupráce s VŠ či Mensou ČR, apod.

Graf 83: Aktivity, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

Hlavní prioritou pro rozvoj podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků je pro SOŠ účast žáků školy na soutěžích pro nadané a mimořádně nadané žáky. Tuto činnost realizují jednoznačně nejčastěji a hodnotí ji mírně nadprůměrně.

Ve srovnání s předchozí jmenovanou aktivitou výrazně méně často školy spolupracují se zaměstnavateli na podpoře nadaných a mimořádně nadaných žáků při jejich vstupu na trh práce. Tuto činnost ale hodnotí za všech aktivit nejvýše a představuje pro střední odborné školy tedy potenciál k rozvoji sledované oblasti.

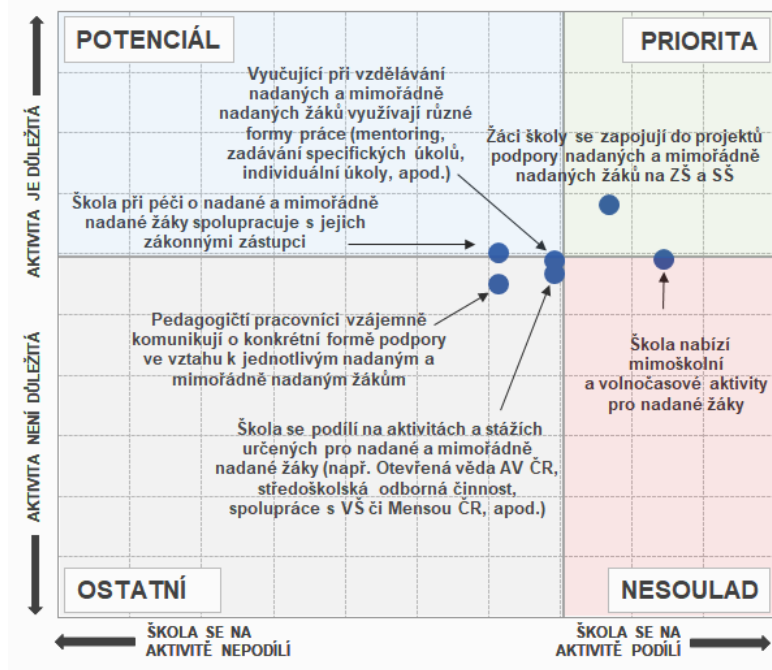
Dalšími relativně častými činnostmi jsou: vzájemná

komunikace pedagogických pracovníků o konkrétní formě podpory ve vztahu k jednotlivým nadaným žákům, využívání různých forem práce při vzdělávání nadaných žáků, jako např. mentoring, zadávání specifických úkolů, individuální úkoly, apod. či spolupráce se zákonnými zástupci těchto žáků. Ve srovnání s ostatními aktivitami jsou ale tyto hodnoceny podprůměrně, což působí nesoulad.

Gymnázia v rámci podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků nejčastěji nabízí mimoškolní a volnočasové aktivity pro nadané a mimořádně nadané žáky (85 %). Více než tři čtvrtiny gymnázií se také zapojují do projektů podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků na ZŠ a SŠ (77 %).

Více než dvě třetiny gymnázií při vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků využívají různé formy práce, jako např. mentoring, zadávání specifických úkolů, individuální úkoly, apod., a podílí se na aktivitách a stážích určených pro nadané a mimořádně nadané žáky, např. Otevřená věda AV ČR, středoškolská odborná činnost, spolupráce s VŠ či Mensou ČR, apod. (shodně 69 %). Celkem 62 % gymnázií při péči o nadané žáky spolupracuje s jejich zákonnými zástupci, či jejich pedagogičtí pracovníci vzájemně komunikují o konkrétní formě podpory ve vztahu k jednotlivým nadaným a mimořádně nadaným žákům.

Graf 84: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

Jednoznačnou prioritou v oblasti podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků je pro gymnázia zapojení do projektů určených pro nadané a mimořádně nadané žáky na ZŠ a SŠ. Na této aktivitě se gymnázia podílí často a ve srovnání s ostatními ji hodnotí jako nejdůležitější.

Nejčastěji školy nabízí mimoškolní a volnočasové aktivity pro nadané a mimořádně nadané žáky. Hodnotí však tuto činnost průměrně, což působí lehký nesoulad.

Lehce nadprůměrně je hodnocena péče o nadané a mimořádně nadané žáky ve spolupráci s jejich zákonnými zástupci, ačkoliv se na ni podílí gymnázia relativně méně

často. Může tak představovat potenciál pro rozvoj podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků.

Ostatní aktivity, včetně účasti školy na aktivitách a stážích určených pro nadané a mimořádně nadané žáky, jsou hodnoceny jako méně významné.

7.6 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „inkluzivního vzdělávání“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *inkluzivního vzdělávání* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

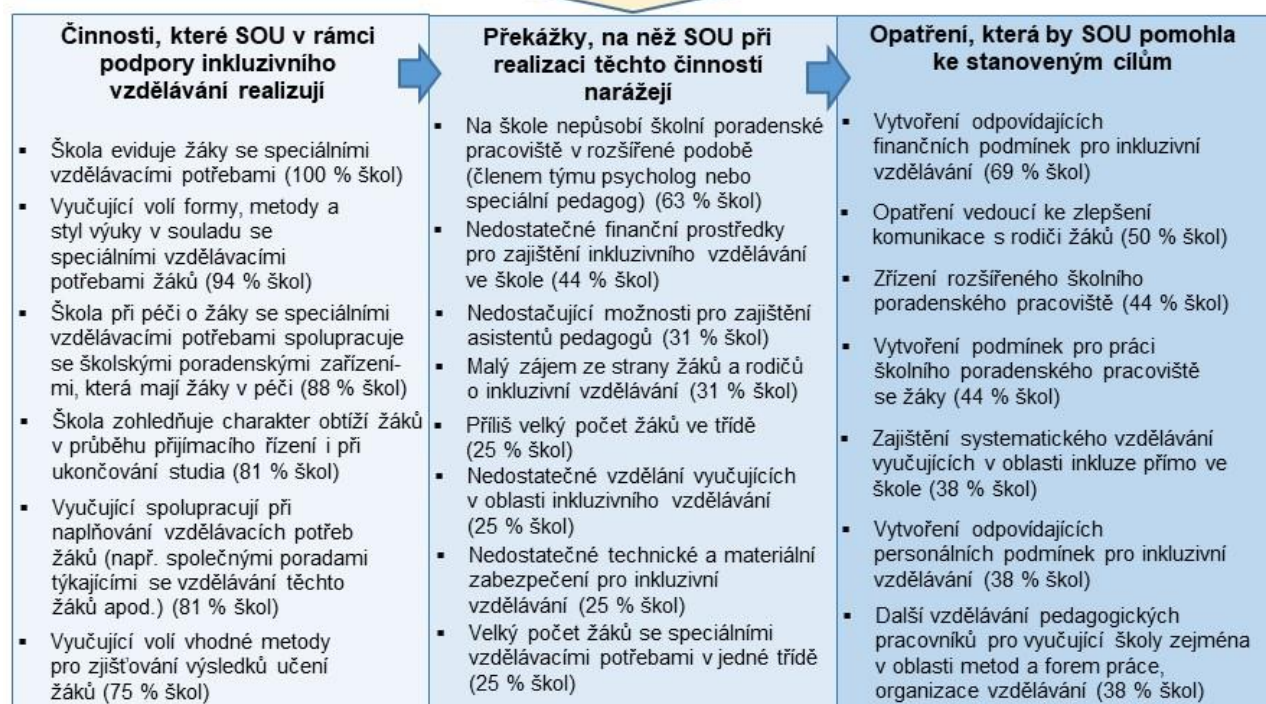
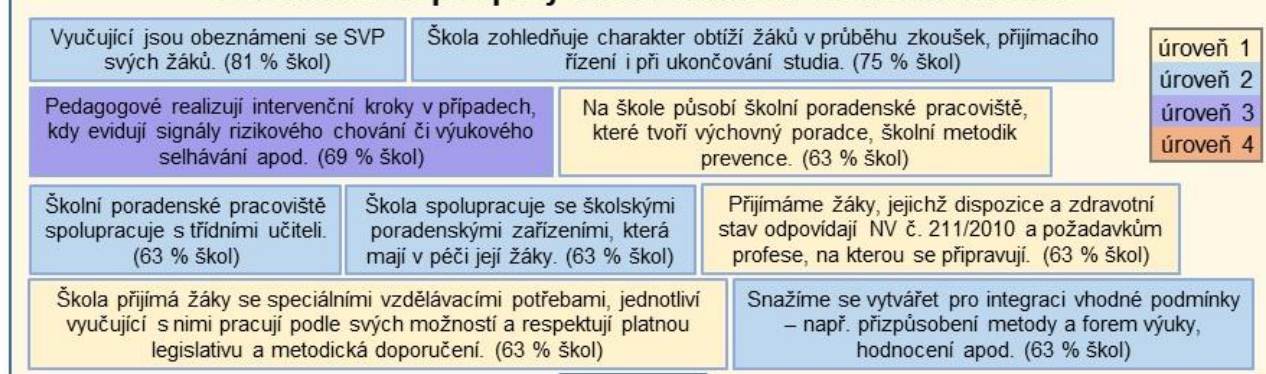
V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *inkluzivního vzdělávání*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

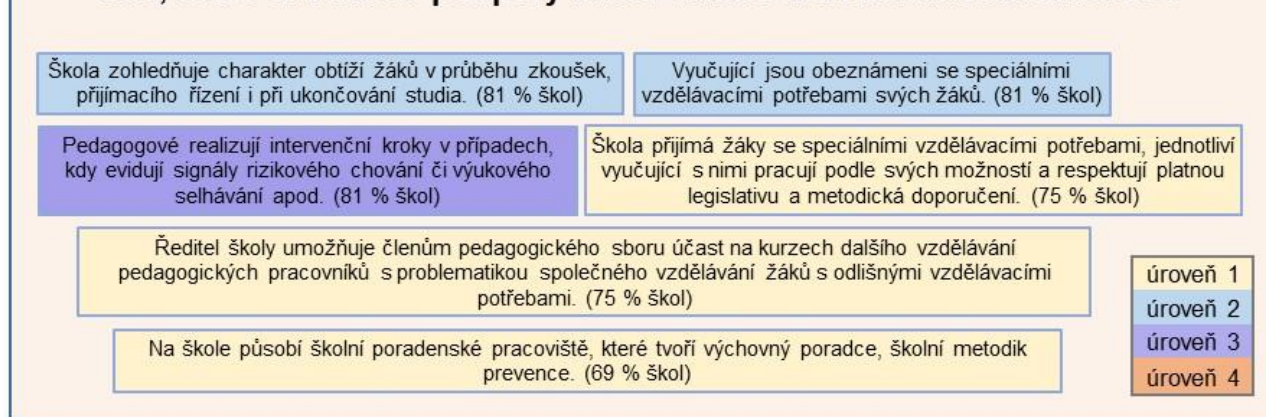
V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *inkluzivního vzdělávání*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav podpory inkluzivního vzdělávání na SOU

Cíle, které si v rámci podpory inkluzivního vzdělávání stanovila SOU

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-9 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav podpory inkluzivního vzdělávání na SOŠ

Vyučující jsou obeznámeni se speciálními vzdělávacími potřebami svých žáků. (86 % škol)	Škola zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu zkoušek, přijímacího řízení i při ukončování studia. (75 % škol)	úroveň 1
Škola přijímá žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, jednotliví vyučující s nimi pracují podle svých možností a respektují platnou legislativu a metodická doporučení. (75 % škol)	Na škole působí školní poradenské pracoviště, které tvoří výchovný poradce, školní metodik prevence. (69 % škol)	úroveň 2
Pedagogové realizují intervenční kroky v případech, kdy evidují signály rizikového chování či výukového selhávání apod. (61 % škol)	Snažíme se vytvářet pro integraci vhodné podmínky – např. přizpůsobení metody a forem výuky, hodnocení apod. (61 % škol)	úroveň 3
	Školní poradenské pracoviště spolupracuje s třídními učiteli. (61 % škol)	úroveň 4

Činnosti, které SOŠ v rámci podpory inkluzivního vzdělávání realizují	Překážky, na něž SOŠ při realizaci těchto činností narážejí	Opatření, která by SOŠ pomohla ke stanoveným cílům
- Škola eviduje žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (97 % škol) - Vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků (86 % škol) - Škola při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními, která mají žáky v péči (86 % škol) - Škola zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia (86 % škol) - Vyučující spolupracují při naplňování vzdělávacích potřeb žáků (např. společnými poradami týkajícími se vzdělávání těchto žáků apod.) (78 % škol) - Vyučující volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků (78 % škol)	- Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole (44 % škol) - Na škole nepůsobí školní poradenské pracoviště v rozšířené podobě (členem týmu psycholog nebo speciální pedagog) (42 % škol) - Příliš velký počet žáků ve třídě (28 % škol) - Nedostatečné vzdělání vyučujících v oblasti inkluzivního vzdělávání (28 % škol) - Nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro inkluzivní vzdělávání (28 % škol) - Malý zájem ze strany žáků a rodičů o inkluzivní vzdělávání (25 % škol)	- Vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (64 % škol) - Zajištění systematického vzdělávání vyučujících v oblasti inkluze přímo ve škole (44 % škol) - Opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků (33 % škol) - Vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (33 % škol) - Další vzdělávání pedagogických pracovníků pro vyučující školy zejména v oblasti metod a forem práce, organizace vzdělávání (31 % škol) - Zajištění prostorových dispozic školy pro realizaci inkluzivního vzdělávání (31 % škol)

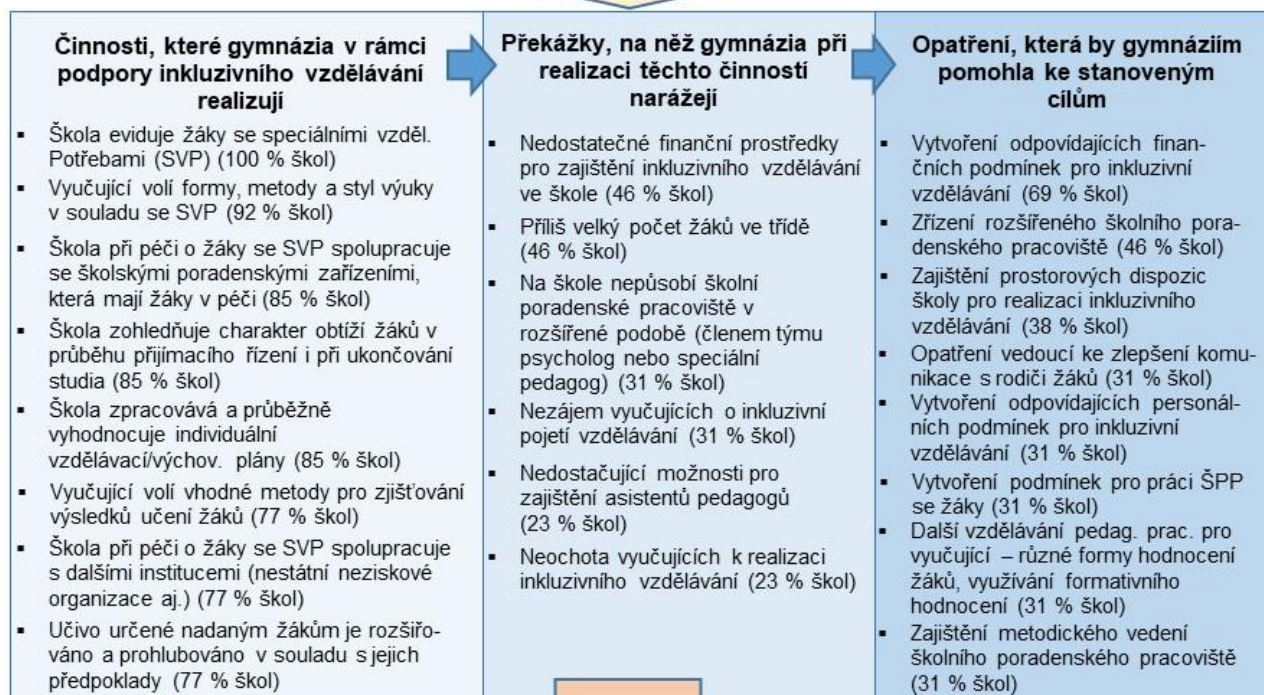
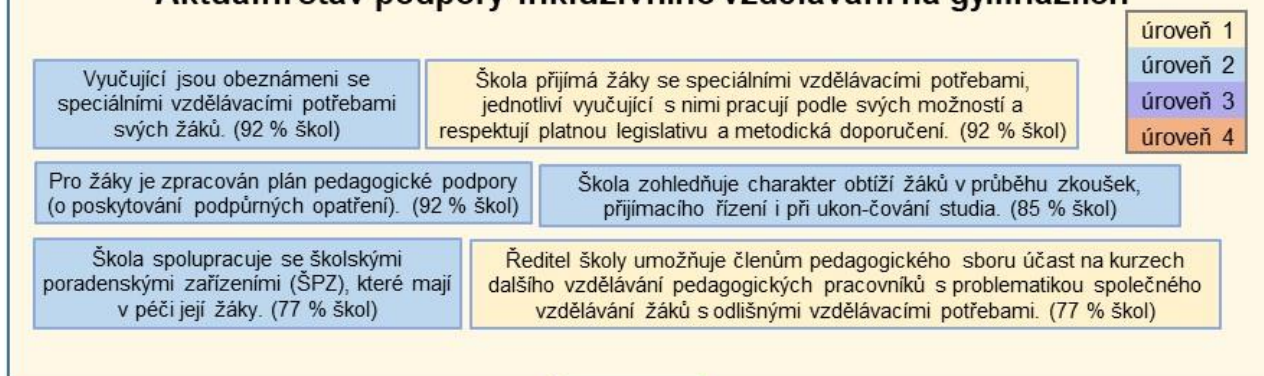
Cíle, které si v rámci podpory inkluzivního vzdělávání stanovily SOŠ

Vyučující jsou obeznámeni se speciálními vzdělávacími potřebami svých žáků. (86 % škol)	Škola přijímá žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, jednotliví vyučující s nimi pracují podle svých možností a respektují platnou legislativu a metodická doporučení. (81 % škol)	úroveň 1
Škola zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu zkoušek, přijímacího řízení i při ukončování studia. (78 % škol)	Pedagogové realizují intervenční kroky v případech, kdy evidují signály rizikového chování či výukového selhávání apod. (75 % škol)	úroveň 2
Na škole působí školní poradenské pracoviště, které tvoří výchovný poradce, školní metodik prevence. (72 % škol)	Ředitel školy umožňuje členům pedagogického sboru účast na kurzech dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků s problematikou společného vzdělávání žáků s odlišnými vzdělávacími potřebami. (75 % škol)	úroveň 3
Škola spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními (ŠPZ), která mají v péči její žáky. (72 % škol)	Pedagogové školy se cíleně podílejí na utváření sociálních vztahů ve třídě i akceptujícím prostředí třídy i školy. (72 % škol)	úroveň 4

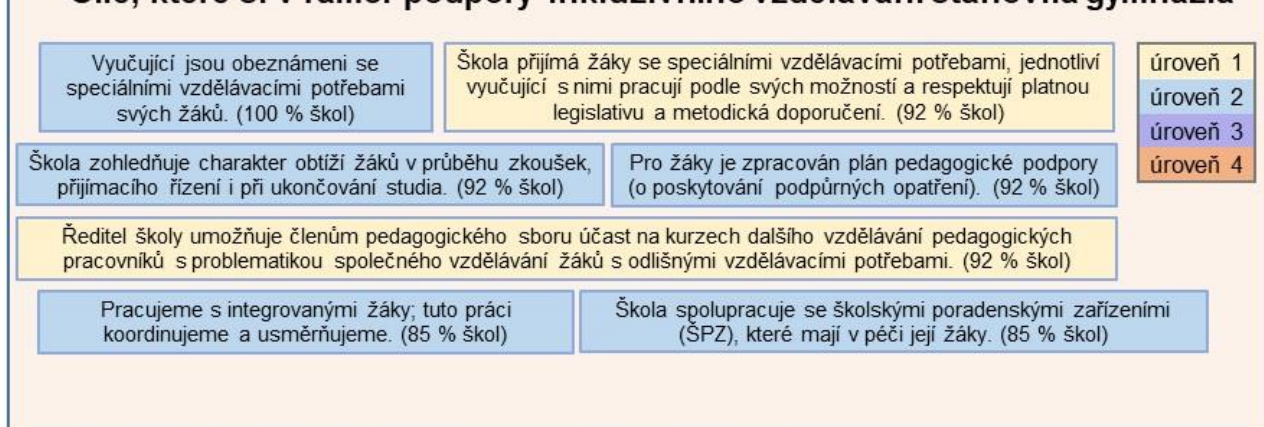
*Každé schéma zobrazuje prvních 6-8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav podpory inkluzivního vzdělávání na gymnáziích

Cíle, které si v rámci podpory inkluzivního vzdělávání stanovila gymnázia

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

8 Rozvoj výuky cizích jazyků v Libereckém kraji

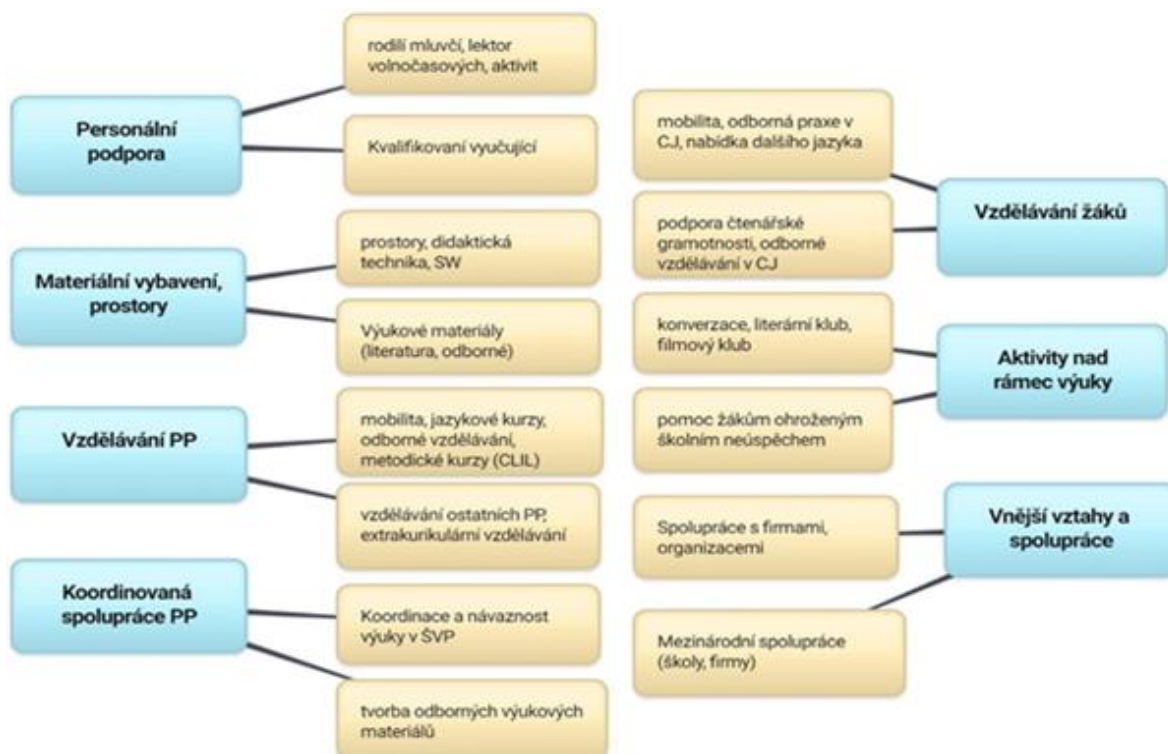
Jazykové vzdělávání dlouhodobě reflektuje současnou nezbytnost aktivní znalosti cizích jazyků, neboť přispívá k účinnější komunikaci v mezinárodním měřítku i k naplnění osobních potřeb žáků, kterým usnadňuje přístup k informacím a k intenzivnějším osobním kontaktům. Znalost cizího jazyka zvyšuje mobilitu žáka a jeho rychlejší orientaci. V současné době je ve výuce cizích jazyků kladen důraz na zvyšování komunikativní úrovně, aby žáci mohli v tomto jazyce účinně komunikovat o běžných tématech, mohli navazovat společenské a osobní vztahy a naučili se chápat a respektovat kultury a zvyky jiných lidí.

Mobilita pracovních sil pak přináší zvýšené nároky na znalost všeobecného i odborného jazyka a schopnost jeho využití v praxi. Současně jde o to připravit budoucí pracovníky na neustálý proces změny, aby se dokázali flexibilně přizpůsobit novým výzvám, potřebám, ale i příležitostem, které se nabízejí. V souvislosti s cizími jazyky jde tedy o vytvoření sady pracovních strategií a nástrojů, které umožňují efektivní uchopování nových potřebných poznatků v rámci pracovního procesu.

Pro komplexní osvojování a evaluaci jazykových znalostí je nutné **systematicky využívat širokou škálu nástrojů, strategicky je propojovat a vzájemně doplňovat**. Většina moderních přístupů pak klade důraz na funkčně obsahovou stránku jazyka (komunikativní strategie, koherenci a kohezi textu, plynulost promluvy), zatímco strukturální složka jazyka (gramatika, výslovnost, intonace) je částečně upozaděna, pokud nebrání v porozumění.

Cílem oblasti intervence Rozvoj výuky cizích jazyků je celkový rozvoj výuky, nikoli pouze zvýšení jazykových kompetencí, což by měl být samozřejmě cíl zastřešující. K dosažení tohoto hlavního cíle je třeba strategicky plánovat v následujících oblastech:

- obsah výuky zaměřený na rozvoj aktivních komunikativních dovedností (s důrazem na **interakci a mediaci**) a vícejazyčnosti s plným přijetím digitálního věku;
- personální podpora s důrazem na systematické kontinuální vzdělávání pedagogických pracovníků, spolupráce v rámci předmětových týmů, zvýšení povědomí a informovanosti o existujících zdrojích, možnostech a úskalích jejich používání;
- materiální podpora zahrnující vybavení školy odpovídající současným potřebám jazykového vzdělávání a s výrazným akcentem na aktivní tvorbu vlastních výukových materiálů a využití již existujících prověřených zdrojů.

Pojetí oblasti intervence vychází ze Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020, jedním z jejích tří cílů je otevřít vzdělávání novým metodám a způsobům učení prostřednictvím digitálních technologií. V definování pojmu blended learning převažuje pojetí, kde dominantní roli hraje spojení digitálních technologií a tradiční výuky ve třídě. Harvi Singh a Chris Ree definují blended learning jako učení zaměřující se na optimální dosažení učebních cílů za pomoci vhodných technologií, které odpovídají učebním stylům učícího se jedince, aby tak došlo k získání adekvátních dovedností správné osoby v správný čas.

Hlavní zjištění

- V rámci podpory výuky cizích jazyků školy v Libereckém kraji v nejvyšší míře rozvíjí aktivity na pokročilé úrovni, ve které se předmětové týmy cizích jazyků snaží spolupracovat v rámci ucelené koncepce podpory rozvoje výuky cizích jazyků. Dále jsou rozvíjeny aktivity patřící do mírně pokročilé úrovně, kdy škola využívá tradiční i moderní výukové metody, jednotliví učitelé se snaží začleňovat nové metody v návaznosti na DVPP, a projektů mezinárodní mobility se škola účastní nesystematicky. Relativně často školy rozvíjí tuto oblast i na nejvyšší úrovni. Posun školy předpokládají především na pokročilé a nejvyšší úrovni a deklarují tedy zájem o systematické pojetí výuky cizích jazyků, využívání nových metod výuky a účasti na projektech mezinárodní úrovně
- Pro podporu jazykového vzdělávání střední školy a vyšší odborné školy v největší míře podporují žáky ohrožené školním neúspěchem. Více než dvě třetiny škol používají autentické materiály ve výuce a více než tři pětiny škol se soustředí na výuku dalšího cizího jazyka a podporu nadaných žáků v jazykových soutěžích a olympiádách. Srovnatelný podíl škol také organizuje lokální mobilitu žáků, jako jsou besedy, přednášky a divadla, či realizuje další vzdělávání vyučujících cizího jazyka v oblasti metod a forem práce. Nadpoloviční většina škol se zaměřuje na tvorbu vlastních výukových materiálů, provádí diferenciaci výuky podle úrovně znalostí žáků a realizuje projekty mezinárodní mobility žáků (mezinárodní projekty, Erasmus, eTwinning, apod.). Zatímco SOU a SOŠ nejčastěji podporují žáky ohrožené školním neúspěchem, gymnázia jsou obecně aktivnější v podpoře nadaných žáků a výuce dalšího cizího jazyka.
- V souvislosti s překážkami, které omezují rozvoj podpory jazykového vzdělávání na středních a vyšších odborných školách se školy nejčastěji potýkají s nízkou vstupní úrovní jazykových znalostí žáků. Více než polovina škol také naráží na to, že na škole nepůsobí rodilý mluvčí, vysokou mírou diferenciaci jazykové úrovně žáků v rámci tříd, a nedostatek finančních zdrojů na nákup techniky a výukových materiálů. Přes dvě pětiny škol trápí nedostatečné technické a materiální vybavení tříd a nízká motivovanost žáků, např. k účasti ve výuce, aktivitách nebo k mobilitě.
- K dosažení zvolených cílů by školám pomohly hlavně prostředky na výuku vedenou rodilým mluvčím a digitální podpora výuky cizích jazyků. Téměř dvě třetiny škol by také ocenily mobilitu vyučujících do zahraničí s cílem posílit jejich jazykové kompetence. Tři pětiny škol by uvítaly prostředky pro zajištění mobility žáků a více než polovina škol potřebuje výukové materiály cizích jazyků s tematickým nebo odborným zaměřením. Oproti roku 2015/2016 by výrazně větší část škol ocenila digitální podporu výuky cizích jazyků a prostředky na výuku vedenou rodilým mluvčím, nejlépe kvalifikovaným. Naopak méně škol pro rozvoj sledované oblasti potřebuje vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky podle úrovně žáků, kvalifikované vyučující s aprobační pro výuku příslušného cizího jazyka, podporu rozvoje čtenářské gramotnosti v cizím jazyce dle jazykové úrovně žáků a orientaci vyučujících cizího jazyka v oboru, pro který se jejich žáci připravují.

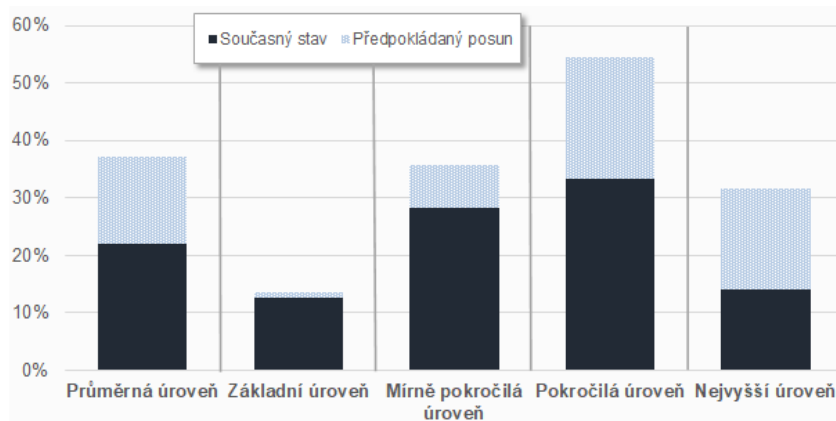

8.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

Pokud jde o podporu jazykového vzdělávání na školách v Libereckém kraji, jsou v nejvyšší míře rozvíjeny aktivity na pokročilé úrovni (33 %), ve které se předmětové týmy cizích jazyků snaží spolupracovat v rámci ucelené koncepce podpory rozvoje výuky cizích jazyků. Dále jsou rozvíjeny aktivity patřící do mírně pokročilé úrovně (28 %), kdy škola využívá tradiční i moderní výukové metody, jednotliví učitelé se snaží začleňovat nové metody v návaznosti na DVPP a projektů mezinárodní mobility se škola účastní nesystematicky. Již v malé míře školy rozvíjí tuto oblast i na nejvyšší úrovni (14 %), ve které předmětové týmy cizích jazyků již plně spolupracují. V nejnižší míře se rozvíjejí aktivity základní úrovně (13 %), kdy je jazykové vzdělávání na škole realizováno v souladu s RVP a dále se podpora jeho výuky nerozšiřuje.

Pakliže měly školy zhodnotit předpokládaný posun v oblasti podpory jazykového vzdělávání, nejvyšší posun se předpokládá u pokročilé úrovně (21 p. b.). Dále školy plánují rozvoj činností v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 18 p. b.) a deklarují tedy zájem o systematické pojetí výuky cizích jazyků, využívání nových metod výuky a účasti na projektech mezinárodní úrovně. K nižším plánovaným posunům dochází u mírně pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 8 p. b.) a u základní úrovně (předpokládaný posun o 1 p. b.).

Graf 85: Současná úroveň rozvoje výuky cizích jazyků a předpokládaný posun

Základní úroveň – Jazykové vzdělávání je na škole realizováno v souladu s RVP oborů, které se na škole vyučují, není zde však prakticky aplikována žádná ucelená koncepce podpory jejich výuky. Škola využívá tradiční výukové metody, efektivita výuky není na škole ověřována.

Mírně pokročilá úroveň – Škola využívá tradiční i moderní (aktivizační) výukové metody a jednotliví učitelé se snaží začleňovat nové metody

v návaznosti na DVPP. Škola se nesystematicky účastní projektů mezinárodní mobility (např. Erasmus, eTwinning). DVPP probíhá nepravidelně a bez jasných výstupů (pracovní listy, plány hodin, dovednostní certifikáty) a přesahuje do výuky.

Pokročilá úroveň – Jazykové předmětové týmy cizích jazyků se snaží spolupracovat v rámci ucelené koncepce podpory rozvoje výuky cizích jazyků s důrazem na konkrétní výstupy žáků. Efektivita výuky je pravidelně ověřována observacemi a testováním. Autoevaluace a vzájemné hodnocení mezi kolegy však není využíváno. Škola systematicky využívá ve výuce cizích jazyků moderní (aktivizační) výukové metody. Učitelé spolupracují při pravidelném zavádění nových metod výuky v návaznosti na DVPP.

Nejvyšší úroveň – Předmětové týmy cizích jazyků plně spolupracují v rámci ucelené koncepce podpory rozvoje výuky cizích jazyků (týmová výuka). Spolupráce probíhá i s dalšími předmětovými týmy (tandemová výuka, tvorba materiálů atd.). Nové metody výuky jsou nejen systematicky využívány, ale i sdíleny v rámci jednotlivých předmětových týmů i mezi nimi. Škola má kromě účasti na projektech vytvořeny vlastní sítě na podporu mezinárodní mobility žáků.

8.2 Aktivity, které školy realizují v rámci této intervence

V rámci oblasti podpory jazykového vzdělávání střední školy a vyšší odborné školy v největší míře podporují žáky ohrožené školním neúspěchem (78 %). Více než dvě třetiny škol používají autentické materiály ve výuce (68 %). Více než tři pětiny škol se soustředí na výuku dalšího cizího jazyka a podporu nadaných žáků v jazykových soutěžích a olympiádách (shodně 63 %). Srovnatelný podíl škol také organizuje lokální mobilitu žáků, jako jsou besedy, přednášky a divadla, či realizuje další vzdělávání vyučujících cizího jazyka v oblasti metod a forem práce (60 %).

Více než polovina škol se zaměřuje na tvorbu vlastních výukových materiálů a realizuje projekty mezinárodní mobility žáků (mezinárodní projekty, Erasmus, eTwinning, apod.) (shodně 58 %), nebo

provádí diferenciaci výuky podle úrovně znalostí žáků (55 %). Přibližně polovina škol realizuje další vzdělávání vyučujících cizího jazyka (45 %) a ostatních pedagogických pracovníků (50 %) v oblasti jazykového vzdělávání. Více než třetina škol uplatňuje celoškolní koncepci výuky cizích jazyků (38 %), či realizuje extrakurikulární aktivity (kluby, příprava na jazykové zkoušky, atd.) (33 %). Celkem 30 % škol využívá moderní přístupy a metody výuky, např. CLIL, TBL apod. či realizuje výuku cizích jazyků z části pod vedením rodilého mluvčího.

Graf 86: Činnosti, na kterých se školy v rámci rozvoje výuky cizích jazyků aktivně podílejí

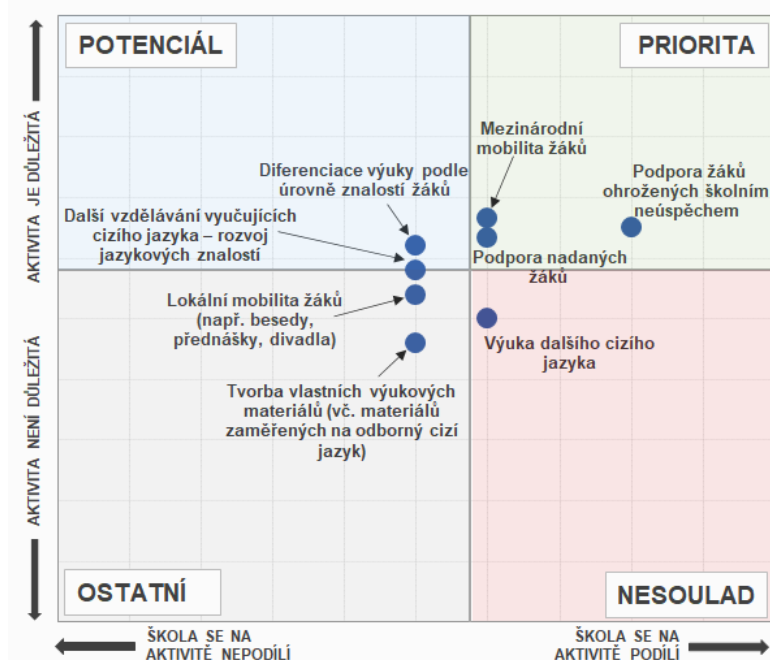
Pozn. Data z první vlny šetření nejsou k dispozici.

8.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště z výše uvedených aktivit v oblasti jazykového vzdělávání v největší míře podporují žáky ohrožené školním neúspěchem v podobě doučování nebo konzultací (80 %). Tři pětiny učilišť se také soustředí na mezinárodní mobilitu žáků, výuku dalšího cizího jazyka a podporu jazykově nadaných žáků formou jazykových soutěží či olympiád (shodně 60 %).

Polovina učilišť se podílí na lokální mobilitě žáků, např. v podobě besed, přednášek nebo divadel, realizuje další vzdělávání ostatních pedagogických pracovníků v oblasti jazykového vzdělávání, tvoří vlastní výukové materiály (včetně materiálů zaměřených na odborný cizí jazyk) a provádí diferenciaci výuky podle úrovně znalostí žáků.

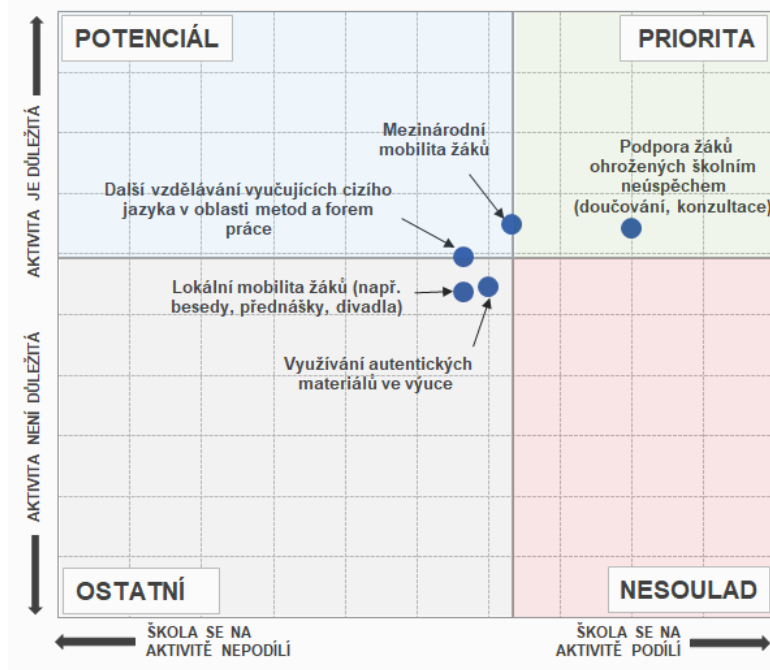
Graf 87: Aktivita, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

jazykových znalostí a diferenciaci výuky podle úrovně znalostí žáků. Tyto aktivity realizuje nižší podíl škol než prioritní aktivitu, ale je jim přisuzována nadprůměrná důležitost.

Střední odborné školy nejčastěji v rámci podpory jazykového vzdělávání podporují žáky ohrožené školním neúspěchem (80 %). Téměř dvě třetiny škol podporují mezinárodní mobilitu žáků (63 %), a tři pětiny také využívají autentické materiály ve výuce (60 %). Celkem 57 % škol podporuje lokální mobilitu a organizuje další vzdělávání vyučujících cizího jazyka v oblasti metod a forem práce.

Graf 88: Aktivita, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

Pokud bychom v souvislosti s realizovanými aktivitami měli zohlednit jejich důležitost, prioritami pro střední odborná učiliště je podpora žáků ohrožených školním neúspěchem, mezinárodní mobilita žáků a podpora nadaných žáků (např. formou olympiád a jazykových soutěží).

Častou aktivitou je také výuka dalšího cizího jazyka, důležitost, které však školy hodnotí výrazně pod průměrem, což působí nesoulad.

Mezi aktivity, které pro učiliště představují potenciál pro rozvoj sledované oblasti, patří další vzdělávání vyučujících cizího jazyka v oblasti rozvoje

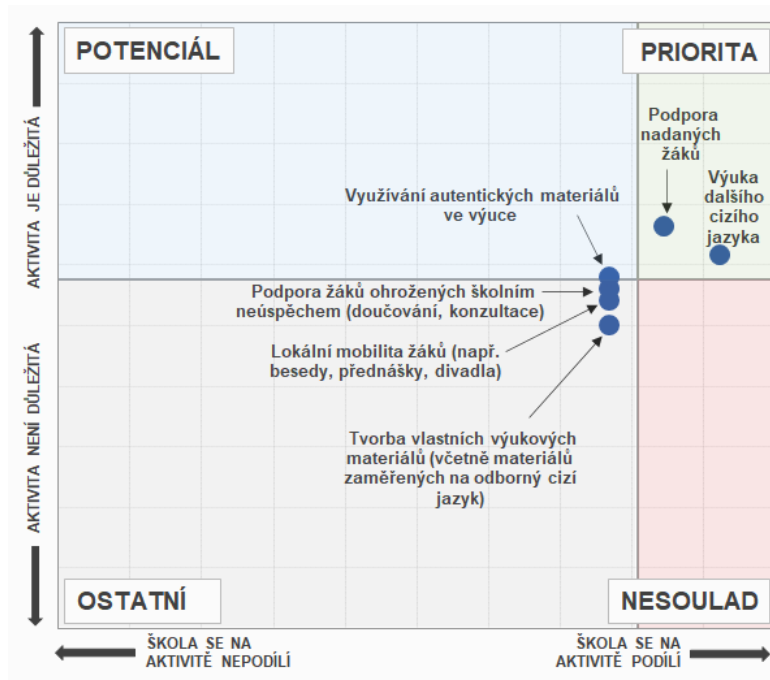
Z hlediska důležitosti jednotlivých aktivit na podporu jazykového vzdělávání představuje prioritu SOŠ podpora žáků ohrožených školním neúspěchem formou doučování či konzultací. Školy tuto aktivitu realizují nejčastěji a je pro ně velmi důležitá.

Na hranici prioritní činnosti a činností s potenciálem se nachází podpora mezinárodní mobility žáků. Střední odborná učiliště uvádějí tuto činnost v relativně menší míře, ale má pro ně stejnou důležitost jako podpora žáků ohrožených školním neúspěchem. Mezi opatření s potenciálem lze zařadit i další vzdělávání vyučujících cizího jazyka v oblasti metod a forem práce.

Školy také podporují lokální mobilitu žáků a využívají autentické materiály, ale těmto aktivitám školy přisuzují jim spíše nižší důležitost.

Gymnázia jsou v rámci podpory rozvoje jazykového vzdělávání velice aktivní ve výuce dalšího cizího jazyka (92 %) a podpoře nadaných žáků (85 %). Celkem 77 % gymnázií využívá ve výuce cizích jazyků autentických materiálů, věnuje se podpoře žáků ohrožených školním neúspěchem formou doučování, a konzultací, lokální mobilitě žáků (např. besedy, přednášky, divadla) a tvorbě vlastních výukových materiálů.

Graf 89: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

Z pohledu důležitosti jednotlivých aktivit v oblasti podpory jazykového vzdělávání, je pro gymnázia prioritou podpora nadaných žáků a výuka dalšího cizího jazyka. Těmto činnostem se gymnázia věnují často a hodnotí je nadprůměrně důležité.

Relativně méně často gymnázia ve výuce používají autentické materiály, a tuto aktivitu hodnotí průměrně.

Dalším činností, jako je lokální mobilitě žáků, podpora žáků ohrožených školním neúspěchem a tvorba vlastních výukových materiálů se gymnázia věnují stejně často, ale hodnotí je již podprůměrně.

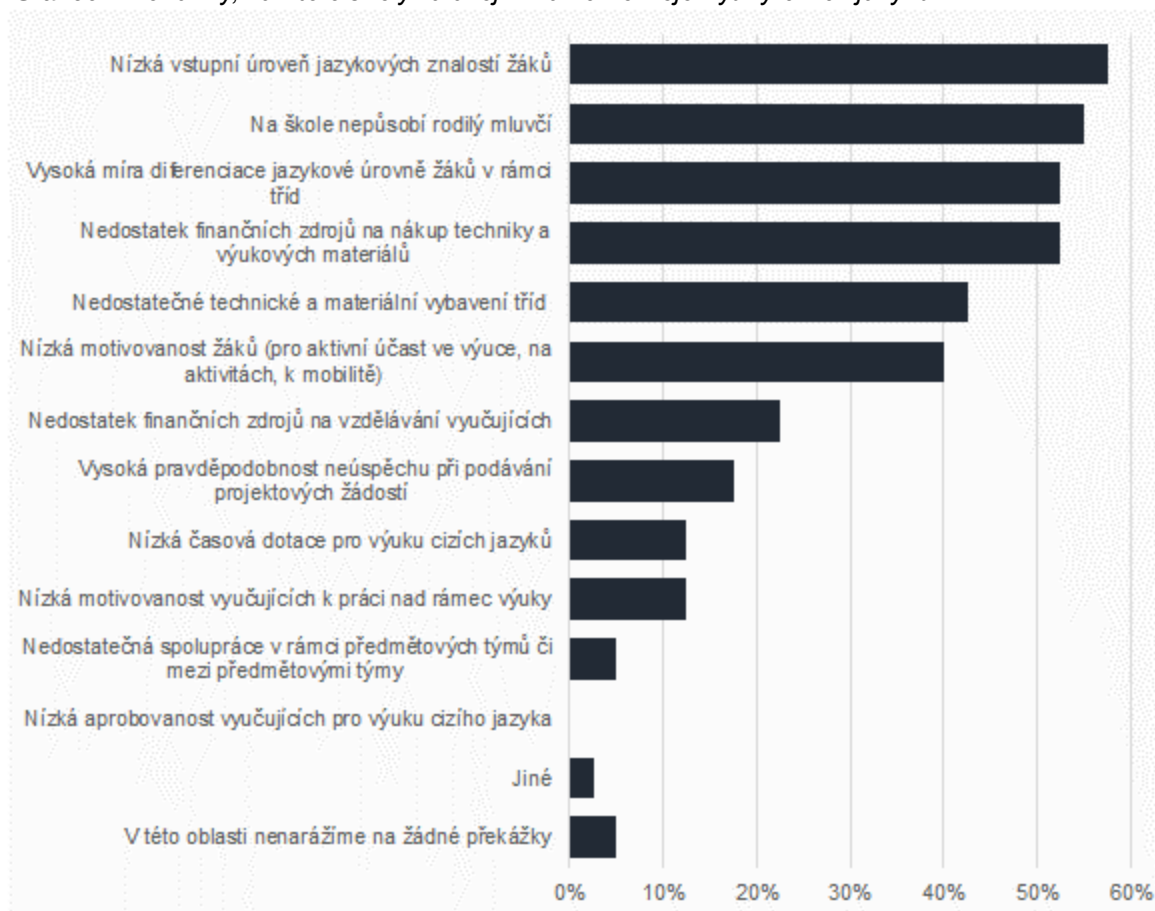
8.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

V souvislosti s překážkami, které omezují rozvoj podpory jazykového vzdělávání na středních a vyšších odborných školách v Libereckém kraji, se školy nejčastěji potýkají s nízkou vstupní úrovní jazykových znalostí žáků (58 %). Více než polovina škol také naráží na to, že na škole nepůsobí rodilý mluvčí (55 %), vysokou mírou diferenciací jazykové úrovně žáků v rámci tříd a nedostatek finančních zdrojů na nákup techniky a výukových materiálů (shodně 53 %).

Více než dvě pětiny škol trápí nedostatečné technické a materiální vybavení tříd (43 %) a nízká motivovanost žáků, např. k účasti ve výuce, aktivitách nebo k mobilitě (40 %). Téměř čtvrtinu škol také trápí nedostatek finančních zdrojů na vzdělávání vyučujících (23 %). Celkem 18 % škol uvádí vysokou pravděpodobnost neúspěchu při podávání projektových žádostí.

Menší část škol dále trápí nízká časová dotace pro výuku cizích jazyků a nízká motivovanost vyučujících k práci nad rámec výuky (shodně 13 %). Pouze zlomek škol trápí nedostatečná spolupráce v rámci předmětových týmů či mezi předmětovými týmy (5 %) a s nízkou aprobovaností vyučujících pro výuku cizího jazyka se nepotýká žádná škola v Libereckém kraji. 5 % škol nenaráží na žádné překážky v této oblasti.

Graf 90: Překážky, na které školy narážejí v rámci rozvoje výuky cizích jazyků

Pozn. Data z první vlny šetření nejsou k dispozici.

8.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

V dalším rozvoji oblasti podpory výuky cizích jazyků by středním a vyšším odborným školám nejvíce pomohly prostředky na výuku vedenou rodilým mluvčím, nejlépe kvalifikovaným a digitální podpora výuky cizích jazyků (shodně 73 %). Téměř dvě třetiny škol by také ocenily mobility vyučujících do zahraničí s cílem posílit jejich jazykové kompetence (63 %). Tři pětiny škol by uvítaly prostředky pro zajištění mobility žáků (60 %).

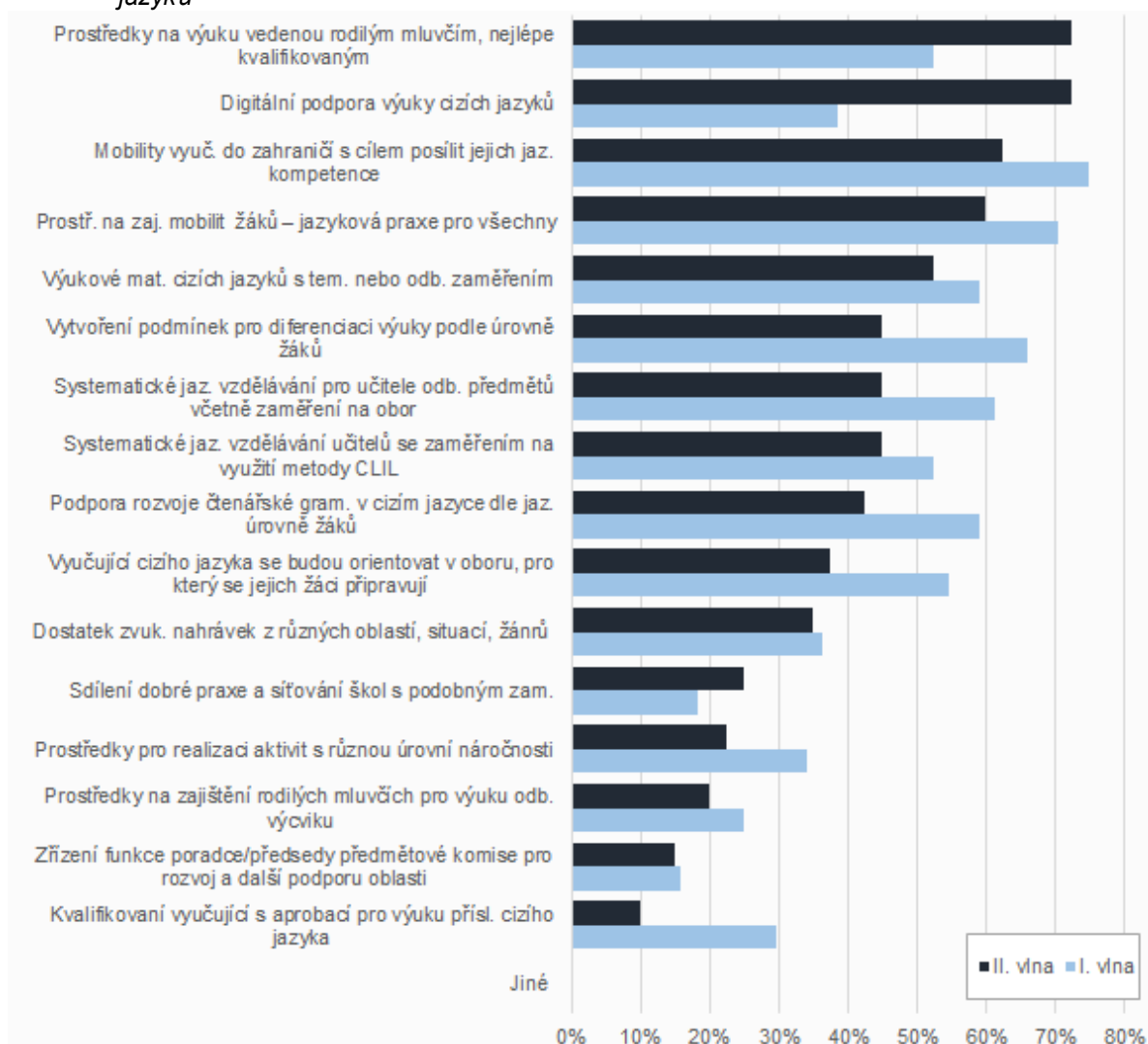
Více než polovina škol potřebuje výukové materiály cizích jazyků s tematickým nebo odborným zaměřením (53 %). Celkem 45 % škol by uvítalo vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky podle úrovně žáků, systematické jazykové vzdělávání učitelů se zaměřením na využití metody CLIL, a systematické jazykové vzdělávání pro učitele odborných předmětů včetně zaměřením na obor. Srovnatelný podíl škol potřebuje podporu rozvoje čtenářské gramotnosti v cizím jazyce dle jazykové úrovně žáků (43 %).

Více než třetina škol by potřebovala, aby se vyučující cizího jazyka orientovali v oboru, pro který se jejich žáci připravují (38 %), nebo mít dostatek zvukových nahrávek z různých oblastí (35 %). Přibližně čtvrtina škol by ocenila sdílení dobré praxe a síťování škol s podobným zaměřením (25 %) či prostředky pro realizaci aktivit s různou úrovní náročnosti (23 %). Pětina škol potřebuje prostředky na zajištění rodilých mluvčích pro výuku odborného výcviku (20 %).

Menšímu podílu škol dále chybí zřízení funkce poradce či předsedy předmětové komise pro rozvoj a další podporu oblasti (15 %), a kvalifikovaní vyučující s aprobační pro výuku příslušného cizího jazyka (10 %).

Graf 91: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci rozvoje výuky cizích jazyků

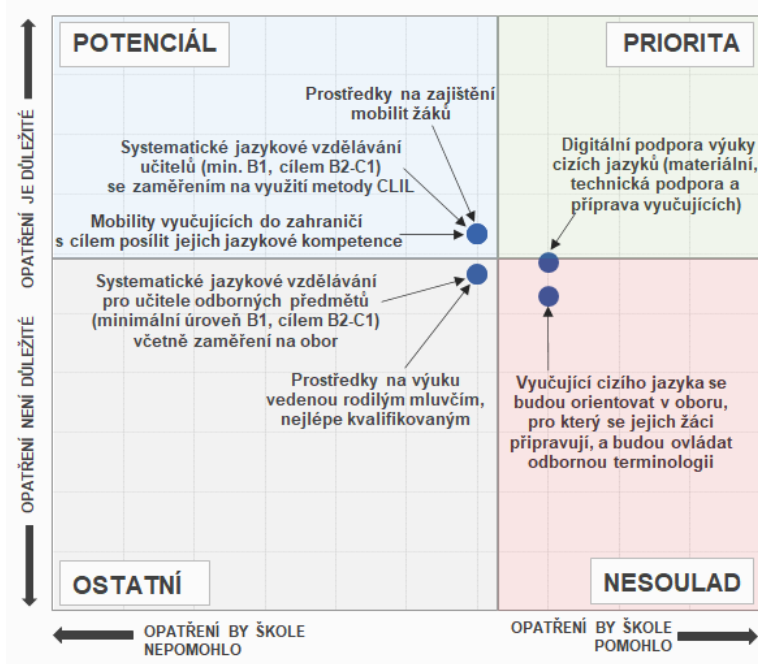
Oproti roku 2015/2016 by výrazně více škol ocenilo digitální podporu výuky cizích jazyků (nárůst o 34 p. b.) a prostředky na výuku vedenou rodilým mluvčím, nejlépe kvalifikovaným (nárůst o 20 p. b.). Více školy zmiňovaly také potřebu sdílení dobré praxe a síťování škol s podobným zaměřením (nárůst o 7 p. b.). Naopak významně méně škol by ocenilo vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky podle úrovně žáků (pokles o 21 p. b.), kvalifikované vyučující s aprobací pro výuku příslušného cizího jazyka (pokles o 20 p. b.), podporu rozvoje čtenářské gramotnosti v cizím jazyce dle jazykové úrovně žáků a orientaci vyučujících cizího jazyka v oboru, pro který se jejich žáci připravují (pokles shodně o 17 p. b.).

8.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště uvedla, že by jim v rozvoji jazykového vzdělávání nejvíce pomohla orientace vyučujících cizího jazyka v oboru, pro který se jejich žáci připravují a digitální podpora výuky cizích jazyků (shodně 70 %).

Celkem 60 % škol by ocenilo podporu mobility vyučujících do zahraniční s cílem posílit jejich jazykové kompetence i prostředky na výuku vedenou rodilým mluvčím, nejlépe kvalifikovaným, či na zajištění mobilit žáků s cílem zajistit jazykovou praxi pro všechny. Stejný podíl škol by také ocenil systematické jazykové vzdělávání učitelů (minimální úroveň B1, cílem B2-C1) se zaměřením na využití metody CLIL, či systematické jazykové vzdělávání pro učitele odborných předmětů (minimální úroveň B1, cílem B2-C1) včetně zaměření na obor.

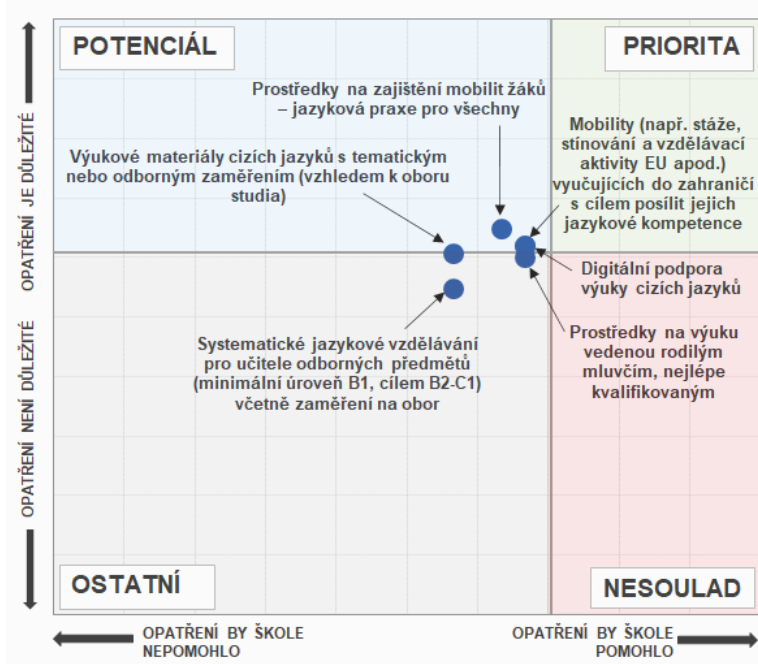
Graf 92: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

ně potenciál k rozvoji sledované oblasti. Ostatní opatření byla pro školy méně významná, a školy je zmiňovaly také relativně méně často.

Střední odborné školy by pro rozvoj jazykového vzdělávání nejvíce ocenily prostředky na výuku vedenou rodilým mluvčím (nejlépe kvalifikovaným), digitální podporu výuky cizích jazyků a podporu mobility (např. stáže, stínování a vzdělávací aktivity EU apod.) vyučujících do zahraničí s cílem posílit jejich jazykové kompetence (shodně 67 %). Více než tři pětiny středních odborných škol (63 %) by dále ocenily prostředky na zajištění mobility žáků do zahraničí. Téměř dvěma pětinám škol (57 %) by pomohly výukové materiály cizích jazyků s tematickým nebo odborným zaměřením a systematické jazykové vzdělávání pro učitele odborných předmětů (minimální úroveň B1, cílem B2-C1) včetně zaměření na obor.

Graf 93: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

Nejčastěji učiliště mezi opatřeními zmiňovala digitální podporu výuky cizích jazyků, kterou zároveň hodnotí lehce podprůměrně, což působí nesoulad. Ještě větší nesoulad působí hodnocení významnosti orientace vyučujícího v oboru, pro který se jejich žáci připravují. Toto opatření zmiňovala učiliště stejně často, ale z hlediska důležitosti více pod průměrem.

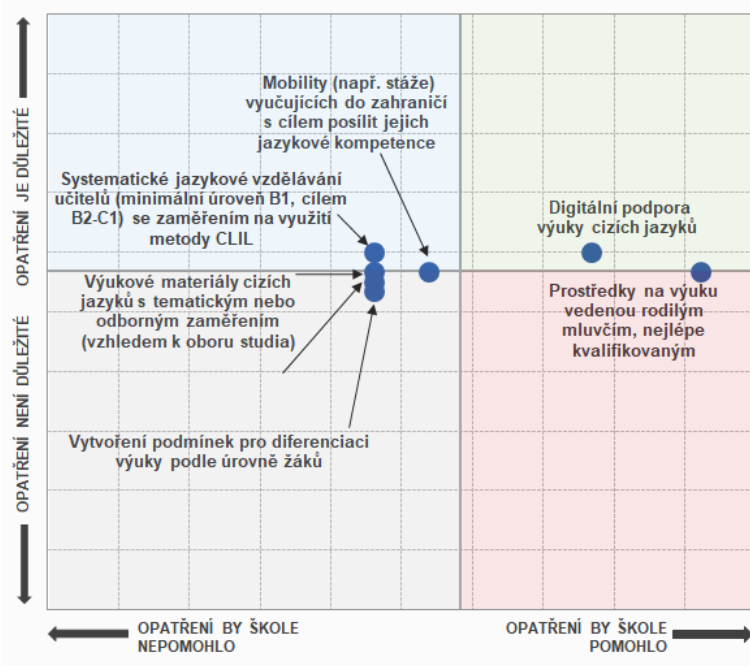
Ve srovnání s předchozími jmenovanými aktivitami relativně méně často učiliště zmiňovala tři opatření: prostředky na zajištění mobility žáků, zajištění mobility vyučujících a systematické vzdělávání učitelů se zaměřením na metodu CLIL. Tato opatření však hodnotily školy zároveň jako nejvýznamnější a představují pro

Z hlediska důležitosti jednotlivých opatření podpory jazykového vzdělávání představují největší potenciál pro rozvoj výuky cizích jazyků prostředky na zajištění mobility žáků. Toto opatření školy zmiňovaly sice relativně méně často, ale je mu přisuzována nejvyšší důležitost.

Mezi opatření s potenciálem k rozvoji sledované oblasti patří i mobility vyučujících s cílem posílit jejich jazykové kompetence, digitální podpora výuky cizích jazyků a výukové materiály cizích jazyků s tematickým nebo odborným zaměřením. Tato opatření jsou však hodnocena pouze lehce nadprůměrně.

Gymnázia by v rozvoji výuky cizích jazyků nejvíce ocenila prostředky na výuku vedenou rodilým mluvčím, nejlépe kvalifikovaným (92 %). Celkem 77 % gymnázií by potřebovalo digitální podporu výuky cizích jazyků (materiální, technická podpora a příprava vyučujících). Více než polovině gymnázií by také pomohla možnost mobility vyučujících do zahraničí, např. stáže, stínování a vzdělávací aktivity EU apod. (54 %). Přes dvě pětiny gymnázií schází vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky podle úrovně žáků, výukové materiály cizích jazyků s tematickým nebo odborným zaměřením (vzhledem k oboru studia), prostředky na zajištění mobility žáků s cílem jazykové praxe pro všechny, a systematické jazykové vzdělávání učitelů (min. úroveň B1, cílem B2-C1) se zaměřením na využití metody CLIL (46 %).

Graf 94: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Při zohlednění důležitosti jednotlivých opatření podpory výuky cizích jazyků představuje prioritu gymnázií digitální podpora cizích jazyků. Toto opatření by ocenil vyšší podíl gymnázií, a současně ho hodnotí jako nadprůměrně důležité opatření.

Nejčastěji mezi opatřeními gymnázia zmiňovala prostředky na výuku vedenou rodilým mluvčím. Hodnocení důležitosti tohoto opatření je ale na hranici průměru.

Ostatní opatření by ocenila gymnázia méně často, a hodnotí je podprůměrně, s výjimkou systematického jazykového vzdělávání učitelů, které hodnotila mírně nadprůměrně, a představuje tak potenciál pro rozvoj oblasti

výuky cizích jazyků.

8.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „rozvoje výuky cizích jazyků“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *rozvoje výuky cizích jazyků* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *rozvoje výuky cizích jazyků*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *rozvoje výuky cizích jazyků*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav rozvoje výuky cizích jazyků na SOU

Škola využívá tradiční i moderní (aktivizační) výukové metody a jednotliví učitelé se snaží začleňovat nové metody v návaznosti na DVPP. (60 % škol)

Ve výuce cizích jazyků jsou používány digitální technologie zejména vyučujícími (např. jako zdroj autentických materiálů – poslech, videa). Žáci využívají technologie pouze příležitostně. (50 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Jednotlivé jazykové předmětové týmy cizích jazyků pracují převážně individuálně dle ucelené koncepce podpory rozvoje výuky cizích jazyků s jasnými přesahy do výuky a konkrétními výstupy žáků. (40 % škol)

Škola se dlouhodobě a systematicky účastní projektů mezinárodní mobility (např. Erasmus, eTwinning) s jasnými přesahy do výuky a výstupy žáků. (40 % škol)

Škola využívá tradiční výukové metody. (40 % škol)

Činnosti, které SOU v rámci rozvoje výuky cizích jazyků realizují

- Podpora žáků ohrožených školním neúspěchem (doučování, konzultace) (80 % škol)
- Výuka dalšího cizího jazyka (60 % škol)
- Podpora nadaných žáků (jazykové soutěže, olympiády) (60 % škol)
- Mezinárodní mobilita žáků (mezinárodní projekty, Erasmus, eTwinning, apod.) (60 % škol)
- Lokální mobilita žáků (např. besedy, přednášky, divadla) (50 % škol)
- Tvorba vlastních výukových materiálů (včetně materiálů zaměřených na odborný cizí jazyk) (50 % škol)
- Další vzdělávání vyučujících cizího jazyka – rozvoj jazykových znalostí (50 % škol)
- Diferenciaci výuky podle úrovně znalostí žáků (50 % škol)

Překážky, na něž SOU při realizaci těchto činností narážejí

- Nízká vstupní úroveň jazykových znalostí žáků (70 % škol)
- Nízká motivovanost žáků (pro aktivní účast ve výuce, na aktivitách, k mobilitě) (70 % škol)
- Na škole nepůsobí rodilý mluvčí (60 % škol)
- Vysoká míra diferenciaci jazykové úrovně žáků v rámci tříd (60 % škol)
- Vysoká míra diferenciaci jazykové úrovně žáků v rámci tříd (60 % škol)
- Nedostatečné technické a materiální vybavení tříd (pro výuku v souladu s plným přijetím digitálního věku) (40 % škol)

Opatření, která by SOU pomohla ke stanoveným cílům

- Digitální podpora výuky cizích jazyků (materiální, technická podpora a příprava vyučujících) (70 % škol)
- Vyučující cizího jazyka se budou orientovat v oboru, pro který se jejich žáci připravují, a budou ovládat odb. terminologii (70 % škol)
- Prostředky na výuku vedenou rodilým mluvčím (60 % škol)
- Mobility vyučujících do zahraničí s cílem posílit jejich jazykové kompetence (60 % škol)
- Prostředky na zajištění mobility žáků – jazyková praxe pro všechny (60 % škol)
- Systematické jazykové vzdělávání pro učitele odborných předmětů (minimální úroveň B1, cílem B2-C1) včetně zaměření na obor (60 % škol)
- Systematické jazykové vzdělávání učitelů (minimální úroveň B1, cílem B2-C1) se zaměřením na využití metody CLIL (60 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje výuky cizích jazyků stanovila SOU

Škola využívá tradiční i moderní (aktivizační) výukové metody a jednotliví učitelé se snaží začleňovat nové metody v návaznosti na DVPP. (80 % škol)

Škola systematicky využívá ve výuce cizích jazyků moderní (aktivizační) výukové metody. Učitelé spolupracují při pravidelném zavádění nových metod výuky v návaznosti na DVPP. (70 % škol)

Jazykové předmětové týmy cizích jazyků se snaží spolupracovat v rámci ucelené koncepce podpory rozvoje výuky cizích jazyků s důrazem na konkrétní výstupy žáků. (60 % škol)

Ve výuce cizích jazyků jsou používány digitální technologie zejména vyučujícími. Žáci využívají technologie pouze příležitostně. (60 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Jednotlivé jazykové předmětové týmy cizích jazyků pracují převážně individuálně dle ucelené koncepce podpory rozvoje výuky cizích jazyků s jasnými přesahy do výuky a konkrétními výstupy žáků. (50 % škol)

Škola se dlouhodobě a systematicky účastní projektů mezinárodní mobility (např. Erasmus, eTwinning). (50 % škol)

Škola příležitostně nabízí extrakurikulární jazykové aktivity (doučování, kluby, příprava na jazykové zkoušky atd.). (50 % škol)

*Každé schéma zobrazuje prvních 5-8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav rozvoje výuky cizích jazyků na SOŠ

Ve výuce cizích jazyků jsou používány digitální technologie zejména vyučujícími (např. jako zdroj autentických materiálů – poslech, videa). Žáci využívají technologie pouze příležitostně. (60 % škol)

Škola využívá tradiční i moderní (aktivizační) výukové metody a jednotliví učitelé se snaží začleňovat nové metody v návaznosti na DVPP. (50 % škol)

úroveň 1

úroveň 2

úroveň 3

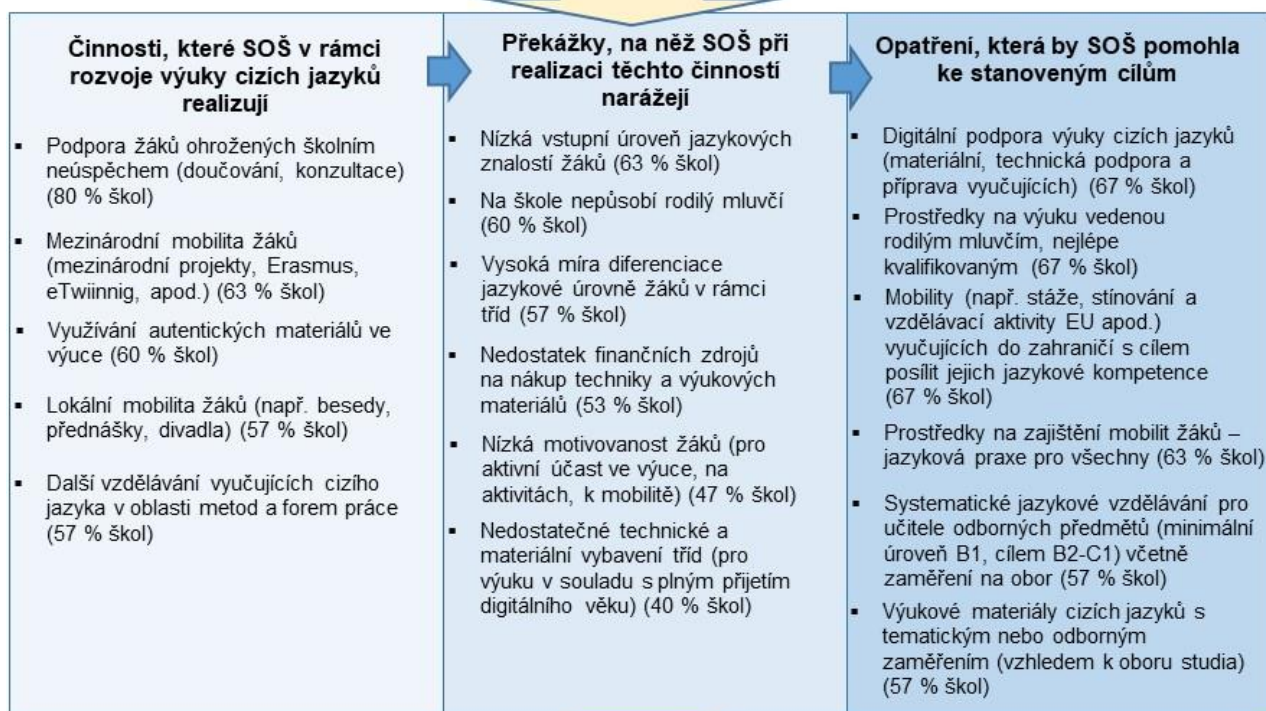
úroveň 4

Škola se dlouhodobě a systematicky účastní projektů mezinárodní mobility (např. Erasmus, eTwinning) s jasnými přesahy do výuky a výstupy žáků. (50 % škol)

Škola stabilně nabízí extrakurikulární jazykové aktivity (doučování, kluby, příprava na jazykové zkoušky atd.) dle aktuálních možností vyučujících a zájmu žáků. (37 % škol)

Jazykové předmětové týmy cizích jazyků se snaží spolupracovat v rámci ucelené koncepce podpory rozvoje výuky cizích jazyků s důrazem na konkrétní výstupy žáků. (33 % škol)

Digitální technologie jsou pevnou součástí výuky cizích jazyků (např. elektronické učebnice). Jsou pravidelně využívány žáky i učiteli. (30 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje výuky cizích jazyků stanovily SOŠ

Škola se dlouhodobě a systematicky účastní projektů mezinárodní mobility (např. Erasmus, eTwinning) s jasnými přesahy do výuky a výstupy žáků. (70 % škol)

Ve výuce cizích jazyků jsou používány digitální technologie zejména vyučujícími (např. jako zdroj autentických materiálů – poslech, videa). Žáci využívají technologie pouze příležitostně. (63 % škol)

úroveň 1

úroveň 2

úroveň 3

úroveň 4

Škola využívá tradiční i moderní (aktivizační) výukové metody a jednotliví učitelé se snaží začleňovat nové metody v návaznosti na DVPP. (60 % škol)

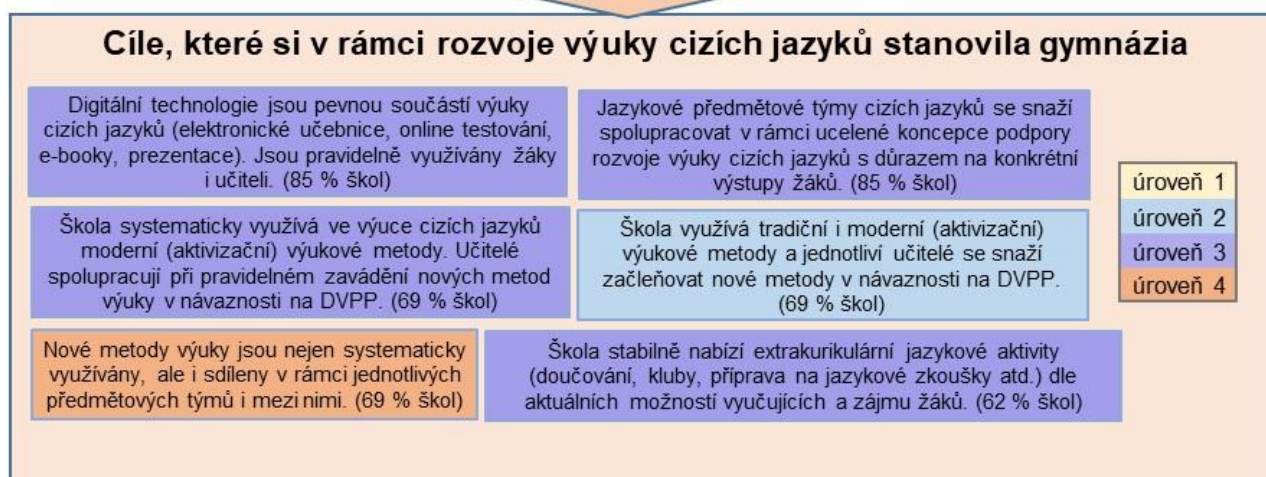
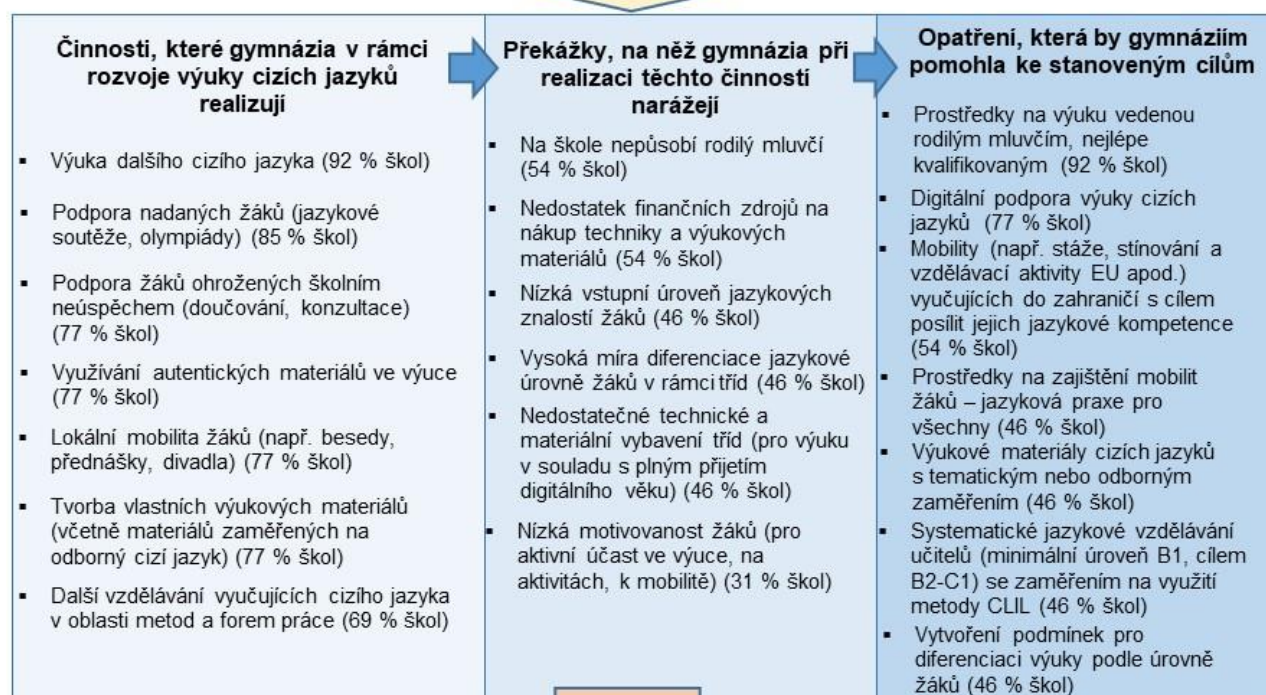
Škola systematicky využívá ve výuce cizích jazyků moderní (aktivizační) výukové metody. Učitelé spolupracují při pravidelném zavádění nových metod výuky v návaznosti na DVPP. (60 % škol)

Digitální technologie jsou pevnou součástí výuky cizích jazyků (elektronické učebnice, online testování, e-booky, prezentace). Jsou pravidelně využívány žáky i učiteli. (60 % škol)

Jazykové předmětové týmy cizích jazyků se snaží spolupracovat v rámci ucelené koncepce podpory rozvoje výuky cizích jazyků s důrazem na konkrétní výstupy žáků. (53 % škol)

*Každé schéma zobrazuje prvních 5-6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

9 Digitální kompetence a rozvoj ICT infrastruktury v Libereckém kraji

V dnešní době se setkáváme s digitálními technologiemi téměř na každém kroku a dá se předpokládat, že digitální kompetence budou v různé míře potřeba jak k práci, učení i k běžnému životu. Tato oblast je specifická svojí rychlostí změn a pokroku a tedy i seznam jednotlivých kompetencí je často obměňován.

Digitální kompetence chápeme jako průřezové klíčové kompetence, tj. kompetence, bez kterých není možné rozvíjet u dětí a žáků plnohodnotně další klíčové kompetence. Jejich základní charakteristikou je aplikace – využití digitálních technologií při nejrůznějších činnostech, při řešení nejrůznějších problémů. Z toho plyne i jejich proměnlivost v čase v závislosti na tom, jak se mění způsob a šíře využívání digitálních technologií ve společnosti a v životě člověka³.

S touto oblastí se ještě úzce pojí pojem **Informatické myšlení**, které je zjednodušeně řečeno schopností myslet jako informatik při řešení problémů. V mnoha oblastech se žáci učí použít hotové postupy řešení, v informatice se soustředí na samotnou schopnost hledání vlastního řešení a také na jeho efektivitu. Informaticky myslící člověk ve svém životě odhaluje rutinní postupy a snaží se je optimalizovat, aby mu nezabíraly tolik času, a automatizovat je tak, aby se místo nich mohl věnovat třeba rodině nebo koníčkům⁴.

Jedním z hlavních východisek je národní dokument [Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020](#), který definuje základní směry v této oblasti:

- nediskriminační přístup k digitálním vzdělávacím zdrojům,
- podmínky pro rozvoj digitální gramotnosti a informatického myšlení žáků,
- podmínky pro rozvoj digitální gramotnosti a informatického myšlení učitelů,
- budování a obnova digitální vzdělávací infrastruktury,
- inovační postupy, sledování, hodnocení a šíření jejich výsledků,
- systém podporující rozvoj škol v oblasti integrace digitálních technologií do výuky a do života školy,
- porozumění veřejnosti cílům a procesům integrace digitálních technologií do vzdělávání.

Na tento dokument navazuje Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+, která se také bude zaměřovat na implementaci DT do výuky, posilování digitálních kompetencí u pedagogů a snižování nerovností a prevenci vzniku digitální propasti.

Když mluvíme o implementaci digitálních technologií do výuky a zvyšování digitálních kompetencí, máme tím na mysli vše výše zmíněné a to průřezově napříč celým vzdělávacím procesem. Je nutné si uvědomovat, že digitální technologie nestačí pouze používat, ale bude potřeba je chápat. Ve školách musíme vychovat nastupující generaci, která nebude pouze uživatelem, ale také tvůrcem našeho digitálního světa a bude se velice dobře orientovat v oblasti robotizace, programování a informatického myšlení. V dnešní digitální době je potřeba vědět, že digitální technologie transformují vlastně všechny obory a proto je plánována modernizace rámcových vzdělávacích programů (RVP), která s velkou pravděpodobností rozšíří požadavky na informační myšlení a digitální gramotnost. Do výuky informatiky by se tak měli dostat například základy programování, algoritmizace nebo i základy počítačových sítí. Klasická výuka tabulkových a textových procesorů tak bude muset ustoupit do jiných předmětů, kde tyto aplikace budou použity jako prostředek pro dosažení výukového cíle. Kromě jiného by inovace měla spočívat také v použití moderních výukových metod, individualizace, týmové spolupráce a podobně, což vede ke zvýšení nároků na pedagogy a celý manažerský proces vedení a řízení výchovně vzdělávacího procesu v každé škole.

Hlavní zjištění

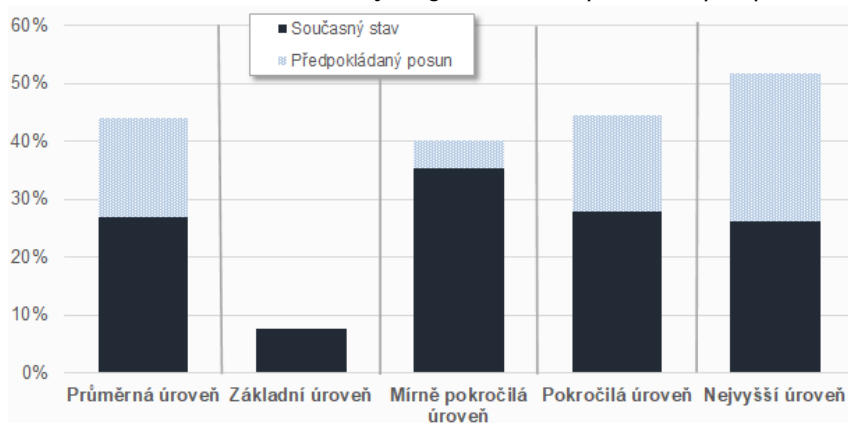
- V oblasti rozvoje digitálních kompetencí škol v Libereckém kraji byly nejčastěji rozvíjeny aktivity v rámci mírně pokročilé úrovně, ve které na škole působí ICT metodik a koordinátor a škola usiluje o využívání digitálních technologií ve výuce i jiných předmětů, než je informatika. Ve vyšší míře je rozvíjena také pokročilá úroveň, ve které učitelé plánují způsoby integrace digitálních technologií do připravovaných vzdělávacích aktivit, a nejvyšší úroveň, která se vyznačuje zavedením banky digitálních učebních materiálů. Posun digitálních kompetencí školy předpokládají především v rámci nejvyšší úrovně, čímž deklarují, že digitální technologie ve výuce by měly být využívány zcela běžně pedagogy i žáky.

- V rámci oblasti rozvoje digitálních kompetencí střední školy a vyšší odborné školy v největší míře využívají ICT i v jiných předmětech než informatických. Velký podíl škol také podporuje pedagogy k sebevzdělávání v oblasti ICT a nastavují pravidla použití ICT prostřednictvím školního řádu. Na více než dvou třetinách škol mezi sebou pedagogové sdílejí znalosti a zkušenosti v oblasti ICT, dochází k posilování etického a odpovědného přístupu k ICT. Tyto aktivity se jako nejčastěji realizované aktivity objevují u SOU, SOŠ i gymnázií.
- Překážky, které omezují rozvoj digitálních kompetencí na středních a vyšších odborných školách v Libereckém kraji, se nejčastěji týkají nedostatečného vzdělání pedagogů na škole v oblasti ICT, nedostatečnou motivací pedagogů k dalšímu vzdělávání v oblasti ICT a nedostatkem financí nebo prostor pro organizování a vedení nepovinných předmětů. Více než třetina škol si stěžuje na nedostatečné SW vybavení školy a třetinu škol trápí nedostatečné prostory či vybavení školy.
- Opatření, která by školám nejvíce pomohla v realizaci zvolených cílů, jsou pořízení aplikací a jejich aktualizací, technická podpora (správa sítě, správa a údržba zařízení, aktualizace apod.) a vybavení speciálních učeben, laboratoří a dílen digitální technologií a multimediální technikou. Více než polovina škol by potřebovala i vybavení běžných tříd a ICT učeben digitálními technologiemi, apod. Téměř polovina škol potřebuje vysokorychlostní připojení školy k internetu (připojení k Internetu všech budov školy apod.) a vzdělávání zaměřené na práci s novými technologiemi, novými službami, SW a HW.

9.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

Pokud jde o rozvoj digitálních kompetencí, školy v Libereckém kraji byly nejčastěji rozvíjeny aktivity v rámci mírně pokročilé úrovně (35 %), ve které na škole působí ICT metodik a koordinátor a škola usiluje o využívání digitálních technologií ve výuce i jiných předmětů, než je informatika. Ve vyšší míře je rozvíjené aktivity také pokročilé úrovně (28 %), ve které učitelé plánují způsoby integrace digitálních technologií do připravovaných vzdělávacích aktivit, a nejvyšší úrovně (26 %), která se vyznačuje zavedením banky digitálních učebních materiálů. V nejnižší míře jsou rozvíjeny aktivity spadající do základní úrovně (8 %), ve které jsou digitální technologie ve výuce využívány pouze sporadicky.

Graf 95: Současná úroveň rozvoje digitálních kompetencí a předpokládaný posun

Základní úroveň – Digitální technologie jsou ve výuce používány sporadicky a většinou s nimi pracuje pouze učitel. Žáci využívají digitální technologie pouze ve výuce informatických předmětů. Učitelé mají k dispozici pouze limitované digitální zdroje. Škola vlastní výukové materiály netvoří.

Mírně pokročilá úroveň – Škola usiluje o využívání digitálních technologií ve výuce i jiných předmětů, než je informatika. Žáci využívají

digitální technologie v jiných předmětech, než je informatika, pouze sporadicky. Na škole působí ICT metodik a koordinátor, který vytváří plán nákupu a začlenění digitálních technologií do výuky.

Pokročilá úroveň – Většina učitelů detailně plánuje způsoby integrace digitálních technologií do připravovaných vzdělávacích aktivit. Žáci jsou podporováni ve využívání digitálních technologií i v jiných předmětech, než je informatika. Ve výuce i mimo ni se využívají komunikační nástroje, které jsou používány pro řešení problémů, spolupráci a tvorbu společných výstupů.

Nejvyšší úroveň – Digitální technologie jsou ve výuce využívány zcela běžně všemi účastníky dle stanovených pravidel, která reagují na aktuální potřeby školy a výuky. Na škole je zavedena banka digitálních učebních materiálů, které jsou sdílené mezi pedagogynapříč všemi předměty i mezi pedagogy a žáky. Učební materiály jsou průběžně obměňovány a doplňovány.

Pakliže měly školy zhodnotit předpokládaný posun v oblasti rozvoje digitálních kompetencí, školy plánují rozvoj činností především v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 26 p. b.), čímž deklarují, že digitální technologie ve výuce by měly být využívány zcela běžně pedagogy i žáky. Určitý posun

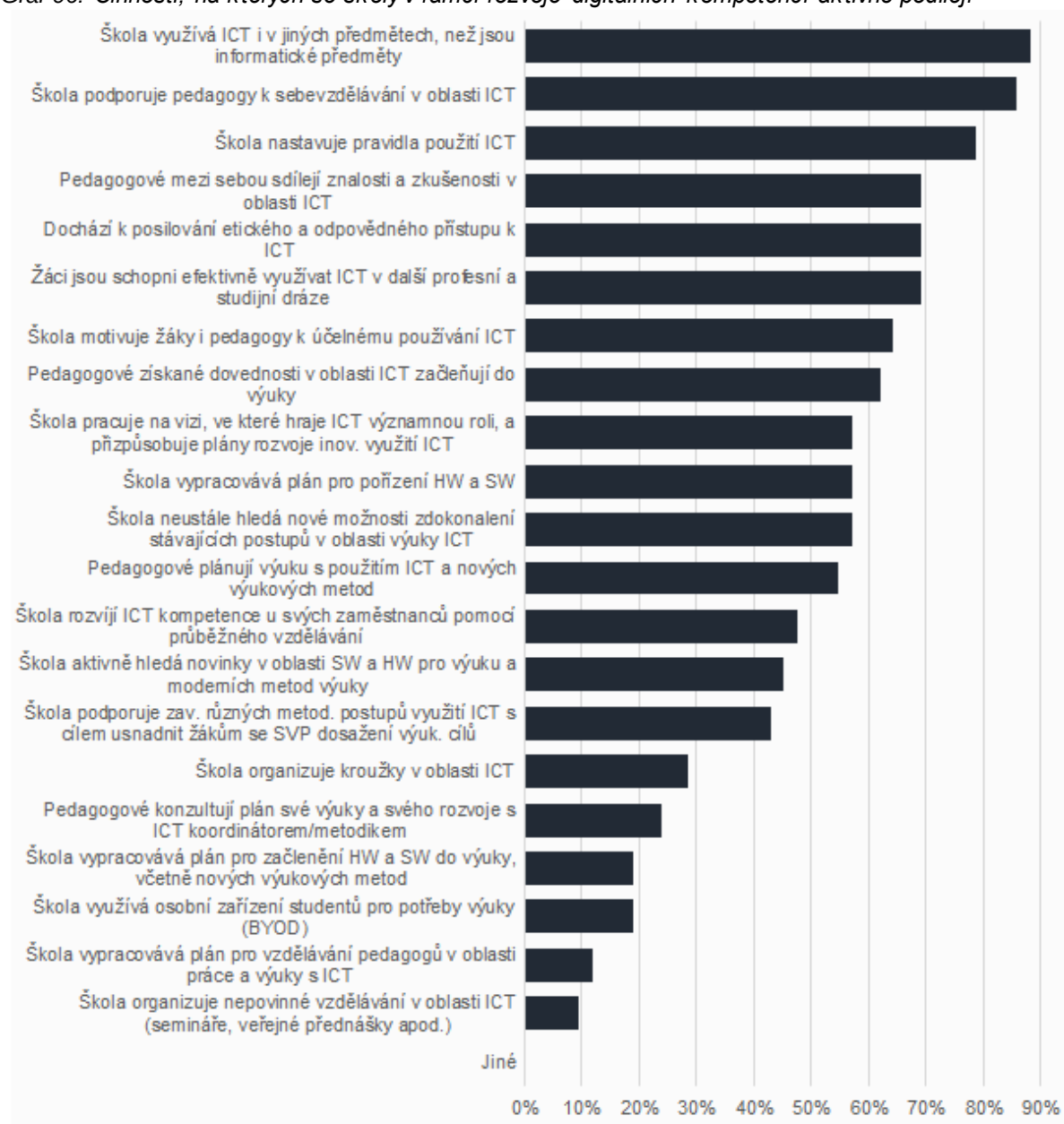

Ize očekávat také v rámci pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 17 p. b.). Již méně výrazný je plánovaný posun v případě činností spadajících do mírně pokročilé (předpokládaný posun o 5 p. b.) a žádný v případě základní úrovně.

9.2 Aktivita, které školy realizují v rámci této intervence

V rámci oblasti rozvoje digitálních kompetencí využívá nejvyšší podíl škol ICT i v jiných předmětech, než jsou informatické předměty (88 %). Velký podíl škol také podporuje pedagogy k sebevzdělávání v oblasti ICT (86 %) a nastavují pravidla použití ICT prostřednictvím školního řádu (79 %).

Graf 96: Činnosti, na kterých se školy v rámci rozvoje digitálních kompetencí aktivně podílejí

Pozn. Data z první vlny šetření nejsou k dispozici.

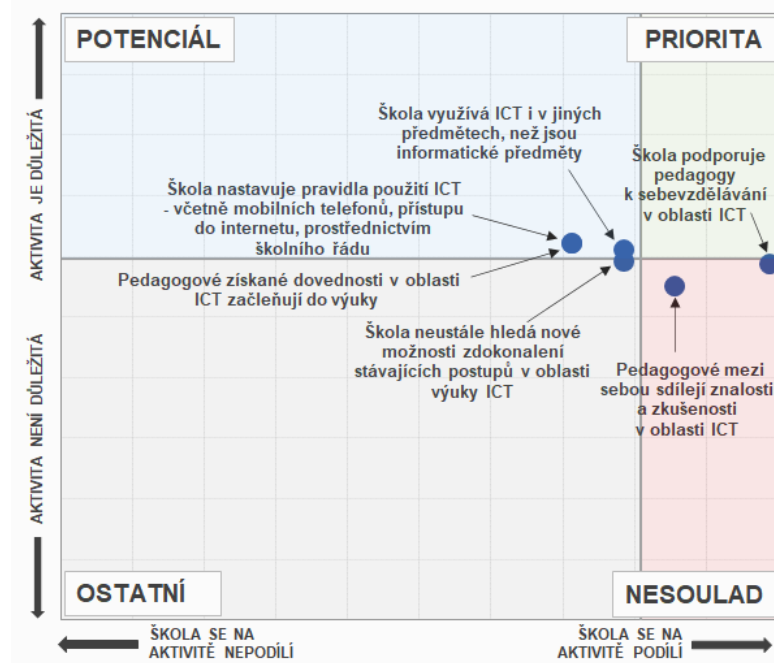
Na více než dvou třetinách škol mezi sebou pedagogové sdílejí znalosti a zkušenosti v oblasti ICT, dochází k posilování etického a odpovědného přístupu k ICT a žáci jsou schopni efektivně využívat ICT v další profesní a studijní dráze (shodně 69 %). Celkem 64 % škol motivuje žáky i pedagogy k účelnému používání ICT. Ve srovnatelném podílu škol pedagogové získané dovednosti v oblasti ICT začleňují do výuky (62 %).

Nadpoloviční většina škol také pracuje na vizi, ve které hraje ICT významnou roli, a přizpůsobuje plány rozvoje inovativního využití ICT, vypracovává plán pro pořízení HW a SW, a hledá neustále nové možnosti zdokonalení stávajících postupů v oblasti výuky ICT (shodně 57 %). Ve více než polovině škol pedagogové plánují výuku s použitím ICT a nových výukových metod (55 %). Téměř polovina škol rozvíjí ICT kompetence u svých zaměstnanců pomocí průběžného vzdělávání (48 %). Ve větší míře školy ještě aktivně hledají novinky v oblasti SW a HW pro výuku a moderních metod výuky (45 %) a podporuje zavádění různých metodologických postupů využití ICT s cílem usnadnit žákům se SVP dosažení výukových cílů (43 %). Zbylé aktivity vykonává již nižší podíl škol.

9.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Všechna střední odborná učiliště z hlediska oblasti rozvoje digitálních kompetencí podporují pedagogy k sebevzdělávání v oblasti ICT. Pro velkou část učilišť platí, že jejich pedagogové mezi sebou sdílejí znalosti a zkušenosti v oblasti ICT (86 %). Více než tři čtvrtiny škol využívají ICT i v jiných předmětech, než jsou informatické předměty a neustále hledají nové možnosti zdokonalení stávajících postupů v oblasti výuky ICT (79 %). Více než dvě třetiny škol také nastavují pravidla použití ICT prostřednictvím školního řádu (včetně mobilních telefonů, přístupu do internetu) a jejich pedagogové získané dovednosti v oblasti ICT začleňují do výuky (71 %).

Graf 97: Aktivity, na nichž se SOU podílí, a jejich důležitost

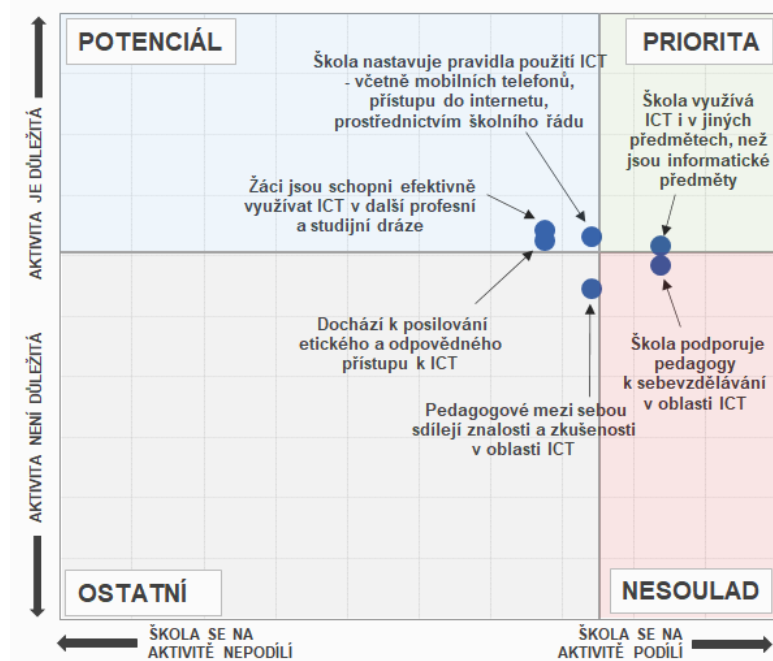
Pokud bychom v souvislosti s realizovanými aktivitami měli zohlednit jejich důležitost, nejvýše učiliště hodnotila nastavování pravidel užívání ICT ve škole prostřednictvím školního řádu a začleňování dovedností, které pedagogové získali v oblasti ICT, do výuky. Nad průměr řadí také využívání ICT školou i v jiných než informatických předmětech. Tyto aktivity jsou hodnoceny jako nejdůležitější, ale zmiňovány jsou méně často, což představuje pro střední odborná učiliště potenciál k rozvoji a digitálních kompetencí.

Nejčastěji střední odborná učiliště rozvíjí sledovanou oblast prostřednictvím podpory pedagogů k sebevzdělávání v oblasti ICT a tím, že pedagogové

sdílejí znalosti a zkušenosti v oblasti ICT mezi sebou. Zároveň však tyto činnosti hodnotí podprůměrně, což působí nesoulad.

Střední odborné školy pro rozvoj digitálních kompetencí nejčastěji využívají ICT i v jiných než informatických předmětech a podporují pedagogy k sebevzdělávání v oblasti ICT (shodně 84 %). Přibližně tři čtvrtiny škol mají nastavena pravidla použití ICT prostřednictvím školního řádu (včetně mobilních telefonů, přístupu do internetu), a jejich pedagogové sdílejí znalosti a zkušenosti v oblasti ICT mezi sebou (shodně 74 %). Více než dvě třetiny škol usilují o posilování etického a odpovědného přístupu k ICT a schopnost žáků efektivně využívat ICT v další profesní a studijní dráze (shodně 68 %).

Graf 98: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti jednotlivých aktivit na podporu rozvoje digitálních kompetencí představuje prioritu středních odborných škol využívání ICT i v jiných než infromatických předmětech. Tato činnost je školami realizována nejčastěji a je jí přikládána mírně nadprůměrná důležitost.

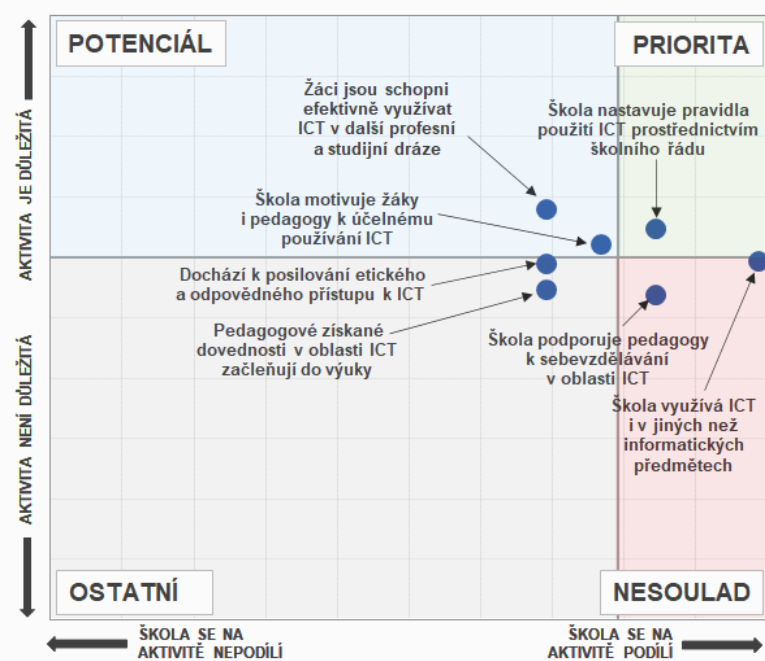
Pro střední odborné školy je však nejvíce důležitá schopnost žáků efektivně využívat ICT v další profesní a studijní dráze. Tuto činnost zmiňují školy sice méně často, ale řadí se z hlediska důležitosti mezi aktivity s potenciálem k rozvoje digitálních kompetencí. Mezi další aktivity s potenciálem ve sledované oblasti patří

i posilování etického a odpovědného přístupu k ICT a nastavení pravidel použití ICT prostřednictvím školního řádu.

Často se střední odborné školy věnují také podpoře pedagogů k sebevzdělávání v oblasti ICT. Tato činnost je však pro školy podprůměrně důležitá, což působí nesoulad.

Všechna gymnázia v rámci rozvoje digitálních kompetencí využívají ICT i v jiných předmětech, než jsou infromatické předměty. Významná část gymnázií nastavuje pravidla použití ICT prostřednictvím školního řádu a podporuje pedagogy k sebevzdělávání v oblasti ICT (85 %). A více než tři čtvrtiny gymnázií motivují žáky i pedagogy k účelnému používání ICT (77 %).

Graf 99: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

V případě více než dvou třetin gymnázií pedagogové získané dovednosti v oblasti ICT začleňují do výuky, dochází k posilování etického a odpovědného přístupu k ICT a žáci jsou schopni efektivně využívat ICT v další profesní a studijní dráze (shodně 69 %).

Prioritou pro gymnázia v oblasti rozvoje digitálních kompetencí je nastavení pravidel použití ICT prostřednictvím školního řádu. Tuto aktivitu gymnázia realizují často a přisuzují jí také vysokou důležitost.

Všechna gymnázia využívají ICT i v jiných předmětech než infromatických, hodnotí tuto aktivitu však lehce pod průměrem, což působí nesoulad. Podprůměrné

hodnocení má také další častá aktivita, a to podpora pedagogů k sebevzdělávání v oblasti ICT.

Naopak jako nejvýznamnější aktivitu gymnázia označila rozvíjení schopnosti žáků efektivně využívat ICT v další profesní a studijní dráze. Představuje proto pro gymnázia potenciál k rozvoji oblasti digitální gramotnosti. Další relativně častou aktivitou je motivace žáků a pedagogů k účelnému použití ICT. Těto činnosti školy přisuzují také nadprůměrnou důležitost, a patří tudíž mezi činnosti s potenciálem k rozvoji sledované oblasti.

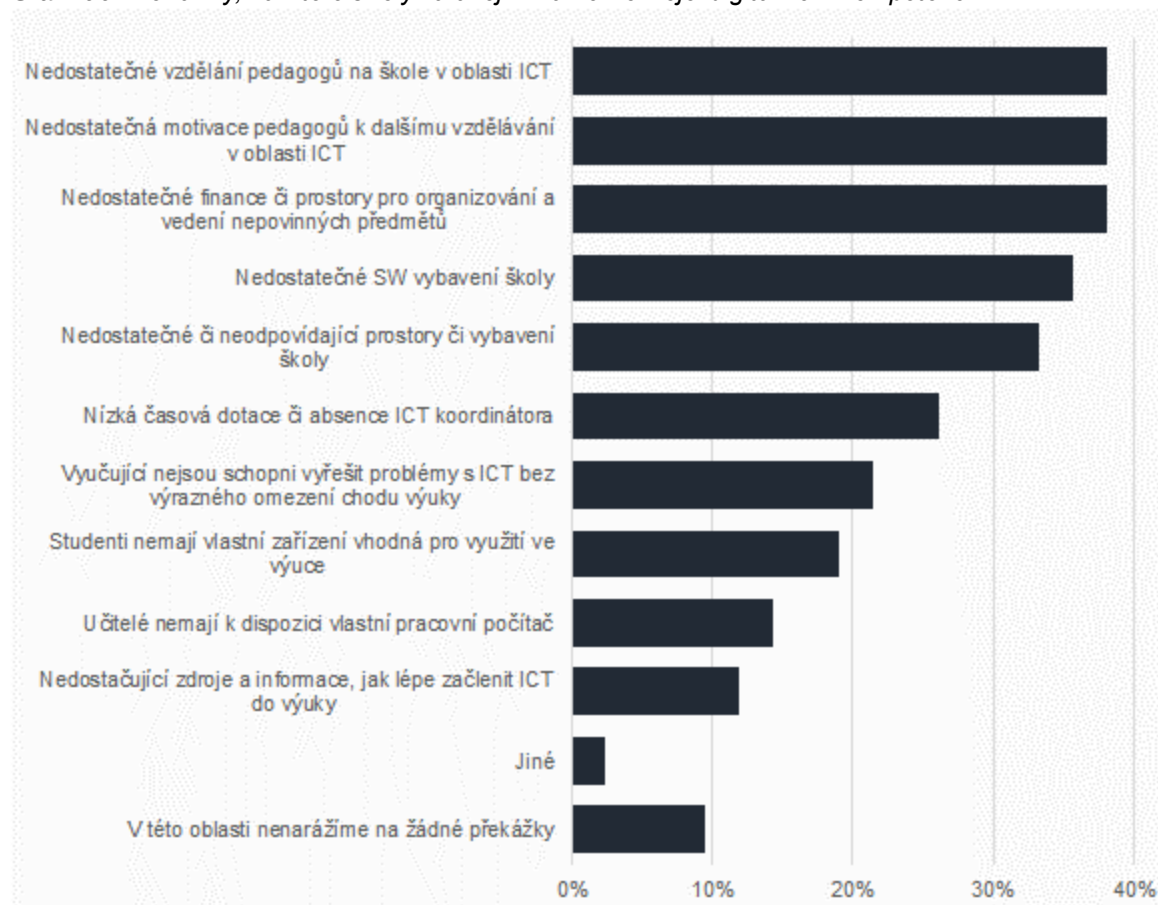
9.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

V souvislosti s překážkami, které omezují rozvoj digitálních kompetencí na středních a vyšších odborných školách v Libereckém kraji, se školy nejčastěji potýkají s nedostatečným vzděláním pedagogů na škole v oblasti ICT, nedostatečnou motivací pedagogů k dalšímu vzdělávání v oblasti ICT a nedostatkem financí nebo prostor pro organizování a vedení nepovinných předmětů (shodně 38 %).

Více než třetina škol si stěžuje na nedostatečné SW vybavení školy (36 %). Třetinu škol trápí nedostatečné prostory či vybavení školy (33 %) a přibližně čtvrtinu nízká časová dotace či absence IT koordinátora (26 %). Vyučující v pětině škol nejsou schopni vyřešit problémy s ICT bez výrazného omezení chodu výuky (21 %).

Již nižší podíl škol naráží na to, že studenti nemají vlastní zařízení vhodná pro využití ve výuce (19 %), učitelé nemají k dispozici vlastní pracovní počítač (14 %), či na nedostačující zdroje a informace o tom, jak lépe začlenit IT do výuky (12 %). Celkem 10 % škol se v rozvoji digitálních kompetencí nepotýká s žádnými překážkami.

Graf 100: Překážky, na které školy narážejí v rámci rozvoje digitálních kompetencí

Pozn. Data z první vlny šetření nejsou k dispozici.

9.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

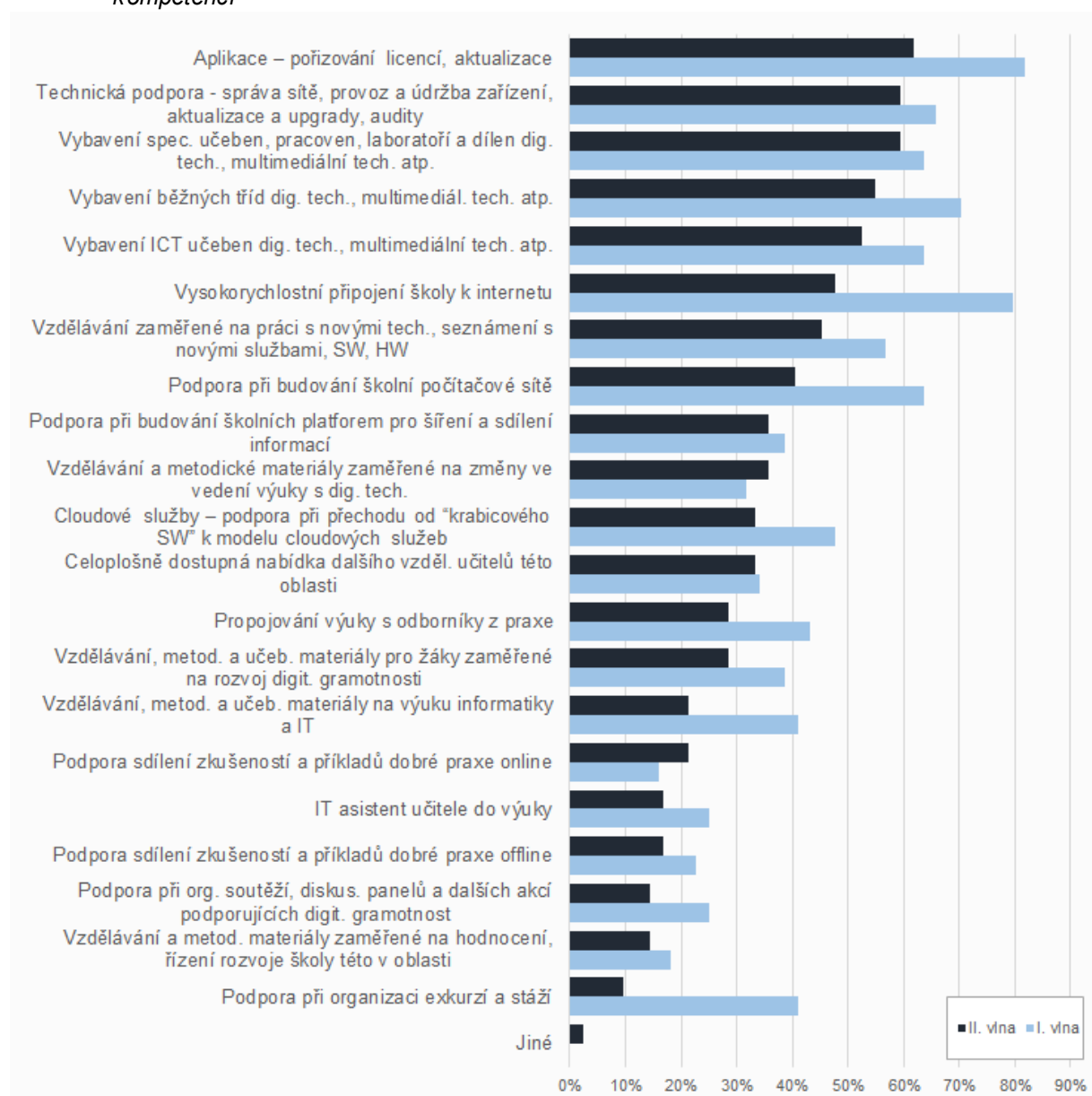
V oblasti rozvoje digitálních kompetencí by střední a vyšší odborné školy nejvíce ocenily pořízení aplikací a jejich aktualizací (62 %). Dále by jim pomohla technická podpora (správa sítě, správa a údržba

zařízení, aktualizace apod.) a vybavení speciálních učeben, laboratoří a dílen digitální technologií a multimediální technikou (shodně 60 %). Více než polovina škol by potřebovala vybavení běžných tříd (55 %) a ICT učeben (52 %) digitálními technologiemi, multimediální technikou apod. Téměř polovina škol potřebuje vysokorychlostní připojení školy k internetu (48 %). Celkem 45 % škol by ocenilo vzdělávání zaměřené na práci s novými technologiemi, novými službami, SW a HW.

Dvě pětiny škol by ocenily podporu při budování školní počítačové sítě (40 %). Více než třetina škol by ráda využila podporu při budování školních platform pro šíření a sdílení informací, vzdělávání a metodické materiály zaměřené na změny ve vedení výuky s digitálními technologiemi (shodně 36 %).

Graf 101: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci rozvoje digitálních kompetencí

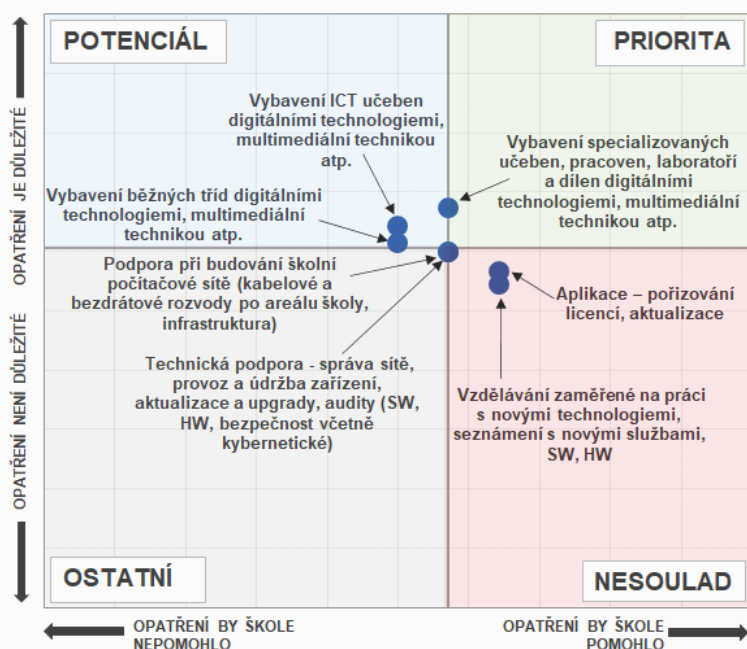
Třetině škol by pomohly cloudové služby (podpora při přechodu od "krabicového SW" k modelu cloudových služeb) a celoplošně dostupná nabídka dalšího vzdělávání učitelů této oblasti (33 %). Celkem 29 % škol chybí propojování výuky s odborníky z praxe, a také vzdělávání, metodické a učební materiály pro žáky zaměřené na rozvoj digitální gramotnosti. Přibližně pětina škol potřebuje vzdělávání, metodické a učební materiály na výuku informatiky a IT, a podporu sdílení zkušeností a příkladů dobré praxe online (shodně 21 %).

Oproti roku 2015/2016 školy více zdůrazňují potřebu podpory sdílení zkušeností a příkladů dobré praxe online (nárůst o 6 p. b.). Naopak výrazně nižší podíl škol by oproti minulě vně ocenil vysokorychlostní připojení školy k internetu (připojení všech budov školy, posílení stávajících parametrů konektivity, zajištění sekundárního připojení atp.) (pokles o 32 p. b.), a podporu při budování školní počítačové sítě (pokles o 23 p. b.). Pokles zaznamenala i poptávka po pořizování aplikací – pořizování licencí, aktualizace (pokles o 20 p. b.) a po vzdělávání, metodických a učebních materiálech na výuku informatiky a IT (pokles o 19 p. b.).

9.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Středním odborným učilištím by v rozvoji digitálních kompetencí nejvíce prospělo pořizování licencí aplikací a jejich aktualizace, a vzdělávání zaměřené na práci s novými technologiemi, seznámením se s novými službami, SW, HW atd. (shodně 64 %). Více než polovina SOU by také ocenila podporu při budování školní počítačové sítě, vybavení specializovaných učeben digitálními technologiemi a technickou podporu – správa sítě, provoz a údržba zařízení, aktualizace a upgrady, auditu (shodně 57 %). Polovině SOŠ chybí vybavení ICT učeben a běžných tříd digitálními technologiemi.

Graf 102: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

Nejžádanějšími opatřeními v rámci rozvoje digitálních kompetencí jsou pro SOU pořizování licencí k aplikacím a jejich aktualizace a vzdělávání zaměřené na práci s novými technologiemi, seznámením se s novými službami, SW, HW atd. Tato opatření učiliště zmiňují sice nejčastěji, ale přisuzují jim podprůměrnou důležitost ve srovnání s ostatními, což působí nesoulad.

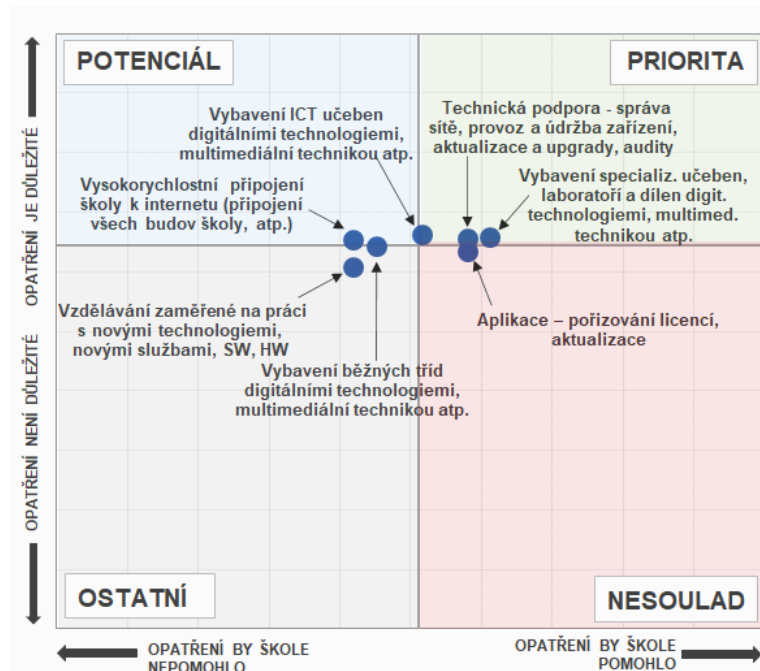
Na pomezí priority a opatření s potenciálem k rozvoji sledované oblasti je vybavení specializovaných učeben digitálními technologiemi. Toto opatření je hodnoceno jako nejdůležitější.

Méně často jsou zmiňovaná dvě opatření, které ovšem mají také potenciál k rozvoji digitálních kompetencí, a to je vybavení běžných a ICT tříd a učeben digitálními technologiemi apod.

Další dvě opatření jsou z hlediska důležitosti i četnosti průměrná, a to technická podpora – správa sítě, provoz a údržba zařízení, aktualizace a upgrady, auditu, a podpora při budování školní počítačové sítě.

Střední odborné školy v největší míře potřebují vybavení specializovaných učeben digitálními technologiemi a multimediální technikou (61 %), technickou podporu (správa sítě, provoz a údržba zařízení apod.) a pořizování licencí aplikací a jejich aktualizací (shodně 58 %). Více než polovina škol by také ocenila vybavení ICT učeben digitálními technologiemi a multimediální technikou (52 %). Přes dvě pětiny škol by také uvítaly vybavení běžných tříd digitálními technologiemi, multimediální technikou atp. (45 %), vysokorychlostní připojení školy k internetu (připojení všech budov školy, posílení stávajících parametrů konektivity, zajištění sekundárního připojení atp.) a vzdělávání zaměřené na práci s novými technologiemi, seznámení s novými službami, SW, HW (shodně 42 %).

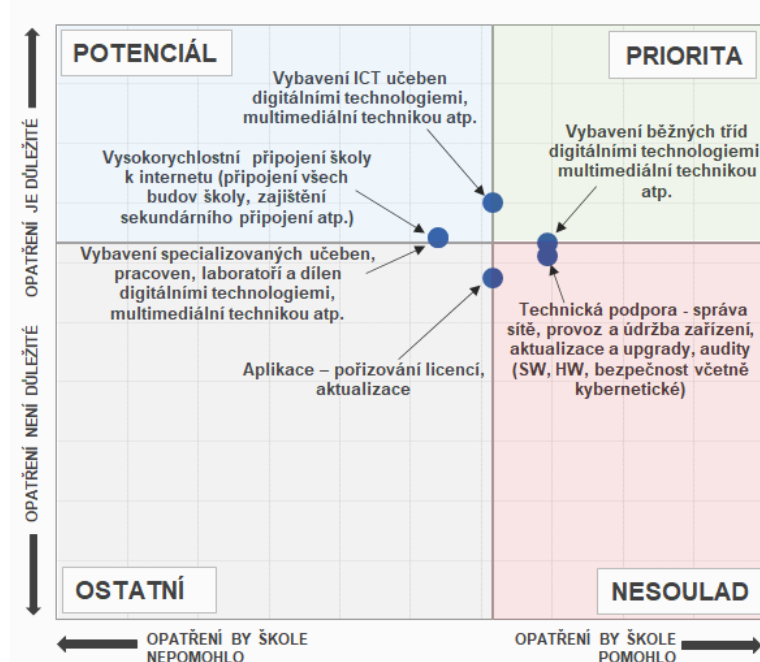
Graf 103: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

školy, posílení stávajících parametrů konektivity, zajištění sekundárního připojení atp.) pro školy představuje také potenciál k rozvoji oblasti digitální gramotnosti.

Gymnázia nejčastěji uvedla, že by jim v rozvoji digitálních kompetencí pomohla technická podpora a vybavení běžných učeben digitálními technologiemi (shodně 69 %). Celkem 62 % gymnázií by potřebovalo také vybavení ICT učeben digitálními technologiemi, či pořizování licencí a aktualizací pro aplikace. Vysokorychlostní internet a vybavení specializovaných učeben, pracoven, dílen apod. digitálními technologiemi by ocenila více než polovina gymnázií (54 %).

Graf 104: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti jednotlivých opatření rozvoje digitálních kompetencí je pro SOŠ prioritou technická podpora (správa sítě, údržba, aktualizace apod.), a vybavení specializovaných učeben, laboratoří a dílen digitálními technologiemi.

Často zmiňované opatření je pořizování licencí a aktualizace aplikací. Toto opatření ale školy hodnotily podprůměrně, což představuje nesoulad.

Na pomezí priority a potenciálu k rozvoji sledované oblasti školy zařadily vybavení ICT učeben digitálními technologiemi a multimediální technikou, apod.. Vysokorychlostní připojení školy k internetu (připojení všech budov

Prioritami pro gymnázia v rozvoji digitálních kompetencí je vybavení ICT učeben digitálními technologiemi a multimediální technikou. Toto opatření je pro gymnázia nejdůležitější a zároveň je zmiňují méně často, tudíž je na pomezí priority a potenciálu k rozvoji sledované oblasti. Dalším opatřením, které lze označit jako prioritní je vybavení běžných tříd digitálními technologiemi a multimediální technikou.

Další potenciálně zajímavé oblasti pro rozvoj digitální gramotnosti hodnotí gymnázia jen lehce nadprůměrně, a to vybavení specializovaných učeben, pracoven, a dílen digitálními technologiemi a multimediální

technikou a vysokorychlostní připojení školy k internetu (připojení všech budov aj.).

9.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „rozvoje digitálních kompetencí“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *rozvoje digitálních kompetencí* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *rozvoje digitálních kompetencí*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *rozvoje digitálních kompetencí*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav rozvoje digitálních kompetencí na SOU

Minimálně jedním připojeným počítačem s dataprojektorem či interaktivní tabulí je vybavena většina učeben. Internetové připojení je k dispozici ve vyhrazených částech školy. (64 % škol)

Učitelé mají zásobu ověřených nekomerčních či komerčních digitálních výukových materiálů k podpoře výuky a opakovaně je používají. (64 % škol)

Na škole působí ICT metodik a koordinátor, který vytváří plán nákupu a začlenění digitálních technologií do výuky. (64 % škol)

Ke spolupráci a komunikaci se začínají používat nástroje pro komunikaci v digitálním prostředí. (43 % škol)

Ve výuce i mimo ni jsou vytvářeny výukové materiály, které jsou prezentované a sdílené mezi pedagogy. (43 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Prostory jsou vhodné a dostačující nejen pro výuku informatiky, ale také pro plnohodnotné využívání digitálních technologií napříč vyučovanými předměty. Internetové připojení je k dispozici v celé budově školy. (36 % škol)

Škola umožňuje alespoň v omezené míře připojení žákovských mobilních zařízení do sítě. (36 % škol)

Činnosti, které SOU v rámci rozvoje digitálních kompetencí realizují

- Škola podporuje pedagogy k sebevzdělávání v oblasti ICT (100 % škol)
- Pedagogové mezi sebou sdílejí znalosti a zkušenosti v oblasti ICT (86 % škol)
- Škola využívá ICT i v jiných předmětech, než jsou informatické předměty (79 % škol)
- Škola neustále hledá nové možnosti zdokonalení stávajících postupů v oblasti výuky ICT (79 % škol)
- Škola nastavuje pravidla použití ICT - včetně mobilních telefonů, přístupu do internetu, prostřednictvím školního řádu (71 % škol)
- Pedagogové získané dovednosti v oblasti ICT začleňují do výuky (71 % škol)

Překážky, na něž SOU při realizaci těchto činností narážejí

- Nedostatečné vzdělání pedagogů na škole v oblasti ICT (43 % škol)
- Nedostatečná motivace pedagogů k dalšímu vzdělávání v oblasti ICT (43 % škol)
- Nedostatečné finance či prostory pro organizování a vedení nepovinných předmětů (43 % škol)
- Nízká časová dotace či absence ICT koordinátora (36 % škol)
- Nedostatečné SW vybavení školy (29 % škol)
- Studenti nemají vlastní zařízení vhodná pro využití ve výuce (21 % škol)

Opatření, která by SOU pomohla ke stanoveným cílům

- Aplikace – pořizování licencí, aktualizace (64 % škol)
- Vzdělávání zaměřené na práci s novými technologiemi, seznámení s novými službami, SW, HW (64 % škol)
- Vybavení specializovaných učeben, pracoven, laboratoří a dílen digitálními technologiemi, multimediální technikou atp. (57 % škol)
- Technická podpora - správa sítě, provoz a údržba zařízení, aktualizace a uprady, audity (57 % škol)
- Podpora při budování školní počítačové sítě (kabelové a bezdrátové rozvody po areálu školy, infrastruktura) (57 % škol)
- Vybavení běžných tříd digitálními technologiemi, multimediální technikou atp. (50 % škol)
- Vybavení ICT učeben digitálními technologiemi, multimediální technikou atp. (50 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje digitálních kompetencí stanovila SOU

Minimálně jedním připojeným počítačem s dataprojektorem či interaktivní tabulí je vybavena většina učeben. Internetové připojení je k dispozici ve vyhrazených částech školy. (71 % škol)

Učitelé mají zásobu ověřených nekomerčních či komerčních digitálních výukových materiálů k podpoře výuky a opakovaně je používají. Příležitostně tvoří vlastní výukové materiály. (64 % škol)

Na škole působí ICT metodik a koordinátor, který vytváří plán nákupu a začlenění digitálních technologií do výuky. (64 % škol)

Prostory jsou vhodné a dostačující nejen pro výuku informatiky, ale také pro plnohodnotné využívání digitálních technologií napříč vyučovanými předměty. Internetové připojení je k dispozici v celé budově školy. (64 % škol)

Digitální technologie jsou ve výuce využívány zcela běžně všemi účastníky dle stanovených pravidel, která reagují na aktuální potřeby školy a výuky. (64 % škol)

Ke spolupráci a komunikaci se začínají používat nástroje pro komunikaci v digitálním prostředí. Je patrná snaha o sdílení informací a poznatků pomocí sdílených archivů. (57 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav rozvoje digitálních kompetencí na SOŠ

Na škole působí ICT metodik a koordinátor, který vytváří plán nákupu a začlenění digitálních technologií do výuky. (52 % škol)

Minimálně jedním připojeným počítačem s dataprojektorem či interaktivní tabulí je vybavena většina učeben. Internetové připojení je k dispozici ve vyhrazených částech školy. (48 % škol)

Ve výuce i mimo ni jsou vytvářeny výukové materiály, které jsou prezentované a sdílené mezi pedagogy. (39 % škol)

Digitální technologie jsou ve výuce využívány zcela běžně všemi účastníky dle stanovených pravidel, která reagují na aktuální potřeby školy a výuky. (35 % škol)

Prostory jsou vhodné a dostačující nejen pro výuku informatiky, ale také pro plnohodnotné využívání digitálních technologií napříč vyučovanými předměty. Internetové připojení je k dispozici v celé budově školy. (52 % škol)

Škola umožňuje v neomezené míře připojení žákovských mobilních zařízení do sítě. (42 % škol)

Ke spolupráci a komunikaci se začínají používat nástroje pro komunikaci v digitálním prostředí. (35 % škol)

úroveň 1

úroveň 2

úroveň 3

úroveň 4

Činnosti, které SOŠ v rámci rozvoje digitálních kompetencí realizují

- Škola podporuje pedagogy k sebezvzdělávání v oblasti ICT (84 % škol)
- Škola využívá ICT i v jiných předmětech, než jsou informatické předměty (84 % škol)
- Pedagogové mezi sebou sdílejí znalosti a zkušenosti v oblasti ICT (74 % škol)
- Škola nastavuje pravidla použití ICT - včetně mobilních telefonů, přístupu do internetu, prostřednictvím školního řádu (74 % škol)
- Dochází k posilování etického a odpovědného přístupu k ICT (68 % škol)
- Žáci jsou schopni efektivně využívat ICT v další profesní a studijní dráze (68 % škol)

Překážky, na něž SOŠ při realizaci těchto činností narážejí

- Nedostatečné vzdělání pedagogů na škole v oblasti ICT (42 % škol)
- Nedostatečná motivace pedagogů k dalšímu vzdělávání v oblasti ICT (39 % škol)
- Nedostatečné finance či prostory pro organizování a vedení nepovinných předmětů (39 % škol)
- Nedostatečné SW vybavení školy (35 % škol)
- Nízká časová dotace či absence ICT koordinátora (32 % škol)
- Studenti nemají vlastní zařízení vhodná pro využití ve výuce (23 % škol)

Opatření, která by SOŠ pomohla ke stanoveným cílům

- Vybavení specializovaných učeben, pracoven, laboratoří a dílen digitálními technologiemi, multimediální technikou atp. (61 % škol)
- Aplikace – pořizování licencí, aktualizace (58 % škol)
- Technická podpora - správa sítě, provoz a údržba zařízení, aktualizace a upgrady, audity (SW, HW, bezpečnost včetně kybernetické) (58 % škol)
- Vybavení ICT učeben digitálními technologiemi, multimediální technikou atp. (52 % škol)
- Vybavení běžných tříd digitálními technologiemi, multimediální technikou atp. (45 % škol)
- Vzdělávání zaměřené na práci s novými technologiemi, novými službami, SW, HW (42 % škol)
- Vysokorychlostní připojení školy k internetu (42 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje digitálních kompetencí stanovily SOŠ

Prostory jsou vhodné a dostačující nejen pro výuku informatiky, ale také pro plnohodnotné využívání digitálních technologií napříč vyučovanými předměty. (81 % škol)

Digitální technologie jsou ve výuce využívány zcela běžně všemi účastníky dle stanovených pravidel. (71 % škol)

úroveň 1

úroveň 2

úroveň 3

úroveň 4

Plán pořizování ICT a začleňování do výuky je významný pro vizi školy a je plně zahrnut do koncepce rozvoje školy. (55 % škol)

Minimálně jedním připojeným počítačem s dataprojektorem či interaktivní tabulí je vybavena většina učeben. (52 % škol)

Škola umožňuje v neomezené míře připojení žákovských mobilních zařízení do sítě. (52 % škol)

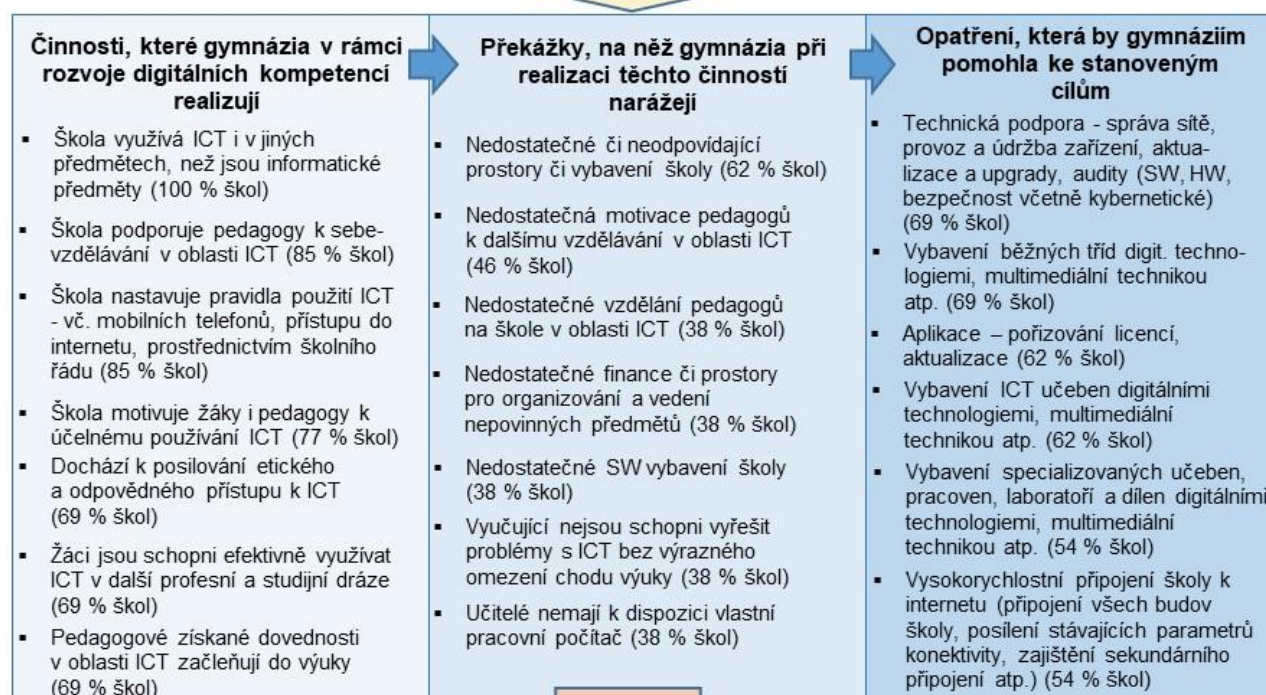
Na škole je zavedena banka digitálních učebních materiálů, které jsou sdílené mezi pedagogy napříč všemi předměty i mezi pedagogy a žáky. (52 % škol)

Na škole působí ICT metodik a koordinátor, který vytváří plán nákupu a začlenění digitálních technologií do výuky. (52 % škol)

Běžně jsou využívány různé nástroje pro komunikaci, sdílení souborů na cloudovém úložišti, textová komunikace či videokonference. (52 % škol)

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

10 Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti v Libereckém kraji

Rada Evropské unie v Doporučení z května 2018 o klíčových kompetencích pro celoživotní učení doporučuje zaměřit vzdělávání na rozvoj kompetencí, a to jak žáků, tak učitelů. **Gramotnosti jsou podmínkou pro získání klíčových kompetencí i pro dosažení důležitých cílů vzdělávání a odborné přípravy.** Rozvoj gramotností je základem pro další učení i pro uplatnění na měnícím se pracovním trhu a je potřebné rozvíjet je **průřezově napříč vzdělávacími obory.**

Jedním z cílů Strategického rámce evropské spolupráce ve vzdělávání a odborné přípravě (ET 2020) je šířit osvědčené postupy týkající se **schopnosti žáků porozumět psanému textu** a vypracovat závěry, jak zlepšit gramotnost v celé EU, **zlepšit znalosti z matematiky a přírodních věd na vyšších stupních vzdělávání a odborné přípravy.** A rovněž více zohledňovat klíčové průřezové kompetence ve vzdělávacích oblastech, hodnocení a kvalifikacích.

Koncept gramotností má ústřední místo také v **šetření PISA**, které se užívá i v českém prostředí. Důležitým charakteristickým rysem projektu PISA je pravidelné zjišťování nabytých dovedností a vědomostí, o nichž se předpokládá, že budou nezbytné pro úspěšné zapojení žáků do reálného konkurenčního prostředí a budou pro ně výhodou v dalším vzdělávání i na trhu práce. Záměrem není zkoumat, jak žáci dovedou reprodukovat získané vědomosti, ale **jak dokáží v úlohách vytvořených na základě rozmanitých situací běžného života využít své schopnosti a osvojené dovednosti.**

V návaznosti na výše uvedené je tak cílem oblasti intervence Čtenářská a matematická gramotnost podporovat **systematický rozvoj gramotnosti ve školách** a tím přispívat k lepšímu uplatnění žáků v dalším vzdělávání a na pracovním trhu. Díky funkční schopnosti pracovat s texty a dokumenty, porozumět jim, zužitkovat získané informace, aplikovat získaný matematický aparát na úlohy z běžného života, přemýšlet v souvislostech a návaznostech, zaujmout postoj a sdílet a formulovat vlastní myšlenky mohou žáci zažít úspěch nejen ve škole, ale samozřejmě v práci a osobním i veřejném životě.

Čtenářská gramotnost ve smyslu schopnosti praktického uplatnění znalostí v rozmanitých životních situacích umožňuje **porozumět psanému textu**, který využívá jazyk ve své grafické podobě (včetně vizuálních útvarů jako např. diagramy, mapy, tabulky grafy), nakládat s **informacemi v kontextu**, vyvozovat a **usuzovat v souladu** s vlastními rostoucími **zkušenostmi**, posuzovat **věrohodnost textů** a číst z **většího počtu zdrojů**, často multimodálního charakteru. Psanými texty jsou myšleny vedle klasických, tzv. statických textů také tzv. dynamické texty, které jsou charakteristické pro digitální média.

Nezbytnou podmínkou pro získání čtenářské gramotnosti je **osvojení si čtenářských strategií**. Těžiště jejich rozvoje je v základním vzdělávání, na středních školách by měly být dále rozvíjeny a prohlubovány. Cílem je, aby se žáci naučili pracovat se strategiemi vědomě, aby věděli, kdy mají které použít, a hlavně aby přemýšleli, proč a jak by je měli použít. Strategie jsou prostředkem k dosažení toho, že žáci budou schopni přemýšlet o tom, co a jak čtou, a naučí se, jak porozumět obsahu textu, záměru autora apod. Pro úspěšný rozvoj čtenářské gramotnosti jsou základním předpokladem také **vhodné materiální a organizační podmínky ve škole.**

Zjištění šetření PISA ve výsledcích českých žáků dlouhodobě ukazují na **potřebu věnovat pozornost významným rozdílům ve výsledcích žáků jednotlivých druhů škol.** Rozdíl mezi výsledkem žáků víceletých gymnázií a středních odborných škol bez maturity je větší než dvě gramotnostní úrovně. Rozdílných výsledků je dosahováno také dívkami a chlapci, je proto třeba rovněž v rozvoji čtenářské gramotnosti pracovat s hlediskem genderových specifik.

Hlavní zjištění

- V rámci podpory čtenářské gramotnosti školy v Libereckém kraji jsou nejčastěji rozvíjeny aktivity základní úrovně, ve které je rozvoj čtenářské gramotnosti realizován v rámci výuky českého jazyka a literatury a na škole nepůsobí koordinátor čtenářské gramotnosti. Ve vyšší míře je rozvíjena také mírně pokročilá a pokročilá úroveň, kdy na škole působí koordinátor pro čtenářskou gramotnost. Školy předpokládají posun v oblasti podpory čtenářské gramotnosti především v rámci nejvyšší a mírně pokročilé úrovně. Srovnatelný posun lze očekávat také v rámci pokročilé úrovně. Školy tím deklarují zájem o ucelenou koncepci rozvoje čtenářské

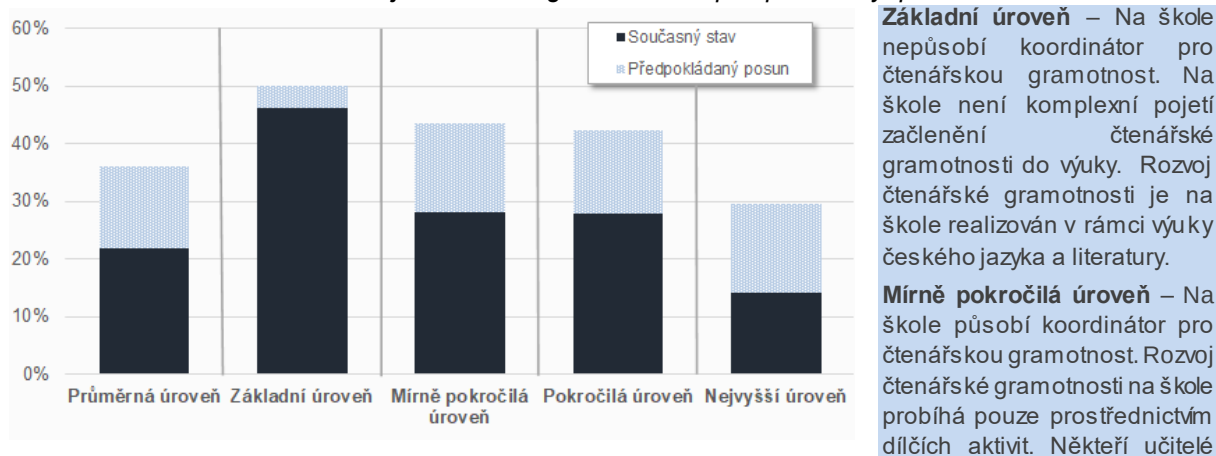
gramotnosti na škole, kterou bude mít obsahově i časově na starosti koordinátor čtenářské gramotnosti.

- V rámci oblasti podpory čtenářské gramotnosti střední školy a vyšší odborné školy v největší míře pracují s odbornými texty ve výuce a pomáhají žákům s vlastním výběrem četby. Alespoň tři čtvrtiny škol mají vlastní knihovnu a pracují s různou podobou textu, jako jsou grafy, tabulky, mapy, diagramy. Významná část škol ve výuce pracuje s texty napříč různými předměty či s beletristickými texty. Téměř dvě třetiny škol se snaží zvyšovat motivaci žáků ke čtení a více než polovina škol pořádá pravidelné návštěvy knihovny. Zvyšování motivace žáků ke čtení je stěžejní zejména v případě SOU, zatímco pro SOŠ a gymnázia je nejdůležitější práce s texty ve výuce. Gymnázia také nejčastěji disponují vlastní knihovnou.
- Školy se nejčastěji setkávají s překážkami v souvislosti s nedostatečnou motivací žáků k rozvoji čtenářské gramotnosti (neochotou číst), a nedostatečnou úrovní čtenářské gramotnosti žáků ze ZŠ. Více než dvě pětiny škol poukazují na nízkou časovou dotaci na rozvoj čtenářské gramotnosti ve výuce napříč předměty a nedostatek finančních prostředků na realizaci mimoškolních aktivit. Na nedostatek finančních prostředků na materiální zajištění rozvoje čtenářské gramotnosti si stěžuje více než třetina škol.
- Opatření, která by školám nejvíce pomohla v realizaci zvolených cílů, se týkají především podpory čtenářské gramotnosti napříč předměty a prostředků pro personální a materiální zajištění práce se žáky se zájmem o literaturu. Polovině škol chybí dostatečné prostředky na nákup beletrie a odborných textů pro školní knihovnu. Více než dvě pětiny škol by ocenily využívání ICT a interaktivních médií na podporu čtenářské gramotnosti, vzdělávání vyučujících k podpoře čtenářské gramotnosti a zajištění dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti rozvíjení čtenářské gramotnosti ve výuce.

10.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

Pokud jde o podporu čtenářské gramotnosti, na školách v Libereckém kraji jsou nejčastěji rozvíjeny aktivity základní úrovně (46 %), ve které je rozvoj čtenářské gramotnosti realizován v rámci výuky českého jazyka a literatury a na škole nepůsobí koordinátor čtenářské gramotnosti. Ve vyšší míře je rozvíjena také aktivity mírně pokročilá a pokročilá úrovně (shodně 28 %), kdy na škole působí koordinátor pro čtenářskou gramotnost.

Graf 105: Současná úroveň rozvoje čtenářské gramotnosti a předpokládaný posun

zařazují do výuky prvky k rozvoji čtenářské gramotnosti.

Pokročilá úroveň – Koordinátor čtenářské gramotnosti spolupracuje s jednotlivými učiteli. Na škole je snaha o vytvoření uceleného pojetí začlenění čtenářské gramotnosti do výuky. Učitelé napříč předměty běžně zařazují do výuky prvky k rozvoji čtenářské gramotnosti.

Nejvyšší úroveň – Čtenářská gramotnost je obsahově i časově koordinována pracovníkem, který k tomu má vytvořeny odpovídající podmínky. Škola má zpracovanou ucelenou koncepci rozvoje čtenářské gramotnosti. Pravidelně dochází ke sdílení poznatků, reflexi učitelů napříč předměty o zkušenostech ze zařazování prvků rozvoje čtenářské gramotnosti do jejich předmětů. Spolupráce s externími partnery (např. místní knihovna, známé osobnosti, nakladatelství apod.) je pravidelnou součástí výuky.

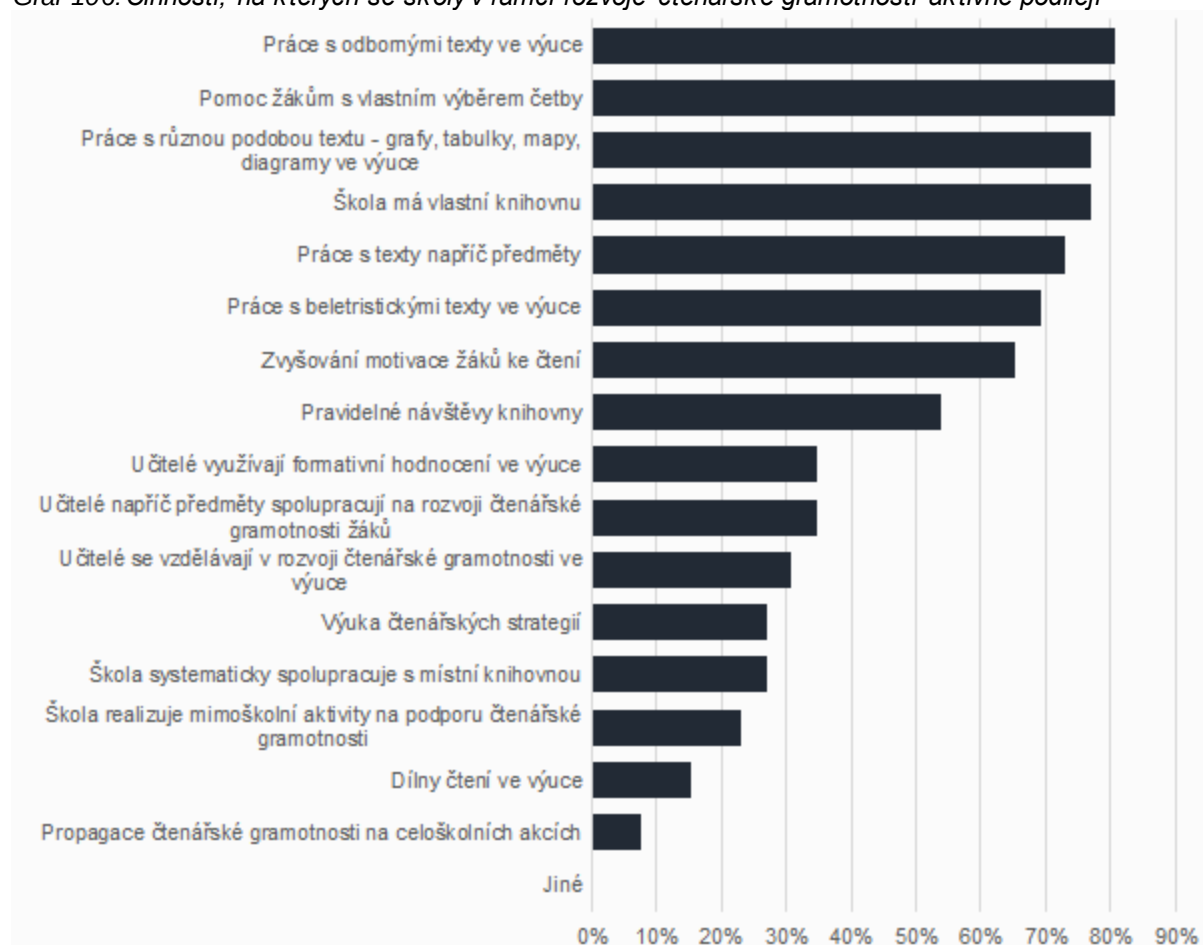
Pakliže měly školy zhodnotit předpokládaný posun v oblasti podpory čtenářské gramotnosti, školy plánují rozvoj především v rámci nejvyšší a mírně pokročilé úrovně (předpokládaný posun shodně o 15 p. b.). Srovnatelný posun lze očekávat také v rámci pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 14 p. b.). Školy tím deklarují zájem o ucelenou koncepci rozvoje čtenářské gramotnosti na škole, kterou bude mít obsahově i časově na starosti koordinátor čtenářské gramotnosti. V nejmenší míře je předpokládaný posun v rámci základní úrovně (předpokládaný posun o 4 p. b.).

10.2 Aktivita, které školy realizují v rámci této intervence

V rámci oblasti podpory čtenářské gramotnosti střední školy a vyšší odborné školy v největší míře zmiňují práci s odbornými texty ve výuce a pomáhají žákům s vlastním výběrem četby (shodně 81 %). Alespoň tři čtvrtiny škol mají vlastní knihovnu a pracují s různou podobou textu, jako jsou grafy, tabulky, mapy, diagramy (77 %). Ve významném podílu škol se ve výuce pracuje s texty napříč různými předměty (73 %) či s beletristickými texty (69 %). Téměř dvě třetiny škol se snaží zvyšovat motivaci žáků ke čtení (65 %). Více než polovina škol pořádá pravidelné návštěvy knihovny (54 %). Alespoň ve třetině škol učitelé využívají formativní hodnocení ve výuce a spolupracují napříč předměty na rozvoji čtenářské gramotnosti žáků (35 %). V necelé třetině škol se učitelé vzdělávají v rozvoji čtenářské gramotnosti ve výuce (31 %).

Více než čtvrtina škol se zaměřuje na výuku čtenářských strategií a systematicky spolupracuje s místní knihovnou (shodně 27 %). Více než pětina škol realizuje mimoškolní aktivity na podporu čtenářské gramotnosti (23 %). Menší podíl škol praktikuje dílny čtení ve výuce (15 %) a propaguje čtenářskou gramotnost na celoškolních akcích (8 %).

Graf 106: Činnosti, na kterých se školy v rámci rozvoje čtenářské gramotnosti aktivně podílejí

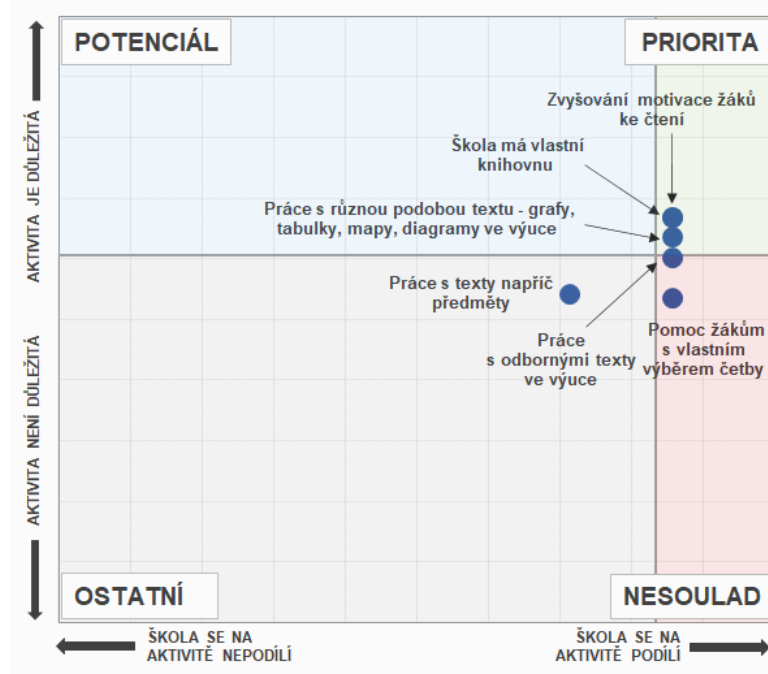

Pozn. Data z první vlny šetření nejsou k dispozici.

10.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště z výše uvedených aktivit v oblasti čtenářské gramotnosti nejčastěji vlastní knihovnu, usilují o zvyšování motivace žáků ke čtení, pomáhají žákům s vlastním výběrem četby a pracují ve výuce s odbornými texty a různou podobou textu - grafy, tabulky, mapy, diagramy (vše shodně 86 %). Velký podíl učilišť pracuje s textem napříč předměty (71 %).

Graf 107: Aktivita, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

Pokud bychom v souvislosti s realizovanými aktivitami měli zohlednit jejich důležitost, prioritami pro střední odborná učiliště je zvyšování motivace žáků ke čtení, práce s různou podobou textu (tabulky, diagramy apod.) a mít na škole vlastní knihovnu. Tyto aktivity učiliště realizují nejčastěji a přisuzují jim také nadprůměrnou důležitost.

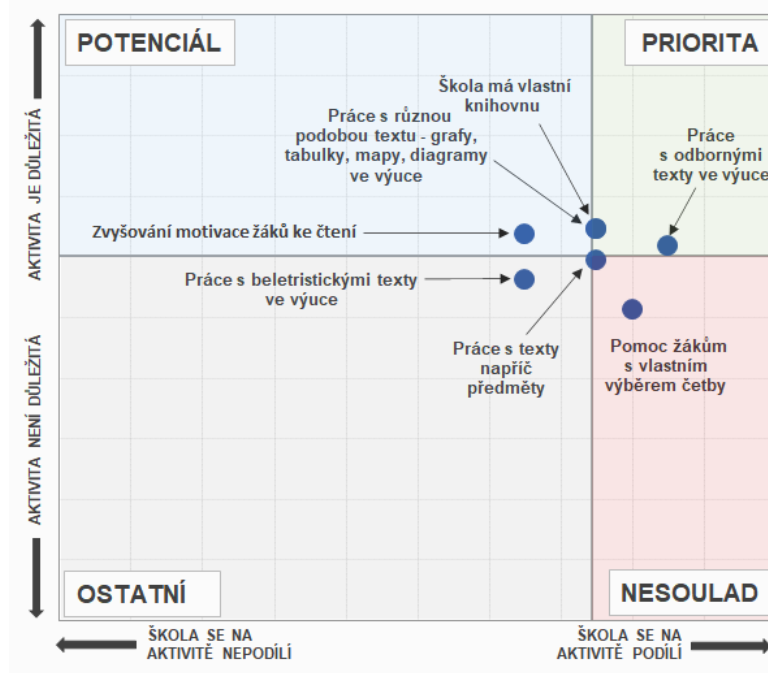
Stejně často SOU zmiňují práci s odbornými texty ve výuce a pomoc žákům s vlastním výběrem četby. Oběma aktivitám je ale přikládána podprůměrná důležitost, což působí nesoulad.

Práce s texty napříč předměty je zmiňována školami méně často a je jí přikládána ve srovnání

jinými činnostmi i nižší důležitost.

Střední odborné školy, podobně jako střední odborná učiliště, v oblasti čtenářské gramotnosti pracují s odbornými texty ve výuce (85 %) a značná část škol pomáhá žákům s vlastním výběrem četby (80 %).

Graf 108: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

Tři čtvrtiny škol také mají vlastní knihovnu, pracují s texty napříč předměty a s různou podobou textu ve výuce - grafy, tabulky, mapy, diagramy (shodně 75 %).

Celkem 65 % středních odborných škol pracuje na zvyšování motivace žáků ke čtení a pracuje s beletristickými texty ve výuce.

Z hlediska důležitosti jednotlivých aktivit na podporu čtenářské gramotnosti představuje pro SOŠ prioritu práce s odbornými texty ve výuce. Tuto aktivitu školy realizují nejčastěji a zároveň ji hodnotí jako nadprůměrně důležitou.

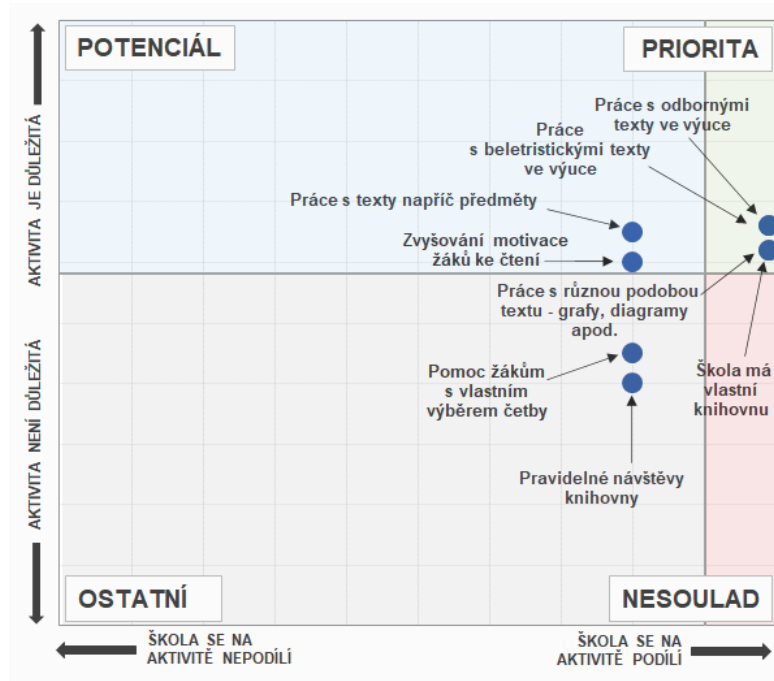
Další relativně častou aktivitou je pomoc žákům s vlastním

výběrem četby. Tato aktivita je však z hlediska důležitosti hodnocena podprůměrně, což působí nesoulad.

Práce s různou podobou textu ve výuce a přítomnost vlastní knihovny potom představují pro školy aktivity na pomezí priority a potenciálu k rozvoji sledované oblasti. Méně častou a taktéž vysoce hodnocenou aktivitou je zvyšování motivace žáků ke čtení, která pro školy představuje další činnost s potenciálem.

Všechna gymnázia jsou v rámci podpory čtenářské gramotnosti vybavena vlastní knihovnou, jsou aktivní v práci s odbornými a beletristickými texty ve výuce a v užívání různé podoby textu ve výuce (shodně 100 %). Vysoký podíl gymnázií také pomáhá žákům s vlastním výběrem četby, snaží se žáky motivovat, zařazuje pravidelné návštěvy knihovny a pracuje s texty napříč předměty (shodně 80 %).

Graf 109: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

V případě gymnázií představují priority v oblasti čtenářské gramotnosti vlastnictví knihovny, práce s beletristickými a odbornými texty ve výuce a v užívání různé podoby textu ve výuce. Tyto aktivity gymnázia zmiňují nejčastěji a přikládají jim také vysokou důležitost.

Práci s texty ve výuce napříč předměty a zvyšování motivace žáků ke čtení se gymnázia věnují méně často, ale je jim přisuzována vysoká důležitost. Proto pro gymnázia představují potenciál v rozvoji čtenářské gramotnosti.

Pomoc žákům s vlastním výběrem četby a pravidelné návštěvy knihovny mají pro gymnázia již nižší míru důležitosti.

10.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

V souvislosti s překážkami, které omezují podporu čtenářské gramotnosti, školy nejčastěji naráží na nedostatečnou motivaci žáků k rozvoji čtenářské gramotnosti (neochotu číst) a na nedostatečnou úroveň čtenářské gramotnosti žáků ze ZŠ (shodně 77 %).

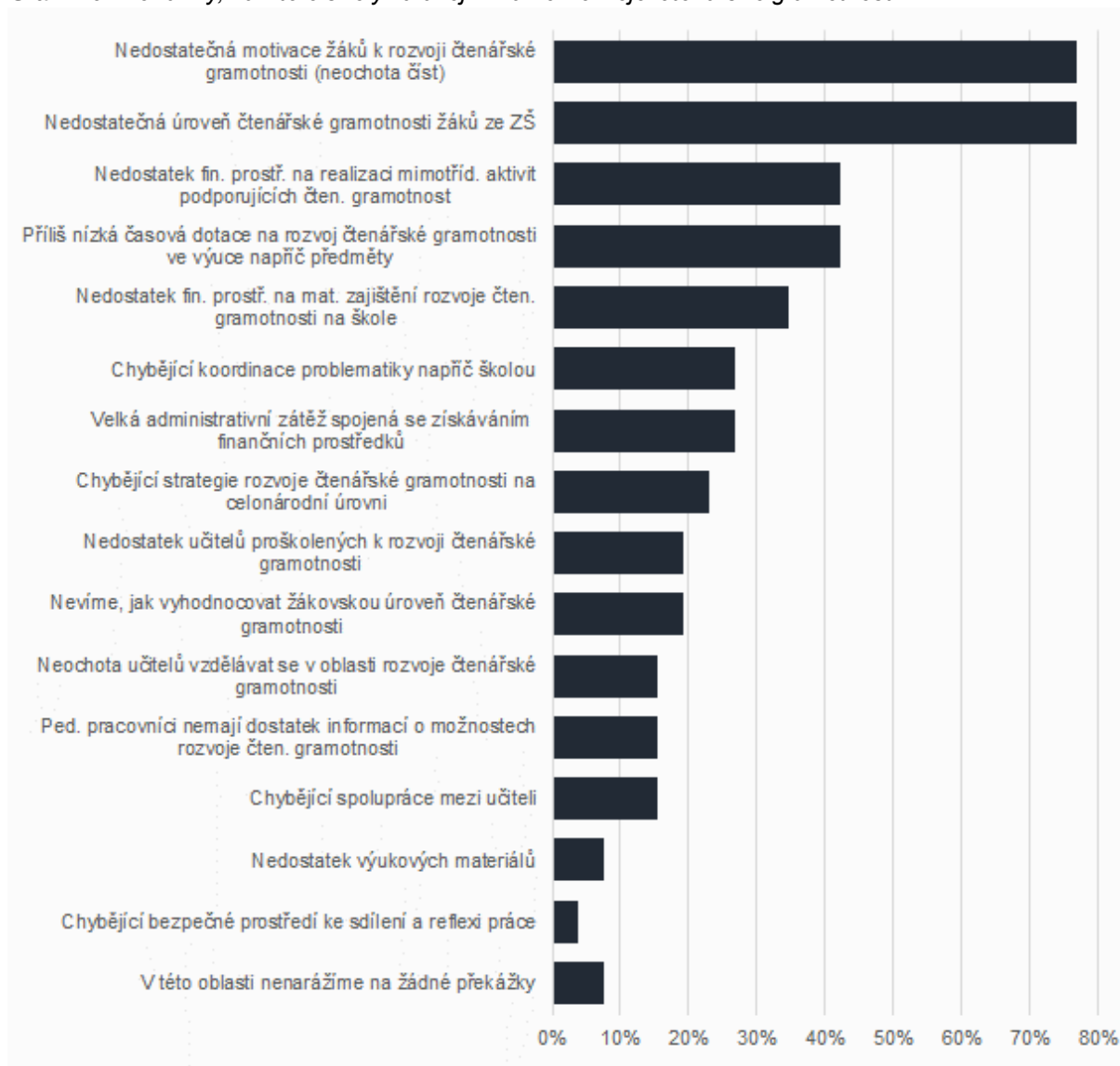
Více než dvě pětiny škol poukazují na nízkou časovou dotaci na rozvoj čtenářské gramotnosti ve výuce napříč předměty a nedostatek finančních prostředků na realizaci mimotřídních aktivit (shodně 42 %). Na nedostatek finančních prostředků na materiální zajištění rozvoje čtenářské gramotnosti si stěžuje více než třetina škol (35 %).

Přibližně čtvrtina škol uvádí jako překážku i chybějící koordinaci problematiky napříč školou (27 %), velkou administrativní zátěž spojená se získáváním finančních prostředků (27 %) a chybějící strategii rozvoje čtenářské gramotnosti na celonárodní úrovni. (23 %). Téměř pětina škol trápí také nedostatek učitelů proškolených k rozvoji čtenářské gramotnosti, nebo že škola neví, jak vyhodnocovat žákovskou úroveň čtenářské gramotnosti (shodně 19 %).

Nižší podíl škol se potýká s neochotou učitelů vzdělávat se v oblasti rozvoje čtenářské gramotnosti, s chybějící spoluprací mezi učiteli, nedostatkem informací pedagogických pracovníků o možnostech rozvoje čtenářské gramotnosti (shodně 15 %), nedostatkem výukových materiálů (8 %), a chybějícím bezpečným prostředím ke sdílení a reflexi práce (4 %). Celkem 8 % škol uvedlo, že v této oblasti nenaráží na žádné překážky.

Graf 110: Překážky, na které školy narážejí v rámci rozvoje čtenářské gramotnosti

Pozn. Data z první vlny šetření nejsou k dispozici.

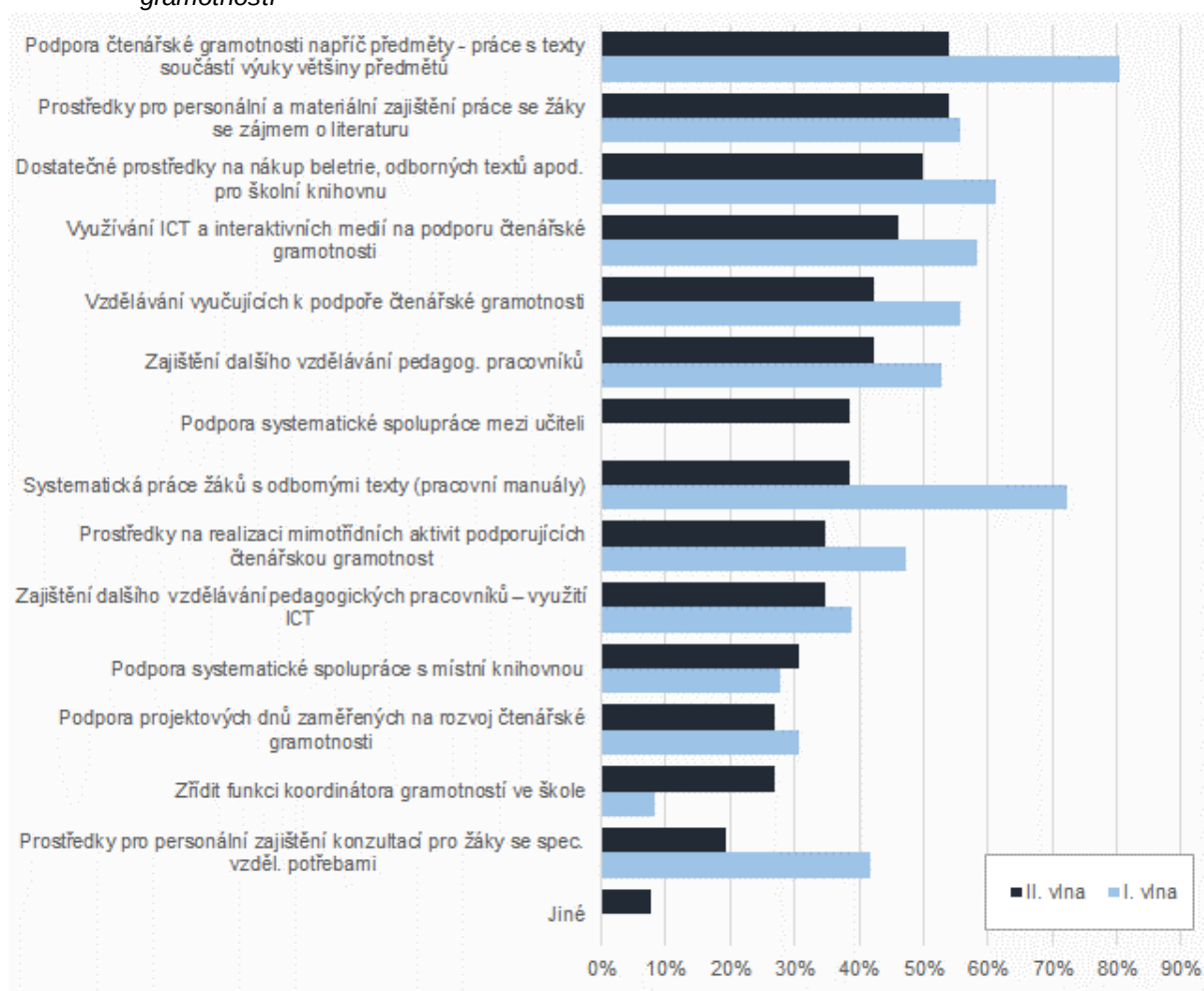
10.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

V dalším rozvoji oblasti podpory čtenářské gramotnosti by školám nejvíce pomohla podpora čtenářské gramotnosti napříč předměty a prostředky pro personální a materiální zajištění práce se žáky se zájmem o literaturu (shodně 54 %). Polovině škol chybí dostatečné prostředky na nákup beletrie a odborných textů pro školní knihovnu (50 %).

Více než dvě pětiny škol by ocenily využívání ICT a interaktivních médií na podporu čtenářské gramotnosti (46 %), vzdělávání vyučujících k podpoře čtenářské gramotnosti a zajištění dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti rozvíjení čtenářské gramotnosti ve výuce (shodně 42 %). Alespoň třetině škol by pomohla podpora systematické spolupráce mezi učiteli a systematická práce žáků s odbornými texty (shodně 38 %), zajištění dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (využití ICT), a prostředky na realizaci mimotřídních aktivit podporujících čtenářskou gramotnost (shodně 35 %).

Celkem 31 % škol by prospěla podpora systematické spolupráce s místní knihovnou. Více než pětina škol chybí podpora projektových dnů zaměřených na rozvoj čtenářské gramotnosti a funkce koordinátora gramotností na škole (shodně 27 %). Téměř pětina by zase ocenila prostředky pro personální zajištění konzultací pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (19 %).

Graf 111: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci rozvoje čtenářské gramotnosti

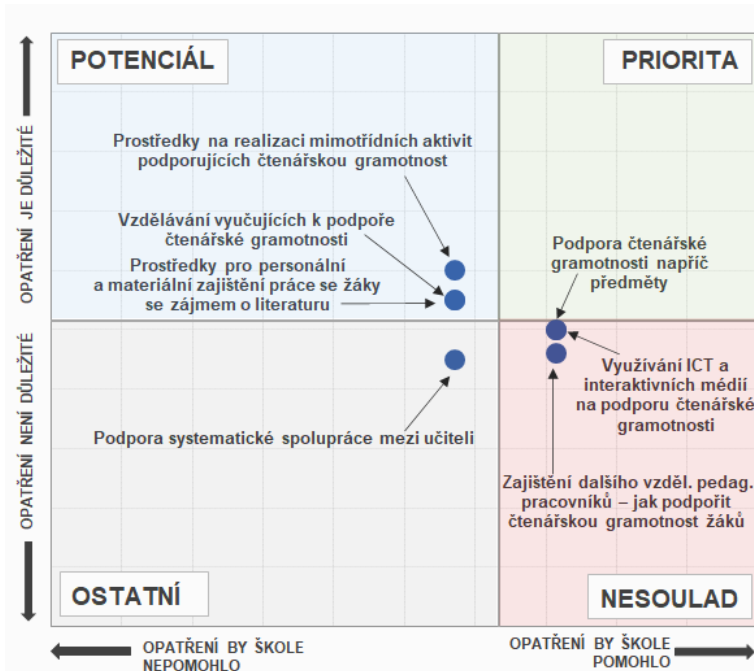

Oproti roku 2015/2016 školy více zdůrazňují především zřízení funkce koordinátora gramotnosti ve škole (nárůst o 19 p. b.). Méně škol by naopak potřebovalo systematickou práci žáků s odbornými texty či pracovní manuály (pokles o 34 p. b.), podporu čtenářské gramotnosti napříč předměty (práce s texty) (pokles o 27 p. b.), a prostředky pro personální zajištění konzultací pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (pokles o 22 p. b.).

10.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště uvedla, že by jim v rozvoji čtenářské gramotnosti nejvíce pomohla podpora čtenářské gramotnosti napříč předměty, zajištění dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků zaměřené na to, jak podpořit čtenářskou gramotnost žáků při výuce a využívání ICT a interaktivních médií (shodně 71 %). Více než polovině škol by prospěla podpora systematické spolupráce mezi učiteli, prostředky pro personální a materiální zajištění práce se žáky se zájmem o literaturu (např. tvůrčí psaní, tvorba školního časopisu), prostředky na realizaci mimoškolních aktivit podporujících čtenářskou gramotnost (kroužky čtenářské, recitační, žákovské divadlo apod.) a vzdělávání vyučujících k podpoře čtenářské gramotnosti (shodně 57 %).

Graf 112: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

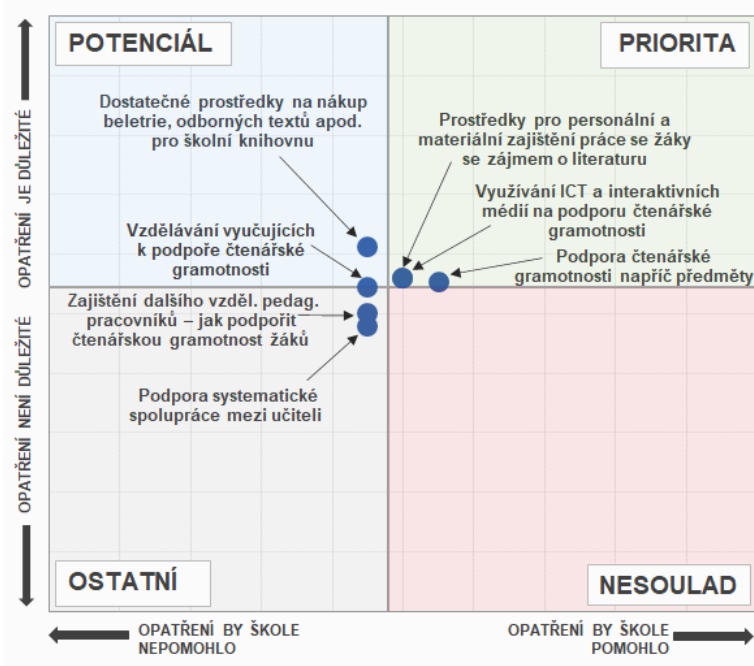
Pokud bychom v souvislosti s navrhovanými opatřeními podpory čtenářské gramotnosti zohlednili také jejich důležitost, žádné z opatření nepředstavuje pro střední odborná učiliště prioritu. Nejčastěji se SOU věnují podpoře čtenářské gramotnosti napříč předměty, zajištění dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků zaměřeného na způsoby, jak podpořit čtenářskou gramotnost žáků při výuce a využívání ICT a interaktivních médií. Tyto aktivity však SOU hodnotí podprůměrně, což působí nesoulad.

Prostředky na realizaci mimotřídních aktivit podporujících čtenářskou gramotnost zmiňují učiliště méně často, ale zároveň

je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnotí jako nejdůležitější. Také vzdělávání vyučujících k podpoře čtenářské gramotnosti a prostředky pro personální a materiální zajištění práce se žáky se zájmem o literaturu hodnotí školy nadprůměrně. Z tohoto důvodu pro SOU představují potenciál vedoucí k podpoře čtenářské gramotnosti.

Střední odborné školy mezi opatřeními v největší míře uváděly podporu čtenářské gramotnosti napříč předměty, kdy je práce s texty součástí výuky většiny předmětů (55 %). Polovina škol by také ocenila využívání ICT a interaktivních médií na podporu čtenářské gramotnosti a prostředky pro personální a materiální zajištění práce se žáky se zájmem o literaturu (shodně 50 %).

Graf 113: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

Celkem 45 % škol by prospělo vzdělávání vyučujících k podpoře čtenářské gramotnosti, dostatečné prostředky na nákup beletrie, odborných textů apod. pro školní knihovnu, zajištění dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků zaměřeného na způsoby, jak podpořit čtenářskou gramotnost žáků a podpora systematické spolupráce mezi učiteli.

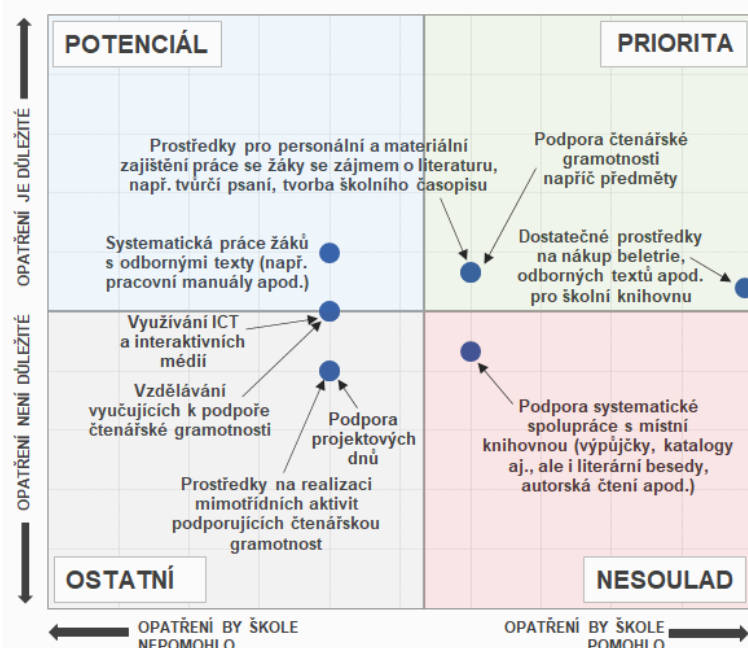
Z hlediska důležitosti jednotlivých opatření podpory čtenářské gramotnosti představují nejvyšší priority pro SOŠ podpora čtenářské gramotnosti napříč předměty, využívání ICT a interaktivních médií a prostředky pro personální a materiální zajištění práce se žáky se zájmem

o literaturu. Tato opatření školy zmiňují nejčastěji a přiřazují jim i vysokou důležitost.

Opatřením s potenciálem k rozvoji oblasti čtenářské gramotnosti jsou dostatečné prostředky na nákup beletrie a odborných textů pro školní knihovnu. Školy toto zmiňují méně často, ale hodnotí jej jako nejvíce důležité. Vzdělávání vyučujících k podpoře čtenářské gramotnosti je hodnoceno průměrně.

Všechna gymnázia by v rámci podpory čtenářské gramotnosti nejvíce ocenila dostatečné prostředky na nákup beletrie, odborných textů apod. pro školní knihovnu. Třem pětina gymnázií by pomohla podpora čtenářské gramotnosti napříč předměty, prostředky pro personální a materiální zajištění práce se žáky se zájmem o literaturu a podpora systematické spolupráce s místní knihovnou (shodně 60 %). Dvě pětiny gymnázií by ocenily prostředky na realizaci mimoškolních aktivit podporujících čtenářskou gramotnost, podporu projektových dnů zaměřených na rozvoj čtenářské gramotnosti, vzdělávání vyučujících k podpoře čtenářské gramotnosti, využívání ICT a interaktivních médií a podporu systematické práce žáků s odbornými texty (shodně 40 %).

Graf 114: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Při zohlednění důležitosti jednotlivých opatření podpory čtenářské gramotnosti představují jednoznačnou prioritu gymnázií dostatečné prostředky na nákup beletrie a odborných textů pro školní knihovnu. Toto opatření zmiňovala všechna gymnázia a hodnotí je nadprůměrně. Mezi prioritní patří také podpora čtenářské gramotnosti napříč předměty a prostředky pro personální a materiální zajištění práce se žáky se zájmem o literaturu.

Podpora systematické spolupráce s místní knihovnou byla oproti tomu hodnocena podprůměrně, a působí tak nesoulad.

Systematická práce žáků s odbornými texty je hodnocena gymnázii jako nejdůležitější opatření, i když ji gymnázia zmiňují méně často. Může mít proto potenciál k rozvoji sledované oblasti. Ostatní opatření gymnázia zmiňují méně často a současně je hodnotí podprůměrně.

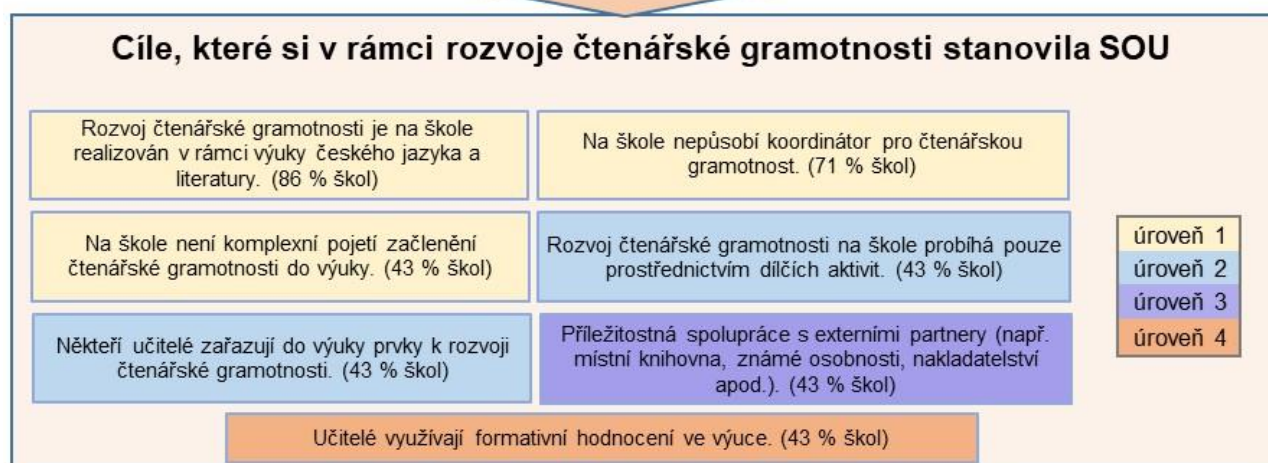
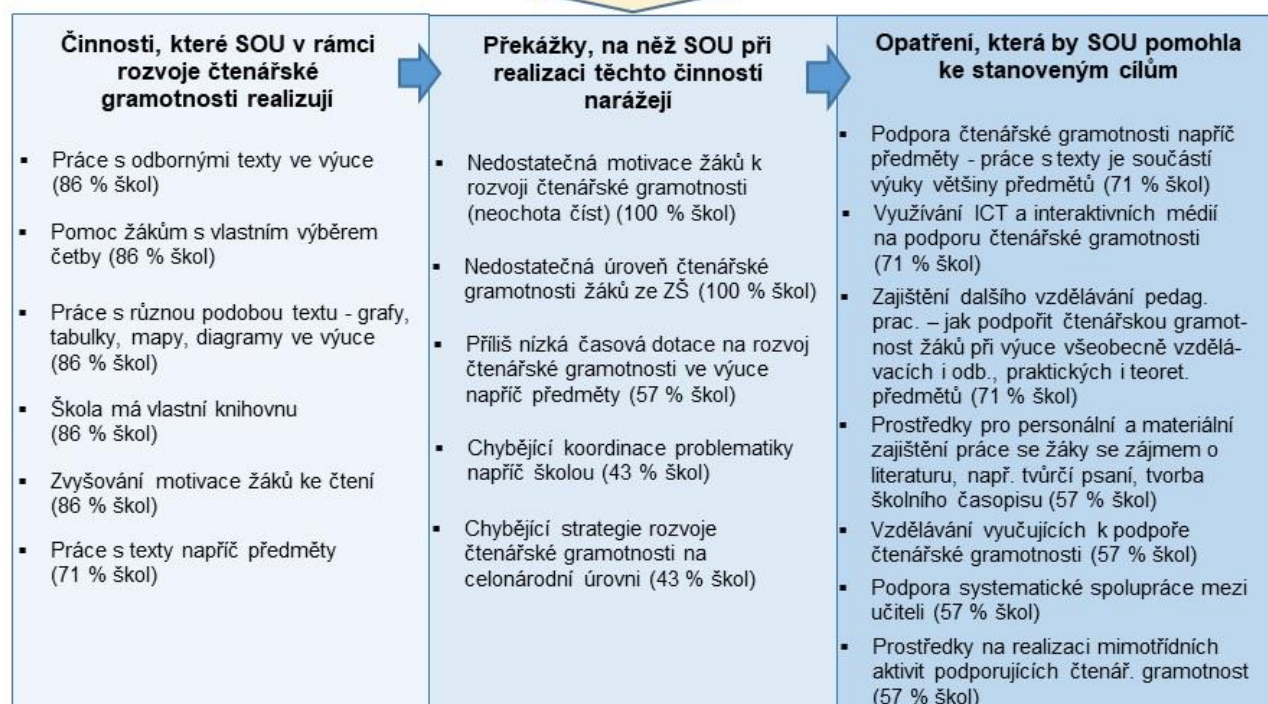
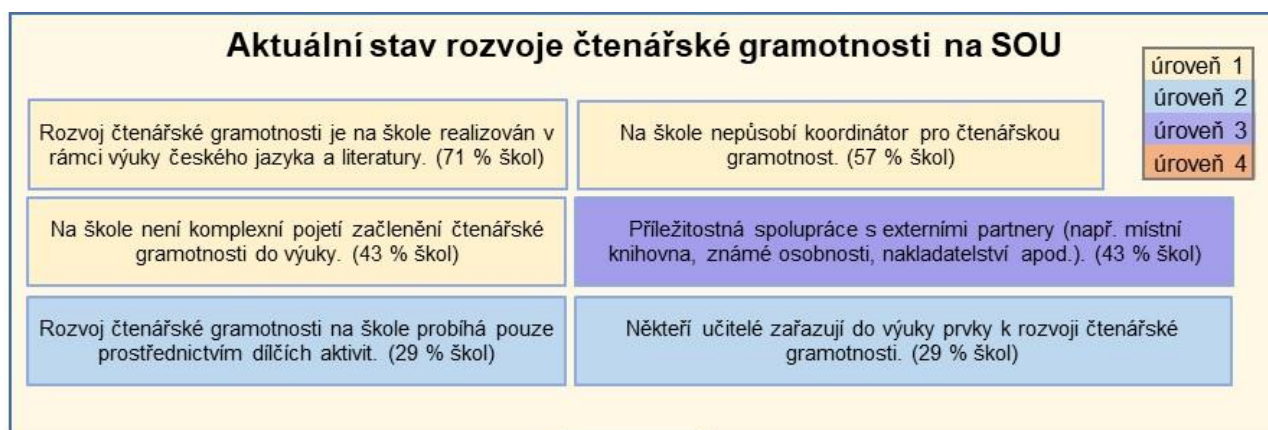
10.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „rozvoje čtenářské gramotnosti“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *rozvoje čtenářské gramotnosti* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *rozvoje čtenářské gramotnosti*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence.

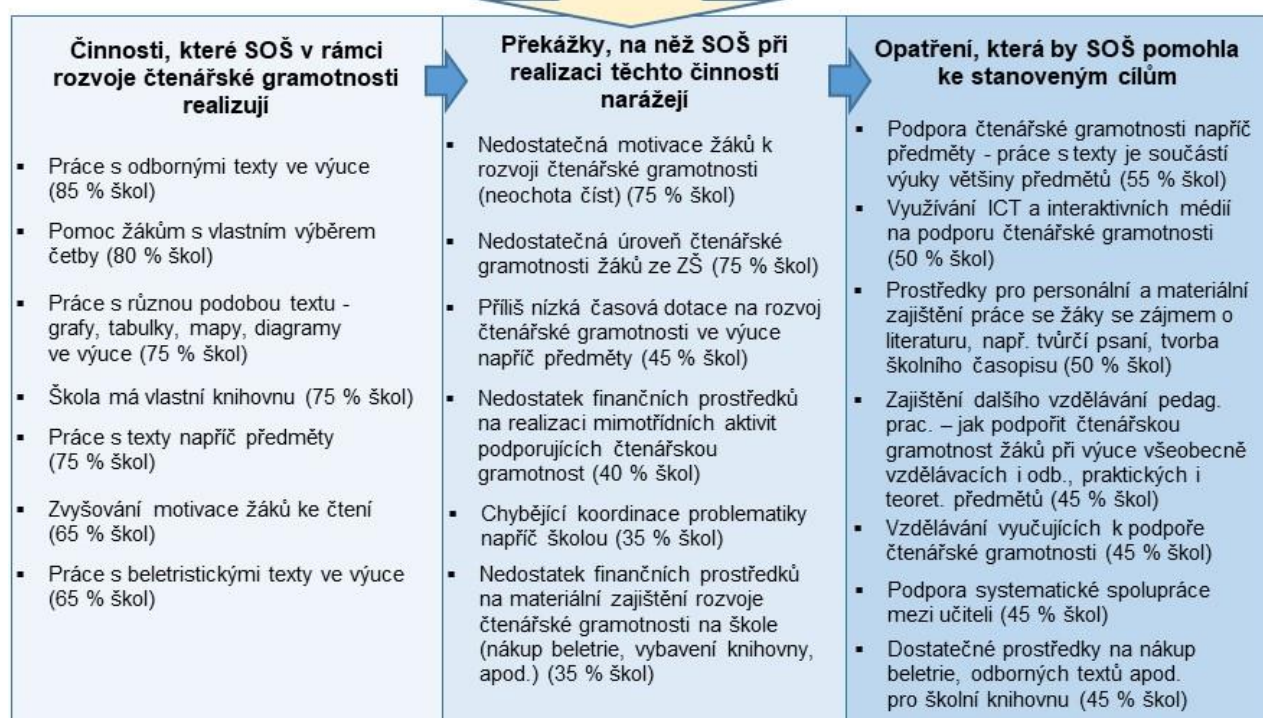
V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla. V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *rozvoje čtenářské gramotnosti*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

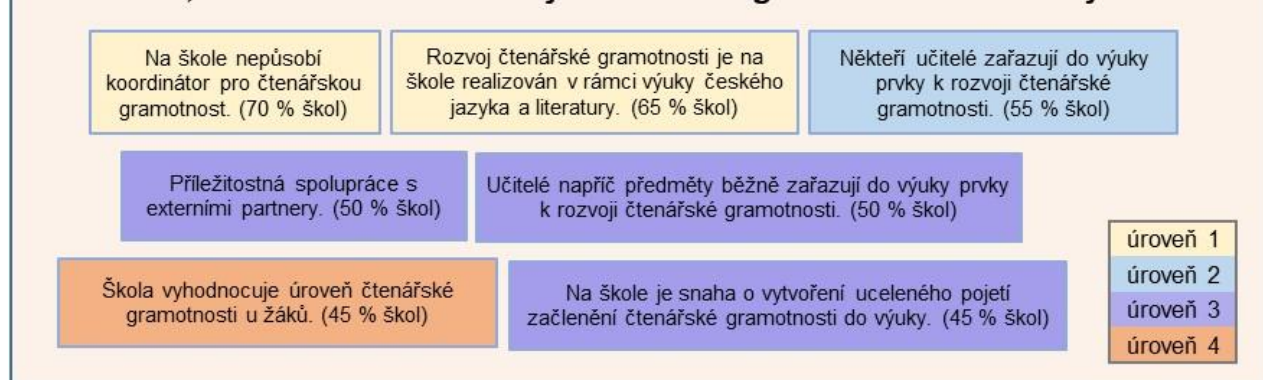

*Každé schéma zobrazuje prvních 5-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav rozvoje čtenářské gramotnosti na SOŠ

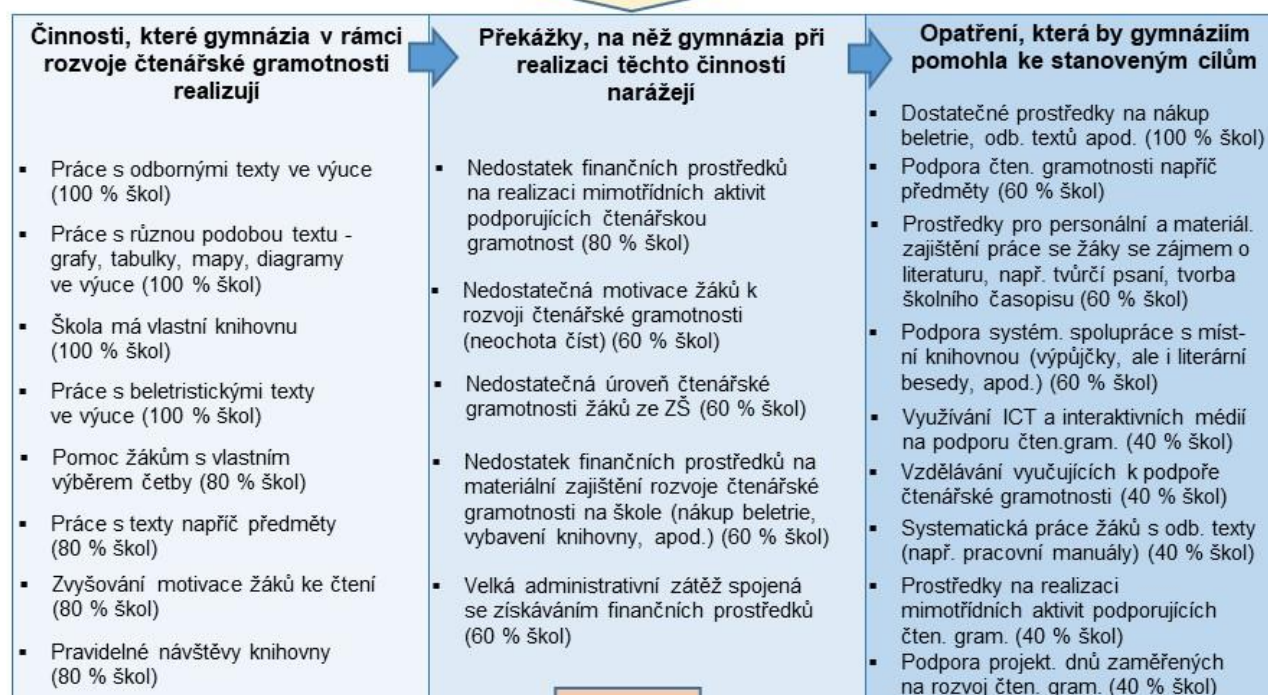
Cíle, které si v rámci rozvoje čtenářské gramotnosti stanovily SOŠ

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav rozvoje čtenářské gramotnosti na gymnáziích

Cíle, které si v rámci rozvoje čtenářské gramotnosti stanovila gymnázia

*Každé schéma zobrazuje prvních 5-9 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

11 Podpora rozvoje matematické gramotnosti v Libereckém kraji

Rada Evropské unie v Doporučení z května 2018 o klíčových kompetencích pro celoživotní učení doporučuje zaměřit vzdělávání na rozvoj kompetencí, a to jak žáků, tak učitelů. **Gramotnosti** jsou podmínkou pro získání **klíčových kompetencí** i pro **dosažení důležitých cílů vzdělávání a odborné přípravy**. Rozvoj gramotností je základem pro další učení i pro uplatnění na měnícím se pracovním trhu a je potřebné rozvíjet je **průřezově napříč vzdělávacími obory**.

Jedním z cílů Strategického rámce evropské spolupráce ve vzdělávání a odborné přípravě (ET 2020) je šířit osvědčené postupy týkající se **schopnosti žáků porozumět psanému textu** a vypracovat závěry, jak zlepšit gramotnost v celé EU, **zlepšit znalosti z matematiky a přírodních věd na vyšších stupních vzdělávání a odborné přípravy**. A rovněž více zohledňovat klíčové průřezové kompetence ve vzdělávacích oblastech, hodnocení a kvalifikacích.

Koncept gramotností má ústřední místo také v **šetření PISA**, které se užívá i v českém prostředí. Důležitým charakteristickým rysem projektu PISA je pravidelné zjišťování nabytých dovedností a vědomostí, o nichž se předpokládá, že budou nezbytné pro úspěšné

zapojení žáků do reálného konkurenčního prostředí a budou pro ně výhodou v dalším vzdělávání i na trhu práce. Záměrem není zkoumat, jak žáci dovedou reprodukovat získané vědomosti, ale **jak dokáží v úlohách vytvořených na základě rozmanitých situací běžného života využít své schopnosti a osvojené dovednosti**.

V návaznosti na výše uvedené je tak cílem oblasti intervence Čtenářská a matematická gramotnost podporovat **systematický rozvoj gramotnosti ve školách** a tím přispívat k lepšímu uplatnění žáků v dalším vzdělávání a na pracovním trhu. Díky funkční schopnosti pracovat s texty a dokumenty, porozumět jim, zužitkovat získané informace, aplikovat získaný matematický aparát na úlohy z běžného života, přemýšlet v souvislostech a návaznostech, zaujmout postoj a sdílet a formulovat vlastní myšlenky mohou žáci zažít úspěch nejen ve škole, ale samozřejmě v práci a osobním i veřejném životě.

Matematická gramotnost ve smyslu schopnosti praktického uplatnění znalostí v rozmanitých životních situacích umožňuje **používat a interpretovat matematiku v různých kontextech** a pomáhá uvědomit si, jako roli matematika v životě jedince a celé společnosti hraje.

Matematická gramotnost spočívá v (1) **potřebě** jedince opakovaně **zažívat radost** z úspěšně vyřešené úlohy, pochopení nového pojmu, vztahu, argumentu nebo situace a v důvěře ve vlastní schopnosti, (2) **porozumění** různým typům **matematického textu**, (3) schopnosti získávat a třídit zkušenosti pomocí **vlastní manipulativní a badatelské činnosti**, (4) zobecňování získaných zkušeností a objevování zákonitostí, (5) **tvoření modelů** a protipříkladů a dovednosti vhodně argumentovat, (6) **schopnosti** účinně **pracovat s chybou** jako podnětem k hlubšímu pochopení zkoumané problematiky, (7) **individuálně i v diskuzi analyzovat** procesy, pojmy, vztahy a situace v oblasti matematiky, (8) **vytvářet systém** v pojmech a souvislostech mezi nimi a (9) pohotově **používat početní dovednosti**. V neposlední řadě je matematická gramotnost také dovedností užívat různé pomůcky a nástroje (včetně digitálních), které mohou při matematické činnosti pomoci, a to s vědomím hranic jejich možností.

Podstatnou podmínkou rozvoje matematické gramotnosti žáků je překročit hranice hodin matematiky a rozvíjet ji napříč předměty a tím i efektivněji posilovat jejich kompetence nezbytné pro **samostatné řešení problémů a správné usuzování a rozhodování**.

Hlavní zjištění

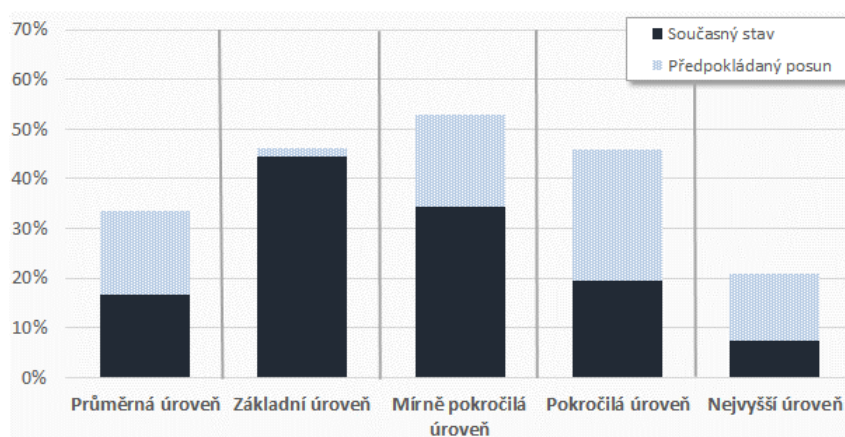
- V rámci podpory rozvoje matematické gramotnosti školy v Libereckém kraji vykonávají největší množství aktivit v souladu s RVP vyučovaných oborů, v rámci výuky matematiky, tj. aktivit spadajících do základní úrovně. Ve větším míře jsou školami v kraji realizovány také aktivity spadající do mírně pokročilé úrovně, kdy rozvoj matematické gramotnosti probíhá pouze v podobě dílčích aktivit a na škole působí koordinátor pro matematickou gramotnost. V menší míře jsou realizovány aktivity spadající do pokročilé úrovně, kdy na škole je snaha o vytvoření uceleného pojetí začlenění matematické gramotnosti do výuky a nejvyšší úrovně, kdy má škola zpracovanou ucelenou koncepci rozvoje matematické gramotnosti a pravidelně dochází ke sdílení poznatků, reflexi učitelů napříč předměty o zkušenostech ze zařazování prvků rozvoje matematické gramotnosti do jejich předmětů. Do budoucna si školy kladou za cíl, že o nevýraznější nárůst prováděných aktivit budou usilovat na pokročilé a dále na mírně pokročilé úrovni. Nejméně naplněná nejvyšší úroveň se rovněž dočká významného posunu.
- Školy v rámci podpory rozvoje matematické gramotnosti nejčastěji poskytují konzultace pro žáky (SOU, SOŠ i gymnázia). Poměrně obvyklou praxí je také to, že vyučující předkládají žákům úlohy, které vychází ze situací reálného života (zejména gymnázia, ale i SOŠ a SOU) a žákovská řešení se žáky rozebírají a hodnotí (především SOU a SOŠ). Gymnázia ve velké míře zapojují žáky do soutěží a olympiád. SOU a SOŠ žákům předkládají úlohy, které se vztahují k odbornému zaměření školy. Na více než polovině škol žáci při výuce pracují s chybou jako prostředkem učení (zejména na SOŠ a gymnáziích) a umožňují pedagogickým pracovníkům další vzdělávání v oblasti rozvoje matematické gramotnosti žáků (nejvíce SOU).
- Školy se nejčastěji setkávají s překážkami v podobě nedostatečných znalostí matematiky žáků ze základní školy, potýkají se ale také s nedostatečnou motivací žáků k rozvoji matematické gramotnosti. Školy dále uvádějí, že nastavení maturitní zkoušky z matematiky nesměruje k rozvoji matematické gramotnosti, ale že čas určený výuce využívají především k přípravě na maturitu. Nemalá část škol postrádá strategii rozvoje matematické gramotnosti na celonárodní úrovni. Část škol brzdí v rozvoji matematické gramotnosti nedostatek finančních prostředků na realizaci mimotřídních aktivit podporujících matematickou gramotnost, příliš nízká časovou dotaci na rozvoj matematické gramotnosti ve výuce napříč předměty či velkou administrativní zátěží spojenou se získáváním finančních prostředků.
- Opatřením, která by školám v Libereckém kraji nejvíce pomohla v realizaci zvolených cílů, je finanční podpora pro možné půlení hodin matematiky (uvádějí zejména gymnázia, ale i SOŠ a SOU). Ve velmi hojné míře zmiňují školy také význam podpory rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty (především SOU a SOŠ). Polovina škol by uvítala prostředky pro personální zajištění konzultačních hodin pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (také zejména SOU a SOŠ). Gymnázia a SOU ve větší míře zmiňují potřebu nabídky dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti využití digitálních technologií a gymnázia také nákup učebních pomůcek a literatury podle potřeb školy. Oproti roku 2015/2016 je většina uváděných opatření zmiňována méně často. Pokles lze pozorovat především u opatření týkajících se prostředků na zajištění odborného vedení žáků zapojených do soutěží, výukových materiálů na podporu propojení matematiky s běžným životem a budoucí profesí a prostředků pro personální zajištění konzultačních hodin pro žáky se SVP.

11.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

Pokud jde o podporu rozvoje matematické gramotnosti na školách v Libereckém kraji, naprostá většina škol rozvíjí matematickou gramotnost zejména prostřednictvím činností spadajících do základní úrovně (z níž realizují v průměru 44 % aktivit). Na základní úrovni je matematická gramotnost rozvíjena především v rámci výuky matematiky. Dále školy realizují aktivity mírně pokročilé úrovně (naplněna v současnosti z 34 %), kdy již probíhá podpora matematické gramotnosti prostřednictvím koordinátora a případných dílčích aktivit. V menší míře jsou realizovány aktivity spadající do pokročilé (19 %) a okrajově i nejvyšší úrovně (7 %).

Do budoucna by se školy rády více zaměřily na činnosti, které lze zařadit do pokročilé úrovně (předpokládaný nárůst o 26 p. b.) a do mírně pokročilé úrovně (předpokládaný nárůst o 19 p. b.). Posun v rámci nejvyšší úrovně se plánuje v průměru o 13 p. b. V rámci základní úrovně školy plánují posun jen výjimečně, a to v souhrnu o 2 p. b.

Graf 115: Současná úroveň podpory rozvoje matematické gramotnosti a předpokládaný posun

Základní úroveň – na škole nepůsobí koordinátor pro matematickou gramotnost. Na škole není komplexní pojetí začlenění matematické gramotnosti do výuky. Rozvoj matematické gramotnosti je na škole realizován především v rámci výuky matematiky.

Mírně pokročilá úroveň – na škole působí koordinátor pro matematickou gramotnost. Rozvoj matematické gramotnosti na škole probíhá pouze prostřednictvím dílčích aktivit.

Pokročilá úroveň – koordinátor matematické gramotnosti spolupracuje s jednotlivými učiteli. Na škole je snaha o vytvoření uceleného pojetí začlenění matematické gramotnosti do výuky. Učitelé napříč předměty běžně zařazují do výuky prvky k rozvoji matematické gramotnosti.

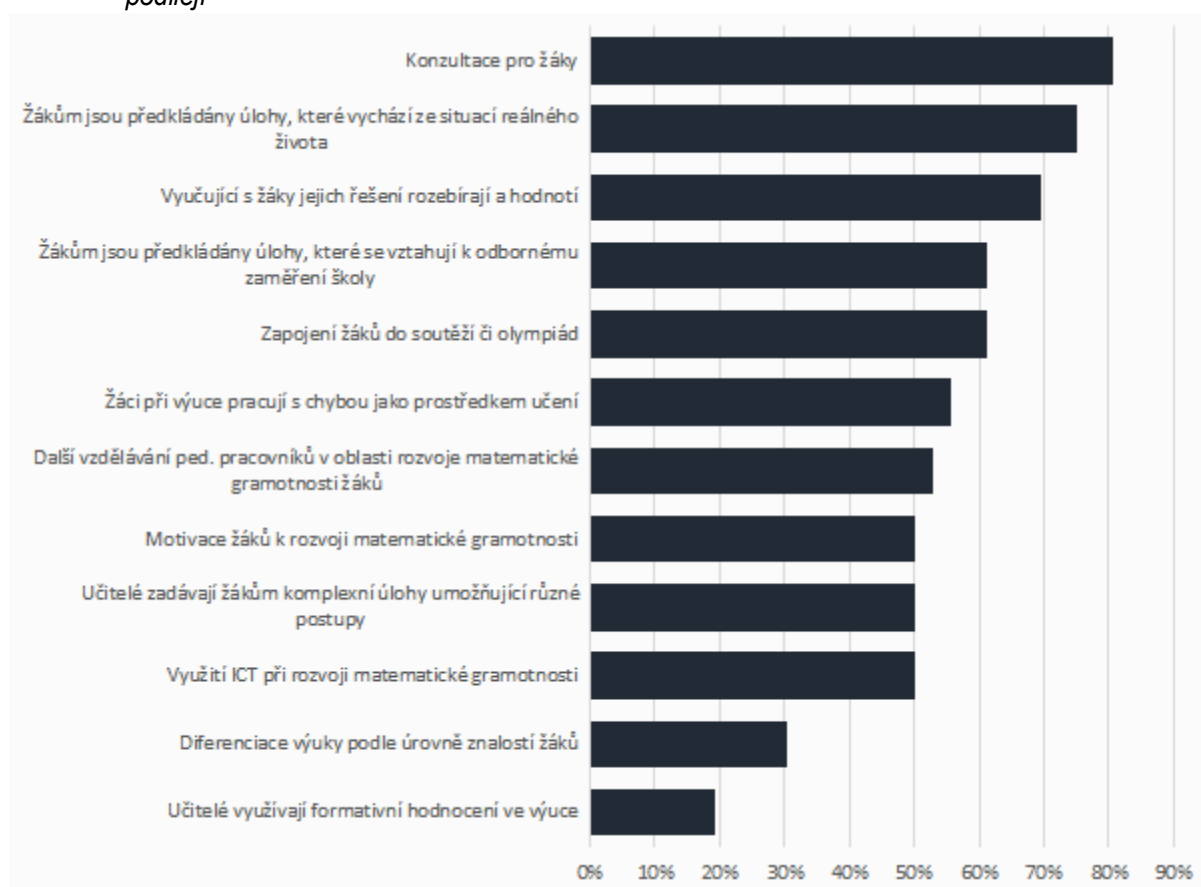
Nejvyšší úroveň – matematická gramotnost je obsahově i časově koordinována pracovníkem, který k tomu má vytvořeny odpovídající podmínky. Škola má zpracovanou ucelenou koncepci rozvoje matematické gramotnosti. Pravidelně dochází ke sdílení poznatků, reflexi učitelů napříč předměty o zkušenostech ze zařazování prvků rozvoje matematické gramotnosti do jejich předmětů. Spolupráce s externími partnery (osobnosti, VŠ, výzkumné organizace apod.) je pravidelnou součástí výuky.

11.2 Aktivity, které školy realizují v rámci této intervence

V rámci oblasti podpory rozvoje matematické gramotnosti školy v největší míře poskytují konzultace pro žáky (81 % škol), vyučující předkládají žákům úlohy, které vychází ze situací reálného života (75 %) a žákovská řešení se žáky rozebírají a hodnotí (69 %). Na 61 % škol jsou žákům předkládány úlohy, které se vztahují k odbornému zaměření školy a stejný podíl škol zapojuje žáky do soutěží či olympiád. Na více než polovině škol žáci při výuce pracují s chybou jako prostředkem učení (56 %).

Nadpoloviční většina škol také umožňuje pedagogickým pracovníkům další vzdělávání v oblasti rozvoje matematické gramotnosti žáků (53 %). Polovina škol se snaží motivovat žáky k rozvoji matematické gramotnosti, stejný podíl škol uvádí, že učitelé zadávají žákům komplexní úlohy umožňující různé postupy, nebo využívají ICT při rozvoji matematické gramotnosti (rovněž polovina škol). Necelá třetina škol v Libereckém kraji diferencuje výuku podle úrovně znalostí žáků (31 %) a téměř na pětina škol učitelé využívají formativní hodnocení ve výuce (19 %).

Graf 116: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory rozvoje matematické gramotnosti aktivně podílejí

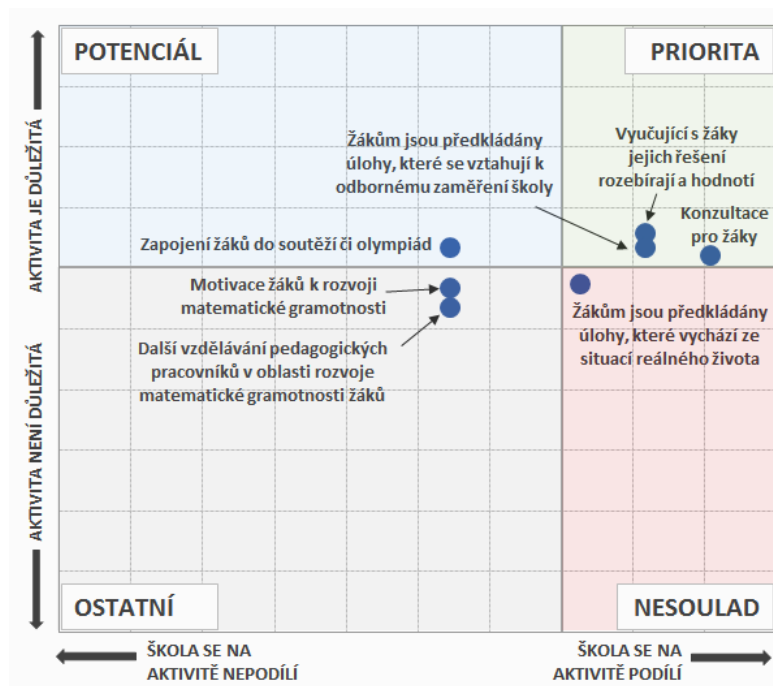
Pozn.: Data za první vlnu šetření nejsou k dispozici.

11.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště z množství možných aktivit na podporu matematické gramotnosti v největší míře nabízejí konzultace pro žáky (91 %), dále se ve výuce soustředí na rozbor a hodnocení žákovských řešení s vyučujícím (82 %), v hodinách jsou žákům předkládány úlohy, které se vztahují k odbornému zaměření školy (82 %) a také úlohy, které vychází ze situací reálného života (73 %). 55 % učilišť se snaží motivovat žáky k rozvoji matematické gramotnosti, stejný podíl učilišť i zapojit žáky do soutěží či olympiád, případně podporuje další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti rozvoje matematické gramotnosti žáků.

Pokud bychom v souvislosti s realizovanými aktivitami měli zohlednit jejich důležitost, prioritami pro střední odborná učiliště jsou rozbor a hodnocení žákovských řešení s vyučujícím, dále předkládání úloh, které se vztahují k odbornému zaměření školy a poskytování konzultací po žáky. Tyto aktivity jsou SOU vykonávány nejčastěji a současně je SOU považují za velice důležité.

Graf 117: Aktivita, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

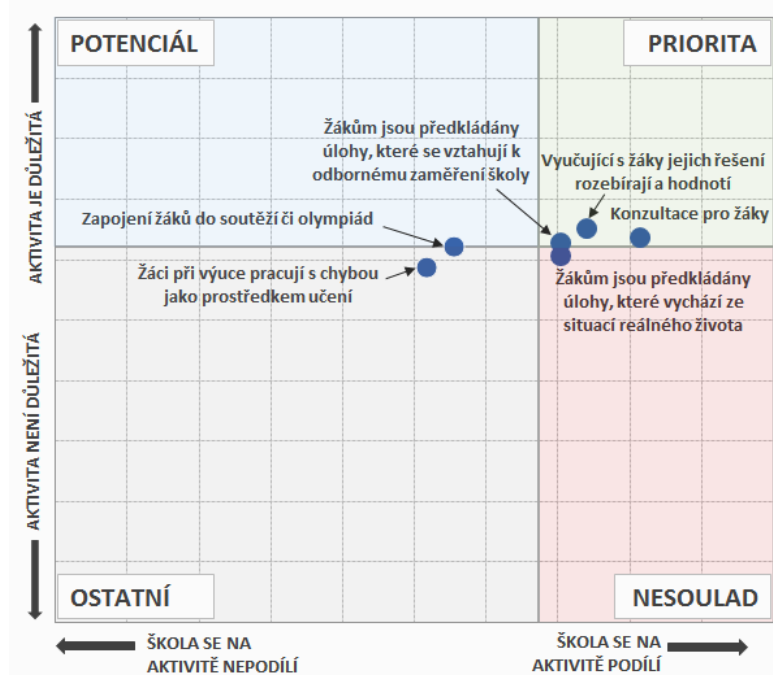
Předkládání žákům úloh vycházejících ze situací reálného života je hojněji realizovanou aktivitou, ovšem s nižší důležitostí, čímž se tato aktivita ocitá v jistém nesouladu.

Potenciál v oblasti podpory rozvoje matematické gramotnosti má zapojování žáků do soutěží a olympiád. Střední odborná učiliště vnímají tuto aktivitu jako vysoce důležitou.

Méně podstatnými se při zohlednění důležitosti stávají motivace k rozvoji matematické gramotnosti a další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti rozvoje matematické gramotnosti žáků.

Střední odborné školy realizují za účelem rozvoje matematické gramotnosti především konzultace pro žáky (81 %). Na téměř třech čtvrtinách škol vyučující s žáky jejich řešení rozebírají a hodnotí (74 %). Střední odborné školy ve velké míře žákům předkládají úlohy, které se vztahují k odbornému zaměření školy (70 %), nebo které vycházejí ze situací reálného života (také 70 %). 56 % středních odborných škol zapojuje žáky do soutěží či olympiád. Na 52 % škol žáci při výuce pracují s chybou jako prostředkem učení.

Graf 118: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti jednotlivých aktivit na podporu rozvoje matematické gramotnosti představují priority středních odborných škol konzultace pro žáky, rozbor žakovských řešení spolu s vyučujícím a částečně i předkládání úloh, které se vztahují k odbornému zaměření školy. Kromě toho, že se jedná o nejčastější realizované aktivity, školy jim přisuzují vysokou důležitost.

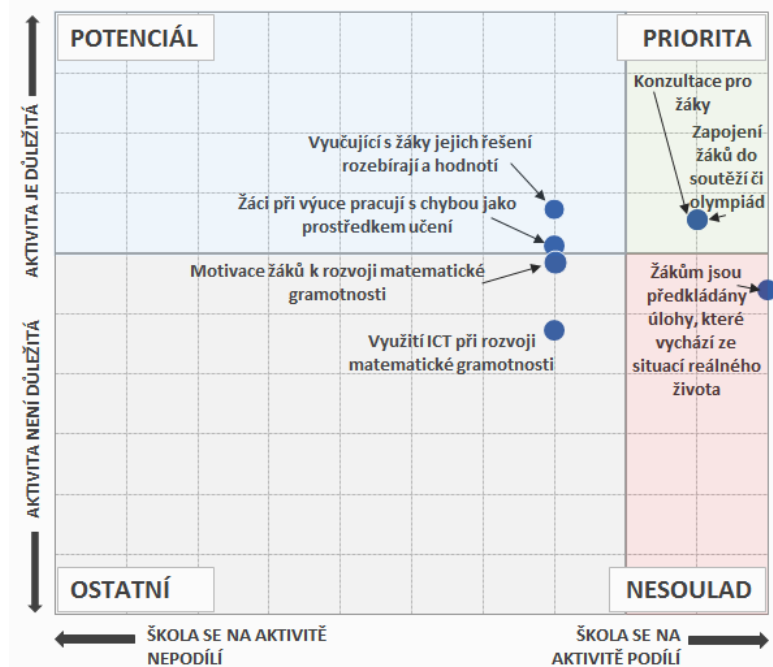
Předkládání žákům úloh, které vycházejí ze situací reálného života, jsou středními odbornými školami vnímány jako méně podstatné a i přes hojnost využívání se po zohlednění důležitosti neřadí mezi priority.

Určitý potenciál má zapojení žáků do soutěží či olympiád. Této aktivitě SOŠ přisuzují průměrnou důležitost. Práce s chybou jako prostředkem učení hodnotí školy jako podprůměrně důležitou aktivitu.

Gymnázií zařazují do výuky úlohy, které vychází ze situací reálného života (všechny gymnázia). 90 % gymnázií zapojuje žáky do soutěží či olympiád a stejný podíl jich poskytuje konzultace pro žáky. Na 70 % gymnázií probíhají tyto aktivity: žáci při výuce pracují s chybou jako prostředkem učení, motivace žáků k rozvoji matematické gramotnosti, vyučující s žáky jejich řešení rozebírají a hodnotí a využívají ICT při rozvoji matematické gramotnosti.

Graf 119: Aktivity, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

V případě gymnázií představují priority v oblasti podpory rozvoje matematické gramotnosti zapojení žáků do soutěží či olympiád a poskytnutí konzultací žákům. Tyto aktivity patří mezi jedny z nejčastěji realizovaných aktivit a současně jim gymnázia přisuzují vysokou důležitost.

Značný potenciál v oblasti rozvoje matematické gramotnosti má rozbor a hodnocení žakovských řešení vyučujícími. Gymnázia považují tuto aktivitu za nejdůležitější. Další aktivitou s potenciálem je práce s chybou jako prostředkem učení.

Předkládání žákům úloh, které vychází ze situací reálného života je gymnázií nejčastěji

realizovanou aktivitou. Gymnázia tuto aktivitu ale nepovažují za více důležitou.

Motivace žáků k rozvoji matematické gramotnosti patří také mezi častěji realizovanou aktivitu, její důležitost je průměrná. V stejné míře gymnázia využívají ICT při rozvoji matematické gramotnosti, ale míra důležitosti této aktivity je nízká.

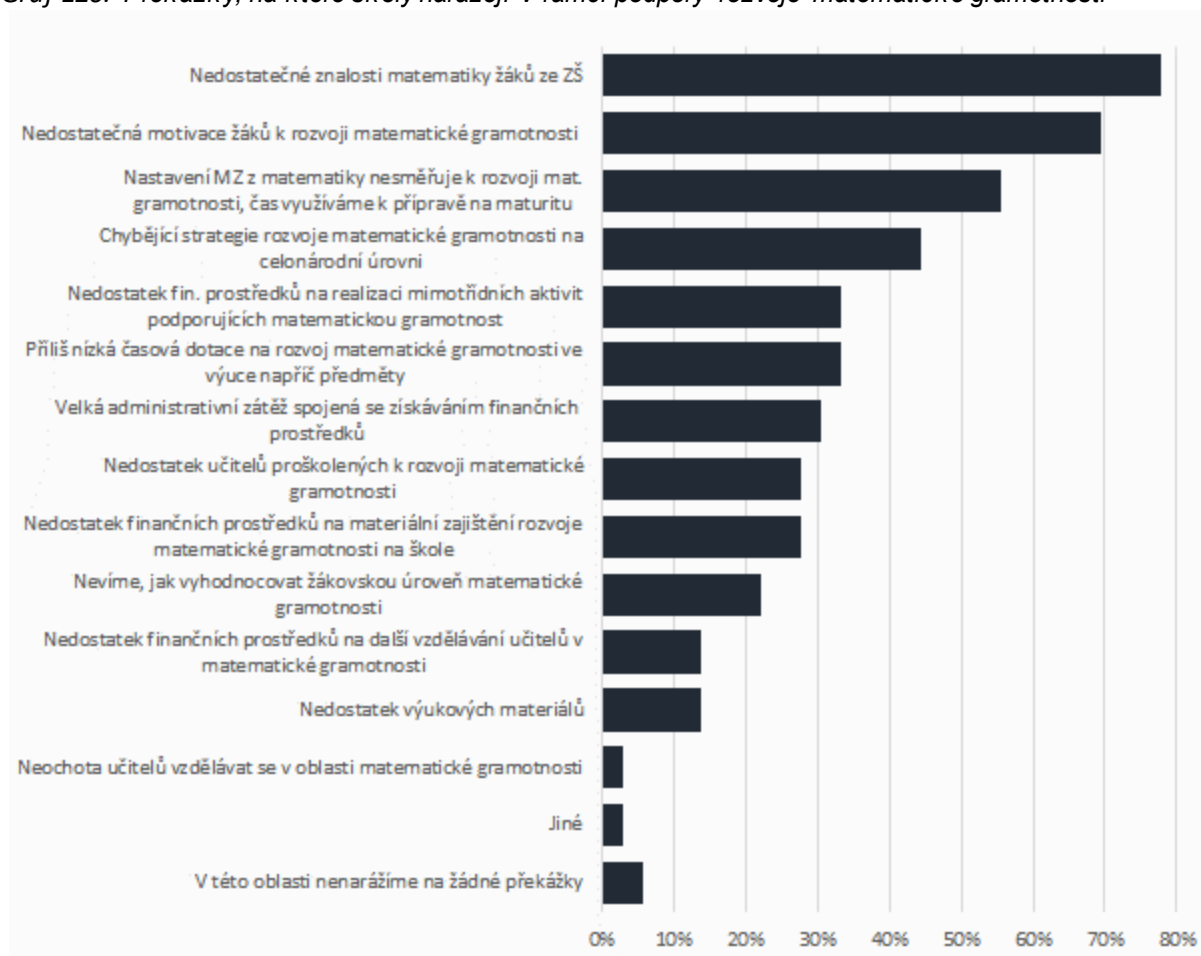
11.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

V souvislosti s překážkami, které omezují podporu rozvoje matematické gramotnosti na školách v Libereckém kraji, školy nejčastěji zmiňují nedostatečné znalosti matematiky žáků ze ZŠ (78 %), nedostatečnou motivaci žáků k rozvoji matematické gramotnosti (69 %), od více než poloviny škol se objevuje připomínka, že nastavení maturitní zkoušky z matematiky nesměřuje k rozvoji matematické gramotnosti, a že čas určený výuce využívají především k přípravě na maturitu (56 %). 44 % škol postrádá strategii rozvoje matematické gramotnosti na celonárodní úrovni.

Třetinu škol brzdí v rozvoji nedostatek finančních prostředků na realizaci mimotřídních aktivit podporujících matematickou gramotnost, stejně vysoké procento škol zmiňuje příliš nízkou časovou dotaci na rozvoj matematické gramotnosti ve výuce napříč předměty. Necelá třetina škol si stěžuje na velkou administrativní zátěž spojenou se získáváním finančních prostředků (31 %).

Již menší podíl škol zmiňuje i další překážky: nedostatek učitelů proškolených k rozvoji matematické gramotnosti (28 %), nedostatek finančních prostředků na materiální zajištění rozvoje matematické gramotnosti na škole (28 %), nevědomost, jak vyhodnocovat žakovskou úroveň matematické gramotnosti (22 %), nedostatek finančních prostředků na další vzdělávání učitelů v matematické gramotnosti (14 %) a nedostatek výukových materiálů (rovněž 14 % škol). Neochota učitelů vzdělávat se v oblasti matematické gramotnosti se týká jen nepatrného podílu škol v Libereckém kraji (3 %). Pouze 6 % škol nenaráží v oblasti matematické gramotnosti na žádné překážky.

Graf 120: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory rozvoje matematické gramotnosti

Pozn.: Data za první vlnu šetření nejsou k dispozici.

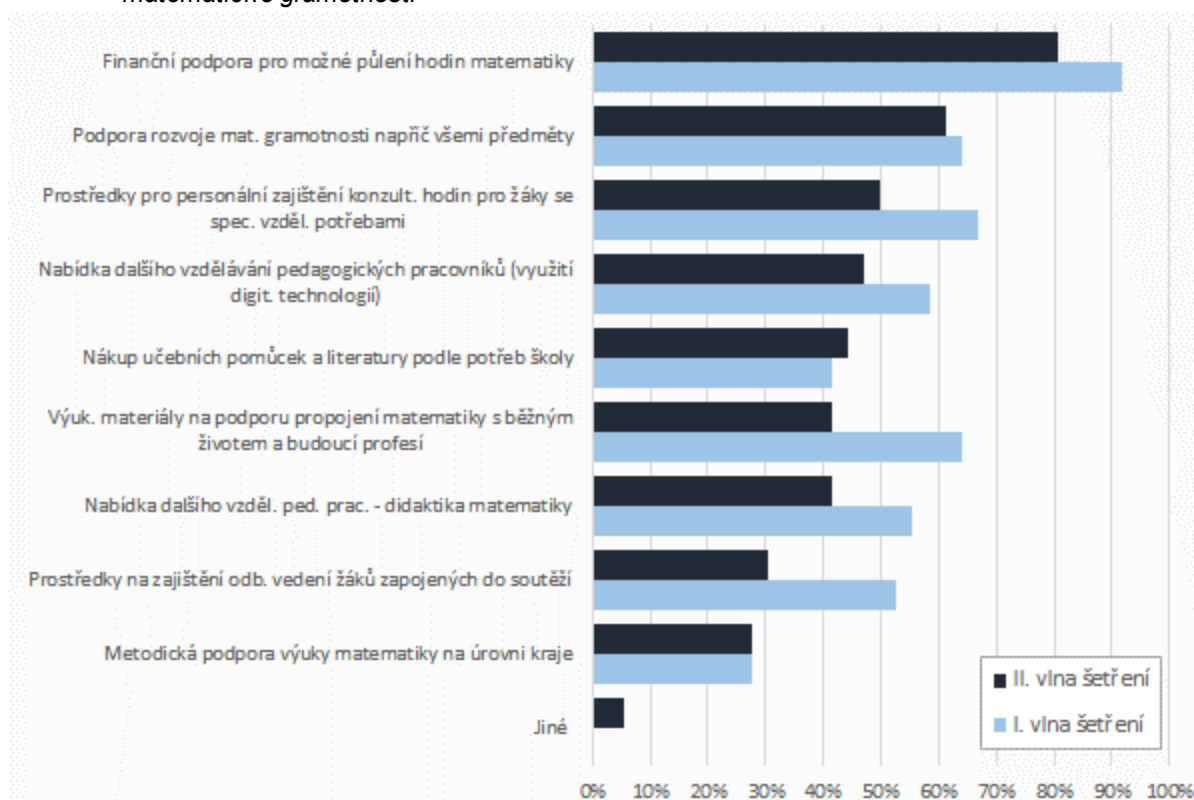
11.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

V dalším rozvoji oblasti podpory matematické gramotnosti by školám v Libereckém kraji nejvíce pomohla finanční podpora pro možné půlení hodin matematiky (81 %). Školy ve větší míře uvádějí i potřebu podpory rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty (61 %).

Polovina škol by uvítala prostředky pro personální zajištění konzultačních hodin pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (50 %) a téměř polovina škol by přivítala nabídku dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti využití digitálních technologií (47 %). Nákup učebních pomůcek a literatury podle potřeb školy by pomohl 44 % škol. 42 % škol potřebuje výukové materiály na podporu propojení matematiky s běžným životem a budoucí profesí a stejný podíl škol uvítá nabídku dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti didaktiky matematiky.

Necelá třetina škol se vyslovila ve prospěch prostředků na zajištění odborného vedení žáků zapojených do soutěží (31 %). Nejmenší, nicméně neopomenutelný podíl škol postrádá metodickou podporu výuky matematiky na úrovni kraje (28 %).

Graf 121: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory rozvoje matematické gramotnosti

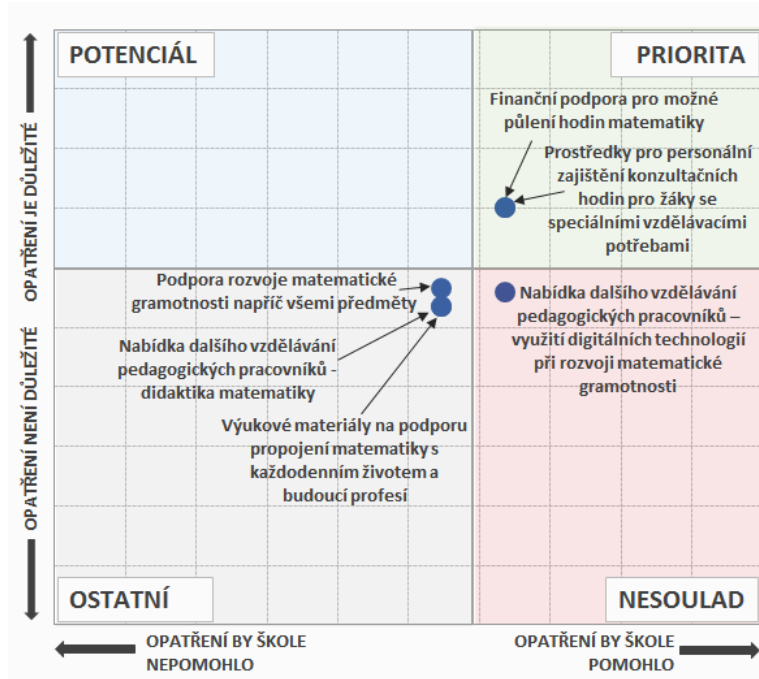
Oproti roku 2015/2016 je většina uváděných opatření zmiňována méně často. Pokles lze pozorovat především u opatření týkajících se prostředků na zajištění odborného vedení žáků zapojených do soutěží (pokles o 22 p. b.), výukových materiálů na podporu propojení matematiky s běžným životem a budoucí profesí (také pokles o 22 p. b.), prostředků pro personální zajištění konzultačních hodin pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (pokles o 17 p. b.), nabídky dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti didaktiky matematiky (pokles o 14 p. b.) i nabídky dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti využití digitálních technologií (pokles o 11 p. b.) a potřeby finanční podpory pro možné půlení hodin matematiky (pokles o 11 p. b.). Nárůst naopak pozorujeme v případě nákupu učebních pomůcek a literatury podle potřeb školy (o 3 p. b.).

11.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště v Libereckém kraji uvedla, že by jim v rozvoji rozvoje matematické gramotnosti pomohla především opatření týkající se finanční podpory pro možné půlení hodin matematiky (64 %), prostředky pro personální zajištění konzultačních hodin pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (64 %) a nabídka dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti využití digitálních technologií při rozvoji matematické gramotnosti (také 64 %).

Více než polovina učilišť (55 %) by uvítala podporu rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty, nebo výukové materiály na podporu propojení matematiky s každodenním životem a budoucí profesí, případně nabídku dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti didaktiky matematiky.

Graf 122: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

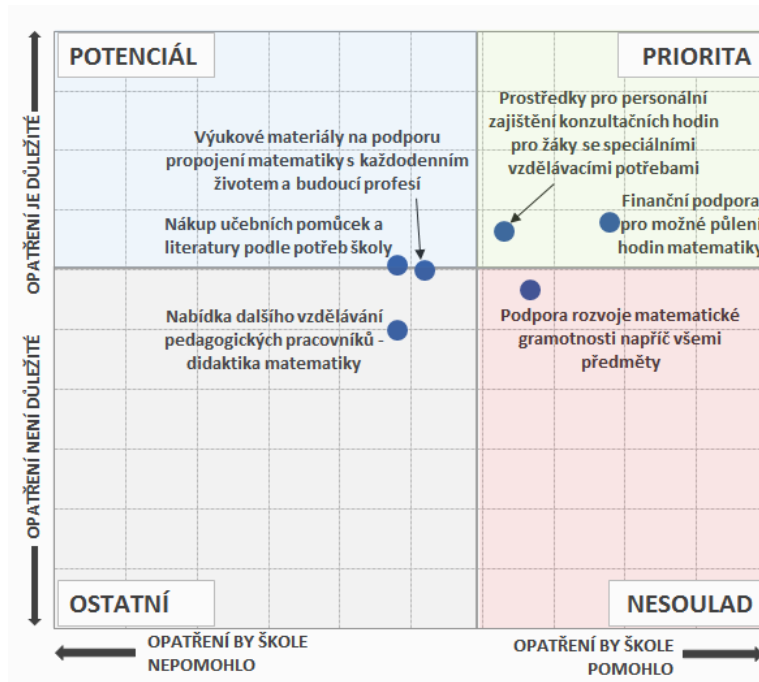
Pokud bychom v souvislosti s navrhovanými opatřeními podpory rozvoje matematické gramotnosti zohlednili také jejich důležitost, představuje jednoznačnou prioritu středních odborných učilišť finanční podpora pro možné půlení hodin matematiky a prostředky pro personální zajištění konzultačních hodin pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.

Další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti využití digitálních technologií uvedly SOU ve stejné míře jako prioritní opatření, ale tomuto opatření přiřkládají nižší míru důležitosti, čímž se ocitá v nesouladu.

SOU ve větší míře zmiňovala i další opatření, ale současně je považují za méně důležitá. Mezi tato opatření patří podpora rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty, nabídka dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti didaktiky matematiky i potřeba výukových materiálů na podporu propojení matematiky s každodenním životem a budoucí profesí.

Střední odborné školy v největší míře uváděly potřebu finanční podpory pro možné půlení hodin matematiky (78 %), podporu rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty (67 %) a prostředky pro personální zajištění konzultačních hodin pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (63 %).

Graf 123: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

Více než polovina SOŠ (52 %) by ráda využila výukové materiály na podporu propojení matematiky s každodenním životem a budoucí profesí. 48 % SOU uvítá nákup učebních pomůcek a literatury podle potřeb školy a stejný podíl učilišť nabídku dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti didaktiky matematiky.

Z hlediska důležitosti jednotlivých opatření podpory rozvoje matematické gramotnosti představuje největší priority středních odborných škol finanční podpora pro možné půlení hodin matematiky a prostředky pro personální zajištění konzultačních hodin pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Tato opatření školy uvádějí ve velké

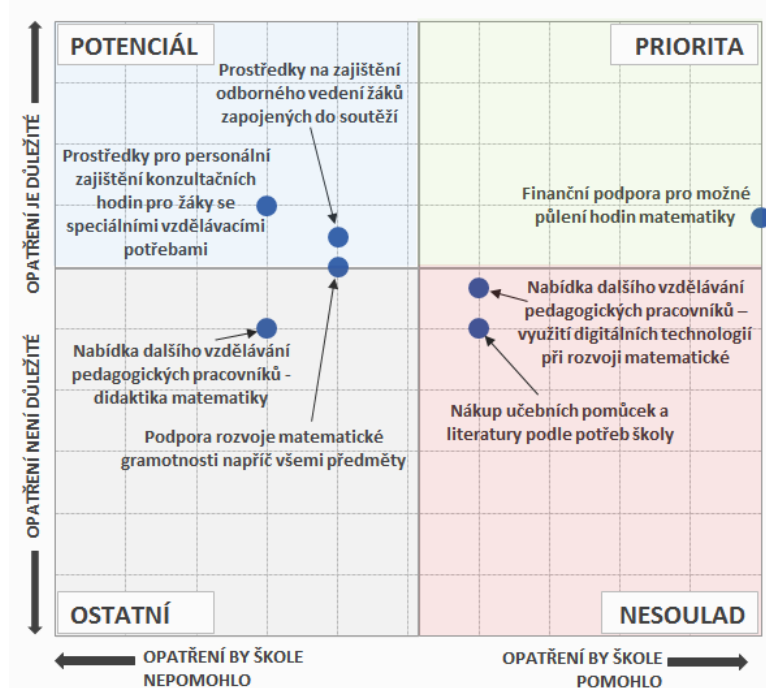
míře a také je považují za velmi důležitá opatření. Hojně zmiňované potřebě rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty školy nepřikládají SOŠ až tak vysokou důležitost.

Průměrnou důležitost SOŠ přikládají výukovým materiálům na podporu propojení matematiky s každodenním životem a budoucí profesí a také nákupu učebních pomůcek a literatury dle potřeb školy. Současně tato opatření školy zmiňují v relativně velké míře, čímž představují potenciál v oblasti rozvoje matematické gramotnosti SOŠ.

Na všech **gymnáziích** v Libereckém kraji by uvítaly finanční podporu pro možné půlení hodin matematiky. Gymnázia by přijaly i nabídku dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti využití digitálních technologií při rozvoji matematické gramotnosti (60 %), případně nákup učebních pomůcek a literatury podle potřeb školy (60 %). V menší míře gymnázia uvedla také potřebu prostředků na zajištění odborného vedení žáků zapojených do soutěží (40 %) a podpory rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty (40 %).

Při zohlednění důležitosti jednotlivých opatření podpory rozvoje matematické gramotnosti představuje jednoznačnou prioritu gymnázií finanční podpora pro možné půlení hodin matematiky, kterou uvedly všechna gymnázia a považují ji za velice důležitou. Nabídka dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti využití digitálních technologií při rozvoji matematické gramotnosti a nákup učebních pomůcek a literatury podle potřeb školy uvádějí gymnázia ve velké míře, ale vzhledem k nízké přikládané důležitosti je nelze považovat za prioritní, nacházejí se spíše v určitém nesouladu.

Graf 124: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Za velmi důležitá opatření gymnázia považují také prostředky pro personální zajištění konzultačních hodin pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a prostředky na zajištění odborného vedení žáků zapojených do soutěží, čímž představují pro gymnázia opatření s potenciálem v oblasti rozvoje matematické gramotnosti. Částečně za opatření s potenciálem lze považovat i podporu rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty.

Za relativně méně důležité opatření gymnázia považují i nabídku dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti didaktiky matematiky.

11.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „rozvoj matematické gramotnosti“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *podpory rozvoje matematické gramotnosti* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory rozvoje matematické gramotnosti*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory rozvoje matematické gramotnosti*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav podpory rozvoje matematické gramotnosti na SOU

Na škole nepůsobí koordinátor pro matematickou gramotnost. (64 % škol)

Rozvoj matematické gramotnosti je na škole realizován především v rámci výuky matematiky. (55 % škol)

Někteří učitelé zařazují do výuky prvky k rozvoji matematické gramotnosti. (45 % škol)

Rozvoj matematické gramotnosti na škole probíhá pouze prostřednictvím dílčích aktivit. (36 % škol)

Učitelé napříč předměty běžně zařazují do výuky prvky k rozvoji matematické gramotnosti. (27 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Činnosti, které SOU v rámci podpory rozvoje matematické gramotnosti realizují

- Konzultace pro žáky (91 % škol)
- Vyučující s žáky jejich řešení rozebírají a hodnotí (82 % škol)
- Žákům jsou předkládány úlohy, které se vztahují k odbornému zaměření školy (82 % škol)
- Žákům jsou předkládány úlohy, které vychází ze situací reálného života (73 % škol)
- Zapojení žáků do soutěží či olympiád (55 % škol)
- Další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti rozvoje matematické gramotnosti žáků (55 % škol)
- Motivace žáků k rozvoji matematické gramotnosti (55 % škol)

Překážky, na něž SOU při realizaci těchto činností narážejí

- Nedostatečná motivace žáků k rozvoji matematické gramotnosti (100 % škol)
- Nedostatečné znalosti matematiky žáků ze ZŠ (82 % škol)
- Nastavení maturitní zkoušky z matematiky nesměruje k rozvoji matematické gramotnosti, čas využíváme k přípravě na maturitu (55 % škol)
- Příliš nízká časová dotace na rozvoj matematické gramotnosti ve výuce napříč předměty (45 % škol)
- Chybějící strategie rozvoje matematické gramotnosti na celonárodní úrovni (36 % škol)
- Nedostatek učitelů proškolených k rozvoji matematické gramotnosti (36 % škol)

Opatření, která by SOU pomohla ke stanoveným cílům

- Finanční podpora pro možné plnění hodin matematiky (64 % škol)
- Prostředky pro personální zajištění konzultačních hodin pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (64 % škol)
- Nabídka dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků – využití digitálních technologií při rozvoji matematické gramotnosti (64 % škol)
- Podpora rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty (55 % škol)
- Výukové materiály na podporu propojení matematiky s každodenním životem a budoucí profesí (55 % škol)
- Nabídka dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků – didaktika matematiky (55 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje matematické gramotnosti stanovila SOU

Na škole nepůsobí koordinátor pro matematickou gramotnost. (64 % škol)

Na škole působí koordinátor pro matematickou gramotnost. (64 % škol)

Někteří učitelé zařazují do výuky prvky k rozvoji matematické gramotnosti. (64 % škol)

Na škole je snaha o vytvoření uceleného pojetí začlenění matematické gramotnosti do výuky. (64 % škol)

Učitelé napříč předměty běžně zařazují do výuky prvky k rozvoji matematické gramotnosti. (64 % škol)

Rozvoj matematické gramotnosti je na škole realizován především v rámci výuky matematiky. (55 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

*Každé schéma zobrazuje prvních 5-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.

Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Procenta jsou vztažena pouze k těm školám, které tuto oblast označily za důležitou.

Aktuální stav podpory rozvoje matematické gramotnosti na SOŠ

Na škole nepůsobí koordinátor pro matematickou gramotnost. (67 % škol)

Rozvoj matematické gramotnosti je na škole realizován především v rámci výuky matematiky. (56 % škol)

Někteří učitelé zařazují do výuky prvky k rozvoji matematické gramotnosti. (48 % škol)

Rozvoj matematické gramotnosti na škole probíhá pouze prostřednictvím dílčích aktivit. (37 % škol)

Příležitostná spolupráce s externími partnery (osobnosti, VŠ, výzkumné organizace apod.). (30 % škol)

Učitelé napříč předměty běžně zařazují do výuky prvky k rozvoji matematické gramotnosti. (26 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Činnosti, které SOŠ v rámci podpory rozvoje matematické gramotnosti realizují

- Konzultace pro žáky (81 % škol)
- Vyučující s žáky jejich řešení rozebírají a hodnotí (74 % škol)
- Žákům jsou předkládány úlohy, které se vztahují k odbornému zaměření školy (70 % škol)
- Žákům jsou předkládány úlohy, které vychází ze situací reálného života (70 % škol)
- Zapojení žáků do soutěží či olympiád (56 % škol)
- Žáci při výuce pracují s chybou jako prostředkem učení (52 % škol)

Překážky, na něž SOŠ při realizaci těchto činností narážejí

- Nedostatečné znalosti matematiky žáků ze ZŠ (74 % škol)
- Nedostatečná motivace žáků k rozvoji matematické gramotnosti (70 % škol)
- Nastavení maturitní zkoušky z matematiky nesměřuje k rozvoji matem. gram., čas využíváme k přípravě na maturitu (67 % škol)
- Chybějící strategie rozvoje matematické gramotnosti na celonárodní úrovni (44 % škol)
- Nedostatek učitelů proškolených k rozvoji matematické gramotnosti (33 % škol)
- Nedostatek finančních prostředků na realizaci mimotřídních aktivit podporujících matematickou gramotnost (33 % škol)

Opatření, která by SOŠ pomohla ke stanoveným cílům

- Finanční podpora pro možné půlení hodin matematiky (78 % škol)
- Podpora rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty (67 % škol)
- Prostředky pro personální zajištění konzultačních hodin pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (63 % škol)
- Výukové materiály na podporu propojení matematiky s každodenním životem a budoucí profesí (52 % škol)
- Nabídka dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků - didaktika matematiky (48 % škol)
- Nákup učebních pomůcek a literatury podle potřeb školy (48 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje matematické gramotnosti stanovily SOŠ

Na škole nepůsobí koordinátor pro matematickou gramotnost. (67 % škol)

Učitelé napříč předměty běžně zařazují do výuky prvky k rozvoji matematické gramotnosti. (63 % škol)

Někteří učitelé zařazují do výuky prvky k rozvoji matematické gramotnosti. (59 % škol)

Na škole je snaha o vytvoření uceleného pojetí začlenění matematické gramotnosti do výuky. (59 % škol)

Na škole působí koordinátor pro matematickou gramotnost. (56 % škol)

Rozvoj matematické gramotnosti je na škole realizován především v rámci výuky matematiky. (56 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

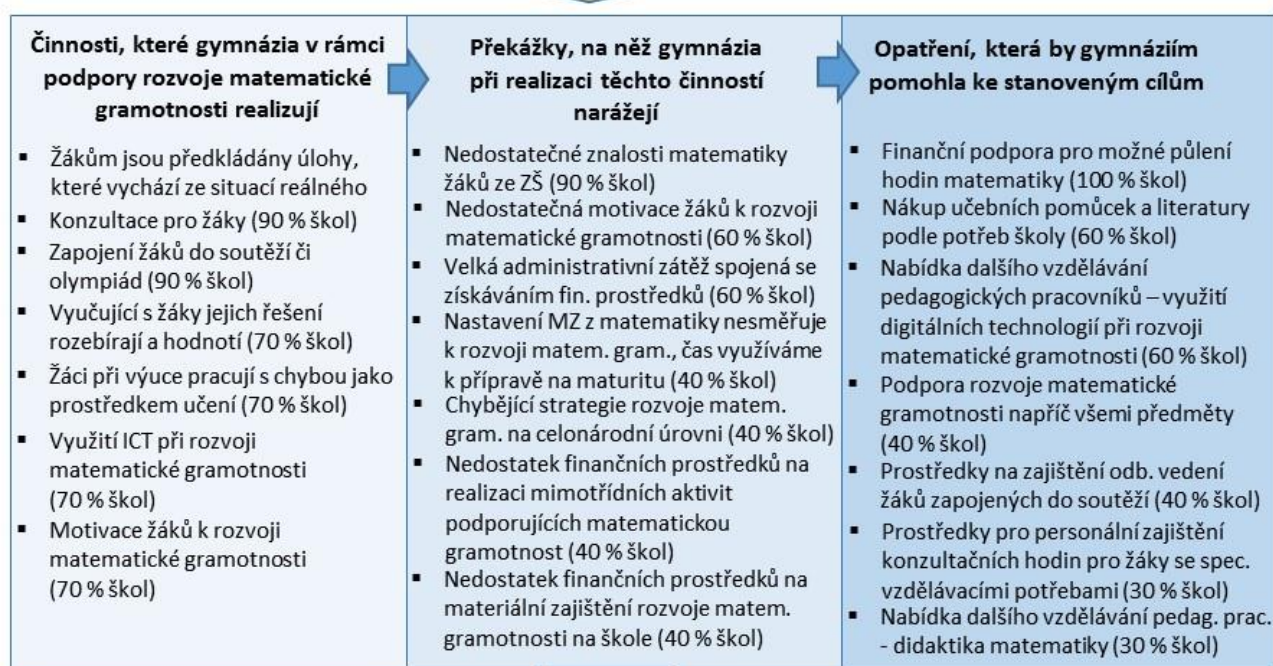
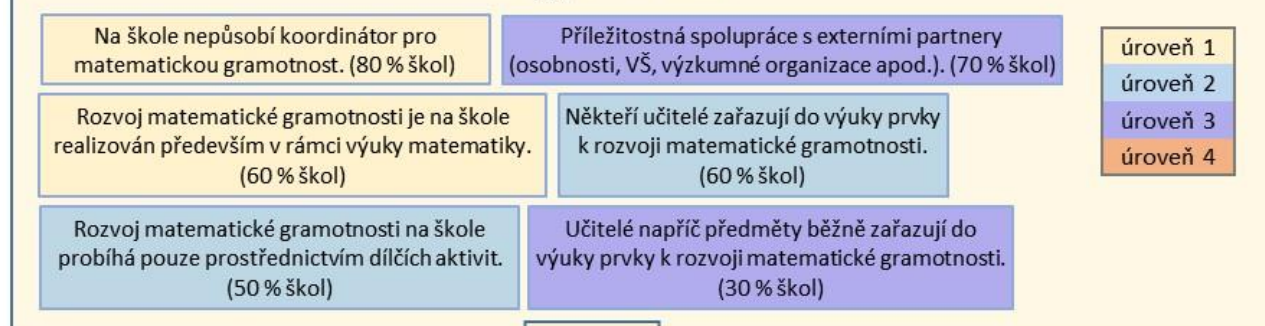
*Každé schéma zobrazuje prvních 6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.

Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Procenta jsou vztažena pouze k těm školám, které tuto oblast označily za důležitou.

Aktuální stav podpory rozvoje matematické gramotnosti na gymnáziích

Cíle, které si v rámci rozvoje matematické gramotnosti stanovila gymnázia

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.

Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Procenta jsou vztažena pouze k těm školám, které tuto oblast označily za důležitou.